

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"Ο Θεσμός της Περιφέρειας στην Ελλάδα.
Μελέτη Περίπτωσης:
Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας"

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

ΚΙΟΣΣΟΓΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

ΣΑΛΟΥΝΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΣΔΟ (ΔΜΤΑ)
Π. 37

1993

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**"Ο Θεσμός της Περιφέρειας στην Ελλάδα.
Μελέτη Περίπτωσης:
Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας"**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

**ΚΙΟΣΕΟΓΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	Σελ. 1
----------	-----------

Α' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1.1 ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	3
1.2 Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	7
1.3 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ	8
1.4 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	9
1.4.1 Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1948-1962	11
1.4.2 Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1962 - 1974	11
1.4.3 Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1974 - 1981	13
1.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	16
1.6 ΤΟ ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1983 - 1987	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ	20
2.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1821-1833	21
2.3 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1833-1836	22
2.4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1836-1845	24
2.5 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1845-1911	25
2.6 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1912-1953	26
2.7 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1954-1970	29
2.8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1970-1973	31
2.9 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1974-1994	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ**Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
(1986-1996)**

3.1	ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	36
3.2	Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	37
3.2.1	ΑΠΟ ΤΟ Ν.1622/86 ΕΩΣ ΤΟ Ν.2130/93 (Ν.1622/86, Ν.1832/89, Ν.2130/93)	39
3.2.2	ΑΠΟ ΤΟ Ν.2218/94 ΕΩΣ ΤΟ Ν.2240/94	42
3.2.2.1	ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	43
3.2.3	ΑΠΟ ΤΟ Ν.2273/94 ΕΩΣ ΤΟ Ν.2399/96	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΩΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ:
Ν.2503/97**

	ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	50
4.1	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	53
4.2	ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	54
4.2.1	Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	54
4.2.1.1	ΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	55
4.2.2	ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	58
4.2.3	ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	62
4.3	Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	63
4.3.1	Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	64
4.3.2	ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΡΓΟΥ (Ο.Δ.Ε.)	65
4.4	Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	66
4.4.1	ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	66
4.4.2	Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	67
4.4.2.1	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	67
4.4.2.2	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	69
4.4.2.3	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	70
4.4.2.4	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΓΩΝ	73
4.4.2.5	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ	74
4.4.2.6	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ	75
4.4.2.7	Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ	77

	Σελ.
4.4.2.8 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	80
4.4.2.9 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕ-ΝΤΡΩΣΗΣ	81
4.4.2.10 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	83
4.4.2.11 ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	85
4.4.2.12 ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	86
4.4.2.13 ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ Ή ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ	86
4.3 ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	89
4.3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	89
4.3.2 Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜ- ΜΑΤΙΣΜΟΥ

5.1 ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	92
5.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	93
5.2.1 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Π.Σ.)	93
5.2.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	96
5.3 ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	97
5.3.1 ΦΟΡΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	97
5.3.2 ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕ ΤΑ ΑΛΛΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	100
5.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	100
5.4.1 ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	101
5.5 ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Ε.Τ.Π.Α.) ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Π.Σ.) 1975-2000	103
5.5.1 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΤΠΑ)	104
5.5.2 ΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (Μ.Ο.Π.)	107
5.5.3 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 1989 - 2000	109
5.5.3.1 ΤΟ Α΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ) 1994-2000	110
5.5.3.2 ΤΟ Β΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ) 1994-2000	112

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ**Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.**

6.1	Ο ΧΑΡΤΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΑΠ' ΤΗΝ Ε.Ε.	114
6.2	Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	117
6.2.1	Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	117

Β' ΜΕΡΟΣ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ**

1.1	Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	119
1.1.1	ΒΑΣΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	121
1.1.2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	126
1.2	Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	134
1.3	Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	137
1.3.1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	137
1.3.1.1	ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	137
1.3.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	138
1.3.3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	139
1.3.4	ΘΕΣΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	139

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ**Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

2.1	ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	141
2.2	ΟΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	143
2.3	Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	146
2.4	ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΜΦΟΤΕΡΟΒΑΡΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ	148
2.5	Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	149

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ**Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Α' Κ.Π.Σ.**

3.1	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ 1989-1993	151
3.1.1	ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΠ 1989-1993 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	156
3.1.2	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	157
3.1.3	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	163
3.1.4	ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	164
3.1.5	ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	165
3.1.6	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	166
3.1.7	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	169
3.1.8	ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	170
3.2	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ 1994 - 1995	171
3.2.1	ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΠ 1994-1999 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	177
3.2.2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ	178
3.2.2.1	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1	178
3.2.2.2	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2	179
3.2.2.3	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3	181
3.2.2.4	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4	182
3.2.2.5	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5	185
3.2.2.6	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6	188
3.2.2.7	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7	189
3.2.2.8	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8	190
3.2.3	ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΠ 1994- 1999 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1997	197
3.2.4	Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ	199
3.3	Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	202
3.3.1	ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	205

Γ' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ**Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

1.1	Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	207
1.1.1	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	208
1.1.2	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	208
1.1.4	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	210
1.1.5	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	211
1.2	ΤΟ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ	211
1.2.1	ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ	211
1.2.2.	Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ ΤΟΥ J RIEDEL ΚΑΙ Ι. ΤΣΕΚΟΥΡΑ	213
1.2.3	ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΙΙ. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	215
1.3	ΑΠΟ ΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	218
1.3.1	ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΣΜΟ ΣΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ	218
1.3.2	Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	222
1.3.3	ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	223
	Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ - Ο Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Ο Σ Σ Χ Ε Δ Ι Α Σ Μ Ο Σ	226
	Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α	232

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Δ.Ε.Δ.Υ.	Ανώτατη Ένωση Δημοσίων Υπαλλήλων
Α.Σ.Ο.Π.	Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής
ΒΙ.ΠΑ	Βιοτεχνικό Πάρκο
ΒΙ.ΠΕ	Βιομηχανική Περιοχή
Γ.Γ.Π.	Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας
Γ.Ε.Π.	Γραμματεία Επιτροπής Παρακολούθησης
Γ.Π.Σ.	Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια
Γ.Σ.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας
Δ.Ε.Θ.	Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης
Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο
Ε.Ν.Α.Ε.	Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας
Ε.Π.	Επιτροπή Παρακολούθησης
Ε.Τ.Ε.	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
Ε.Τ.Π.Α.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ε.Υ.Δ.Ε.	Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Ελλάδος
Κ.Ε.Π.Ε.	Κέντρο Προγραμματισμού & Οικονομικών Ερευνών
Κ.Π.Σ.	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
Κ.Σ.Κ.Δ.	Κεντρικό Συντονιστικό Κέντρο Δασοφυλάγιών
Μ.Ο.Π.	Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
Ν.Α.	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ο.Δ.Ε.	Ομάδες Διοίκησης Έργου
Ο.Ν.Ε.	Οικονομική Νομισματική Ένωση
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Δ.Ε.	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Π.Ε.Π.	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
Π.Σ.Ε.Α.	Πολιτική Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης
Π.Τ.Α.	Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης
Σ.Π.Α.	Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης
Τ.Ε.Δ.Κ.	Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων
Υ.Π.Α.	Υπηρεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΥΠ.ΕΘ.Ο.	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠ.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.	Υπουργείο Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Πτυχιακή αυτή Εργασία εκπονήθηκε με βάση τη συλλογή στοιχείων που αφορούν τον θεσμό, την οργάνωση, τη διοίκηση και την αναπτυξιακή δραστηριότητα της Διοικητικής Περιφέρειας και ειδικότερα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά για την συνεργασία τους, τον κ. **Βασίλειο Πανάγου**, Αντιπρόεδρο του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας για την αμέριστη συμπαράσταση του, τον κ. **Χρήστο Βοσνάκη**, Δήμαρχο Έδεσσας για την διάθεση μεγάλου μέρους του βιβλιογραφικού υλικού καθώς και τον φίλο **Ιγνάτη Καραπαναγιώτη**, Οικονομικό Σύμβουλο, Υπεύθυνο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του Δήμου Έδεσσας.

Επίσης, τον κ. **Σταμάτη Παντελίδη**, Συντονιστή του Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας για την αφιέρωση του πολύτιμου χρόνου του, την κα. **Ελένη Ανδρικοπούλου**, Καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτονικής του Α.Π.Θ. για την συμβολή της πολύτιμης εμπειρίας της και τέλος τον κ. **Τάσο Σαπουνάκη**, Οικονομολόγο, Σύμβουλο Τ.Α. που μας εμπιστεύθηκε και μας απέδειξε ότι η συνεργασία μας μαζί του αποτέλεσε το μεγαλύτερο κεφάλαιο της Πτυχιακής Εργασίας μας.

Ευχαριστούμε

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί μια συλλογή στοιχείων που αφορούν τον θεσμό της Αυτοδιοίκησης, βασισμένη στην ανάλυση των νόμων και των Π.Δ. που την αφορούν. Η Διοίκηση, η Οργάνωση, ο Σχεδιασμός και η Δράση της Περιφέρειας αποτελεί θέμα ανάλυσης και διακρίνει τον αναπτυξιακό ρόλο της.

Η μελέτη περίπτωσης μας δείχνει την πορεία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στο χώρο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, της Χρηματοδότησης Διαχείρισης και Υλοποίησης των Κοινοτικών Προγραμμάτων. Δεν αποφύγαμε όμως και τον εντοπισμό ενός περιφερειακού προβλήματος που αποτελεί η Περιφέρεια στην ιδέα της Αποκέντρωσης. Ο αριθμός των περιφερειών και ο ανενεργός θεσμός της Αυτοδιοίκησης Γ΄ Βαθμού αποτέλεσε ενδιαφέρον θέμα ανάλυσης καθώς οι απόψεις δίστανται.

Κλείνοντας, η αναφορά στην Ελληνική πραγματικότητα μας μετέφερε στο χώρο των προβληματισμών που εκφράζουν τα ίδια τα λόγια του Πρωθυπουργού της Ελλάδος.

Α' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1.1 ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Η περιφερειακή πολιτική είναι μια από τις μορφές που παίρνει η κρατική παρέμβαση και έχει αντικείμενο τη ρύθμιση των περιφερειακών ανισοτήτων και προβλημάτων τόσο ανάπτυξης όσο και επιπέδου ζωής. Η παρέμβαση αυτή έγινε αναγκαία όταν διαπιστώθηκε ότι οι περιφερειακές ανισότητες προκαλούσαν δυσλειτουργίες και εμπόδια στην ανάπτυξη του συνολικού οικονομικού συστήματος, ενώ παράλληλα δεν μπορούσαν να αυτορυθμιστούν από τους "αυτόματα εξισορροποιητικούς μηχανισμούς" της ελεύθερης αγοράς· ακόμα με την όξυνσή τους, οι θύλακες χωρικής - κοινωνικής ανισότητας αποτελούσαν εν δυνάμει πηγές κοινωνικών συγκρούσεων και διεκδικήσεων, κάτι που με την σειρά του δημιουργούσε πρόσθετα εμπόδια. Έπρεπε λοιπόν να βρεθεί κάποια ισορροπία η οποία, ακριβώς επειδή δεν μπορούσε να προκύψει από μόνη της, έκανε απαραίτητη την κρατική παρέμβαση.

Η ιστορία αυτή είναι σχετικά πρόσφατη· στις περισσότερες χώρες η περιφερειακή πολιτική, σαν ξεχωριστός τομέας προγραμματισμού, δραστηριοποιήθηκε ουσιαστικά μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Από

τότε έχει περάσει από διάφορες φάσεις εξέλιξης· το πιο σταθερό σημείο όμως στην εξέλιξή της παραμένει η διατήρηση της παραδοσιακής για τον τομέα διάκρισης ανάμεσα σε δυο κατευθύνσεις προγραμματισμού: την πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης και τη χωροταξική πολιτική (με τους όρους που διατυπώνεται στα πλαίσια της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής) ή, με γενικότερους όρους, τη διάκριση ανάμεσα σε οικονομικό και φυσικό προγραμματισμό για τις περιφέρειες.

Οι δυο πλευρές της περιφερειακής πολιτικής που εξετάζουμε συνδέονται με δυο διαφορετικής φύσης προγραμματισμούς: η πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης συνδέεται περισσότερο με τον οικονομικό προγραμματισμό όπως αυτός εξειδικεύεται στις περιφέρειες, και η χωροταξική πολιτική με το φυσικό προγραμματισμό όπως αυτός εμφανίζεται στην περιφερειακή κλίμακα.

Οι δυο αυτές πλευρές του προγραμματισμού, αν και όχι τελείως ανεξάρτητες μεταξύ τους, διαφέρουν σημαντικά.

Υπάρχει πρώτα απ' όλα μια διαφορετική κλίμακα στην αφετηρία των δυο προγραμματισμών. Ο οικονομικός προγραμματισμός αναφέρεται στη ρύθμιση των οικονομικών πλευρών των φαινομένων και έχει πρακτικά χρησιμοποιηθεί κύρια στη συνολική εθνική κλίμακα. Ο φυσικός προγραμματισμός αναφέρεται στη ρύθμιση των "φυσικών" (χωρικών με την ιδιαίτερη έννοια που τους αποδίδεται) πλευρών των φαινομένων και έχει καθιερωθεί κύρια για επεμβάσεις μικρής κλίμακας (στο εσωτερικό του οικισμού). Η μεταφορά και η προσαρμογή τους στην περιφερειακή κλίμακα συνοδεύεται με δομικά προβλήματα, που δημιουργούνται από τη διαφορετική φύση, τις τεχνικές και τα εργαλεία, αλλά και τις διαφορετικές ως ένα σημείο θεωρητικές καταβολές.

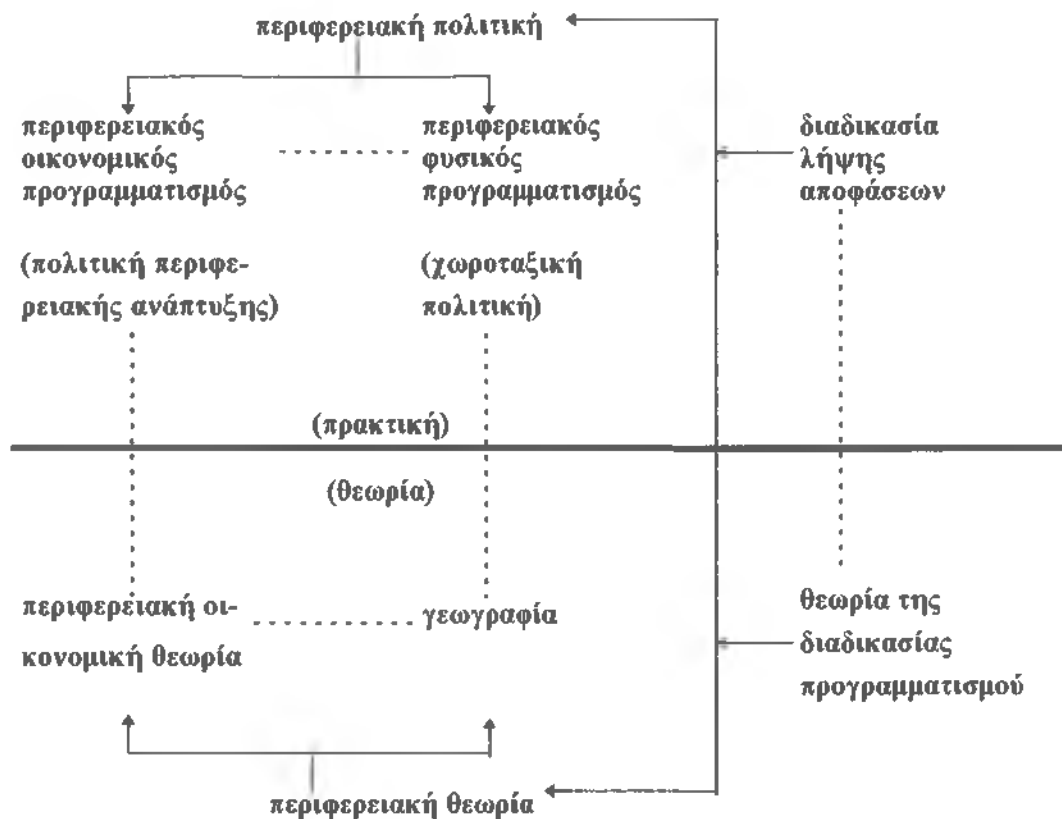
Πιο συγκεκριμένα, ο οικονομικός προγραμματισμός, "προσαρμοσμένος" στις περιφέρειες, χρησιμοποιεί τις ίδιες τεχνικές και σχεδιάζει με τα ίδια εργαλεία που χρησιμοποιεί για το σύνολο του εθνικού χώρου: στην ουσία "επιμερίζει" στις περιφέρειες αυτά που προγραμματίζονται σε εθνικό επίπεδο.

Στο μέτρο που και η περιφερειακή οικονομική θεωρία, στην οποία στηρίζεται, έχει το βασικό πρόβλημα της κατανόησης της χωρικής ιδιαιτερότητας των περιφερειών, ο περιφερειακός οικονομικός προγραμματισμός συνοδεύεται από ελλιπή κατανόηση των χωρικών ενοτήτων στις οποίες επεμβαίνει. Οι περιφέρειες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνον σαν υποσύνολα του εθνικού χώρου, με επεμβάσεις που αθροιστικά θα συνεισφέρουν στην εθνική ανάπτυξη· η επέμβαση απευθύνεται και σε ένα συγκεκριμένο χώρο, του οποίου τα "χωρικά" στοιχεία και οι σχέσεις τους θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Ο φυσικός προγραμματισμός, από την άλλη μεριά, "προσαρμοσμένος" στις περιφέρειες, χρησιμοποιεί παρόμοιες τεχνικές και εργαλεία με αυτές των επεμβάσεων μικρής κλίμακας: στην ουσία "συντίθεται" από τέτοιες επεμβάσεις ή σχεδιάζει "χρήσεις γης" σε επίπεδο περιφέρειας. Η έμφαση που δίνεται στην επέμβαση στη χωρική οργάνωση των περιφερειών προστατεύει τη χωροταξία από το πρόβλημα που συναντήσαμε έντονο στην προηγούμενη οικονομική κατεύθυνση· δεν την προστατεύει όμως από το θεωρητικό πρόβλημα, που είναι και το πρόβλημα της γεωγραφίας, της κατανόησης και της ερμηνείας των φαινομένων και των μηχανισμών στα οποία παρεμβαίνει. Έτσι, για παράδειγμα, η "αρμονική" χάραξη του δικτύου των οικισμών δεν μπορεί να αποτελέσει μια αξία από μόνη της - όποια και αν είναι η αξία των τεχνικών και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται - αν δεν συνδεθεί με τα υπόλοιπα φαινόμενα και τους μηχανισμούς που λειτουργούν στην περιφέρεια.

Για να κάνουμε πιο συγκεκριμένες τις διαφορές αυτές θα πρέπει να ανατρέξουμε στη διάκριση που βρίσκεται στη βάση αυτού του διαχωρισμού: τις θεωρίες που στηρίζουν τις δυο κατευθύνσεις. Το παρακάτω σχήμα θα μας βοηθήσει σ' αυτήν την κατανόηση:¹

¹ Γ. ΚΑΥΚΑΛΑΣ - Ε. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, "Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ"
Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1985, σελ. 18-19

Η διάκριση της περιφερειακής πολιτικής σε περιφερειακό οικονομικό και φυσικό προγραμματισμό αντιστοιχεί με τη διάκριση της περιφερειακής θεωρίας σε περιφερειακή οικονομική και γεωγραφία. Οι δυο αυτοί κλάδοι προσφέρουν σε γενικές γραμμές το θεωρητικό υπόβαθρο των δυο κατευθύνσεων που εξετάζουμε. Βέβαια, όπως υπάρχουν δεσμοί ανάμεσα στις δυο κατευθύνσεις πολιτικής, έτσι, διάφορες προσεγγίσεις που περιλαμβάνονται σ' αυτές τις θεωρητικές βάσεις έχουν αρκετές φορές πολλά κοινά σημεία.

Παράλληλα, στην άμεση σύνδεση περιφερειακής πολιτικής και περιφερειακής θεωρίας περιεμβάλλονται αντίστοιχα η πρακτική της διαδικασίας λήψης των αποφάσεων που περιλαμβάνει και την οργάνωση - διοικητική και εκτελεστική - των δημόσιων υπηρεσιών που εφαρμόζουν την

περιφερειακή πολιτική και η θεωρία της διαδικασίας προγραμματισμού που αναφέρεται στις τεχνικές και τις μεθόδους για τα διαδοχικά βήματα, την οργάνωση και την εφαρμογή της επέμβασης - και γενικότερα, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε, το ρόλο και τη λειτουργία της κρατικής παρέμβασης.

1.2 Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Η περιφερειακή οικονομική, θεωρητική βάση του περιφερειακού οικονομικού προγραμματισμού, σχηματίζεται από δυο ειδών θεωρητικές προσεγγίσεις: τις χωρικές μικρό-οικονομικές θεωρίες, που ασχολούνται με τις "ατομικές" αποφάσεις χωροθέτησης (επιχειρήσεων ή νοικοκυριών) και τους παράγοντες που τις επηρεάζουν (πρόκειται για τις διάφορες θεωρίες χωροθέτησης), και τις χωρικές μακρο - οικονομικές θεωρίες που ασχολούνται γενικά με την ανάπτυξη και τις χωρικές της εκδηλώσεις (θεωρίες για την ανάπτυξη - από τα νεοκλασικά μοντέλα μέχρι τη θεωρία της αιτιακής συσσώρευσης ή των πόλων ανάπτυξης).²

Η θεωρητική βάση της χωροταξίας είναι λιγότερο σαφώς διαμορφωμένη και περισσότερο διεπιστημονική. Οι θεωρίες που στηρίζουν τον περιφερειακό φυσικό προγραμματισμό έχουν τις ρίζες τους στη γεωγραφία (ανθρώπινη - οικονομική) αλλά επίσης έχουν πολλές οικονομικές και κοινωνιολογικές καταβολές. Με γενικό αντικείμενο τη μελέτη της οργάνωσης του χώρου, οι διάφορες προσεγγίσεις διαφοροποιούνται κύρια ως προς το ειδικότερο αντικείμενο που εξετάζουν· και υπάρχει μια ποικιλία τέτοιων αντικειμένων: από την κατανομή των διαφόρων δραστηριοτήτων στο χώρο (που αλληλοκαλύπτεται με τις θεωρίες χωροθέτησης) μέχρι το δίκτυο των οικισμών και τις κινήσεις και αλληλοσυσχετίσεις στο χώρο.

² Π. ΚΑΖΑΚΟΣ, Καθ. Παν/μίου Αθηνών, "Μαθήματα Περιφερειακής Ανάπτυξης", Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1984

Αυτή η ποικιλία προσεγγίσεων που εξετάζουν διαφορετικές απόψεις του ίδιου αντικειμένου - του περιφερειακού χώρου - δυσκολεύει την κατανόηση και την ερμηνεία. Η περιφερειακή οικονομική μεταφέρει τις αδυναμίες των κυρίαρχων στην οικονομική θεωριών (απλοποιητικές παραδοχές, στατιστικά μοντέλα, αφηρημένη σύλληψη του χώρου και του χρόνου): αδυναμίες που αποκαλύπτονται σαφέστερα στην επαφή τους με το συγκεκριμένο χωρικό αντικείμενο. Η γεωγραφία από την άλλη μεριά εξακολουθεί να παραμένει μια κυρίως εμπειρική επιστήμη· η έλλειψη συγκροτημένης θεωρίας δεν καλύπτεται από τις προσπάθειες που γίνονται για την τελειοποίηση αφηρημένων μοντέλων απεικόνισης της πραγματικότητας. Το γεγονός είναι ότι δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί μια θεωρία για τον περιφερειακό χώρο που να κατανοεί την ιδιαιτερότητα αυτού του αντικειμένου.

1.3 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Το πρόβλημα που δημιουργείται από την εφαρμογή δυο διαφορετικής φύσης προγραμματισμών είναι, πρώτα απ' όλα, πρόβλημα συντονισμού. Στο μέτρο που και οι δυο πλευρές της περιφερειακής πολιτικής εφαρμόζονται παράλληλα (συμπληρωματικά ή εναλλακτικά) και από διαφορετικές δημόσιες υπηρεσίες, υπάρχει το πρόβλημα του πως οι θα συντονιστούν. Το γεγονός είναι ότι η έλλειψη συντονισμού τείνει να είναι ο κανόνας για την περιφερειακή πολιτική.

Δεν πρόκειται όμως για ένα πρόβλημα καθαρά τεχνικό, ώστε να λυθεί με κάποια καλύτερη οργάνωση της εφαρμογής. Οι δυο προγραμματισμοί είναι διαφορετικής φύσης και έχουν διαφορετικές θεωρητικές καταβολές. Πρόκειται λοιπόν για πρόβλημα συμβιβασμού δυο διαφορετικών αντιλήψεων, που ξεκινάει από τις διαφορετικές θεωρητικές καταβολές, από τα προβλήματα, σε τελευταία ανάλυση, της ίδιας της περιφερειακής θεωρίας.

Ο συμβιβασμός των δυο προγραμματισμών μπορεί να γίνει μόνον στη βάση του κοινού τους αντικειμένου επέμβασης: του περιφερειακού χώρου. Η προσπάθεια ανάπτυξης των περιφερειών θα πρέπει να συνδυαστεί με την προσπάθεια επέμβασης στη χωρική τους οργάνωση. Ο οικονομικός προγραμματισμός για την ανάπτυξη μιας περιφέρειας, που στην ουσία σκοπεύει στην αλλαγή της παραγωγικής της δομής, δεν θα πρέπει να παραβλέπει τη σχέση που έχει αυτή η παραγωγική δομή με την χωρική οργάνωση στην περιφέρεια: το ίδιο και ο φυσικός προγραμματισμός για την οργάνωση του χώρου σε μια περιφέρεια θα πρέπει να συμβιβάζεται με την υπάρχουσα παραγωγική δομή, τις ανάγκες και τις δυνατότητές της.³

1.4 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής συνδέεται άμεσα με την εξέλιξη του γενικότερου συστήματος προγραμματισμού στη χώρα μετά τον πόλεμο. Στον πίνακα έχουμε συγκεντρώσει τα πιο χαρακτηριστικά σημεία αυτής της εξέλιξης πάνω σε δυο άξονες: τη χάραξη της στρατηγικής και το θεσμικό πλαίσιο. Τα σημεία αυτά θα περιγράψουμε αναλυτικότερα στη συνέχεια, ομαδοποιημένα σε τρεις χρονικές τομές.⁴

³ Ε. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, "Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ", ΚΕΦ. 2ο, Θεσσαλονίκη 1984

⁴ Ε. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, "ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ", Περιοδικό Πόλη & Περιφέρεια, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1981

ΠΙΝΑΚΑΣ : Η εξέλιξη του συστήματος περιφερειακού προγραμματισμού 1948-81

Στα Εθνικά Προγράμματα ανάπτυξης	Χωροταξικά ¹ και περιφερειακά προγράμματα	Διοικητικές και θεσμικές αλλαγές ²	Νομοθεσία ²
1948-52		Υπουργείο Συντονισμού Υπ.ρ. Ανασυγκροτήσεως Ανώτ. Συμβούλιο Ανασυγκροτήσεως Συντον. Επιτρ. Προγραμμάτων Ανακοδ.	1948-49 (βιομηχ. ανάπτυξη)
(1959-63)	Ηπειρος, Α. Πελοπόννησος, 7 ορεινές - νησιωτ. περιοχές	Γεν. Διευθ. Εφαρμογής Προγραμμάτων Επιτρ. Ερεύνης και Οργάνωσης Οικονομικού Προγραμματισμού Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (1959-61)	1952 (επαρχιακή βιομηχανία) 1953 (κεφάλαιο εξωτερικού) 1954-55 (επαρχ. βιομηχανία) 1957 (επαρχιακή βιομηχανία)
1960-64	Λακωνία (1963)	Υπ.ρ. Περιφερειακής Αναπτύξεως (1962)	
1956-70	Κρήτη, Ηλεία (1965) Πελοπόννησος, Δίκτυο μκ. οικισ. (1966) Πιέλλα, Εθνικό Δίκτ. Ασ. Κέντρων (1967)	Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (1964)	1963-64 (επαρχ. βιομηχανία) 1965 (βιομηχανικές περιοχές)
1968-72	Ηπειρος Θεσσαλία (1968) Δράμα (1970) Μύκονος (1971) Εθνικό Χωροταξικό, Δελφοί, Κέρκυρα Κεφαλληνία, Πάτμος, Προβλ. περιοχές Ηπείρου - Ν. Πελοποννήσου (1972)	Υπ.ρ. Περιφερειακής Αναπτύξεως (1970)	1971-73 (κίνητρα περιφερειακ. ανάπτυξης)
1973-77	Σκύρος, Ζάκυνθος (1973) Αίγινα (1974)	Διευθ. Χωροταξίας Υπ. Περιφ. Πολ. Αναπτύξεως (κεντρική) Υπ.ρ. Περιφερειακής Αναπτύξεως (1975)	
1976-80	Χαλκιδική (1976) Εθνικό Χωροταξικό	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (1976)	1976 (κίνητρα και χωροταξία) 1977 (βιομηχανικές περιοχές)
1978-82	Ειδικά περιφερειακά προγράμματα Υπ. Συντονισμού (1978)	Γραφείο Ανάπτυξης Έβρου (1978) Γραφείο Ανάπτυξης νομών	1978 (κίνητρα) 1979 (απόφαση για χωροταξική πολιτική 1981 (κίνητρο)
1981-85	Προγραμ. Περιφερειακής Ανάπτυξης		

ΠΗΓΕΣ: 1. ΟΕ/ΤΕΕ 1976, 1978. 2. Διάφορες πηγές, βλ. κείμενο

1.4.1 Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1948-1962

Το Υπουργείο Συντονισμού που ιδρύθηκε μετά τον πόλεμο με κύρια αρμοδιότητα την χάραξη και εφαρμογή της εθνικής οικονομικής πολιτικής, προστέθηκε σε αυτό μετά το 1960 και η χάραξη της περιφερειακής πολιτικής.

Ο σχεδιασμός της περιφερειακής πολιτικής ξεκίνησε μετά το '59· υπήρχαν όμως, ήδη από αυτή την περίοδο, ορισμένες ρυθμίσεις που είχαν, λόγω των επιπτώσεων τους, άμεση σχέση με τις περιφέρειες: η ίδρυση, πρώτα, των Νομαρχιακών Ταμείων στα οποία κατανέμονταν ένα μέρος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, η ίδρυση της Γενικής Διεύθυνσης Εθνικών Λογαριασμών (1951) και η αναδιοργάνωση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, που δημιούργησαν τις συνθήκες για την συγκέντρωση υλικού και πληροφορίας για τα περιφερειακά δεδομένα.

1.4.2 Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1962 - 1974

Ο σχηματισμός του πλαισίου για την περιφερειακή πολιτική αρχίζει από την περίοδο εφαρμογής του πρώτου πενταετούς προγράμματος 1960-64.

Ξεκίνησε με την ίδρυση της Κεντρικής Επιτροπής Περιφερειακής Αναπτύξεως και την ίδρυση των τριών πρώτων Υπηρεσιών Περιφερειακής Αναπτύξεως με έδρες τα Ιωάννινα, την Πάτρα και το Ηράκλειο. Αργότερα οι υπηρεσίες αυτές συμπληρώθηκαν για το σύνολο της χώρας (βλ. χάρτη για τις προγραμματικές περιφέρειες που ίσχυαν από το 1962 ως το 1970 περίπου).

Η ίδρυση του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών το 1962 και αργότερα η αναδιοργάνωσή του και η μετονομασία του σε Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), και η ένταξή του στο Υπουργείο Συντονισμού, εφοδίασε τον κρατικό μηχανισμό με μια ιδιαίτερη υπηρεσία επιφορτισμένη παράλληλα με την έρευνα και τη σύνταξη προγραμμάτων ανάπτυξης της

χώρας. Το ΚΕΠΕ συντάσσει το επόμενο πρόγραμμα (1966-70) το οποίο δίνει για πρώτη φορά βαρύτητα στην ανάγκη εφαρμογής ορθολογικής περιφερειακής πολιτικής. Παρά τις διάφορες αλλαγές και ανακατατάξεις στον διοικητικό μηχανισμό κατά τη διάρκεια της δικτατορίας, που επιβλήθηκε το 1967, οι βάσεις αυτές της περιφερειακής πολιτικής διατηρήθηκαν και σε ορισμένες περιπτώσεις, (κίνητρα περιφερειακής ανάπτυξης και χωροταξικές μελέτες) ενισχύθηκαν. Κάποιες από τις ανακατατάξεις αφορούσαν την αλλαγή και αναδιάρθρωση των περιφερειακών υπηρεσιών ανάπτυξης (οι οποίες μάλιστα ονομάστηκαν και "περιφερειακές διοικήσεις" χωρίς καμιά ουσιαστική αλλαγή στις αρμοδιότητες και τη λειτουργία τους, βλ. χάρτη).

Το σημαντικότερο πάντως γεγονός για την περιφερειακή πολιτική ήταν η θεσμοθέτηση μιας σειράς νόμων, προς το τέλος της περιόδου, που αναφέρονταν στα κίνητρα περιφερειακής ανάπτυξης με τις "δυνατότητες" των διάφορων περιοχών της χώρας.

Παράλληλα, πλήθυναν οι χωροταξικές μελέτες και προγράμματα (βλ. πίνακα), που συντάσσονταν από ιδιωτικά μελετητικά γραφεία, με αναθέσεις από διάφορα Υπουργεία: ανάμεσα σ' αυτές είναι και η ανάθεση του εθνικού χωροταξικού σχεδίου της χώρας σε μεγάλο ιδιωτικό γραφείο.

Χάρτης : Προγραμματικές περιφέρειες	
	<p>I-α: Προγραμματικές περιφέρειες 1962-1970</p> <ul style="list-style-type: none"> I Α. Στερεά+Εύβοια+Νησιά Αιγαίου II Μακεδονία + Θράκη III Πελοπόννησος +Α. Στερεά+Κεφαλληνία+Ζάκυνθος IV Θεσσαλία V Κρήτη VI Ήπειρος +Κέρκυρα+Λευκάδα <p style="text-align: right;">ΠΗΓΗ: Πρόγραμμα 1966-70</p>
	<p>I-β: Προγραμματικές περιφέρειες 1970-1977</p> <ul style="list-style-type: none"> I Αττική+Βοιωτία+Εύβοια+Νησιά Αιγαίου II Κ.+Α. Μακεδονία III Πελοπόννησος+Α. Στερεά+Κεφαλληνία+Ζάκυνθος IV Θεσσαλία+Ήρυτανία+Φθιώτιδα V Κρήτη VI Ήπειρος+Κέρκυρα+Λευκάδα VII Α. Μακεδονία+Θράκη <p style="text-align: right;">ΠΗΓΗ: πρόγραμμα 1973-87 Evangélides 1975:333</p>
	<p>I-γ: Προγραμματικές περιφέρειες από το 1977</p> <ul style="list-style-type: none"> I Α. Στερεά+Εύβοια+Κυκλάδες II Κ.+Α. Μακεδονία III Πελοπόννησος+Α. Στερεά+Κεφαλληνία+Ζάκυνθος IV Θεσσαλία V Α. Μακεδονία VI Κρήτη VII Ήπειρος+Κέρκυρα+Λευκάδα VIII Θράκη IX Νησιά Α. Αιγαίου <ul style="list-style-type: none"> • Έδρες Υπηρεσιών Περιφερειακής Ανάπτυξης <p style="text-align: right;">ΠΗΓΗ: Π.Α. 816/14.9.77, Κόνσολας 1983:372</p>

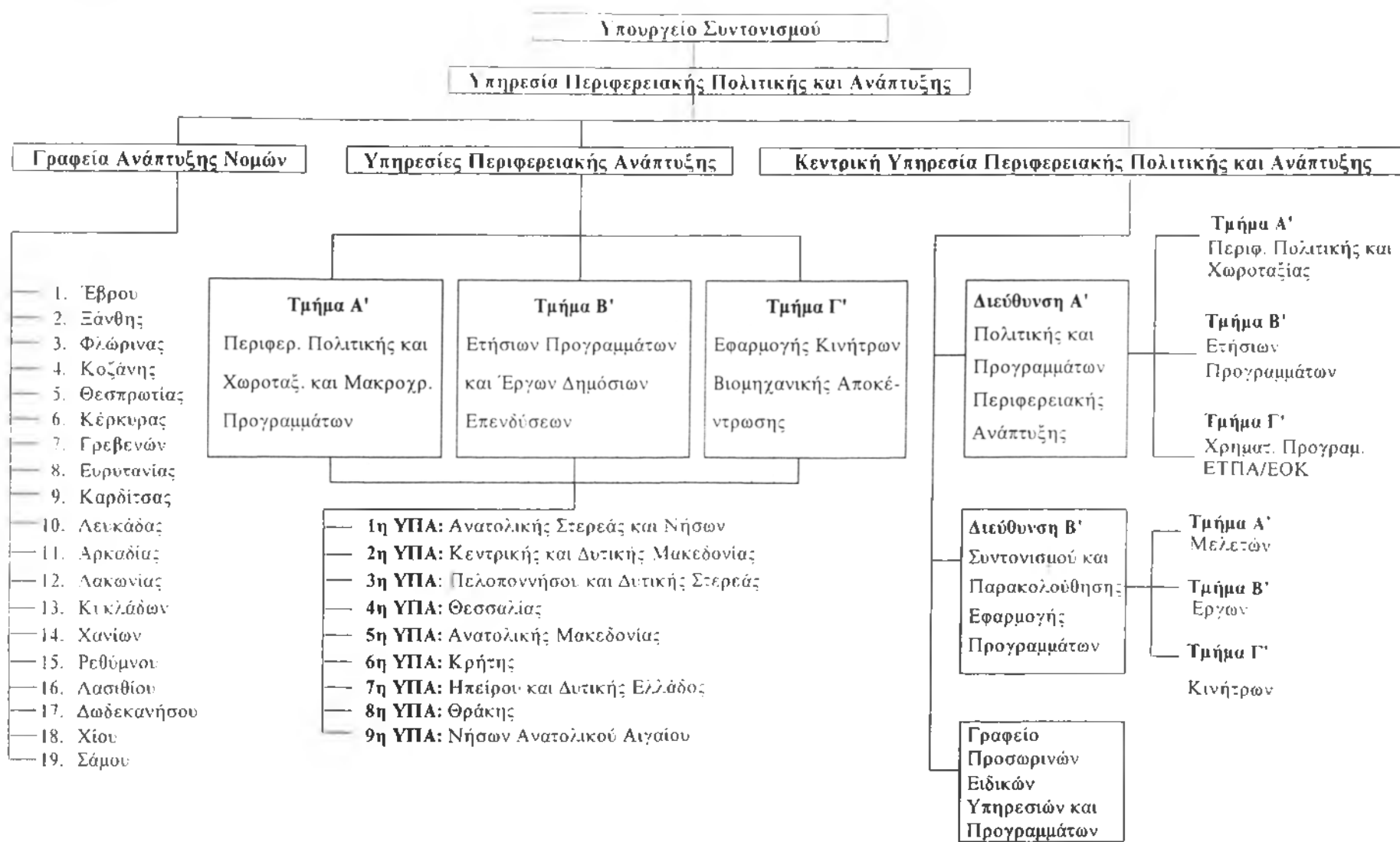
1.4.3 Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1974 - 1981

Με την πτώση της δικτατορίας, η αλλαγή του καθεστώτος σήμανε μια νέα αλλαγή και αναδιοργάνωση του συστήματος περιφερειακού προγραμματισμού, παράλληλη με την αναδιοργάνωση του κρατικού μηχανισμού. Η περιφερειακή πολιτική φτάνει τώρα στο πιο προχωρημένο της

στάδιο.

Οι περιφερειακές υπηρεσίες ανάπτυξης αλλάζουν για μια ακόμα φορά και αυξάνουν σε αριθμό (βλ. χάρτη). Το θεσμικό πλαίσιο της χωροταξίας εγκαθιδρύεται το 1976. Το σύστημα κινήτρων αλλάζει και πάλι, στην προσπάθεια να ενισχυθούν οι λιγότερο ευνοημένες περιοχές, με πιο πετυχημένο παράδειγμα το νόμο του 1976.

Το αποκορύφωμα αυτής της στροφής προς τη σαφέστερη οργάνωση και ολοκλήρωση της περιφερειακής πολιτικής είναι η σύνταξη του πρώτου καθαρά περιφερειακού προγράμματος ανάπτυξης της χώρας, που έγινε στα πλαίσια των προδιαγραφών της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης της ΕΟΚ και των ευεργετημάτων που παρέχουν οι ενισχύσεις των ταμείων της (κύρια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης).

ΠΗΓΗ: Γιατράκος 1980: 109-110 και OECD 1981:55

1.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Ο βαθμός συμμετοχής των περιφερειών στη διαδικασία κατάρτισης και εφαρμογής προγραμμάτων ανάπτυξης είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα προβλήματα του περιφερειακού και γενικά του οικονομικού προγραμματισμού.

Στην περίπτωση που οι κεντρικές υπηρεσίες καταρτίζουν εθνικά προγράμματα ανάπτυξης, που απλώς "περιφερειοποιούνται" δεν τίθεται πραγματικό θέμα συμμετοχής των περιφερειών. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν δυνατότητες επηρεασμού κεντρικών επιλογών από κάποιους ισχυρούς τοπικούς παράγοντες, που ενδεχομένως αξιοποιούν την οικονομική δύναμη των περιφερειών τους. Αλλά η συμμετοχή ως θεσμός είναι ανύπαρκτη.

Στη "συγκεντρωτική" μέθοδο οικονομικού προγραμματισμού η σειρά των αποφάσεων είναι απλή: Πρώτα καθορίζονται οι μακροοικονομικοί στόχοι (σχετικά με την εθνική παραγωγή, συνολική επένδυση κ.λ.π.), στη συνέχεια γίνεται ένας επιμερισμός τους, κατά τομείς και κλάδους (που ακόμη αντιμετωπίζονται σε επίπεδο χώρας) και τέλος οι τομεακοί - κλαδικοί στόχοι εξειδικεύονται κατά περιφέρειες. Η τελευταία αυτή κατανομή στηρίζεται βέβαια σε κάποια κριτήρια ή περιορισμούς (π.χ. να μην αδικηθούν ορισμένες περιφέρειες). Πάντως είναι κατανομή "εξ υπολοίπου".⁵

Στο συμμετοχικό ή δημοκρατικό πρότυπο περιφερειακού προγραμματισμού η σειρά των αποφάσεων αντιστρέφεται κατ' αρχήν. Σε πρώτο στάδιο οι υπηρεσίες των περιφερειών, που στην καλή περίπτωση θα πρέπει να μην είναι απλώς παραρτήματα των κεντρικών, προσδιορίζουν τους περιφερειακούς μακρο-στόχους (σχετικά με την παραγωγή, επένδυση, κατανάλωση κ.λ.π. των περιφερειών) και σε δεύτερη τους τομεακούς-κλαδικούς στόχους. Στη συνέχεια οι τελευταίοι "αθροίζονται" (κάπου έξω από τις περιφερειακές υπηρεσίες) και δίνουν τα επιδιωκόμενα τομεακά - κλαδικά

⁵ Π. ΚΑΖΑΚΟΣ, Καθ. Παν/μίου Αθηνών, "ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ", Περιοδικό Πόλη & Περιφέρεια, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1981

μεγέθη σε εθνική κλίμακα, που με τη σειρά τους δίνουν αθροιζόμενα εθνικούς μακροστόχους (το παρακάτω σχήμα έχουμε δανεισθεί από τον Η. Richardson).

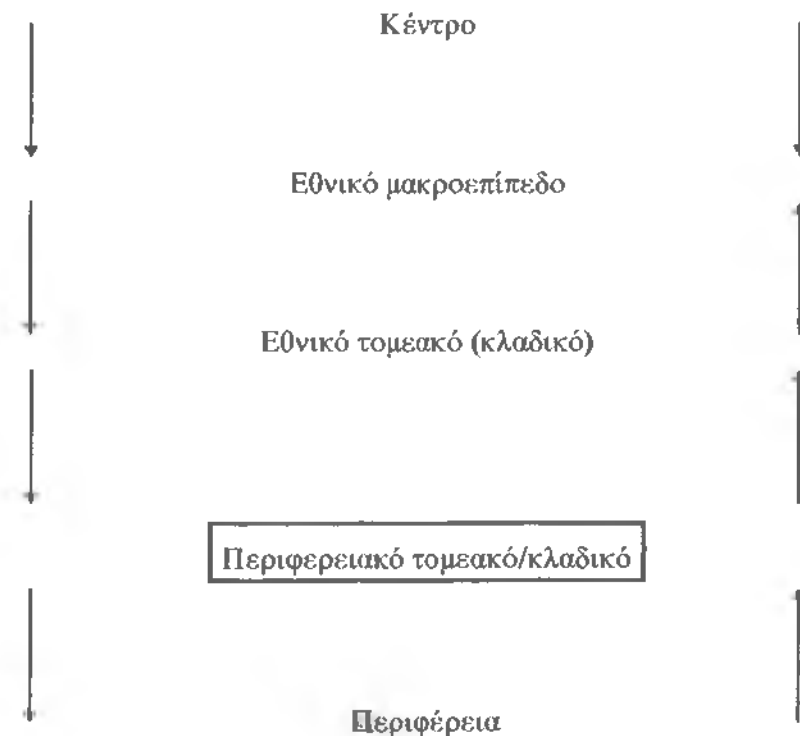
Τα αποτελέσματα των δυο πρότυπων περιφερειακού προγραμματισμού δεν είναι δυνατόν να συμπίπτουν. Στο συμμετοχικό πρότυπο οι επιδιώξεις είναι σαφώς μεγαλύτερες από αυτές που προκύπτουν στο συγκεντρωτικό, διότι:

- οι υπηρεσίες προγραμματισμού κάθε περιφέρειας δεν είναι ενήμερες των περιορισμών που επιβάλλουν οι (δεδομένοι) συνολικοί πόροι,
- επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν τους στόχους των δικών τους περιφερειών ("τοπικισμός") αντλώντας τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη στην κατανομή των συνολικών πόρων, και
- είναι αμεσότερα εκτεθειμένες στις πιέσεις των κοινωνικών ομάδων της περιφέρειας σε σύγκριση με το εθνικό κέντρο.

Σχήμα : Συγκεντρωτικός και συμμετοχικός περιφερειακός προγραμματισμός

Συγκεντρωτικός τύπος
σχεδιασμού

Συμμετοχικός τύπος
σχεδιασμού

Τα προηγούμενα δεν συνηγορούν υπέρ της αποδυνάμωσης των περιφερειών και της παραμέλησης ή υποβάθμισης των συμφερόντων τους έναντι των εθνικών (που εδώ ορίζονται κεντρικά). Επιτέλους οι κεντρικές υπηρεσίες πιέζονται επίσης από οργανωμένα και μη οικονομικά συμφέροντα και κατά τεκμήριο τα πιο μεγάλα και οργανωμένα από αυτά ασκούν και την πιο αποτελεσματική πίεση. Αν σ' αυτό προσθέσουμε ειδικά για την Ελλάδα τον παραδοσιακό αυταρχισμό της κεντρικής διοίκησης που συνδέεται με την προσπάθεια αναπαραγωγής της, το εθνικό συμφέρον σχετικοποιείται πολύ, όταν εκφράζεται από αυτή.

Το πρόβλημα είναι συνεπώς να καθιερωθεί μια (αναπόφευκτα πολύπλοκη) διαδικασία συνδιαλλαγής και συμβιβασμού των κεντρικών μηχανισμών προγραμματισμού με τους περιφερειακούς. Οι δυσκολίες είναι μεγάλες ιδίως όταν τέτοιου είδους διαδικασίες δεν έχουν αναπτυχθεί ιστορικά, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα. Ωστόσο, με διάφορες τεχνικές είναι δυνατό να προετοιμάζεται το έδαφος ώστε οι διαδικασίες συνδιαλλαγής να έχουν κάποιο αποτέλεσμα. Π.χ. κεντρικά όργανα προγραμματισμού μπορούν να θέτουν μερικούς "πρώτους περιορισμούς", που προκύπτουν από την επίγνωση της συνολικής κατάστασης, με τη μορφή κατευθυντήριων οδηγιών προς τα περιφερειακά όργανα προγραμματισμού.

Αλλά το σημαντικότερο είναι η διαμόρφωση των θεσμικών και λοιπών προϋποθέσεων για τη λειτουργία ενός δημοκρατικού πρότυπου περιφερειακού προγραμματισμού. Ενδεικτικά μόνο αναφέρουμε τη δημιουργία νέων βαθμίδων αυτοδιοίκησης, την οικονομική παιδεία κ.λ.π.

1.6 ΤΟ ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1983 - 1987

Με τα προκαταρκτικά του πενταετούς προγράμματος οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης 1983 - 1987 εκφράστηκε η πολιτική βούληση να προωθηθεί το συμμετοχικό ή δημοκρατικό πρότυπο προγραμματισμού.

Σύμφωνα με το επίσημο κείμενο η δέσμευση για δημοκρατικό προγραμματισμό εκπληρώνεται ήδη:

«με την ουσιαστική συμμετοχή λαϊκών φορέων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην κατάρτιση Πενταετούς Προγράμματος για κάθε Νομό και περιφέρεια της χώρας. Τα προγράμματα αυτά εκτός από τη συστηματική καταγραφή των προβλημάτων και την συστηματική καταγραφή των προβλημάτων και την ειδίκευση των γενικών αναπτυξιακών στόχων, προχωρούν σε συγκεκριμένες προτάσεις έργων και αποτελούν ένα ανεκτίμητο υλικό για την τελική διαμόρφωση ενός πενταετούς προγράμματος επενδύσεων.

Βέβαια, "η εδραίωση του Δημοκρατικού Προγραμματισμού προϋποθέτει και την απαραίτητη θεσμοθέτηση των επιτελικών οργάνων και της κατάλληλης διαδικασίας. Βασικοί φορείς προγραμματισμού είναι η Κυβέρνηση, η κεντρική διοίκηση και η Τοπική Αυτοδιοίκηση".

Μελλοντικά, "σε περιφερειακό επίπεδο, όργανο προγραμματισμού σε πρώτη φάση θα αποτελέσει το Περιφερειακό Συμβούλιο που αποτελείται από εκλεγμένους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και των παραγωγικών και κοινωνικών φορέων. Το συμβούλιο αυτό θα μετεξελιχθεί σε τριτοβάθμιο όργανο Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια του Νέου Κώδικα ΟΤΑ.

Σε επίπεδο επαρχίας, στην τελική φάση, όργανο Προγραμματισμού είναι το Επαρχιακό Συμβούλιο (Όργανο της Β/θμιας Τ.Α.). Στο μεταβατικό στάδιο το ρόλο του οργάνου αυτού θα συνεχίζει να παίζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο του Ν. 1235/1982.

Σε τοπικό επίπεδο, όργανο προγραμματισμού είναι το Συμβούλιο της πρωτοβάθμιας Τ.Α. με τη συμμετοχή εκπροσώπων και εργαζόμενων και των άλλων παραγωγικών τάξεων».⁶

⁶ Κείμενο που κατατέθηκε στη Βουλή: "Πενταετής Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής ανάπτυξης 1983 - 87, Προκαταρκτικά", σελ. 12-13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Σε ορισμένες περιοχές, όπως στην Πελοπόννησος και σε μικρότερο βαθμό στην Ήπειρο, διαμορφώθηκε ένα είδος τριτοβάθμιας αυτοδιοικήσεως που δεν αναπτύχθηκε σε άλλες περιοχές. Έτσι στην Πελοπόννησο, εκτός από τη βαθμίδα της κοινότητας και της επαρχιακής αυτοδιοικήσεως (περιφέρεια του καζά), οι αντιπρόσωποι της επαρχιακής αυτοδιοικήσεως συγκαλούνταν από τον πασά στην πρωτεύουσα του σαντζακιού ή πασαλικίου (περιφέρεια ευρύτερη του καζά) και συγκροτούσαν πελοποννησιακή συνέλευση, στην οποία καθορίζονταν οι φόροι που θα εισπράττονταν από κάθε επαρχία, αφού προηγουμένως με τη σύμπραξη των οθωμανικών αρχών καθορίζονταν οι φόροι για την περιφέρεια του σαντζακιού. Η συνέλευση, αυτή ερχόταν σε επαφή με το βεζίρη (δηλαδή τον πασά διοικητή του σαντζακιού), διαβίβαζε τις αιτήσεις των επαρχιών προς αυτόν και τις διαταγές εκείνου προς τις επαρχίες. Ενημερωνόταν σε τακτικές συνόδους για τις διαταγές της κεντρικής κυβερνήσεως, για την κατάσταση της χώρας, για τον διορισμό νέων διοικητών των επαρχιών και δεν μπορούσε να επιβληθεί κανένας φόρος χωρίς την συγκατάθεσή της. Ακόμη η πελοποννησιακή αυτή συνέλευση εξέλεγε δυο εκπροσώπους της που ονομάζονταν μωραγιάννηδες και διέμεναν μόνιμως στη έδρα του Τούρκου διοικητή της Πελοποννήσου (Τρίπολη) και μαζί με δυο

Τούρκους και τον διερμηνέα αποτελούσαν το διαρκές συμβούλιό του⁷.

2.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1821-1833

Στη διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας και μέχρι το 1833 η ρευστότητα της καταστάσεως δεν επέτρεψε τη διαμόρφωση ενός πάγιου οργανωτικού σχήματος περιφερειακής διοικήσεως. Οι ανάγκες κυρίως του αγώνα της ανεξαρτησίας, αλλά και οι σκοπιμότητες ή υστεροβουλίες των στρατιωτικών και πολιτικών αρχηγών, καθώς και η μέχρι τότε παράδοση των υπόδουλων ελλήνων σε θεσμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως δεν παρείχαν πρόσφορο έδαφος για ξεκαθαρισμένα οργανωτικά σχήματα ούτε για ενσυνείδητες προσπάθειες διαμορφώσεως συγκροτημένης περιφερειακής διοικήσεως (αποσυγκεντρωμένων κρατικών υπηρεσιών) και διακεκριμένης τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Κατά το πρώτο έτος της επαναστάσεως δεν υπάρχει καν διοικητικός ενιαίο κράτος, αλλά τρεις τοπικές κυβερνήσεις: Η Γερουσία της Δυτικής Ελλάδος (Οργανισμός 9 Νοεμβρίου 1821), ο Άρειος Πάγος της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος (Νομική Διάταξη 15 Νοεμβρίου 1821) και η Πελοποννησιακή Γερουσία (Οργανισμός 7 Νοεμβρίου 1821), που αντικατέστησαν τις πολυάριθμες και ποικιλώνυμες τοπικές αρχές (Μεσσηνιακή Γερουσία, Εφορεία της Καρυταίνης, Κοινότητα της Ήλιδος, Καγκελλαρίες της Κορίνθου και του Άργους κ.λπ.) που συγκροτούνταν προοδευτικά για τις στρατιωτικές ιδίως ανάγκες του εθνικού αγώνα, με την επέκταση της επαναστάσεως από περιοχή σε περιοχή. Και οι τρεις αυτοί οργανισμοί με συλλογική διοίκηση στην κορυφή, εμφανίζουν το ίδιο περιφερειακό σχήμα: Η πόλη (κώμη) ή το χωριό στη βάση και στη μέση η επαρχία (ή τμήμα). Η επαρχία και η κωμόπολη (ή το χωριό) αποτέλεσαν τη βάση του περιφερειακού οργανωτικού σχήματος από την Α' Εθνοσυνέλευση

⁷ ΒΑΣ. Κ. ΑΝΔΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ/ΜΙΝΩΑ Α. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ "ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ / ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ", Κεφ. Ιστορική εξέλιξη, Αθήνα 1988

της Επιδαύρου (Ιαν. 1822) και μετά, όταν αρχίζει η δημιουργία των εθνικών πολιτευμάτων, τα οποία καλύπτουν όλο τον ελληνικό χώρο όπου έχει επικρατήσει η επανάσταση και καταργούνται (από τη Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους το Μάρτιο του 1823) τα τοπικά πολιτεύματα που προαναφέραμε. Εξαιρεση αποτέλεσε η διαίρεση της ελληνικής επικράτειας σε "θέματα" (1827), δηλαδή διοικητική διαίρεση ευρύτερη της επαρχίας (που όμως δεν εφαρμόστηκε ποτέ) και η ανάλογη διαίρεση της επικράτειας σε τμήματα κατά την καποδιστριακή περίοδο (1827), με υποδιαίρεση κάθε τμήματος σε επαρχίες και κάθε επαρχίας σε πόλεις, κόμεις και χωριά.

Ο χαρακτήρας όμως των βασικών μονάδων οργανώσεως (επαρχία, πόλη, κόμη, χωριό) είναι μικτός με υπεροχή των στοιχείων της τοπικής αυτοδιοικήσεως, ενώ τα τμήματα αποτελούν αποκεντρωμένες διοικητικές υπηρεσίες, με επικεφαλής τον έκτακτο επίτροπο και από το 1830 και μετά, το διοικητή, διορισμένο από τον κυβερνήτη. Η οργάνωση αυτή διατηρήθηκε και μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια⁸.

2.3 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1833-1836

Για την έξοδο της χώρας από την κρίση που δημιουργήθηκε με τη δολοφονία του Καποδίστρια συμφωνήθηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις με τη συνθήκη του Λονδίνου στις 25 Απριλίου/7 Μαΐου 1832, ότι η Ελλάδα θα αποτελούσε ανεξάρτητο κράτος (μοναρχία) με βασιλιά τον πρίγκιπα της Βαυαρίας Όθωνα, του οποίου τα δικαιώματα, έως ότου ενηλικιωθεί, θα ασκούσε τριμελής αντιβασιλεία. Οι αντιβασιλείς έφθασαν μαζί με τον ανήλικο βασιλιά στο Ναύπλιο στις 25 Ιανουαρίου/6 Φεβρουαρίου 1833 και ανέλαβαν την άσκηση της εξουσίας για λογαριασμό του.

⁸ ΧΛΕΠΑ Κ. Ν. "Η ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ" εκδ. Σάκκουλα, Κομοτηνή 1994

Από τα πρώτα νομοθετήματα που κατήρτισαν για την οργάνωση του νεοσύστατου κράτους ήταν το διάταγμα (νόμος) της 3 Απριλίου 1833 "περί διαιρέσεως του βασιλείου και της διοικήσεώς του". Με το διάταγμα αυτό, η τότε ελληνική επικράτεια διαιρέθηκε σε 10 νομούς και 47 επαρχίες. Οι δέκα νομοί ήταν: α) Αργολίδος και Κορινθίας, β) Αχαΐας και Ήλιδος, γ) Μεσσηνίας, δ) Αρκαδίας, ε) Λακωνίας, στ) Ακαρνανίας και Αιτωλίας, ζ) Φωκίδος και Λοκρίδος, η) Αττικής και Βοιωτίας, θ) Ευβοίας και ι) Κυκλάδων. Κάθε νομός περιελάμβανε ορισμένο αριθμό επαρχιών. Επικεφαλής κάθε νομού τέθηκε ο νομάρχης, δηλαδή το κρατικό όργανο στο οποίο σύμφωνα με το ανωτέρω διάταγμα ανήκε η ανώτατη διοικητική διεύθυνση του νομού, ενώ επικεφαλής κάθε επαρχίας ήταν ο έπαρχος, κρατικό και αυτός όργανο, που υπαγόταν στο νομάρχη.

Ακολούθησε το διάταγμα της 26ης Απριλίου (8 Μαΐου) 1833 "περί της αρμοδιότητας των νομαρχών, και περί της κατά τας νομαρχίας υπηρεσίας". Με το διάταγμα αυτό καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες του νομάρχη και τα λοιπά υπηρεσιακά όργανα της νομαρχίας. Ο νομάρχης υπάγεται σε όλες τις "γραμματείες" (υπουργεία) και οφείλει να εκτελεί τις εντολές τους. Για την υπηρεσιακή του όμως κατάσταση υπάγεται στο υπουργείο των εσωτερικών στο οποίο ανήκε και η αρμοδιότητα για την οργάνωση της περιφερειακής διοικήσεως του κράτους.

Ο νόμος της 27/12/1833 - 8/1/1834 (φ. 3/1834) της αντιβασιλείας "περί συστάσεως των δήμων" είναι ο πρώτος νόμος του ελληνικού κράτους για την τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού. Με το νόμο αυτό η επικράτεια διαιρείται σε δήμους. Οι δήμοι διακρίνονται σε τρεις τάξεις ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Δήμοι α' τάξεως είναι όσοι έχουν τουλάχιστον 10.000 κατοίκους, β' τάξεως όσοι έχουν τουλάχιστον 2.000 κατοίκους και γ' τάξεως οι υπόλοιποι.

2.4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1836-1845

Το νομαρχιακό σύστημα περιφερειακής διοικήσεως όπως περιγράφηκε ανωτέρω, καταργήθηκε μετά από τρία περίπου χρόνια. Με το διάταγμα (νόμο) της 20ης Ιουνίου (2 Ιουλίου) 1836 "περί διοικητικού οργανισμού", οι θέσεις των νομαρχών, των νομοδιευθυντών (των διευθυντών δηλαδή της νομαρχίας) και των επάρχων και η υπηρεσία τους (δηλαδή η νομαρχία και το επαρχείο) καταργήθηκαν. Έγινε άλλη διοικητική διαίρεση της επικράτειας σε 30 διοικήσεις, αντί των μέχρι τότε 10 νομών, με επικεφαλής διοικητή αντί νομάρχη. Οι διοικήσεις συγκροτούνταν από ορισμένο αριθμό επαρχιών και όπως είναι προφανές ήταν διοικητικές περιφέρειες πολύ στενότερες σε σύγκριση με το νομό. Σε 18 επαρχίες προβλέφθηκε από τον ίδιο νόμο να διορίζεται υποδιοικητής. Κάθε υποδιοικητής βρισκόταν σε άμεση εξάρτηση από τον οικείο διοικητή.

Στη συνέχεια εκδόθηκε το διάταγμα που καθόριζε τις αρμοδιότητες των διοικητών και που στην ουσία έχει αντιγράψει το διάταγμα των αρμοδιοτήτων των νομαρχών του 1833 με ελάχιστες προσαρμογές στη νέα οργάνωση. Αντίθετα, οι υποδιοικητές δεν είχαν δικές τους αρμοδιότητες. Έργο τους κυρίως ήταν η εκτέλεση των εντολών των διοικητών. Η εξάρτηση των διοικητών από το κέντρο ήταν η ίδια όπως και των νομαρχών.

Το σύστημα των διοικήσεων κατακρίθηκε πολύ ως άκρως συγκεντρωτικό και ανελεύθερο, συνάντησε οικονομικές δυσχέρειες, αλλά και δυσκολίες στην ανεύρεση τριάντα διοικητών με το απαιτούμενο κύρος και ήθος.

Με διάταγμα (νόμο) της 18ης Δεκεμβρίου 1836 προβλέφθηκε σε κάθε επαρχία επαρχιακό συμβούλιο, του οποίου τα μέλη εκλέγονται από τους δημότες. Ο αριθμός των επαρχιακών συμβούλων εξαρτάται από τον αριθμό των δήμων κάθε επαρχίας και από την τάξη κάθε δήμου (α', β' ή γ' τάξεως), αλλά δεν μπορούσε να είναι μικρότερος από 12.

2.5 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1845-1911

Με την επικράτηση της επανάστασεως της 3 Σεπτεμβρίου 1843 και την είσοδο της χώρας στο καθεστώς της συνταγματική μοναρχίας, το σύστημα των διοικήσεων του 1836, που από την αρχή είχε κατακριθεί ως συγκεντρωτικό και ανελεύθερο, κρίθηκε ότι δεν συμβιβαζόταν με τον νέο συνταγματικό καθεστώς. Ο νόμος ΚΕ' της 5 Δεκεμβρίου 1845 κατήργησε το σύστημα. Η επικράτεια διαιρέθηκε πάλι σε 10 νομούς και 49 επαρχίες. Οι δέκα νομοί είναι οι ίδιοι του 1833. Μόνο ο τότε νομός Φωκίδος και Λοκρίδος, τώρα ονομάζεται Φθιώτιδος και Φωκίδος.

Το νομαρχιακό σύστημα, όπως επαναφέρθηκε το 1845, διατηρήθηκε ανέπαφο μέχρι το 1887 και δεν επηρεάστηκε από την πολιτειακή μεταβολή (βασιλευομένη δημοκρατία) στην οποία οδήγησε η επανάσταση του 1862. Το 1866, μετά την προσάρτηση των νησιών του Ιονίου, προστέθηκαν τρεις ακόμη νομοί, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου και έγινε διαίρεσή τους σε επαρχίες, ενώ το 1882 μετά την προσάρτηση περιοχών της Θεσσαλίας και Ηπείρου δημιουργήθηκαν και οι νομοί Άρτης, Λαρίσης και Τρικάλων.

Το 1887, όταν ο Χ. Τρικούπης ήταν πάλι πρωθυπουργός, επαναλαμβάνει την προσπάθεια εισαγωγής νομαρχιακής αυτοδιοικήσεως. Η βουλή ψηφίζει το νόμο ΑΦΝΣ', με τον οποίο θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Ο νόμος αποτελεί αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο. Όργανα διοικήσεως είναι το νομαρχιακό συμβούλιο που εκλέγεται από τους κατοίκους του νομού κάθε τέσσερα έτη και η νομαρχιακή επιτροπή που συγκροτείται από μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου για να ασκεί την καθημερινή διοίκηση του νομού. Η σημαντικότερη αυτή καινοτομία του Τρικούπη δεν είχε καλή τύχη. Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δεν προικίσθηκε με τις απαραίτητες ουσιαστικές αρμοδιότητες ούτε με τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους. Δεν μπόρεσε έτσι να παίξει ουσιαστικό ρόλο. Καταργήθηκε από την κυβέρνηση Δηλιγιάννη το 1890 και επαναφέρθηκε το νομαρχιακό σύστημα διοικητικής

αποκεντρώσεως όπως είχε διαμορφωθεί από το 1845. Ούτε ο ίδιος Τρικούπης, που το 1892 είναι πάλι πρωθυπουργός, επιχειρεί να επαναφέρει τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Το 1899 γίνεται νέα διοικητική διαίρεση της χώρας. Οι μέχρι τότε 16 νομοί γίνονται 26, με κατάτμηση ορισμένων από αυτούς.

Συνεχίζεται έτσι η εφαρμογή του νομαρχιακού συστήματος διοικητικής αποκεντρώσεως του 1845 και το 1909 οι νομοί περιορίζονται από 26 στους 16 που υπήρχαν το 1899 πριν αυξηθούν σε 26. Έτσι και η περίοδος αυτή (1845-1911) κλείνει με το χαρακτηριστικό συμπέρασμα της επιβίωσης του νομαρχιακού αποκεντρωτικού συστήματος και της αδυναμίας εφαρμογής νομαρχιακής αυτοδιοικήσεως.

2.6 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1912-1953

Μόλις άρχισαν οι βαλκανικοί πόλεμοι, η πολιτική διοίκηση των περιοχών που καταλαμβάνονταν από τον ελληνικό στρατό ανατέθηκε σε γενικούς διοικητές, που είχαν ευρύτατες αρμοδιότητες και ασκούσαν στην περιφέρειά τους όλη τη διοικητική εξουσία, με δικαίωμα να εκδίδουν ακόμη και νομοθετικές διατάξεις. Οι πρώτες γενικές διοικήσεις ήταν της Κρήτης, της Μακεδονίας, των νήσων του Αιγαίου και της Ηπείρου, ενώ η Σάμος με την Ικαρία αποτέλεσαν τη διοίκηση της Σάμου.

Το 1915 καταργούνται όλες οι γενικές διοικήσεις και οι νέες χώρες, όπως ονομάστηκαν οι νέες περιοχές, διαιρέθηκαν σε νομούς και οι νομοί σε υποδιοικήσεις. Το 1918 συνιστώνται πάλι οι γενικές διοικήσεις. Αυτή τη φορά επτά: Θεσσαλονίκης, Κοζάνης-Φλωρίνης, Ηπείρου, Κρήτης, Λέσβου, Χίου και Σάμου, στις οποίες αργότερα, το ίδιο έτος προστίθεται η γενική διοίκηση Ανατολικής Μακεδονίας και το 1920 η προσωρινή γενική διοίκηση Θράκης.

Στη συνέχεια οι γενικές διοικήσεις υφίστανται αλλεπάλληλες μεταβολές. Το 1922 διατηρούνται οι γενικές διοικήσεις Θεσσαλονίκης,

Ηπείρου, Κρήτης και Θράκης και καταργούνται οι λοιπές. Το 1925 καταργούνται και οι γενικές διοικήσεις Ηπείρου και Κρήτης και παραμένει μόνο η γενική διοίκηση Θεσσαλονίκης και προσωρινώς της Θράκης. Το 1926 όμως συνιστώνται πάλι και οι γενικές διοικήσεις Ηπείρου και Κρήτης, ενώ το 1929 η γενική διοίκηση Θεσσαλονίκης μετονομάζεται σε γενική διοίκηση Μακεδονίας. Το 1935 προστίθεται και η γενική διοίκηση Αρχιπελάγους, αλλά καταργείται το επόμενο έτος.

Από το 1941 η αστάθεια των γενικών διοικήσεων εντείνεται. Ιδρύονται τρεις νέες γενικές διοικήσεις (Νήσων, Αιγαίου Πελάγους, Κυκλάδων και Ιονίου Πελάγους) που καταργούνται το ίδιο έτος (1941). Το 1944 ιδρύεται και γενική διοίκηση Πελοποννήσου, αλλά το ίδιο έτος καταργούνται όλες οι γενικές διοικήσεις και ιδρύονται 17 αντιπροσωπείες της κυβερνήσεως που κάθε μια περιελάμβανε ένα ή περισσότερους νομούς. Καταργούνται όμως ύστερα από δυο μήνες και συνιστώνται πάλι οι γενικές διοικήσεις που είχαν καταργηθεί εκτός από τη γενική διοίκηση Πελοποννήσου (1945) και προστίθενται και δυο ακόμη, η γενική διοίκηση των Νήσων Αιγαίου Πελάγους και η γενική διοίκηση των Νήσων Ιονίου Πελάγους. Η κατάργηση και επανίδρυση γενικών διοικήσεων συνεχίζεται όλο το έτος 1945 και στα μετέπειτα χρόνια. Το 1955 υπήρχαν οι γενικές διοικήσεις Βορείου Ελλάδος, Θράκης, Ηπείρου, Κρήτης και Δωδεκανήσου. Καταργήθηκαν οριστικά με το νόμο 3200/1955, ο οποίος όμως στη θέση της γενικής διοικήσεως Βορείου Ελλάδος ίδρυσε το Υπουργείο Βορείου Ελλάδος.

Οι γενικές διοικήσεις εισήχθησαν ως θεσμός προσωρινός για την αντιμετώπιση δηλαδή των έκτακτων αναγκών διοικήσεως των νέων χωρών μέχρι την αφομοίωσή τους στο κοινό διοικητικό σύστημα του ελληνικού κράτους που σε περιφερειακό επίπεδο ήταν η νομαρχιακή αποκέντρωση. Η τάση παγιώσεως του θεσμού των γενικών διοικήσεων είχε ως συνέπεια να κρατηθεί σε αδράνεια η νομαρχιακή αποκέντρωση στις νέες χώρες μέχρι το 1950, οπότε άρχισε η αφαίρεση αρμοδιοτήτων από τους γενικούς διοικητές και

η μεταβίβασή τους στους νομάρχες. Τελικώς, οι γενικοί διοικητές περιορίστηκαν μόνον σε εποπτεία των δημόσιων υπηρεσιών και νπδδ της περιφέρειας τους και η κατάργηση των γενικών διοικήσεων δεν βρήκε ουσιαστική αντίδραση.

Το 1915 οι νέες χώρες διαιρέθηκαν σε νομούς. Η Μακεδονία διαιρέθηκε σε πέντε νομούς (Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Φλωρίνης, Σερρών και Δράμας), η Ήπειρος σε δυο (Ιωαννίνων και Πρεβέζης), τα νησιά του Αιγαίου σε τρεις (Λέσβου, Χίου και Σάμου) και η Κρήτη σε τέσσερις (Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου και Λασιθίου). Έτσι, οι νομοί της χώρας ανήλθαν σε τριάντα, δέκα έξι της παλαιάς Ελλάδας και δέκα τέσσερις των νέων χωρών. Οι νομοί των νέων χωρών υποδιαιρέθηκαν σε υποδιοικήσεις, οι οποίες το 1927 μετονομάστηκαν σε επαρχίες. Το 1917 δημιουργήθηκε και ο νομός Πέλλης.

Το 1919 γίνεται το πρώτο βήμα οικονομικής αποκεντρώσεως με τη σύσταση σε κάθε νομό "οικονομικής επιτροπής" για τη διαχείριση ειδικού κεφαλαίου που προοριζόταν για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Οι νομαρχιακές αυτές οικονομικές επιτροπές αποτέλεσαν τον πρόδρομο των νομαρχιακών ταμείων που ιδρύθηκαν το 1956. Το 1936 και 1938 τονώνεται ο νομαρχιακός θεσμός με νέα νομοθετήματα (α.ν. 130/1936 και 1179/1938), ενώ το 1949 εισάγεται ο θεσμός του ημιμονίμου (επί θητεία) νομάρχη, αντί του μέχρι τότε μετακλητού νομάρχη και ορίζονται για πρώτη φορά προσόντα διορισμού νομαρχών.

Το 1923 δημιουργούνται οι νομοί Ροδόπης και Έβρου, το 1924 οι νομοί Καβάλας και Χαλκιδικής, το 1930 ο νομός Ηλείας, το 1934 ο νομός Κιλκίς και το 1936 ο νομός Θεσπρωτίας. Κατά την κατοχική περίοδο δημιουργούνται οι νομοί Καστοριάς (1941), Μαγνησίας (1942), Ευρυτανίας (1943), Φωκίδος (1943), Βοιωτίας (1943) και Καρδίτσας (1944). Ακολούθησε η δημιουργία των νομών Ξάνθης (1944), Ημαθίας (1946), Λευκάδος (1946), Κορινθίας (1949) και Πιερίας (1949). Το σύνολο συνεπώς των νομών της χώρας έφθασε τους 49.

Το 1936 εμφανίζεται ένα καινούργιο διοικητικό σχήμα, η Διοίκηση Πρωτεύουσας. Η Διοίκηση Πρωτεύουσας ήταν νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με επικεφαλής υπουργό για να ασκεί τη διοίκηση στην περιοχή δικαιοδοσίας του που περιελάμβανε την πόλη της Αθήνας και του Πειραιά, καθώς και τριάντα έξι κοινότητες (και αργότερα τριάντα οκτώ). Η δικαιοδοσία όμως του υπουργού - διοικητή Πρωτεύουσας περιοριζόταν σε θέματα αρμοδιότητας δήμων και κοινοτήτων της περιοχής του, τα οποία μέχρι τότε ανήκαν στο νομάρχη ή στον υπουργό των εσωτερικών ή σε άλλους υπουργούς ή αρχές, στην εκτέλεση κοινωφελών έργων γενικότερης σημασίας, στην τήρηση των ρυμοτομικών σχεδίων, της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας. Η Διοίκηση Πρωτεύουσας καταργήθηκε το 1941.

Δήμοι - Κοινότητες: Ο δημοτικός νόμος του 1834 καταργήθηκε τελικώς με το νόμο ΔΖΝ'/1912 "περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων", ο οποίος ίσχυσε από το έτος 1914.

Ο νέος νόμος προέβλεψε τη σύσταση δυο διακεκριμένων μονάδων τοπικής αυτοδιοικήσεως πρώτου βαθμού, του δήμου και της κοινότητας. Δήμοι είναι: α) οι πρωτεύουσες των νομών και β) οι πόλεις με περισσότερους από 10.000 κατοίκους. Κοινότητα αποτελεί κάθε μόνιμος συνοικισμός που έχει περισσότερους από 300 κατοίκους και σχολείο στοιχειώδους εκπαιδεύσεως.

2.7 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1954-1970

Τελικώς επεκράτησε ο θεσμός της νομαρχιακής αποκεντρώσεως τον οποίο επέβαλε ο νόμος 3200 του 1955 που κατήργησε τις γενικές διοικήσεις. Ο νόμος αυτός αποτελεί βασικό σταθμό στη διοικητική ιστορία της χώρας μας κυρίως γιατί αποκατέστησε την ομοιομορφία στην οργάνωση της περιφερειακής διοικήσεως με την καθιέρωση τελικώς του νομαρχιακού αποκεντρωτικού συστήματος που είχε πρωτοεισαχθεί το 1833, στο οποίο και

έδωσε την τωρινή του μορφή.

Ο νόμος αυτός κατήργησε, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, τις γενικές διοικήσεις Βορείου Ελλάδος, Θράκης, Ηπείρου, Κρήτης και Δωδεκανήσου και συνέστησε νομαρχίες στο νομό που είχαν την έδρα τους οι γενικές αυτές διοικήσεις. Η περιφέρεια όμως της γενικής διοικήσεως Δωδεκανήσου δεν είχε αποτελέσει μέχρι τότε νομό. Με την κατάργηση όμως της γενικής διοικήσεως Δωδεκανήσου και τη σύσταση στη θέση της νομαρχίας Δωδεκανήσου με την ίδια περιφέρεια θεωρήθηκε ότι έχει συσταθεί και νομός Δωδεκανήσου, που είναι ο πεντηκοστός νομός του κράτους.

Μολονότι, όπως προαναφέρθηκε, ο νόμος 3200 επέβαλε ομοιομορφία στο περιφερειακό διοικητικό μας σύστημα με την κατάργηση των γενικών διοικήσεων και την καλύτερη οργάνωση της νομαρχιακής αποκεντρώσεως, ωστόσο στη θέση της γενικής διοικήσεως Βορείου Ελλάδος ίδρυσε το υπουργείο Βορείου Ελλάδος για το συντονισμό και την κατεύθυνση της κυβερνητικής πολιτικής στην περιφέρειά του, την εποπτεία των νομαρχιών και των λοιπών υπηρεσιών της περιοχής του, την εισήγηση στην κυβέρνηση για θέματα ασφάλειας της περιοχής, αξιοποιήσεως του εθνικού της πλούτου, οικονομικής, κοινωνικής και πνευματικής αναπτύξεως των κατοίκων της.

Το 1964 οι νομοί του κράτους αυξήθηκαν κατά δυο με τη σύσταση νομού Πειραιώς και νομού Γρεβενών. το σύνολο συνεπώς των νομών έφθασε τους πενήντα δυο (52). Αντίθετα, τα δεκατέσσερα επαρχεία που λειτουργούσαν από το έτος 1949 μειώθηκαν το 1960 σε έντεκα και αργότερα (1964) σε δέκα, τα οποία τελικώς καταργήθηκαν και αυτά το 1971.

Η από το 1955 μέχρι και το 1970 περίοδος της αποκεντρωτικής μας νομοθεσίας δεν παρουσίασε διακυμάνσεις. Ο νόμος 3200 του 1955 επέβαλε σταθερώς τη σφραγίδα του. Με αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα, σε σύγκριση με οποιονδήποτε προηγούμενο νόμο, προσέφερε πολλά στο θεσμό της νομαρχιακής αποκεντρώσεως, τον οποίο μετά από μακροχρόνιες διακυμάνσεις επέβαλε τελικώς και ενίσχυσε ουσιαστικώς περισσότερο από κάθε άλλο νόμο.

Ο νόμος ΔΝΖ'/1912 "περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων" τροποποιήθηκε από πλήθος μεταγενέστερων νόμων, πράγμα που κατέστησε αναγκαίο να γίνει δυο φορές κωδικοποίηση των σχετικών διατάξεων, μια το 1926 και μια το 1936. Ήδη από το 1946 είχε αρχίσει η διαδικασία συντάξεως νέου δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, ο οποίος τελικώς κυρώθηκε με το ν.δ.2888/1954. Το ν.δ. 2888/1954 κινείται στη λογική και τη δομή του προηγούμενου νόμου ΔΝΖ'/1912.

2.8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1970-1973

Ο νόμος 3200 του 1955, ενώ κατήργησε τις γενικές διοικήσεις, δεν έθιξε τις διανομαρχιακές υπηρεσίες των υπουργείων, οι οποίες εξακολούθησαν να λειτουργούν με τις αρμοδιότητες που είχαν. Πρόκειται για τις περιφερειακές υπηρεσίες των διαφόρων υπουργείων που οι αρμοδιότητές τους εκτείνονταν σε περισσότερους νομούς. Οι διανομαρχιακές αυτές υπηρεσίες ήταν γνωστές κυρίως ως "επιθεωρήσεις" (π.χ. οικονομικές επιθεωρήσεις, επιθεωρήσεις εφοριών καπνού, δημόσιων υπολόγων, γεωργίας, τοπογραφικών υπηρεσιών, κτηνιατρικής, μεταλλείων κ.λπ.), αλλά και με άλλες ονομασίες δηλωτικές ειδικών κλάδων της διοικήσεως όπως περιφερειακές διευθύνσεις εγγείων βελτιώσεων, δασών, δημόσιων έργων κ.λπ.

Μεταξύ των διανομαρχιακών αυτών υπηρεσιών υπήρχε μεγάλη ανομοιομορφία, τόσο ως προς την εδαφική περιοχή κάθε μιας απ' αυτές όσο και ως προς την έδρα τους, με αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλημάτων ιδίως στην κατάρτιση και εκτέλεση των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Έτσι, με νόμο του 1970 ορίστηκε ότι οι διανομαρχιακές υπηρεσίες κάθε υπουργείου δεν μπορεί να είναι περισσότερες από επτά σε όλη την επικράτεια. Καθορίστηκαν ακόμη επτά πόλεις ως έδρα διανομαρχιακής υπηρεσίας του κάθε υπουργείου. Οι πόλεις αυτές ήταν: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ιωάννινα, Καβάλα και Ηράκλειο.

Με κοινές υπουργικές αποφάσεις καθορίστηκαν οι διανομαρχιακές υπηρεσίες των υπουργείων οικονομικών, κοινωνικών υπηρεσιών, εμπορίου, γεωργίας, βιομηχανίας, εργασίας, δημόσιων έργων και συγκοινωνιών. Οι διανομαρχιακές υπηρεσίες του κάθε υπουργείου ήταν επτά και είχαν την ίδια εδαφική περιφέρεια, με εξαίρεση τις επιθεωρήσεις μεταλλείων του υπουργείου βιομηχανίας που ήταν δυο για όλη την επικράτεια.

Με τη ρύθμιση αυτή διαμορφώθηκαν επτά μείζονες περιφέρειες:

- α) Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (νομοί Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Δράμας, Καβάλας και Σερρών), με έδρα την Καβάλα
- β) Μακεδονίας (νομοί Χαλκιδικής, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλης, Φλωρίνης, Καστοριάς, Κοζάνης, Ημαθίας και Πιερίας), με έδρα τη Θεσσαλονίκη
- γ) Ηπείρου (νομοί Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης, Άρτης, Λευκάδος και Κέρκυρας), με έδρα τα Ιωάννινα
- δ) Θεσσαλίας (νομοί Μαγνησίας, Λαρίσης, Γρεβενών, Τρικάλων, Καρδίτσας, Ευρυτανίας και Φθιώτιδος), με έδρα τη Λάρισα
- ε) Πελοποννήσου (νομοί Αχαΐας, Ηλείας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Αργολίδας, Κορινθίας, Φωκίδος, Αιτωλοακαρνανίας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου), με έδρα την Πάτρα
- στ) Αττικής και Νήσων (νομοί Αττικής, Πειραιώς, Βοιωτίας, Ευβοίας, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου και Κυκλάδων), με έδρα την Αθήνα
- ζ) Κρήτης (νομοί Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου και Λασιθίου), με έδρα το Ηράκλειο.

Οι αρμοδιότητες των διανομαρχιακών υπηρεσιών καθορίστηκαν με διατάγματα του έτους 1970. Το 1971 σε κάθε μια από τις επτά μείζονες περιφέρειες τοποθετήθηκε "συντονιστής", κρατικό δηλαδή όργανο με σκοπό να συντονίζει τη δράση των διανομαρχιακών υπηρεσιών των υπουργείων σε κάθε περιφέρεια. Ακολούθησε οργάνωση των διανομαρχιακών υπηρεσιών σε

μα ενιαία κατά μείζονα περιφέρεια διανομαρχιακή υπηρεσία στην οποία εντάχθηκαν οι διανομαρχιακές υπηρεσίες των διαφόρων υπουργείων. προέκυψαν έτσι επτά νέες περιφερειακές διοικητικές μονάδες που κάθε μια περιελάμβανε την υπηρεσία αναπτύξεως περιφέρειας και τις επιθεωρήσεις εκπαίδευσεως, κοινωνικών υπηρεσιών, εμπορίου, γεωργίας, βιομηχανίας, δημοσίων έργων, εσωτερικών, εφοριών, τελωνείων, δημοσίων διαχειρίσεων, εργασίας και συγκοινωνιών.

Το ίδιο έτος ακολούθησε νόμος που έδωσε πιο συγκεκριμένη μορφή στο νέο σχήμα. Στις επτά μείζονες περιφέρειες ίδρυσε νέα υπηρεσία που την ονόμασε Περιφερειακή Διοίκηση. Ιδρύθηκαν έτσι επτά περιφερειακές διοικήσεις που αποτελούνταν από τις διανομαρχιακές υπηρεσίες των υπουργείων σε κάθε περιφέρεια.

Οι επτά περιφερειακές διοικήσεις ήταν:

- α) Αττικής και Νήσων (Αθήνα),
- β) Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη),
- γ) Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας (Πάτρα),
- δ) Θεσσαλίας (Λάρισα),
- ε) Κρήτης (Ηράκλειο),
- στ) Ηπείρου (Ιωάννινα) και
- ζ) Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Καβάλα).

Επικεφαλείς των περιφερειακών διοικήσεων τοποθετήθηκαν υφυπουργοί υπαγόμενοι στον υπουργό των εσωτερικών.

Το 1973 επιχειρήθηκε συστηματικότερη ρύθμιση των περιφερειακών διοικήσεων, αλλά προς το τέλος του ιδίου έτους οι περιφερειακές διοικήσεις καταργήθηκαν. Παρέμειναν όμως οι διανομαρχιακές υπηρεσίες των υπουργείων οι οποίες τις συγκροτούσαν.

Μαζί με τις περιφερειακές διοικήσεις καταργήθηκαν όπως ήταν επόμενο και τα σύμβολα περιφερειακών διοικήσεων, που είχαν συσταθεί το

1971, που συγκροτούνταν από εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοικήσεως και των επαγγελματικών συλλόγων.

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το θέμα άρχισε και πάλι να συζητείται, σε συσχετισμό ιδίως με το πρόγραμμα της περιφερειακής αναπτύξεως. Διότι, "περιφερειακή ανάπτυξη", από τον ίδιο τον ορισμό της, προϋποθέτει "περιφερειακή διοίκηση".

2.9 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1974-1994

Ψηφίζεται το Σύνταγμα του 1975. Οι διατάξεις του για τη διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση παρουσιάζουν κάποια πρόοδο συγκριτικά με τις συνταγματικές ρυθμίσεις προηγούμενων περιόδων. Η οργάνωση της κρατικής διοίκησης ορίζεται ως αποκεντρωτική, ενώ διατηρούνται σοβαρές επιφυλάξεις, ως προς την υλοποίησή της. Καθιερώνεται η διοικητική αυτοτέλεια των ΟΤΑ, χωρίς όμως να καταργείται η κρατική εποπτεία αυτών, η οποία δεν πρέπει να παρεμποδίζει την πρωτοβουλία και ελεύθερη δράση τους.

Με τον ν. 108/1975 συστήνονται τα επαρχεία Καλύμνου, Καρπάθου, Κω και Λήμνου.

Νέοι πρωτόγνωροι θεσμοί για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Αποκέντρωση, πρωταγωνιστούν στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Το 1981 ως το 1989 τα αναχρονιστικά συμβούλια των Νομαρχιών, παραχωρούν τη θέση τους στα Νομαρχιακά Συμβούλια ουσιαστικών αρμοδιοτήτων του ν. 1235/82. Για πρώτη φορά λειτουργούν Συνοικιακά Συμβούλια, Λαϊκές Συνελεύσεις και εκλέγονται πάρεδροι στους μικρότερους συνοικισμούς (ν. 1270/82). Επαρχιακά Συμβούλια, Δημοτικές και Δημοτικοσυναιτεριστικές Επιχειρήσεις, Προγραμματικές Συμβάσεις καθιερώνονται με το ν. 1416/84. Ιδρύεται η Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ν. 1518/85).

Με το ν. 1622/86 καθιερώνεται νέα διάρθρωση της τοπ. αυτοδιοίκησης με το Β' βαθμό (νομαρχιακή αυτοδιοίκηση) και η ενεργοποίηση των

"Περιφερειών" του ν. 1622/1986 που προχώρησε σχετικά γρήγορα και εύκολα με το Π.Δ. 51/1987 που δημιούργησε *δέκα τρεις Περιφέρειες*. Με βάση αυτή τη νέα διαίρεση αναδιαρθρώθηκαν οι υπηρεσίες διανομαρχιακού επιπέδου και οι αρμοδιότητες τους πέρασαν στα χέρια του ελεύθερα μετακλητού "γενικού γραμματέα περιφέρειας" που είναι "άμεσος εκπρόσωπος της κυβέρνησης στην περιφέρεια" και προΐσταται όλων των πολιτικών, αστυνομικών και λιμενικών υπηρεσιών περιφερειακού (διανομαρχιακού) επιπέδου, όχι όμως και των νομαρχιακών υπηρεσιών που υπάγονται απευθείας στα αρμόδια Υπουργεία.

Η Οικουμενική Κυβέρνηση εισηγείται και ψηφίζεται ο νόμος 1878/90 για τη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση. Αναστέλλεται η εφαρμογή των διατάξεων, για την ανάδειξη αιρετών αντιπροσώπων της Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τέλος, με τον Ν. 2218/1994 (όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τον Ν. 2240/1994) ιδρύθηκαν σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 102 παρ. 4 του Συντάγματος, ως ΟΤΑ δεύτερης βαθμίδας οι *νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις* (Ν.Α.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (1986-1996)

3.1 ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται σε παγκόσμιο επίπεδο και ειδικότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση προετοιμάζουν ένα καινούργιο κόσμο. Ο ρόλος του κράτους με βάση τα νέα δεδομένα κρίνεται από τη δυνατότητά του να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις εσωτερικές του ανάγκες και ταυτόχρονα να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες διεύρυνσης των πλαισίων συνεργασιών του με άλλες χώρες.

Απαραίτητη προϋπόθεση της λειτουργίας σε νέα βάση της Ελληνικής Πολιτείας είναι η αναθεώρηση της λειτουργίας της σε όλα τα επίπεδα ώστε:

- Το κεντρικό κράτος να λειτουργήσει επιτέλους ως το "στρατηγείο της ανάπτυξης" αποκτώντας επιτελικά χαρακτηριστικά και ασκώντας συντονισμό και παρεμβατικό ρόλο στους τομείς εθνικού συμφέροντος.
- Η νέα Διοικητική Περιφέρεια του κράτους να αποκτήσει πέραν του προγραμματικού της ρόλου την δυνατότητα υλοποίησης του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.

Οι νέοι θεσμοί πέραν της εξασφάλισης της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας συμβάλλουν για,

- την ανάπτυξη των τοπικών παραγωγικών δυνάμεων,
- τη δημογραφική ανασυγκρότηση,

- την περιβαλλοντική προστασία,
- την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας,
- την πολιτιστική καλλιέργεια.

Με τα δεδομένα αυτά γίνεται αντιληπτό ότι η Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση-Αναπτυξιακή περιφερειακή πολιτική αποτελούν ένα ενιαίο πλέγμα που λειτουργεί από το επίπεδο της Κυβέρνησης μέχρι το επίπεδο της Κοινότητας.

Γίνεται επίσης αντιληπτό ότι ο εκσυγχρονισμός του συστήματος, Διοίκηση-Αυτοδιοίκηση δεν αποτελεί αυτοσκοπό αλλά συμβολή στην Δημοκρατία, την Κοινωνική Δικαιοσύνη και την Ανάπτυξη.

Μιας Ανάπτυξης που θα μπορούσε να ορισθεί ως μια μακροχρόνια, σύνθετη και ολοκληρωμένη διαδικασία πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και πολυκομματικού μετασχηματισμού με στόχο την εξασφάλιση μιας ποιοτικά ανώτερης ανθρώπινης ζωής σε όλα τα επίπεδα.

Ως βασικό στοιχείο της στρατηγικής ανάπτυξης είναι η διερεύνηση της παραγωγικής βάσης με ριζική αναδιάρθρωση της παραγωγής.

- Βασική προϋπόθεση η συναίνεση
- Βασικός θεσμός της ο Δημοκρατικός προγραμματισμός και οι θεσμοί άμεσης λαϊκής συμμετοχής σε μια πορεία συνεχούς εκδημοκρατισμού της κοινωνικής ζωής⁹.

3.2 Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο κώδικας Περιφερειακής Διοίκησης και οι ισχύουσες διατάξεις για την Περιφερειακή Διοίκηση και την Περιφέρεια, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με:

⁹ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Α., "ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ", Αθήνα 1996

Α. τους Νόμους:

N.1622/1986 Τοπική Αυτοδιοίκηση - περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικός προγραμματισμός (ΦΕΚ 92/1986).

N.1832/1989 Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α 54/1989).

N.2130/1993 Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της περιφερειακής διοίκησης, του κώδικα της ελληνικής ιθαγένειας, του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, των Διατάξεων για της προσόδους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α62/1993).

N.2218/1994 Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α90/1994).

N.2240/1994 Συμπλήρωση διατάξεων για τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α/153/1994).

N.2273/1994 Εθνικό Θέατρο, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και άλλες διατάξεις (άρθρο 14) - (ΦΕΚ Α 233/1994).

N.2297/1994 Οργάνωση και λειτουργία των Γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και άλλες διατάξεις (άρθρο 13) - (ΦΕΚ Α 50/1995).

N.2307/1995 Προσαρμογή νομοθεσίας αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στις διατάξεις για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (άρθρα 12-14)-(ΦΕΚ Α 113/1995).

N. 2399/1996 *Τροποποίηση του Ν. 2240/94 (Κατάργηση της θέσης του Περιφερειακού Διευθυντή).*

N. 2503/1997 *Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, Ρύθμιση Θεμάτων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α107/1997).*

B. Το Προεδρικό Διάταγμα:

51/24.2/6.3.1987 *Καθορισμός των περιφερειών της χώρας για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης (ΦΕΚ Α 26/87).*

3.2.1 ΑΠΟ ΤΟ Ν.1622/86 ΕΩΣ ΤΟ Ν.2130/93 (Ν.1622/86, Ν.1832/89, Ν.2130/93)

Η περιφέρεια άρχισε να λειτουργεί το 1978 και εξακολούθησε να έχει τον χαρακτήρα που της έδωσε ο ιδρυτικός νόμος 1622/1986, που ήταν ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και ο συντονισμός της περιφερειακής ανάπτυξης. Με το σύστημα αυτό όμως ενισχύθηκε ο διοικητικός μηχανισμός της περιφέρειας, με τη ίδρυση αποσυγκεντρωμένων υπηρεσιών των υπουργείων, γιατί η περιφέρεια θεωρείται το καταλληλότερο επίπεδο για την εκπόνηση και την εφαρμογή μια ολοκληρωμένης περιφερειακής πολιτικής. Το σύστημα αυτό φιλοδοξούσε επίσης, να προωθήσει την αποτελεσματικότητα και τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, ώστε να ασκείται χωρίς την διοικητική παρέμβαση του κέντρου ο κύριος όγκος των αρμοδιοτήτων και λειτουργιών που παραμένουν στην ευθύνη του κρατικού τομέα.¹⁰

Την περίοδο αυτή με το άρθρο 61 παρ. 1 και 2 του Ν.1622/1986 και με το προεδρικό διάταγμα 51/1987, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών

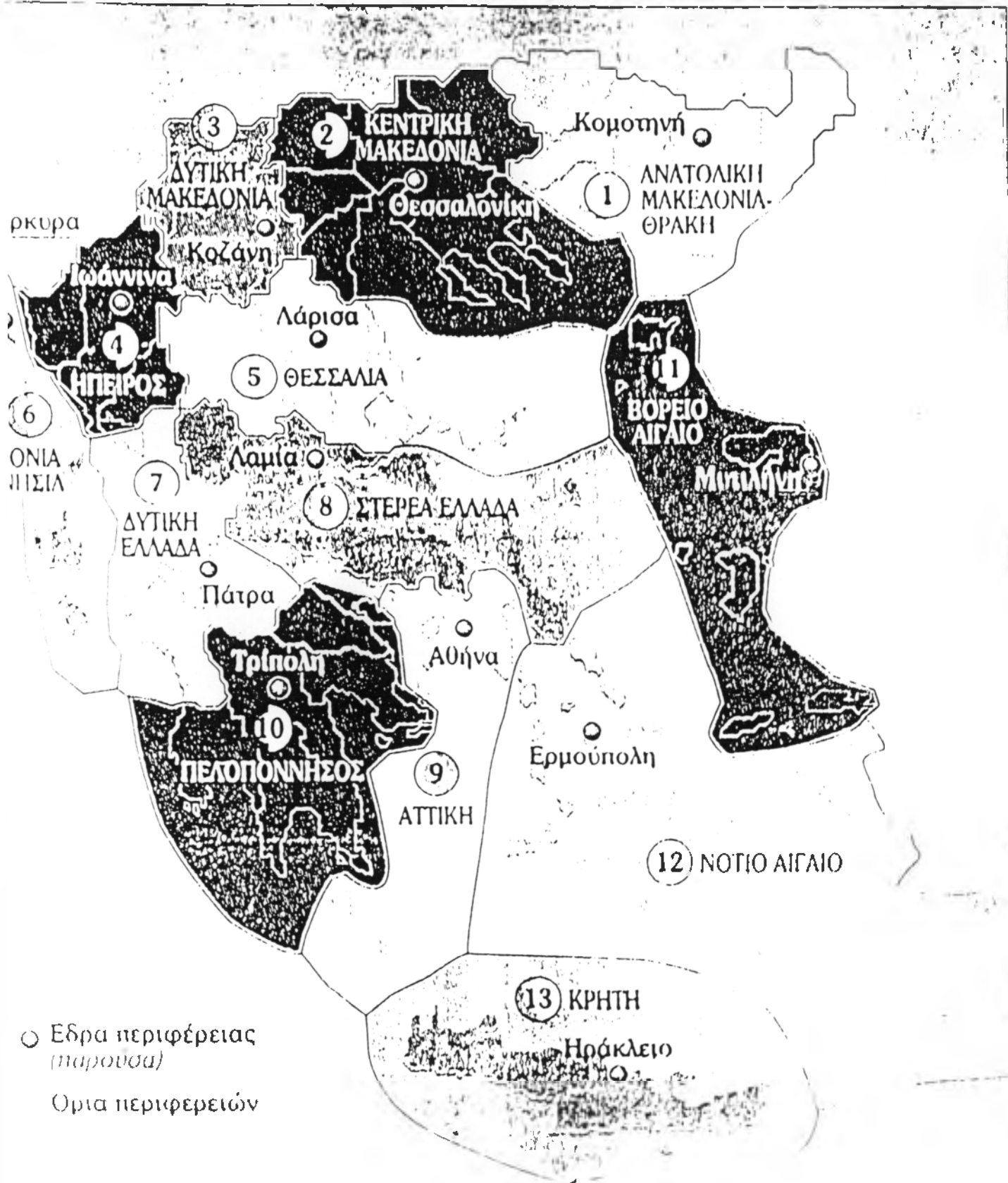
¹⁰ Οι αρμοδιότητες που παραμένουν στην κεντρική εξουσία είναι οι εξής: θέματα περιορισίας του Δημοσίου, οι αρμοδιότητες των Υπουργείων Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών, οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών σε θέματα εποπτείας των ΟΤΑ α' βαθμού και οι αρμοδιότητες των Συνοριακών Σταθμών Υγειονομικού Ελέγχου και Υπουργείου Γεωργίας, οι οποίες έχουν σταθεί σύμφωνα με οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως συνοριακές υπηρεσίες του εδάφους της.

Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, καθορίζονται οι περιφέρειες στις οποίες διαιρείται η χώρα, για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης. Με το ίδιο διάταγμα ορίζονται η έδρα και η ονομασία κάθε περιφέρειας.

Οι Περιφέρειες είναι δέκα τρεις, οι εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΔΡΑ	ΝΟΜΟΙ
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	Κομοτηνή	Έβρου Ροδόπης,
Κεντρικής Μακεδονίας	Θεσσαλονίκη	Σερρών, Θεσσαλονίκης Χαλκιδικής,
Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνη	Φλώρινας, Κοζάνης,
Ηπείρου	Ιωάννινα	Ιωαννίνων, Αρτας
Θεσσαλίας	Λάρισα	Λάρισας, Μαγνησίας,
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Κέρκυρας, Λευκάδας,
Δυτικής Ελλάδας	Πάτρα	Αιτωλοακαρνανίας
Στερεάς Ελλάδας	Λαμία	Φθιώτιδας, Ευρυτανίας,
Αττικής	Αθήνα	Αττικής
Πελοποννήσου	Τρίπολη	Κορινθίας, Αργολίδας,
Βορείου Αιγαίου	Μυτιλήνη	Λέσβου, Χίου,
Νοτίου Αιγαίου	Ερμούπολη Σύρου	Κυκλάδων
Κρήτης	Ηράκλειο	Χανίων, Ρεθύμνης
		Εάνθης, Δράμας, Καβάλας Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας Καστοριάς, Γρεβενών Θεσπρωτίας, Πρέβεζας Τρικάλων, Καρδίτσας Κεφαλληνίας, Ζακύνθου Αχαΐας, Ηλείας Φωκίδας, Βοιωτίας, Ευβοίας Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας Σάμου Δωδεκανήσου Ηρακλείου, Λασιθίου

Διαίρεση της Ελλάδας σε 13 διοικητικές περιφέρειες

○ Έδρα περιφέρειας (παρούσα)

— Όρια περιφερειών

Ακόμα καθορίζονται στο άρθρο 62 παρ.3 και άρθρο 63 παρ.2 του Ν. 1622/1986 οι αρμοδιότητες και οι λειτουργίες του Περιφερειακού Συμβουλίου, η σύσταση με τα άρθρα 65 παρ.1 και 2 και 67 παρ. 1,2 και 3 του Ν. 1622/86 Θέσης μετακλητού Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας καθώς και οι αρμοδιότητες αυτού με τ' άρθρα 66 παρ. 1, 3 και 4 του Ν.1622/86, 33 παρ.1, 2 και 5 του Ν.1832/89 και άρθρο 68 παρ. 5 του Ν.1622/86 και άρθρο 33 παρ. 3 και 4 του Ν.1834/89 καθορίζονται το προσωπικό και οι δαπάνες λειτουργίας της Περιφέρειας.

3.2.2 ΑΠΟ ΤΟ Ν.2218/94 ΕΩΣ ΤΟ Ν.2240/94

Οι νόμοι 2218/94 και 2240/94 για την Αποκέντρωση και την Αυτοδιοίκηση, αποτελούν μια από τις σημαντικότερες θεσμικές μεταρρυθμίσεις της μεταπολίτευσης.

Διευρύνει τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τις τοπικές υποθέσεις ενισχύοντας τους αποκεντρωμένους θεσμούς της κοινοβουλευτικής μας δημοκρατίας και επιταχύνει την ολοκληρωμένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, ενισχύοντας τις προγραμματικές λειτουργίες και τους συντελεστές της ενδογενούς ανάπτυξης.

Ταυτόχρονα, δημιουργεί τις προϋποθέσεις εκσυγχρονισμού της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης και της περιφερειακής διοίκησης, με στόχο την ισότιμη συμμετοχή τους στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η επιτυχία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης απαιτεί την ολοκληρωμένη Αποκέντρωση του κεντρικού κράτους στις Ελληνικές περιφέρειες. Μόνο στο βαθμό που θα συγκροτήσουμε άμεσα, ολοκληρωμένες διοικητικές μονάδες στις δεκατρείς Περιφέρειες πολιτικής, τότε μόνο μπορούμε να έχουμε τη βεβαιότητα ότι θα πετύχει ο θεσμός της δευτεροβάθμιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Το κράτος στην περιφέρεια ως αποκεντρωμένη ολοκληρωμένη οντότητα, έχει ανάγκη της ολοκληρωμένης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Όπως επίσης η ολοκλήρωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και η καθιέρωση της ως ένας αποτελεσματικός παράγοντας αναβάθμισης της λαϊκής εξουσίας, έχει ανάγκη από ολοκληρωμένη αποκέντρωση του κεντρικού κράτους στην περιφέρεια.

Έτσι, με το άρθρο 4 παρ. 2, 3, 4, 5, 6α και β, 7, 8, 9 και 10 του Ν.2240/94 συνιστάται σε κάθε Νομαρχία θέση μετακλητού υπαλλήλου ο οποίος φέρει τον τίτλο Περιφερειακός Διευθυντής. Με τα άρθρα 51 παρ. 1, 2, 3 και 6 του Ν.2218/94 και 6 παρ. 11 του Ν.2240/94 συμπληρώνει τη σύσταση του περιφερειακού συμβουλίου καθώς και της αρμοδιότητες αυτού αλλά και με το άρθρο 6 παρ.10 του Ν.2240/94 αναφέρει την αναπλήρωση του Γενικού Γραμματέα. Ακόμα με τα άρθρα 52 παρ.1, 2, 3, 4, 5, 7, και 8 του Ν.2218/94 και 4 παρ.7 του Ν.2240/94 αναφέρει τη σύσταση και την αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών της Περιφέρειας και τέλος με το άρθρο 53 του Ν.2218/94 θεσμοθετεί τη σύσταση του Περιφερειακού Ταμείου Αναπτύξεως.

3.2.2.1 ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το θεσμικά ενδιαφέρον νομικό σχήμα που ιδρύεται στην περιφέρεια είναι το περιφερειακό ταμείο ανάπτυξης (άρθρο 53-56 Ν.2218/94). Σύμφωνα με το νόμο αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που συνιστάται στην έδρα κάθε περιφέρειας και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Μια πρώτη αξιολόγηση των σχετικών ρυθμίσεων επιτρέπει τη διατύπωση ότι ήταν σαφής η νομοθετική προτεραιότητα, να προβλέψει στην περιφέρεια ένα τέτοιο όργανο με τόσο εκτεταμένες και καθοριστικές αρμοδιότητες στα ζητήματα προγραμματισμού και ανάπτυξης. Οι τελευταίες, κατά βάση χρηματοπιστωτικές, διαχειριστικές, επιτελικού σχεδιασμού και προγραμματισμού το καθιστούν καίριας σημασίας όργανο για το συντονισμό

και υλοποίηση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στο επίπεδο γενικά της περιφέρειας. Μέσω μιας περιφερειακής διοίκησης με ακόμη αδιευκρίνιστες εν πολλοίς, αρμοδιοτήτων που καλείται να ασκήσει το Π.Τ.Α. για λογαριασμό της περιφέρειας και οι ελάχιστες εγγυήσεις που συνοδεύουν αυτή τη δράση.

Στην περίπτωση του Π.Τ.Α., θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς, ο νομοθέτης μάλλον τόλμησε πολύ περισσότερο απ' ό τι θα δικαιολογούσε η δημιουργία προϋποθέσεων άσκησης αποτελεσματικής διοίκησης.

Το ταμείο διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρο. Το διοικητικό συμβούλιο, συγκροτείται με απόφαση του γενικού γραμματέα της περιφέρειας για τετραετή θητεία και αποτελείται από:

- α. Το γενικό γραμματέα της περιφέρειας, ως πρόεδρο,
- β. έναν εκπρόσωπο της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας,
- γ. έναν εκπρόσωπο της τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερης βαθμίδας,
- δ. έναν εκπρόσωπο προερχόμενο από εργοδοτικές οργανώσεις
- ε. έναν εκπρόσωπο προερχόμενο από τις εργατικές οργανώσεις και
- στ. δυο προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας οριζόμενους από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας.

Οι με στοιχεία β', γ', δ', ε', ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, από το γενικό γραμματέα μεταξύ των μελών του περιφερειακού συμβουλίου.

Με την ίδια απόφαση ορίζεται ένα από τα μέλη του Δ.Σ. ως αντιπρόεδρος.

Το διοικητικό συμβούλιο επιμελείται των υποθέσεων και των συμφερόντων του ταμείου και το διοικεί.

Αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του ταμείου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου.

Ο πρόεδρος του ταμείου:

- Εκπροσωπεί το ταμείο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στο ταμείο,
- Εκτελεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου,

- Είναι προϊστάμενος του προσωπικού του ταμείου, αποφασίζει για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, σύμφωνα με τον οικείο κανονισμό και εκδίδει τις σχετικές πράξεις.
- Διατάσσει την είσπραξη των εσόδων του ταμείου και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού.
- Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει το ταμείο.
- Ασκή όσες αρμοδιότητες του ανατίθενται από το νόμο ή άλλες διατάξεις, από τον κανονισμό και με αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.
- Μπορεί με απόφασή του να αναθέτει στον αντιπρόεδρο και σε στελέχη του ταμείου την εξουσία να υπογράφουν, με εντολή αυτού, αποφάσεις, έγγραφα, εντάλματα, ή άλλες πράξεις της αρμοδιότητάς του.

Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης καλείται να διαμορφώσει ουσιαστική Αναπτυξιακή πολιτική, να συνθέσει και να αξιολογήσει προτάσεις για χρηματοδότηση, να υλοποιήσει Ευρωπαϊκά προγράμματα, να ασκήσει οικονομική πολιτική και να υποστηρίξει συνολικά την περιφέρεια.

Όλα τα παραπάνω τα υλοποιεί σ' ένα ευνοϊκό νομικό πλαίσιο, σαν Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που σημαίνει ότι δεν ακολουθεί τους κανόνες του Δημοσίου Λογιστικού και των ειδικών κανόνων για αναθέσεις έργων, μελετών προμηθειών, κ.λπ.

Σκοπός και αρμοδιότητες του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης είναι:

- α. Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχόμενων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά, τα νομαρχιακά, τα τοπικά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της περιφέρειας.

- β. Η κατανομή των ανωτέρων πιστώσεων και χρηματοδοτήσεων στους φορείς εκτέλεσης των προγραμμάτων, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου.
- γ. Η επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του ταμείου, μετά από έγκριση του περιφερειακού συμβουλίου.
- δ. Η άσκηση της ταμειακής διαχείρισης της περιφέρειας.
- ε. Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- στ. Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.
- ζ. Η ενίσχυση του επιτελικού έργου της περιφέρειας στο στρατηγικό σχεδιασμό, τη χάραξη, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πολιτικής στους τομείς ευθύνης της, η υποβοήθηση του έργου της, η τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών της περιφέρειας στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και ειδικότερα η εκπόνηση και η εφαρμογή των περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων, η εφαρμογή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών.
- η. Η παροχή υπηρεσιών, η εκτέλεση εργασιών και η διεξαγωγή ερευνών, η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών και η εκπόνηση, παρακολούθηση και εφαρμογή προγραμμάτων που αναθέτει στο ταμείο η περιφέρεια ή άλλοι φορείς.
- θ. Η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων για τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες, συνδέσμους και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης, εφαρμοζομένων ανάλογα των διατάξεων του άρθρου [291 παρ.4 του π.δ. 410/1995], όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Ομοιες δραστηριότητες μπορεί να αναπτύσσει και για λογαριασμό συνεταιριστικών ή ιδιωτικών φορέων. Στην ανάθεση έργου των εδαφίων η' και

θ' προβλέπονται οι όροι ανάθεσής του και η αμοιβή του ταμείου.

Με βάση τα παραπάνω φαίνεται ότι η χρηματοπιστωτική διαχείριση της περιφέρειας περνά από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης.

Για την εκπλήρωση δε των αρμοδιοτήτων του, θεσπίζονται πόροι, οι οποίοι είναι:

- α) Ποσοστό από τις χρηματοδοτήσεις τις οποίες διαχειρίζεται, προσδιοριζόμενο με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
- β) Έσοδα από την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.
- γ) Έσοδα από τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- δ) Έσοδα από τη σύναψη δανείων.
- ε) Έσοδα από την παροχή υπηρεσιών, την εκτέλεση εργασιών, τη διεξαγωγή ερευνών και την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων.
- στ) Έσοδα από κάθε είδους επιχορηγήσεις.
- ζ) Έσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα, κληρονομίες.
- η) Έσοδα από την περιουσία του ταμείου.
- θ) Έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

3.2.3 ΑΠΟ ΤΟΝ Ν.2273/94 ΕΩΣ ΤΟ Ν.2399/96

(Ν.2273/94, Ν.2297/95, Ν.2307/95, Ν.2399/96)

Με το άρθρο 12 παρ. 1 του Ν.2307/95 αναφέρονται στη λειτουργία της Περιφερειακής Διοίκησης του Νομού και στη στελέχωση αυτής ανά κατηγορία και κλάδο. Ακόμα με τα άρθρα 13 παρ.35γ και δ και 14 παρ. 12 του Ν.2307/95 συνθέτει το θεσμό του Περιφερειακού Συμβουλίου, και τέλος με τα άρθρα 14 παρ. 5 του Ν.2273/94, 13 παρ.9 του Ν.2297/95, 1 παρ. 30, 2 παρ. 4 και 12 παρ. 2, 3, 4 και 5 του Ν.2307/95 και 14 του Ν.2399/96 συνιστάται σε κάθε νομό και νομαρχία θέση μετακλητού υπάλληλου με βαθμό 1ο της κατηγορίας ειδικών θέσεων, ο οποίος φέρει τον τίτλο Περιφερειακός Διευθυντής και

διορίζεται, μετατίθεται και παύεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Ο περιφερειακός Διευθυντής προΐσταται των πολιτικών κρατικών υπηρεσιών του νομού ή της νομαρχίας, οι οποίες ασκούν τις κρατικές αρμοδιότητες που δεν περιέχονται στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.2218/94.

Περιφερειακοί Διευθυντές διορίζονται πρόσωπα που είναι ή έχουν διατελέσει ανώτατοι ή ανώτεροι κρατικοί λειτουργοί ή υπάλληλοι δημόσιων υπηρεσιών ή νομικών προσώπων του δημοσίου τομέα όπως αυτός έχει οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν.1256/1982 ή ειδικοί σύμβουλοι ή συνεργάτες στο δημόσιο τομέα και έχουν γνώση και εμπειρία σε θέματα λειτουργίας της κρατικής διοίκησης ή της τοπικής αυτοδιοίκησης ή διατελέσαντες αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι Περιφερειακοί Διευθυντές για τα θέματα, που αναφέρονται στην προσωπική τους κατάσταση, υπάγονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και για τα θέματα άσκησης των αρμοδιοτήτων τους στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς.

Ο Περιφερειακός Διευθυντής έχει τις πιο κάτω αρμοδιότητες:

α. Ασκεί τις αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών που δεν περιέχονται στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις κατά το άρθρο 3 του Ν.2218/94, καθώς και την εποπτεία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).

Ο Περιφερειακός Διευθυντής καθίσταται κύριος διατάκτης και διαθέτει τις πιστώσεις που εγγράφονται στον ειδικό προϋπολογισμό εξόδων της Περιφερειακής Διοίκησης και των κρατικών υπηρεσιών του νομού ή της νομαρχίας οι οποίες ασκούν τις κρατικές αρμοδιότητες που δεν περιέχονται στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.2218/94.

β. Ασκεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, την εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

Όλες οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και λοιπών συλλογικών οργάνωση των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου αποστέλλονται στον Περιφερειακό Διευθυντή, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τη συνεδρίαση, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. Ο Περιφερειακός Διευθυντής παραπέμπει, μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από τη λήψη τους στην Επιτροπή του άρθρου 68 του , με τη σύνθεση, που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 47 του Ν.2218/94, τις πράξεις που θεωρεί αιτιολογημένα ότι δεν είναι νόμιμες. Το παραπεμπτικό έγγραφο κοινοποιείται στον ΟΤΑ ή στο νομικό πρόσωπο που εξέδωσε την πράξη.

Ο Περιφερειακός Διευθυντής δεν ασκεί εποπτεία ή έλεγχο στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Τέλος, με το Ν. 2503/97, που αναλύουμε παρακάτω, η κυβέρνηση προχώρησε στην κατάργηση του Περιφερειακού Διευθυντή και στην αντιματάστασή του από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΩΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ: Ν.2503/97

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Η Περιφέρεια, όπως θεσπίζεται στο νόμο 2503/97 ως ενιαία διοικητική μονάδα του Κράτους ανταποκρίνεται στους ακόλουθους στόχους:

1. Αναδεικνύεται σε προγραμματική και διοικητική μονάδα ικανή να ανταποκριθεί στο τριπλό έργο του σχεδιασμού του προγραμματισμού και του συντονισμού της περιφερειακής ανάπτυξης στο πλαίσιο του εθνικού σχεδιασμού.
2. Ενοποιεί τις διάσπαρτες διανομαρχιακές Υπηρεσίες των Υπουργείων σε ενιαία οργανωτική δομή με στόχο τη βελτίωση του συντονιστικού και προγραμματικού ρόλου της Περιφέρειας.
3. Διαμορφώνει ενιαίο οργανωτικό πλαίσιο για την αποτελεσματική άσκηση των μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων από την Κεντρική Διοίκηση στην Περιφέρεια, προϋπόθεση για την ουσιαστική αποκέντρωση των δομών και αποσυγκέντρωση των λειτουργιών του Κράτους.
4. Διασφαλίζει την απρόσκοπτη συνεργασία και τον παραγωγικό συντονισμό της Περιφέρειας με την Κεντρική Διοίκηση και τον Εθνικό Προγραμματισμό.
5. Συγκροτεί την αναγκαία οργανωτική δομή ώστε η περιφέρεια κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο να αποτελεί το συνδετικό κρίκο της Κεντρικής Διοίκησης με την Αυτοδιοίκηση.

Η νέα οργανωτική διάρθρωση της Περιφέρειας που διασφαλίζει την ορθολογική οργανωτική δομή των υπηρεσιών του κράτους σε Περιφερειακό επίπεδο, παρεμβαίνει στους εξής τομείς:

- στην αποτελεσματική λειτουργική διαφοροποίηση των οργανωτικών μονάδων
- στην αντιστοίχιση των ασκούμενων αρμοδιοτήτων και των οργανωτικών μονάδων που διαμορφώνει την κατάλληλη δομή για να ανταποκριθεί στις ανάγκες άσκησης των αρμοδιοτήτων και του προγραμματικού ρόλου της περιφέρειας.
- στην επέμβαση στις υπάρχουσες οργανωτικές δομές για την οριζόντια και κάθετη οργανωτική και λειτουργική διασύνδεση των διαφόρων επιπέδων διοίκησης.

Συγκεκριμένα η οργανωτική αναδιάρθρωση της Περιφέρειας βασίζεται στους ακόλουθους άξονες.

1. Με το νόμο αυτό καταργούνται όλες οι διανομαρχιακές και περιφερειακές Υπηρεσίες των Υπουργείων και οι αρμοδιότητες ασκούνται από τις αντίστοιχες Υπηρεσίες της Περιφέρειας.
2. Για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των περιφερειακών υπηρεσιών από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας συνιστώνται Γενικές Διευθύνσεις στις οποίες υπάγονται διευθύνσεις υπηρεσιών με ομοειδή αντικείμενα. Με την οργανωτική διάρθρωση της Περιφέρειας σε Γενικές Διευθύνσεις, υιοθετείται η οργανωτική δομή της Κεντρικής Διοίκησης και διασφαλίζεται ο ενιαίος χαρακτήρας της Διοικητικής περιφερειακής οργάνωσης.
3. Η ενιαία διοικητική οργάνωση της περιφέρειας βασίζεται στην ενιαία οργανωτική και λειτουργική διάρθρωση όλων των περιφερειακών υπηρεσιών με συνέπεια την αντίστοιχη οργανωτική αποδέσμευσή τους από

τις κεντρικές υπηρεσίες των αντίστοιχων Υπουργείων.

4. Όπου η αποτελεσματικότερη λειτουργία της Περιφέρειας το επιβάλλει, ενοποιούνται ή εντάσσονται σε ενιαία οργανωτική μονάδα της Περιφέρειας υπηρεσίες διαφορετικών Υπουργείων ή μονάδων των κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται ο αποτελεσματικότερος συντονισμός των περιφερειακών υπηρεσιών για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την επίτευξη των στόχων του εθνικού και περιφερειακού προγραμματισμού.
5. Η οργανωτική διάρθρωση της περιφέρειας στις επιμέρους οργανωτικές μονάδες συμβάλλουν στην δημιουργία νέων οργανωτικών μονάδων που η λειτουργική διάταξή τους ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες και στην κατά περίπτωση εκτίμηση των ιδιαίτερων συνθηκών.
6. Η παρατηρούμενη οργανωτική ακαμψία, με τη δημιουργία και συντήρηση υπηρεσιακών μονάδων με αντιπαραγωγική λειτουργία και περιορισμένη απόδοση επιβάλλει να καθιερωθούν ευέλικτα οργανωτικά σχήματα. Συμπύσσονται υπηρεσιακές μονάδες όπου αυτό δικαιολογείται, ώστε υπηρεσίες με ομοειδή αντικείμενα να συντονίζονται και να λειτουργούν αποτελεσματικότερα.
7. Ο επαναπροσδιορισμός των δράσεων και ο ανασχεδιασμός των λειτουργιών και διαδικασιών στο επίπεδο της Περιφέρειας ως ενιαίας διοικητικής μονάδας, υποχρεώνει στην ενιαία αντιμετώπιση των θεμάτων προσωπικού των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Όπως το χωρικό/εδαφικό στοιχείο είναι βασικό χαρακτηριστικό της αποκεντρωμένης μονάδας διοίκησης, αναγκαίος όρος για τη συγκρότηση της Περιφέρειας σε ενιαία οργανωτική μονάδα διοίκησης είναι η ένταξη και η άμεση σύνδεση της υπηρεσιακής εξέλιξης του ανθρώπινου δυναμικού της κάθε περιφέρειας με αυτή. Σε κάθε περιφέρεια συνιστώνται θέσεις στις οποίες εντάσσεται το προσωπικό που υπηρετεί στις καταργούμενες διανομαρχιακές και περιφερειακές υπηρεσίες.

4.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Αποστολή της Περιφέρειας είναι ο σχεδιασμός, προγραμματισμός, συντονισμός και η εφαρμογή των πολιτικών για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας μέσα στα όρια της χωρικής αρμοδιότητας.

Η χωρική έκταση, η έδρα, ο τίτλος καθεμιάς των περιφερειών καθορίζονται από το π.δ. 51/1987.

Η κάθε περιφέρεια ως ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης έχει τις αρμοδιότητες που ασκούν οι υπηρεσίες της στη συνολική χωρική έκτασή της συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών της περιφέρειας σε επίπεδο νομού ή νομαρχίας καθώς και τις αρμοδιότητες που ανήκουν στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Δεν θίγονται σε καμιά περίπτωση με τις διατάξεις του παρόντος οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συγκροτείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης επιτροπή από υπαλλήλους του Υπουργείου, ειδικούς επιστήμονες και από έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (Ε.Ν.Α.Ε.), της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.) και της Α.Δ.Ε.Δ.Υ.. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχει και ένας Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας. Έργο της επιτροπής είναι η καταγραφή, μελέτη και ανάλυση των αρμοδιοτήτων που ασκούνται από τις κεντρικές υπηρεσίες των υπουργείων ή αυτοτελών δημόσιων υπηρεσιών στις Περιφέρειες, στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και στους δήμους και κοινότητες.

Στην επιτροπή συμμετέχουν κάθε φορά ανάλογα με τις υπό εξέταση αρμοδιότητες εκπρόσωποι των αρμόδιων υπουργείων. Στην επιτροπή ορίζονται και οι δυο υπάλληλοι που εκτελούν χρέη γραμματειακής εξυπηρέτησης.

4.2 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

4.2.1 Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας που κατέχει κατά την κείμενη νομοθεσία θέση μετακλητού υπαλλήλου με βαθμό πρώτο των ειδικών θέσεων, διορίζεται, παύεται και μετακινείται από Περιφέρεια σε Περιφέρεια με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας είναι εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής για τα θέματα που αφορούν την Περιφέρεια.

Ο Γενικός Γραμματέας προϊσταται όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Κατευθύνει, συντονίζει, εποπτεύει και ελέγχει τη δράση των υπηρεσιών και των υπαλλήλων της Περιφέρειας. Ο Γενικός Γραμματέας προϊσταται επίσης των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια.

Στο Γενικό Γραμματέα ανήκουν αποκλειστικά οι αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί ή μεταβιβασθεί στις υπηρεσίες της Περιφέρειας, καθώς και κάθε άλλη αρμοδιότητα που του παρέχει ο νόμος ή ανατίθεται σ' αυτόν βάσει νόμου.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εποπτεύει τα Ν.Π.Δ.Δ. που εδρεύουν στην Περιφέρεια και δεν εποπτεύονται από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες και υπουργεία, κατά την κείμενη νομοθεσία.

Ο Γενικός Γραμματέας με απόφαση του μπορεί να μεταβιβάζει στο Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας¹¹, στους Προϊστάμενους Διευθύνσεων και

¹¹ Ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας προϊσταται της σύστασης μιας Γενικής Διεύθυνσης που ονομάζεται Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας για την οποία θα αναφέρουμε παρακάτω

γενικά σε Προϊστάμενους Διευθύνσεων και γενικά σε προϊστάμενους υπηρεσιακών μονάδων της Περιφέρειας, ορισμένες αρμοδιότητες του ή το δικαίωμα να υπογράφουν κατά περίπτωση με εντολή Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Μπορεί, επίσης, να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του ως πειθαρχικού προϊστάμενου στο Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας. Ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας αναπληρώνει το Γενικό Γραμματέα όταν απουσιάζει ή κωλύεται. Επίσης, ασκεί τα καθήκοντα του Γενικού Γραμματέα όταν η θέση είναι κενή.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας για τα θέματα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή του κατάσταση υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Οι Γενικοί Γραμματείς της Περιφέρειας λαμβάνουν τις αποδοχές και τα έξοδα παράστασης των Γενικών Γραμματέων των υπουργείων.

4.2.1.1 ΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Τρία ήταν τα κριτήρια για τη επιλογή των προσώπων, τα οποία λήφθησαν υπόψη από την κυβέρνηση.

- α. Η γνώση και η εμπειρία των υποψηφίων σε θέματα που σχετίζονται με την Περιφερειακή Ανάπτυξη και την προώθηση προγραμμάτων για την εκτέλεση των έργων.
- β. Η πολιτική ικανότητα και οξυδέρκεια των στελεχών, οι οποίοι θα είναι εκπρόσωποι της κυβέρνησης στην περιφέρεια.
- γ. Η οργανωτικές και διοικητικές ικανότητες τις οποίες πρέπει να έχει ο Περιφερειάρχης.

Έτσι οι 13 νέοι Περιφερειάρχες είναι:

- **ΛΑΓΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ "ΘΡΑΚΗ"**

Γεννήθηκε το 1951 στο Γυμνό Ευβοίας. Σπούδασε Πολιτικός Μηχανικός και Οικονομολόγος και έχει Μεταπτυχιακές σπουδές στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Έχει ειδικευθεί σε θέματα Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ανάπτυξης. Διετέλεσε πρόεδρος του συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων (1990-1994).

- **ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ "ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ"**

Γεννήθηκε το 1950 στα Χανιά Κρήτης. Είναι Διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός. Εργάστηκε ως ελεύθερος επαγγελματίας και έχει σημαντική εμπειρία σε οικοδομικά έργα και σε έργα υποδομής. Διετέλεσε αντιδήμαρχος του Δήμου Χανίων.

- **ΑΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ "ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ"**

Γεννήθηκε το 1952 στο Καλλίφυτο Δράμας. Είναι γιατρός στην Αιματολογική Κλινική του Γ.Π.Νοσοκομείου "Ι. Παπανικολάου" στη Θεσσαλονίκη. Διετέλεσε πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης.

- **ΚΙΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ "ΗΠΕΙΡΟΣ"**

Γεννήθηκε το 1964 στην Κούπα Κιλκίς. Σπούδασε πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εργάστηκε ως σύμβουλος επιχειρήσεων στον ιδιωτικό τομέα, ως σύμβουλος των υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Εργασίας και Μακεδονίας - Θράκης κ.α.

- **ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΑΚΗΣ "ΘΕΣΣΑΛΙΑ"**

Γεννήθηκε στο Ναύπλιο το 1946. Σπούδασε στη Γεωλογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Νάπολης και είναι στέλεχος του ΙΓΜΑ. Διετέλεσε

μέλος του Δ.Σ. του ΟΑΣΠ, νομάρχης Φλώρινας και Κοζάνης και γ.γ. της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

- **ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ "ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ"**

Γεννήθηκε το 1951 στη Ρόδο. Σπούδασε μηχανολόγος - ηλεκτρολόγος στο ΕΜΠ. Εργάστηκε ως ειδικός σύμβουλος στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας και στο οικονομικό γραφείο του πρωθυπουργού.

- **ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ "ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ"**

Γεννήθηκε το 1943 στα Ιωάννινα. Είναι οικονομολόγος με ειδίκευση στη διοίκηση επιχειρήσεων. Διετέλεσε γενικός γραμματέας του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και του υπουργείου Υγείας - Πρόνοιας.

- **ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ ΧΡΟΝΗΣ "ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ"**

Γεννήθηκε το 1948. Σπούδασε μαθηματικός και έκανε μεταπτυχιακά στην οικονομία και τη διοίκηση επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Επίσης διετέλεσε σύμβουλος στο υπουργείο Μεταφορών.

- **ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ "ΑΤΤΙΚΗ"**

Γεννήθηκε το 1945 στο Παρδάλι Λακωνίας. Σπούδασε Νομικά και άσκησε δικηγορία στην Αθήνα. Διετέλεσε νομάρχης Ευβοίας και νομάρχης Μεσσηνίας. Από τον Νοέμβριο του 1993 μέχρι σήμερα είναι περιφερειάρχης Αττικής.

- **ΜΑΤΣΙΓΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ "ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ"**

Γεννήθηκε το 1954 στη Γενισέα Ξάνθης. Είναι γιατρός, διευθυντής της κλινικής του Νοσοκομείου Ξάνθης. Διετέλεσε πρόεδρος του Νοσοκομείου Ξάνθης και προϊστάμενος της Υγειονομικής Υπηρεσίας του ΙΚΑ.

- **ΚΑΛΟΥΔΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ "Ν. ΑΙΓΑΙΟ"**

Γεννήθηκε το 1947 και είναι πολιτικός μηχανικός. Έκανε μεταπτυχιακό στην Υγειονομική Σχολή της Αθήνας. Διετέλεσε αναπληρωτής διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού Αθλητικών Έργων της ΓΓΑ και έχει πλούσια εμπειρία μελετών έργων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

- **ΚΑΜΠΕΛΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ "ΚΡΗΤΗ"**

Γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης το 1948. Είναι μηχανολόγος - ηλεκτρολόγος και μηχανικός παραγωγής του ΕΜΠ. Διετέλεσε πρόεδρος του ΤΕΕ Κρήτης, νομαρχιακός και δημοτικός σύμβουλος Ηρακλείου. Από το 1993 είναι γενικός γραμματέας Περιφέρειας Κρήτης.

- **ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ "Β. ΑΙΓΑΙΟ"**

Το έργο έχουν αναλάβει οι 13 Περιφερειάρχες κρίνεται από την κυβέρνηση κάθε έξι μήνες όπως είχε τονίσει ο Υπουργός Εσωτερικών Δημ. Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Αλέκος Παπαδόπουλος.

4.2.2 ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σε κάθε Περιφέρεια λειτουργεί Περιφερειακό Συμβούλιο που αποτελείται από:

- α) Το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ως Πρόεδρο.
- β) Τους Προέδρους των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και τους Νομάρχες της Περιφέρειας.
- γ) Έναν εκπρόσωπο από κάθε τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων που περιλαμβάνει η Περιφέρεια, ο οποίος εκλέγεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, από τη διοικούσα επιτροπή της Τ.Ε.Δ.Κ..
- δ) Έναν εκπρόσωπο της περιφερειακής οργάνωσης καθενός των παρακάτω

φορέων:

- των Επιμελητηρίων των παραγωγικών τάξεων,
- του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος,
- του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος,
- του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος,
- της Α.Δ.Ε.Δ.Υ.,
- της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.,
- της Γ.Σ.Ε.Ε..

Όπου δεν υφίσταται περιφερειακή οργάνωση ή η τοπική αρμοδιότητά της καλύπτει μέρος μόνο της χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας, οι εκπρόσωποι ορίζονται από τις νομαρχιακές οργανώσεις του φορέα. Ο τρόπος και η διαδικασία ορισμού καθορίζονται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο διοίκησης του κάθε φορέα.

Στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου συμμετέχει άνευ ψήφου ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας.

Η πρόσκληση για συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου γνωστοποιείται έγκαιρα στους βουλευτές των αντίστοιχων εκλογικών περιφερειών με την ημερήσια διάταξη.

Κατ' εξαίρεση τα Περιφερειακά Συμβούλια των Περιφερειών Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου αποτελούνται από τα μέλη που προβλέπονται πιο πάνω και επιπλέον,

- όσον αφορά το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής, επιπλέον των ως άνω και από:

- α. Τους Δημάρχους Αθηναίων και Πειραιώς.
- β. Τον Πρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Αθήνας.

Έναν εκπρόσωπο:

- (1) του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθήνας,
- (2) του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αθήνας,
- (3) του Συνδέσμου Βιομηχάνων Αττικής και Πειραιώς

και

(4) της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών - Βιοτεχνών Ελλάδος.

δ. Τρεις εκπροσώπους της τοπική ένωσης δήμων και κοινοτήτων νομού Αττικής.

ε. Τον πρόεδρο του συμβουλίου της Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς.

– όσον αφορά τα Περιφερειακά Συμβούλια των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου, επιπλέον των ως άνω και:

α. του δημάρχους των δήμων που είναι πρωτεύουσες των νομών της Περιφέρειας,

β. τους προέδρους των νομαρχιακών συμβουλίων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων της Περιφέρειας,

– όσον αφορά το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονία από:

α. το Δήμαρχο Θεσσαλονίκης,

β. τον Πρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Θεσσαλονίκης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Οικονομίας, συγκροτείται Επιτροπή από ειδικούς επιστήμονες και από εκπροσώπους του Υπουργείου αυτού, του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, της Ε.Ν.Α.Ε. και της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., έργο της οποίας είναι η υποβολή εισηγήσεων για την τροποποίηση των διατάξεων των σχετικών με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου, καθώς και των διατάξεων που ρυθμίζουν το Δημοκρατικό Προγραμματισμό, προς την κατεύθυνση της προσαρμογής τους στις μεταβολές του διοικητικού συστήματος της χώρας, προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική λειτουργία τους.

Οι αρμοδιότητες του περιφερειακού συμβουλίου καθορίζονται στο νόμο

ως εξής:

- α) Διατυπώνει προς τους κεντρικούς φορείς του δημοσίου τομέα προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής, εθνικής σημασίας, που αφορούν την περιφέρεια, αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.
- β) Καταρτίζει, ύστερα από σχετικές προτάσεις των νομαρχιακών συμβουλίων, το μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, στο πλαίσιο του μεσοχρόνιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος.
- γ) Διαμορφώνει τα πλαίσια για την κατάρτιση των μεσοχρόνιων νομαρχιακών αναπτυξιακών προγραμμάτων της περιφέρειας, εξειδικεύοντας το μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα και εγκρίνει τα μεσοχρόνια νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα.
- δ) Καταρτίζει το ετήσιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 73 (ν. 1622/1986).
- ε) Αποφασίζει για τα ετήσια νομαρχιακά προγράμματα, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 73 (ν. 1622/1986).
- στ) Κατανέμει τις πιστώσεις του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για έργα νομαρχιακής και τοπικής σημασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 74 (ν. 1622/1986).
- ζ) Διατυπώνει προς τους φορείς του δημοσίου τομέα προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν την περιφέρεια και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών. Επίσης, γνωμοδοτεί για τα προγράμματα αυτά, πριν από την έγκρισή τους.

Στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου καλούνται ακόμα να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου από ένας εκπρόσωπος Υπουργείων Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας, Πολιτισμού, Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,

ανάπτυξης, Μεταφορών, Επικοινωνιών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου καλούνται οι βουλευτές των εκλογικών περιφερειών.

4.2.3 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Για τη στήριξη της περιφερειακής διοίκησης της χώρας και την εναρμόνιση των περιφερειακών πολιτικών ιδρύεται Συμβούλιο Περιφερειών στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το Συμβούλιο Περιφερειών αποτελείται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ως Πρόεδρο και τους Γενικούς Γραμματείς Περιφέρειας. Στο Συμβούλιο συμμετέχει και ο αρμόδιος Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου ανάλογα με τα εξεταζόμενα θέματα συμμετέχουν και οι αρμόδιοι υπουργοί, μπορεί δε να καλούνται κατά περίπτωση και υπηρεσιακοί παράγοντες.

Το Συμβούλιο συνέρχεται τακτικά και κατά περίπτωση για ειδικά θέματα σε έκτακτες συνεδριάσεις, καθώς και κατά τη διάρκεια κατάρτισης ετήσιων και μεσοπρόθεσμων προγραμμάτων.

Το Συμβούλιο υποστηρίζεται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που παρακολουθούν την εξέλιξη εφαρμογής των αποφάσεων και γενικότερα εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις ομαλής επικοινωνίας κέντρου και περιφερειών. Ειδικά Συντονιστικά Συμβούλια συνιστώνται επίσης για τις Περιφέρειες: α) που εμπίπτουν στο χώρο αρμοδιότητας του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης και β) που εμπίπτουν στο χώρο αρμοδιότητας του Υπουργείου Αιγαίου, τα οποία συγκαλούνται και προεδρεύεται από τον Υπουργό Μακεδονίας - Θράκης και

τον Υπουργό Αιγαίου, αντίστοιχα. Τα Ειδικά Συντονιστικά Συμβούλια έχουν αποστολή να συντονίζουν τη δράση των αντίστοιχων Περιφερειών και να αναπτύσσουν κοινές δράσεις μεταξύ τους.

Συνιστάται επίσης ειδικό συντονιστικό συμβούλιο για θέματα σχεδιασμού και παρακολούθησης αναπτυξιακών προγραμμάτων και κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων, συγκαλούμενο και προεδρευόμενο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας ή εκπρόσωπό του.

Με διατάξεις νόμου δεν θίγονται και διατηρούνται υπέρ του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων οι αρμοδιότητες που αναφέρονται στα έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, καθώς και οι αρμοδιότητες που αναφέρονται:

- α) Στα έργα που εκτελούνται από τις Ειδικές Υπηρεσίες Δημοσίων Έργων (Ε.Υ.Δ.Ε.).
- β) Στα έργα που χαρακτηρίζονται ως Εθνικού Επιπέδου.
- γ) Στα ειδικά έργα ή ειδικές κατηγορίες έργων και έχουν προϋπολογισμό δέκα δισεκατομμυρίων δρχ. και άνω.
- δ) Στη συντήρηση όλων των έργων των ενταγμένων στα διευρωπαϊκά δίκτυα.
- ε) Στον προγραμματισμό, την ιεράρχηση, χρηματοδότηση και παρακολούθηση της πορείας όλων των ανωτέρω έργων και μελετών.

4.3 Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και γνώμη του κατά περίπτωση αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, επιτρέπεται να καταργούνται, ενοποιούνται, διαχωρίζονται οργανωτικές μονάδες της Περιφέρειας ή να ορίζεται διαφορετική έδρα και τοπική αρμοδιότητα ορισμένων, ώστε η οργάνωση της κάθε Περιφέρειας να προσαρμόζεται στις τοπικές συνθήκες και ιδιαιτερότητες. Η σύσταση νέας υπηρεσιακής μονάδας

σε επίπεδο διεύθυνσης ή κατώτερο επιτρέπεται μόνο, όταν η φύση των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται το επιβάλλει. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα ορίζονται και η έδρα, η τοπική αρμοδιότητα, η διάρθρωση της οργανικής μονάδας.

4.3.1 Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Σε κάθε Περιφέρεια συνίσταται μία Γενική Διεύθυνση που ονομάζεται Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας και στην οποία προΐσταται ο Γενικός Διευθυντής Περιφέρειας. Η Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας συγκροτείται από όλες τις Διευθύνσεις και τα αυτοτελή τμήματα και γραφεία της Περιφέρειας που έχουν την έδρα τους μέσα στα διοικητικά της όρια.

Η εσωτερική διάρθρωση οργανικών μονάδων σε γραφεία, όπου απαιτείται, γίνεται με απόφαση του οικείου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι Γενικοί Διευθυντές των Περιφερειών συνέρχονται ανά δίμηνο με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, εξετάζουν και αξιολογούν τη λειτουργία των υπηρεσιών της Περιφέρειας και επεξεργάζονται λύσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Γενικοί Διευθυντές Περιφέρειας επιλέγονται από το Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο άτομα που προτείνονται απ' τον οικείο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας για 3 έτη.

Στη γενική Διεύθυνση Περιφέρειας προΐσταται ο Γενικός Διευθυντής Περιφέρειας, ο οποίος:

- α) Συνεργάζεται με το Γενικό Γραμματέα για το σχεδιασμό των πολιτικών της Περιφέρειας.
- β) Συντονίζει τη δράση όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας.

- γ) Παρακολουθεί την εξειδίκευση και εφαρμογή των πολιτικών της Περιφέρειας στις επιμέρους υπηρεσίες της.
- δ) Συγκαλεί επιτελικές συσκέψεις των υπηρεσιών.
- ε) Συνεργάζεται με τις υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης για το συντονισμό των εθνικών πολιτικών με την πολιτική της Περιφέρειας και μεριμνά για την εφαρμογή και εκτέλεση αυτών.
- στ) Μεριμνά για την αποτελεσματική λειτουργία και την αποδοτικότητα των υπηρεσιών και ενισχύει τις σχετικές πρωτοβουλίες των στελεχών της.
- ζ) Εξασφαλίζει την επικοινωνία και την αρμονική συνεργασία των υπηρεσιών της Περιφέρειας με τις υπηρεσίες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και των δήμων και κοινοτήτων της Περιφέρειας

4.3.2 ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΡΓΟΥ (Ο.Δ.Ε.)

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με απόφασή του, να συγκροτεί από υπαλλήλους της Περιφέρειας Ομάδες Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.).

Με την απόφαση συγκρότησης των Ο.Δ.Ε. ορίζονται ο υπεύθυνος και τα μέλη των Ομάδων και προσδιορίζεται το έργο και ο χρόνος περαίωσής του.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας μπορεί με απόφασή του να ανακαλεί κατά τη διάρκεια εκτέλεση του έργου το Συντονιστή, τον υπεύθυνο ή οποιοδήποτε μέλος των Ομάδων Διοίκησης Έργου.

Επικεφαλής των Ο.Δ.Ε. μπορεί να τοποθετείται για ορισμένο χρόνο Συντονιστής Έργων που έχει τα εξής καθήκοντα:

- α) Διοικεί και συντονίζει τις εργασίες για την εκτέλεση του έργου και έχει την ευθύνη, τη γενική εποπτεία και τον έλεγχο πορείας αυτού.
- β) Διαμορφώνει σε συνεργασία με τους υπεύθυνους των Ο.Δ.Ε. το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των έργων και έχει την ευθύνη εφαρμογής του.

Σε κάθε Ομάδα Διοίκησης Έργου τοποθετείται υπεύθυνος διοίκησης

έργου που έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό και τις παραδοτέες εργασίες του έργου, τον προγραμματισμό και την οργάνωση του, τη διεξαγωγή του σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και γενικότερα την παρακολούθηση και τον έλεγχο εποπτείας του έργου.

4.4 Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η Περιφέρεια διαρθρώνεται ως εξής:

- Γραφείο Γενικού Γραμματέας Περιφέρειας
- Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας
- Τμήμα Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.)

4.4.1 ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Το Γραφείο Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας επικουρεί το Γενικό Γραμματέα στην άσκηση των καθηκόντων του, έχει την επιμέλεια της αλληλογραφίας του και της τήρησης των σχετικών αρχείων και στοιχείων, οργανώνει την επικοινωνία του με τις υπηρεσίες και τους πολίτες και μελετά ειδικά θέματα σχετικά με το αντικείμενο της αρμοδιότητάς του.

Στις αρμοδιότητες του Γραφείου επίσης ανήκουν:

Η πληροφόρηση των μέσων ενημέρωσης της Περιφέρειας για τις κρατικές δραστηριότητες. Η δημοσιογραφική κάλυψη γεγονότων και εκδηλώσεων γενικού ενδιαφέροντος για ενημέρωση της κοινής γνώμης. Η ενημέρωση της Κεντρικής Διοίκησης για ειδήσεις και δημοσιεύματα ιδιαίτερης σημασίας. Η μέριμνα για την επαφή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, καθώς και των υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτόν με τα μέσα ενημέρωσης. Η παροχή διευκολύνσεων και πληροφοριών σε δημοσιογράφους.

4.4.2 Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας συγκροτείται:

A) Από τις Διευθύνσεις: α) Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, β) Υγείας και Πρόνοιας, γ) Δημόσιων Έργων, δ) Ελέγχου Κατασκευής Έργων, ε) Ελέγχου Συντήρησης Έργων, στ) Περιβάλλοντος και Χωροταξίας, ζ) Δασών, η) Γεωργικής Ανάπτυξης, θ) Αυτοδιοίκησης, ι) Διοίκησης, από το αυτοτελές τμήμα επικοινωνίας και εξυπηρέτησης Πολιτών και το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Στη Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας υπάγονται επίσης οι Επιθεωρήσεις Δασών.

Οι ανωτέρω οργανικές μονάδες έχουν τοπική αρμοδιότητα ολόκληρη την Περιφέρεια και έδρα του την έδρα της Περιφέρειας

B) Από τις Διευθύνσεις: α) Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης που λειτουργούν στους νομούς ή νομαρχίες της Περιφέρειας, εκτός από εκείνους που βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, β) Δασών - Δασαρχεία.

Οι ανωτέρω Διευθύνσεις έχουν τοπική αρμοδιότητα το νομό ή νομαρχία.

4.4.2.1 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης είναι αρμόδια για την εξειδίκευση της περιφερειακής πολιτικής στο επίπεδο της Περιφέρειας, την υλοποίηση των διαδικασιών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, για τα ετήσια και μεσοχρόνια προγράμματα Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και για τα αναπτυξιακά κίνητρα και την προώθηση νέων θεσμών. Η Διεύθυνση είναι αρμόδια επίσης για τα θέματα των υδατικών πόρων.

Η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης συγκροτείται από τα παρακάτω τέσσερα τμήματα:

- Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής.

- Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Διαχείρισης Έργων.
- Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Τμήμα Διαχείρισης Υδατικών Πόρων.

Οι αρμοδιότητες των τμημάτων της Διεύθυνσης Περιφερειακής Ανάπτυξης είναι:

α) Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής.

Η σύνταξη προτάσεων για τη διαμόρφωση της περιφερειακής πολιτικής. Η εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής στο επίπεδο της Περιφέρειας. Η μέριμνα για την κατάρτιση και έγκριση του αναπτυξιακού προγράμματος της Περιφέρειας, ο συντονισμός των φορέων εκτέλεσης και η παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του.

Η εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο, για την έγκριση των μεσοχρόνιων νομαρχιακών αναπτυξιακών προγραμμάτων, που εκπονούνται στα πλαίσια των μεσοχρόνιων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Η εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που αφορούν την Περιφέρεια.

β) Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Διαχείρισης Έργων.

Η τελική διαμόρφωση, η μέριμνα για την έγκριση και η παρακολούθηση της εκτέλεσης των ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων Περιφερειακού Επιπέδου.

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της εφαρμογής της επενδυτικής πολιτικής του Δημόσιου τομέα κατά την κατάρτιση και εκτέλεση των Νομαρχιακών Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1622/1986.

Η εισήγηση προς το Περιφερειακό Συμβούλιο για τις προτάσεις της Περιφέρειας για το Εθνικό Ετήσιο Πρόγραμμα (Δημόσιες Επενδύσεις Εθνικής Σημασίας).

Η επιλογή και παρακολούθηση της εκτέλεσης έργων και προγραμμάτων που υποβάλλονται για χρηματοδότηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

γ) Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης

Η προώθηση των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκριση των επενδύσεων, ο έλεγχος αυτών και η εφαρμογή των σχετικών με τα κίνητρα διατάξεων.

δ) Τμήμα Διαχείρισης Υδατικών Πόρων

Έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται απ' τις υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης απ' τις κείμενες διατάξεις.

4.4.2.2 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Η Διεύθυνση Υγείας και Πρόνοιας είναι αρμόδια για την προστασία της δημόσιας υγείας και την οργάνωση της πρόληψης, της αγωγής και προαγωγής της υγείας στην Περιφέρεια.

Επίσης, συντονίζει το έργο των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας της Περιφέρειας και εισηγείται ρυθμίσεις κατάλληλες για την πληρέστερη και αποδοτικότερη παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας στους κατοίκους της Περιφέρειας.

Η Διεύθυνση Υγείας και Πρόνοιας συγκροτείται από τα παρακάτω τρία Τμήματα:

- α. Τμήμα Δημόσιας Υγείας
- β. Τμήμα Υπηρεσιών Υγείας
- γ. Τμήμα Πρόνοιας

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Υγείας και Πρόνοιας είναι:

α. Τμήμα Δημόσιας Υγείας

Ο έλεγχος των παραγόντων κινδύνου για την υγεία και ο εντοπισμός των ιδιαιτεροτήτων και υγειονομικών προβλημάτων της περιοχής, η εκτίμηση των προτεραιοτήτων, η επεξεργασία των σχετικών στοιχείων και γενικότερα η προστασία της δημόσιας υγείας, η οργάνωση της πρόληψης και η αγωγή και προαγωγή της υγείας στην Περιφέρεια.

β. Τμήμα Υπηρεσιών Υγείας

Ο συντονισμός του έργου όλων των φορέων υγείας οποιασδήποτε νομικής μορφής της Περιφέρειας.

Η μέριμνα για τη μελέτη και αξιολόγηση των στοιχείων χωροταξικής κατανομής των φορέων υγείας.

Η μελέτη ρυθμίσεων κατάλληλων για την πληρέστερη και αποδοτικότερη παροχή υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους της Περιφέρειας.

Προτάσεις για την έκδοση, αναμόρφωση και τροποποίηση των Οργανισμών των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της.

γ. Τμήμα Πρόνοιας

Ο συντονισμός και η αξιολόγηση της λειτουργίας των φορέων πρόνοιας οποιασδήποτε μορφής της Περιφέρειας.

Η μελέτη και οι προτάσεις για την αποδοτικότερη παροχή υπηρεσιών πρόνοιας στους κατοίκους της Περιφέρειας.

4.4.2.3 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η Διεύθυνση Δημοσίων Έργων είναι αρμόδια για τον προγραμματισμό

και τη μελέτη της περιφερειακής πολιτικής κατασκευής έργων, καθώς και την εκπόνηση ή ανάθεση εκπόνησης και την έγκριση των μελετών των έργων αυτών και για την εκτέλεση δειγματοληψιών και τον έλεγχο της καταλληλότητας των εδαφών και των υλικών κατασκευής των εκτελούμενων έργων.

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Δημόσιων Έργων ασκεί, για τα από τις υπηρεσίες αυτού εκτελούμενα έργα, τις κατά τη νομοθεσία περί εκτέλεσης των δημόσιων και άλλων έργων μνημονευόμενες ως αρμοδιότητες προϊσταμένης αρχής.

Η Διεύθυνση Δημόσιων Έργων συγκροτείται από τα παρακάτω επτά Τμήματα:

- Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
- Τμήμα Υδραυλικών Έργων
- Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων
- Τμήμα Ηλεκτρολογικών και Μηχανολογικών Έργων
- Τμήμα Οδικής Κυκλοφορίας και Τοπογραφήσεων
- Τμήμα Εργαστηρίου Δημόσιων Έργων
- Τμήμα Προγράμματος και Μελετών

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Κατασκευής Έργων είναι:

α) Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων

Η συγκέντρωση και η εισήγηση για την κατάρτιση προσχεδίων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων.

Όλα τα θέματα σχετικά με τις μελέτες συγκοινωνιακών έργων, κατασκευές συγκοινωνιακών έργων, μελέτες και κατασκευές εργασιών συντήρησης συγκοινωνιακών έργων.

Όλα τα θέματα σχετικά με τις μελέτες έργων οικισμού, κατασκευής έργων οικισμού και κατασκευής εργασιών συντήρησης κτιριακών έργων.

β) Τμήμα Υδραυλικών Έργων

Όλα τα θέματα σχετικά με τις μελέτες υδραυλικών έργων, κατασκευές υδραυλικών έργων, καθώς και κάθε θέμα που αφορά μελέτες και κατασκευές εργασιών συντήρησης υδραυλικών και επειγόντων έργων. Η εποπτεία στη λειτουργία των υδρολογικών σταθμών.

γ) Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων

Η κατάρτιση προγραμμάτων εγγειοβελτιωτικών έργων. Η κατάρτιση των αναγκαστικών προκαταρκτικών εκθέσεων όλων των εγγειοβελτιωτικών έργων. Η έγκριση ανάθεσης εκπόνησης των μελετών.

Η εκπόνηση προμελετών και μελετών έργων και η εκτέλεσή τους. Η επιμέλεια της λειτουργίας, συντήρησης και διοίκησης των έργων. Η συγκρότηση επιτροπής παραλαβής δημόσιου έργου. Η έγκριση των αντίστοιχων πρωτοκόλλων.

δ) Τμήμα Ηλεκτρολογικών και Μηχανολογικών Έργων

Κάθε ηλεκτρομηχανολογικό θέμα μελέτης, κατασκευής και συντήρησης των έργων.

ε) Τμήμα Οδικής Κυκλοφορίας και Τοπογραφίσεων

Κάθε θέμα που αφορά την οδική κυκλοφορία, τις μετρήσεις, τη σήμανση των οδών, τη σηματοδότηση και το φωτισμό αυτών. Η εκπόνηση ή ανάθεση εκπόνησης κυκλοφορικών μελετών, καθώς και ο έλεγχος από κυκλοφοριακής άποψης των μελετών αντικειμένου της Διεύθυνσης. Οι τοπογραφίσεις, και οι αντίστοιχες ενέργειες για απαλλοτριώσεις, καθώς και κάθε τοπογραφική εργασία αναγκαία για τη μελέτη και κατασκευή των έργων ή για την αντιμετώπιση πολεοδομικών θεμάτων.

στ) Τμήμα Εργαστηρίου Δημόσιων Έργων

Η εκτέλεση δειγματοληψιών και δοκιμών στο εργαστήριο και το εργοτάξιο για τον έλεγχο της καταλληλότητας των εδαφών, ως κατασκευαστικών υλικών και υλικών θεμελίωσης των κάθε είδους κατασκευών. Η παρακολούθηση και εκτέλεση ποιοτικών ελέγχων, στα εκτελούμενα χωματουργικά έργα, χωμάτινα φράγματα, αναχώματα,

οδοστρώματα. Η αναγνώριση πηγών λήψης αδρανών υλικών. Η εκτέλεση δειγματοληψιών και δοκιμών για τον έλεγχο της καταλληλότητας των αδρανών υλικών για κατασκευές οδοστρωμάτων. Ο έλεγχος ασφαλτικών συνδετικών υλικών και πρόσθετων βελτιωτικών υλικών, για την καταλληλότητα αυτών, για ασφαλτικές κατασκευές. Η μελέτη σύνθεσης ασφαλτομιγμάτων, η παρακολούθηση και ο έλεγχος λειτουργίας μόνιμων εγκαταστάσεων παραγωγής ασφαλτικών υλικών. Η παρακολούθηση και εκτέλεση ποιοτικών ελέγχων στα ασφαλτικά οδοστρώματα και άλλες ασφαλτικές κατασκευές.

ζ) Τμήμα Προγράμματος και Μελετών

Κάθε θέμα που αφορά στη συγκέντρωση στοιχείων και στη διατύπωση προτάσεων για την κατάρτιση προγραμμάτων μελέτης, κατασκευής και συντήρησης των έργων αρμοδιότητας της Διεύθυνσης, καθώς και η μέριμνα για την εξασφάλιση, διάθεση και παρακολούθηση των σχετικών χρηματοδοτήσεων. Η συγκέντρωση στατιστικών γενικά στοιχείων επί της εξελίξεως του προγράμματος μελετών έργων κ.λ.π., καθώς και η αποστολή αυτών στις αρμόδιες υπηρεσίες.

4.4.2.4 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΓΩΝ

Η Διεύθυνση Ελέγχου Κατασκευής Έργων είναι αρμόδια για την επίβλεψη και τον έλεγχο εκτέλεσης.

Η Διεύθυνση Ελέγχου Κατασκευής συγκροτείται από τα παρακάτω τρία Τμήματα:

- Τμήμα Μελετών
- Τμήμα Εποπτείας Υδραυλικών Έργων
- Τμήμα Εποπτείας Συγκοινωνιακών Έργων

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Ελέγχου Κατασκευής Έργων είναι:

α) Τμήμα Μελετών

Όλα τα θέματα επί τόπου εφαρμογής των μελετών, συμπλήρωσης και προσαρμογής αυτών, καθώς και κατάρτισης συμπληρωματικών μελετών έργων οδοποιίας και λοιπών έργων αρμοδιότητας της Διεύθυνσης.

β) Τμήμα Εποπτείας Υδραυλικών Έργων

- η επί τόπου εφαρμογή των μελετών, η συμπλήρωση και προσαρμογή μελετών υδραυλικών έργων αρμοδιότητάς της,

- η εποπτεία κατασκευής και συντήρησης υδραυλικών έργων αρμοδιότητάς της.

γ) Τμήμα Εποπτείας Συγκοινωνιακών Έργων

- η επί τόπου εφαρμογή των μελετών, η συμπλήρωση και προσαρμογή μελετών συγκοινωνιακών έργων, καθώς και η κατάρτιση συμπληρωματικών μελετών συγκοινωνιακών έργων- η εποπτεία κατασκευής και συντήρησης συγκοινωνιακών έργων.

4.4.2.5 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Η Διεύθυνση Ελέγχου Συντήρησης Έργων είναι αρμόδια για τη συντήρηση τοπικών βελτιώσεων και τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, τη μελέτη και εκτέλεση σήμανσης και σηματοδότησης, καθώς και τη συντήρηση του πάσης φύσεως μηχανικού εξοπλισμού.

Η Διεύθυνση Ελέγχου Συντήρησης Έργων συγκροτείται από τα παρακάτω τρία Τμήματα:

- Τμήμα Συντήρησης
- Τμήμα Σήμανσης, Σηματοδότησης και Ηλεκτροφωτισμού
- Τμήμα Εξοπλισμού και Διαχείρισης

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Ελέγχου Συντήρησης Έργων είναι:

α) Τμήμα Συντήρησης

Η μελέτη και η εκτέλεση ή η επίβλεψη εκτέλεσης των εργασιών συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου, αρμοδιότητάς της.

β) Τμήμα Σήμανσης, Σηματοδότησης και Ηλεκτροφωτισμού

Η μελέτη και η εκτέλεση ή η επίβλεψη εκτέλεσης των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης, ως και ηλεκτροφωτισμού του οδικού δικτύου, αρμοδιότητάς της.

γ) Τμήμα Εξοπλισμού και Διαχείρισης

Η συντήρηση και η αποκατάσταση ζημιών του πάσης φύσεως μηχανικού εξοπλισμού και η φύλαξη αυτού. Η παραλαβή και η αποθήκευση των πάσης φύσεως εφοδίων και υλικών συντήρησης, σήμανσης κ.λ.π., καθώς και η διαχείριση και αποθήκευση αυτών.

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Συντήρησης Έργων ασκεί για τα έργα που εκτελούνται από την υπηρεσία του τις αρμοδιότητες "διευθύνουσας τα έργα υπηρεσίας", που προβλέπονται από τις διατάξεις για την εκτέλεση των δημόσιων έργων.

4.4.2.6 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας είναι αρμόδια για τον Προγραμματισμό και την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής, Χωροταξικής και Πολεοδομικής Πολιτικής, στο πλαίσιο των αρχών και εθνικών κατευθύνσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας συγκροτείται από τα παρακάτω δυο Τμήματα:

- Τμήμα Περιβαλλοντικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού
- Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας είναι:

α) Τμήμα Περιβαλλοντικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού

Η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών Περιβαλλοντικής και Χωροταξικής Πολιτικής σε επίπεδο Περιφέρειας για τη δομή και την οργάνωση του φυσικολειτουργικού χώρου, τις χρήσεις της γης, τη χωρική διάρθρωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, τα δίκτυα και συστήματα τεχνικής υποδομής, τη δομή και διάρθρωση του οικιστικού δικτύου και τις ζώνες ειδικού σχεδιασμού. Η επεξεργασία προγραμμάτων επεμβάσεων στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού περιφερειακού επιπέδου. Η συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και αξιολόγηση των απαραίτητων στοιχείων και στατιστικών δεδομένων και εκπόνηση ειδικών μελετών. Η μέριμνα για την ενημέρωση της βάσης δεδομένων για το χωροταξικό πληροφοριακό σύστημα.

Η μέριμνα για τη συγκέντρωση των γενικών πληροφοριών για την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις ρυπογόνες δραστηριότητες στην περιοχή, καθώς και για τη λειτουργία του εθνικού δικτύου πληροφορικής για το περιβάλλον. Ο συντονισμός των ενεργειών για την παρακολούθηση και προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου ο φυσικός αποδέκτης, οι προστατευταίοι φυσικοί πόροι, οι ρυπαίνουσες δραστηριότητες ή οι ενδεικνυόμενες λύσεις παρουσιάζουν διανομαρχιακό χαρακτήρα. Η εισήγηση στο Περιφερειακό συμβούλιο, με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών και την κατανομή των πιστώσεων, και αυτοσχεδιασμό, καθώς και τις προτάσεις μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής, ιδιαίτερα των ευαίσθητων περιοχών (βιότοπων κ.λ.π.).

β) Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών

Η εξειδίκευση των γενικών κατευθύνσεων και οδηγιών στα θέματα πολεοδομικού σχεδιασμού οικιστικής πολιτικής και κατοικίας, καθώς και οικονομικού και κτιριοδομικού κανονισμού. Ο συντονισμός της υλοποίησης των προγραμμάτων εκτέλεσης έργων που προβλέπονται από τα γενικά πολεοδομικά σχέδια (Γ.Π.Σ.) και τις πολεοδομικές μελέτες.

Η παρακολούθηση, ο συντονισμός και η διατύπωση απόψεων σε ό,τι

αφορά προγράμματα μελετών (Γ.Π.Σ.) και πολεοδομικών μελετών ή και μεμονωμένων ως άνω μελετών. Η παρακολούθηση άσκησης των αρμοδιοτήτων των νομαρχιακών υπηρεσιών πολεοδομικού σχεδιασμού και εφαρμογών και η παροχή κατευθύνσεων και οδηγιών σε αυτές.

4.4.2.7 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ

Η Διεύθυνση Δασών είναι αρμόδια για την περιφερειακή δασική και προστασία των δασών.

Η Διεύθυνση Δασών συγκροτείται από τα παρακάτω τρία Τμήματα:

- Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης
- Τμήμα Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων
- Τμήμα Δασικό

Η αρμοδιότητα των Τμημάτων της Διεύθυνσης Δασών είναι:

α) Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης

- Η κατάρτιση ετήσιων και πολυετών προγραμμάτων γενικότερου ενδιαφέροντος, καθώς και η μελέτη θεμάτων δασικής ανάπτυξης.
- Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσης προγραμμάτων νομαρχιακού επιπέδου.
- Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εκτέλεσης των προγραμμάτων νομαρχιακού επιπέδου, καθώς και η συγκέντρωση, επεξεργασία και πινακοποίηση και τήρηση των απολογιστικών στοιχείων.
- Η κατάρτιση μελετών δασοτεχνικών έργων διανομαρχιακού επιπέδου.
- Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσεως μελετών νομαρχιακού επιπέδου, η θεώρηση και η μέριμνα για την έγκριση αυτών.
- Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εφαρμογής των μελετών για τα πάσης φύσης δασοτεχνικά έργα νομαρχιακού επιπέδου, η θεώρηση και η μέριμνα για την έγκριση αυτών.

- Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου.
- Θέματα σχετικά με τις κτηματογραφήσεις και τις χαρτογραφήσεις δασών και δασικών εκτάσεων.

β) Τμήμα Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων

- Η εισήγηση για τη σύσταση ή κατάργηση σταθμών δασοπροστασίας.
- Η μέριμνα για τη σύνταξη, εκτύπωση και διανομή εκλαϊκευμένων φυλλαδίων ή άλλων εντύπων που αποσκοπούν στην προστασίας και ανάπτυξη των δασών.
- Η συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση στατιστικών στοιχείων που αφορούν τις δασικές πυρκαγιές.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων αντιπυρικής προστασίας των δασικών εκτάσεων, ο σχεδιασμός και η μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και καταστολή των δασικών ανομημάτων, η παροχή σχετικών οδηγιών στις νομαρχιακού επιπέδου δασικές υπηρεσίες για την πιστή εφαρμογή των μέτρων δασοπροστασίας και η μέριμνα για την οργάνωση της Δασοφυλακής και την εκπαίδευση του προσωπικού δασοπροστασίας.
- Η μέριμνα για το σχεδιασμό του αντιπυρικού αγώνα και την οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των ΟΤΑ στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών.
- Η επιχείρηση αξιοποίησης των εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης που τυχόν διατίθενται στην Περιφέρεια σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Γεωργίας και τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς.
- Ο συντονισμός και αξιοποίηση των επίγειων μέσων των μονάδων της Περιφέρειας.
- Η συγκρότηση, στελέχωση και εφοδιασμός με τα αναγκαία μέσα και

εφόδια και λειτουργία του περιφερειακού Σ.Κ.Δ. σε συνεργασία με το Κεντρικό Συντονιστικό Κέντρο Δασοφυλάγιων (Κ.Σ.Κ.Δ.).

- Ο έλεγχος κάθε φύσεως τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού της Περιφέρειας, η συντήρηση και επισκευή του σε συνεργασία με το Κ.Σ.Κ.Δ.
- Η συνεργασία με το Κ.Σ.Κ.Δ. για την επιχειρησιακή αξιοποίηση των εναέριων μέσων και τη συνδρομή αυτών σε επιχειρήσεις εκτός Περιφέρειας.

γ) Τμήμα Δασικό

- Η μελέτη των προβλημάτων και ο συντονισμός του έργου της εκμετάλλευσης των δημόσιων δασών.
- Ο συντονισμός της διάθεσης και εμπορίας των παραγόμενων δασικών προϊόντων.
- Η δασοπολιτική επιτήρηση επί των μη δημόσιων δασοπονιών.
- Η παρακολούθηση της εφαρμογής των μελετών διαχείρισης και η παροχή οδηγιών για την αποδοτικότερη οργάνωση της παραγωγής.
- Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης της ιδιωτικής Δασοπονίας.
- Η μέριμνα κατανομής του μηχανικού εξοπλισμού στις νομαρχιακές υπηρεσίες και η παρακολούθηση της αξιοποίησης αυτού.
- Η παροχή οδηγιών για την προστασία, ανάπτυξη και επαύξηση του θηραματικού πλούτου και τη άγριας πανίδας γενικότερα.
- Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης των δασικών βοσκοτόπων.
- Θέματα αφορώντα στην κατά τις κείμενες διατάξεις αλλαγή της χρήσης δασών και δασικών εκτάσεων.
- Η μέριμνα για τη λειτουργία της Γραμματείας των Συμβουλίων και Επιτροπών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και η τήρηση των πρακτικών και των αποφάσεων.
- Ο έλεγχος και η έγκριση όλων των παραστατικών διαχείρισης των δασών από τις νομαρχιακού επιπέδου υπηρεσίες κατά τις ισχύουσες για

τη διαχείριση και εκμετάλλευση των δασών διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος των δασικών βιβλίων.

- Η συγκέντρωση, η επεξεργασία και η ταξινόμηση στατιστικών πληροφοριών σχετικών με την εκμετάλλευση δασών και την παραγωγή προϊόντων.
- Η χορήγηση αντιγράφων των αποφάσεων και των πρακτικών των συνεδριάσεων των συμβουλίων και επιτροπών.

4.4.2.8 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης είναι αρμόδια για τη γεωργική ανάπτυξη και εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής.

Η Διεύθυνση συγκροτείται από τα παρακάτω δυο Τμήματα:

- Τμήμα Γεωργικής Ανάπτυξης
- Τμήμα Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Γεωργικής Ανάπτυξης είναι:

α) Τμήμα Γεωργικής Ανάπτυξης

Ο προγραμματισμός της γεωργικής ανάπτυξης, η κατάρτιση προγραμμάτων της Περιφέρειας και η παρακολούθηση της εκτέλεσής τους.

- Η εκπόνηση μελετών και η αξιολόγηση των μέτρων αγροτικής πολιτικής.
- Η εξέταση προσφυγής κατά της απορριπτικής απόφασης του σχεδίου βελτίωσης, καθώς και κατά του κύρους των καταλόγων δικαιούχων εξισωτικής αποζημίωσης.

β) Τμήμα Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων

- Η σύνταξη τομεακών και λοιπών προγραμμάτων έργων υποδομής για τη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, η ένταξή τους σε τομεακά εθνικά

προγράμματα, καθώς επίσης η λήψη αντιπροσωπευτικών τιμών και η παρακολούθηση της πορείας των αγορών των γεωργικών προϊόντων.

4.4.2.9 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Η Διεύθυνση Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης είναι αρμόδια για την άσκηση εποπτείας και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την εύρυθμη λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και την εφαρμογή του συστήματος της διοικητικής αποκέντρωσης.

Η Διεύθυνση Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης συγκροτείται από τα παρακάτω πέντε Τμήματα:

- Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού
- Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού
- Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων
- Τμήμα Αποκέντρωσης

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης είναι:

α) Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού

Ασκήει σε επίπεδο νομού ή νομαρχίας της έδρας της Περιφέρειας όλες τις αρμοδιότητες του Τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ν.Π.Δ.Δ. των λοιπών νομών ή νομαρχιών της Περιφέρειας, του νομού ή νομαρχίας της έδρας της Περιφέρειας, οι οποίες ασκούνται από το Τμήμα Αποκέντρωσης.

Επίσης, το Τμήμα εισηγείται στο Γενικό Γραμματέα για όλα τα γενικότερα θέματα που αφορούν τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού των νομών ή νομαρχιών της Περιφέρειας.

β) Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού

- Η άσκηση εποπτείας στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και ιδίως:
 - Ο έλεγχος νομιμότητας σε όλες τις πράξεις των νομαρχιακών συμβουλίων,

των συμβουλίων των ενιαίων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και λοιπών συλλογικών οργάνωση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και των νομικών τους προσώπων.

- Η εκδίκαση των προσφύγων κατά των αποφάσεων των νομαρχών και λοιπών μονομελών οργάνωση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.
- Ο έλεγχος στα αιρετά όργανα των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων από άποψη αστικής ευθύνης και διοικητικών κυρώσεων και η λήψη των αναγκαίων μέτρων στις περιπτώσεις καταδίκης.

γ) Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων

Ασκήει σε επίπεδο νομού ή νομαρχίας της έδρας της Περιφέρειας όλες τις αρμοδιότητες του Τμήματος Δήμων και Κοινοτήτων της Διεύθυνσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης των λοιπών νομών ή νομαρχιών της Περιφέρειας.

Επίσης το Τμήμα εισηγείται στο Γενικό Γραμματέα για όλα τα γενικότερα θέματα που αφορούν τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού των νομών ή νομαρχιών της Περιφέρειας.

δ) Τμήμα Αποκέντρωσης

- Η άσκηση εποπτείας στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του νομού ή της νομαρχίας της έδρας της Περιφέρειας, πλην των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Τα της εφαρμογής και λειτουργίας του συστήματος της διοικητικής αποκέντρωσης και γενικά τα των κρατικών αρμοδιοτήτων που ανακύπτουν και δεν ανήκουν σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες της Περιφέρειας.
- Τα θέματα της εθιμοτυπίας και των εορτών.
- Η Γραμματειακή εξυπηρέτηση του Περιφερειακού Συμβουλίου.

ε) Τμήμα Γραμματείας

- Η παραλαβή, ο χαρακτηρισμός, η πρωτοκόλληση, η ευρετηρίαση, η συσχέτιση και η κατανομή στα Τμήματα των εισερχομένων εγγράφων στη Διεύθυνση.

Η αντιγραφή, η παραβολή και η διεκπεραίωση των εξερχόμενων εγγράφων, καθώς και η διακίνηση γενικά της αλληλογραφίας.

- Η επικύρωση αντιγράφων των εγγράφων των ανωτέρω περιπτώσεων και η τήρηση των πρωτοτύπων στο αρχείο.
- Η τήρηση των αρχείων της Διεύθυνσης και η πρόταση για εκκαθάριση των ως άχρηστων κρινόμενων.

4.4.2.10 Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Διεύθυνση Διοίκησης είναι αρμόδια για όλα τα θέματα διοίκησης προσωπικού και οικονομικής διοίκησης, το σχεδιασμό προγραμμάτων βελτίωσης της διοικητικής οργάνωσης των υπηρεσιών της Περιφέρειας και την ανάπτυξη συστημάτων πληροφορικής.

Η Διεύθυνση Διοίκησης συγκροτείται από τα παρακάτω Τμήματα:

- Τμήμα Διοίκησης Προσωπικού
- Τμήμα Οικονομικής Διοίκησης
- Τμήμα Τεκμηρίωσης και Πληροφορικής
- Τμήμα Γραμματείας

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Διοίκησης είναι:

α) Τμήμα Διοίκησης Προσωπικού

Ο χειρισμός όλων των θεμάτων υπηρεσιακής κατάστασης όλου του προσωπικού των υπηρεσιών που συγκροτούν την ενιαία διοικητική μονάδα της Περιφέρειας. Η μέριμνα για την κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης προσωπικού. Η μέριμνα για την αξιοποίηση των μετεκπαιδευθέντων.

Η μέριμνα για την κατάρτιση και παρακολούθηση εκτέλεσης σχεδίων

προγραμμάτων των τομέων δραστηριότητας των υπηρεσιών της Περιφέρειας με καθορισμό στόχων και προτεραιοτήτων και εξειδίκευση των μέτρων, με βάση τις προτάσεις των αρμοδίων οργανικών μονάδων της Περιφέρειας, καθώς και η μέριμνα της έγκρισης αυτών.

Η μέριμνα για τη σύγκληση συντονιστικών συσκέψεων προϊσταμένων υπηρεσιακών μονάδων, προκειμένου να εξετάζονται θέματα προγραμματισμού και πορείας εκτέλεσης των προγραμμάτων, καθώς και θέματα κοινού ή γενικότερου ενδιαφέροντος.

Η εκτίμηση των αναγκών σε θέσεις προσωπικού και η επεξεργασία στοιχείων για την αριθμητική σύνθεση και τις αριθμητικές μεταβολές του προσωπικού της Περιφέρειας, καθώς και η πρόβλεψη της αριθμητικής εξέλιξης του προσωπικού.

β) Τμήμα Οικονομικής Διοίκησης

Η μέριμνα για την κατάρτιση, εκτέλεση και τροποποίηση του προϋπολογισμού της Περιφέρειας. Η διαχείριση κάθε δαπάνης, καθώς και η εκκαθάριση αποδοχών και γενικά αποζημιώσεων προσωπικού των υπηρεσιών της έδρας της Περιφέρειας. Η μέριμνα για την προμήθεια κάθε μηχανήματος υλικού, εφοδίου, ή άλλου περιουσιακού στοιχείου. Η μέριμνα για την εκτέλεση εργασιών (τυπογραφικών, επισκευής και συντήρησης κτιρίων, εγκαταστάσεων και μηχανημάτων κ.λπ.). Η μέριμνα για τη στέγαση των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Η μέριμνα για τη διαχείριση υλικού.

γ) Τμήμα Τεκμηρίωσης και Πληροφορικής

- Η παρακολούθηση και ταξινόμηση του αρχείου για θέματα που αφορούν τη νομοθεσία και νομολογία της Περιφέρειας, ως και για θέματα που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη νομοθεσία της (κανονισμός, οδηγίες, αποφάσεις), καθώς και τα διαρθρωτικά ταμεία αυτής.
- Η συγκέντρωση και τήρηση στατιστικών και λοιπών στοιχείων για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική κατάσταση στην Περιφέρεια.

- Η μέριμνα για τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης και τον εμπλουτισμό της με έντυπο υλικό.
- Η επιλογή των δραστηριοτήτων της Περιφέρειας που επιβάλλεται να μηχανογραφούνται.
- Η μελέτη εφαρμογών πληροφορικής και υλοποίησή τους και η ανάπτυξη και υποστήριξη του πληροφοριακού συστήματος της Περιφέρειας.
- Η αξιολόγηση, επιλογή και ανανέωση του συστηματικού περιβάλλοντος (λειτουργικά συστήματα, βάσεις δεδομένων κ.λπ).

δ) Τμήμα Γραμματείας

Η πρωτοκόλληση και διακίνηση της αλληλογραφίας, η διεκπεραίωση των εγγράφων. Η επικύρωση αντιγράφων ή φωτοαντιγράφων οποιονδήποτε εγγράφων ή δικαιολογητικών που τηρούνται στο αρχείο ή επιδεικνύονται από ενδιαφερόμενους και η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής. Η μέριμνα για τη λειτουργία του τηλεφωνικού κέντρου, των τηλετύπων και λοιπών μέσων επικοινωνίας. Η μέριμνα για την κίνηση των οχημάτων.

Σε υπηρεσίες της Περιφέρειας που δεν στεγάζονται στο ίδιο κτίριο με τη Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού, μπορεί, με απόφαση του γενικού γραμματέα, να λειτουργεί Γραφείο Διοικητικού - Οικονομικού, ως οργανική μονάδα της Διεύθυνσης Διοικητικού - Οικονομικού.

4.4.2.11 ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Στη Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας λειτουργία και Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Στην αρμοδιότητα του Γραφείου ανήκει η εξειδίκευση του σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο, στα ζητήματα οργάνωσης των κρατικών υπηρεσιών για την πρόληψη, αντιμετώπιση φυσικών, τεχνολογικών ή άλλων καταστροφών.

4.4.2.12 ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Το Τμήμα Επικοινωνίας και Εξυπηρέτησης Πολιτών είναι αρμόδιο για το χειρισμό όλων των υποθέσεων των πολιτών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των υπηρεσιακών μονάδων της Περιφέρειας, από την υποβολή του αιτήματος μέχρι τη διεκπεραίωση της υπόθεσης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες.

Ειδικότερα, το Τμήμα ενημερώνει του πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους, τους εφοδιάζει με τα κατάλληλα πληροφοριακά έντυπα, τους κατευθύνει για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων που τους απασχολούν.

4.4.2.13 ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ Ή ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ

Η Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης είναι αρμόδια για την άσκηση εποπτείας και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την εύρυθμη λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ., την τεχνική υποστήριξη των δήμων και κοινοτήτων και για θέματα προσωπικού και οικονομικού των υπηρεσιών της Περιφέρειας στο νομό ή νομαρχία.

Η Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης, που λειτουργεί στους νομούς ή νομαρχίες συγκροτείται από τα παρακάτω τέσσερα Τμήματα:

- Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ν.Π.Δ.Δ.
- Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων
- Τμήμα Διοικητικού - Οικονομικού
- Τμήμα Γραμματείας

Οι αρμοδιότητες των τμημάτων της Διεύθυνσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης είναι:

- α) Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ν.Π.Δ.Δ.

- Η άσκηση εποπτείας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού και ιδίως:
- Τα θέματα αναγνώρισης δήμων και κοινοτήτων και μεταβολών αυτών.
- Τα θέματα καθορισμού και των μεταβολών στα όρια των δήμων και κοινοτήτων.
- Η φροντίδα για τη συγκρότηση, αναπλήρωση και λειτουργία των οργάνων των δήμων, κοινοτήτων και δημοτικών διαμερισμάτων.
- Η φροντίδα για την εκλογή, συγκρότηση και λειτουργία των οργάνων των δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων, λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. επιχειρήσεων, συνδέσμων και συμβουλίων περιοχής, καθώς και των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων και των τοπικών συμβουλίων.
- Ο έλεγχος νομιμότητας σε όλες τις πράξεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και κοινοτήτων και των νομικών τους προσώπων και η παραπομπή τους.
- Η εκδίκαση των προσφυγών που δεν είναι της αρμοδιότητας της ανωτέρω επιτροπής.
- Ο έλεγχος στα αιρετά όργανα των ΟΤΑ πρώτου βαθμού από άποψη αστικής και πειθαρχικής ευθύνης και η λήψη των αναγκαίων μέτρων στις περιπτώσεις καταδίκης.
- Ο έλεγχος των προϋπολογισμών των δήμων, κοινοτήτων και των δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων, λοιπών Ν.Π.Δ.Δ., συνδέσμων και συμβουλίων περιοχής.
- Η εντολή για τη διενέργεια ελέγχου της ταμιακής διαχείρισης των δήμων και κοινοτήτων.
- Τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης ελεγκτών εσόδων-εξόδων των ΟΤΑ και Δημοτικών και Κοινοτικών εισπρακτόρων.
- Η μέριμνα για τη συγκρότηση και λειτουργία του Υπηρεσιακού Συμβουλίου υπαλλήλων δήμων και κοινοτήτων.
- Η άσκηση εποπτείας των Ν.Π.Δ.Δ. του νομού ή νομαρχίας.

- Η εισήγηση για την έκδοση αποφάσεων για επιχορήγηση της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης σε βάρος των πιστώσεων των οικείων ειδικών φορέων του προϋπολογισμού της Περιφέρειας.
- Η μέριμνα για διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου στις επιχειρήσεις των δήμων και κοινοτήτων.

β) Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων

- Η σύνταξη και θεώρηση των μελετών, η επίβλεψη και παραλαβή των έργων των δήμων και κοινοτήτων, των συνδέσμων τους, των δημοτικών και κοινοτικών τους ιδρυμάτων, των λοιπών νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και των συμβουλίων περιοχής και όσα αφορούν στο τεχνικό μέρος των εκτελούμενων έργων προμηθειών, τεχνικών εργασιών και μεταφορών των αυτών οργανισμών. Επίσης, τα τεχνικά θέματα που αφορούν στη συντήρηση και λειτουργία των έργων και του εξοπλισμού των παραπάνω οργανισμών.
- Η σύνταξη των κτηματολογικών διαγραμμάτων των ακινήτων των ανωτέρω οργανισμών, καθώς και των τοπογραφικών διαγραμμάτων για την αγορά εκποίηση, ανταλλαγή και απαλλοτρίωση ακινήτων.
- Η εισήγηση για την κατάρτιση προγραμμάτων τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, κατά το μέρος που αυτά αφορούν στους ανωτέρω οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η τήρηση στατιστικής των δημοτικών και κοινοτικών έργων και προμηθειών.

γ) Τμήμα Διοικητικού - Οικονομικού

- Ο χειρισμός θεμάτων κατάστασης προσωπικού όλων των υπαλλήλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας στο νομό ή στη νομαρχία.
- Η μέριμνα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού όλων των υπηρεσιών αυτών.
- Η διαχείριση κάθε δαπάνης, καθώς και η εκκαθάριση αποδοχών και γενικά

αποζημιώσεων προσωπικού.

- Η μέριμνα για την προμήθεια κάθε μηχανήματος, υλικού εφοδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου.
- Η μέριμνα για την εκτέλεση διαφόρων εργασιών.
- Η μέριμνα για τη στέγαση των υπηρεσιών αρμοδιότητάς τους και
- Η μέριμνα για τη διαχείριση υλικού

δ) Τμήμα Γραμματείας

Η παραλαβή, ο χαρακτηρισμός, η πρωτοκόλληση, η ευρετηρίαση, η συσχέτιση και η κατανομή στα Τμήματα των εισερχόμενων εγγράφων στη Διεύθυνση. Η αντιγραφή, η παραβολή και η διεκπεραίωση των εξερχόμενων εγγράφων, καθώς και η διακίνηση γενικά της αλληλογραφίας.

4.3 ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

4.3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Για την πολιτική προστασία της χώρας λαμβάνονται μέτρα σχεδιασμού και εφαρμογής της σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν φυσικές, τεχνολογικές ή άλλες καταστροφές με την αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού και τη χρησιμοποίηση δημοσίων ή ιδιωτικών μέσων.

Πολιτική προστασία είναι ο σχεδιασμός, η πρόληψη, η υλική και ψυχολογική προπαρασκευή και κινητοποίηση των δυνάμεων και μέσων της χώρας που αποβλέπει στην προστασία των πολιτών, στη διαφύλαξη των κάθε είδους αγαθών, υλικών και πλουτοπαραγωγικών πηγών, εγκαταστάσεων και μνημείων της χώρας, καθώς και στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στις περιπτώσεις αναγκών που προκαλούνται από φυσικές, τεχνολογικές ή άλλες καταστροφές.

Δυνάμεις πολιτικής προστασίας είναι: οι κρατικές αρχές και υπηρεσίες, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου, οι Ν.Α., οι ΟΤΑ, η κάθε μορφής Δημόσιες, Δημοτικές, Κοινοτικές και Ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα Ιδρύματα, οι εγκαταστάσεις ζωτικής σημασίας για την πολιτική προστασία και γενικά όλοι οι πολίτες της χώρας.

Κατάσταση έκτακτης ανάγκης είναι κάθε αιφνιδιαστική μεταβολή που προκαλείται από φυσικά φαινόμενα, τεχνολογικά ατυχήματα και καταστροφές.

Φυσική, τεχνολογική ή άλλη καταστροφή είναι κάθε αιφνίδια μεταβολή, που προκαλείται από φαινόμενα φυσικά ή γεγονότα τεχνολογικά ή άλλα τέτοιου είδους, με αποτέλεσμα την πρόκληση ή την απειλή εκτεταμένων απωλειών στο έμφυχο δυναμικό και ζημιών ή καταστροφών σε αγαθά, υλικά και εγκαταστάσεις της χώρας.

Τέτοια είναι ιδίως: σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές, έντονες χιονοπτώσεις, παγετοί, δριμύ ψύχος, καύσωνας, θύελλες, μεγάλης έκτασης διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος, ρύπανση από αέρια επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία, θανατηφόρες επιδημίες, μεγάλα χερσαία, θαλάσσια και αεροπορικά δυστυχήματα, μολύνσεις εδάφους ή υδάτων.

Μικτές καταστροφές: είναι οι καταστροφές που έχουν τα χαρακτηριστικά της προηγούμενης παραγράφου και εκδηλώνονται ταυτόχρονα ή κατά χρονική ακολουθία.

Οι καταστροφές διακρίνονται ανάλογα με την έκτασή τους σε:

- α. Γενικές, για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτείται η πλήρης κινητοποίηση των δυνάμεων πολιτικής προστασίας της χώρας.
- β. Τοπικές, μεγάλης έκτασης, για την αντιμετώπιση των οποίων επαρκεί η διάθεση των δυνάμεων και από άλλους νομούς.
- γ. Τοπικές μικρής έκτασης, για την αντιμετώπιση των οποίων επαρκεί η διάθεση των δυνάμεων του νομού.
- δ. Θαλάσσιες μεγάλης έκτασης, η αντιμετώπιση των οποίων δεν είναι δυνατή από το δυναμικό και τα μέσα του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και

απαιτείται η συνδρομή και άλλων δυνάμεων.

ε. Θαλάσσιες μικρής έκτασης, η αντιμετώπιση των οποίων είναι δυνατή με το δυναμικό και τα μέσα του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας.

Κινητοποίηση πολιτικής προστασίας είναι η ενεργοποίηση των δυνάμεων πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών και την αποκατάσταση των ζημιών σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό.

4.3.2 Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στο τμήμα πολιτικής σχεδίασης έκτακτης ανάγκης, που έχει συσταθεί σε κάθε περιφέρεια με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του ν. 2307/1995 εντάσσεται οργανική μονάδα πολιτικής προστασίας. Στην αρμοδιότητά της ανήκει η εξειδίκευση του σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο, στα ζητήματα οργάνωσης των κρατικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση φυσικών, τεχνολογικών ή άλλων καταστροφών.

Η κήρυξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και η κινητοποίηση πολιτικής προστασίας στην περίπτωση τοπικών καταστροφών μικρής έκτασης ή θαλάσσιων μικρής έκτασης αποφασίζεται από το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ύστερα από εισήγηση του νομάρχη.

Ο Γενικός Γραμματέας της οικείας περιφέρειας αποφασίζει και για την κινητοποίηση των κρατικών υπηρεσιών και παρέχει τα αναγκαία κρατικά μέσα στις περιπτώσεις τοπικών καταστροφών μικρής έκτασης ή θαλάσσιων μικρής έκτασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

5.1 ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Το γενικότερο περιβάλλον όσον αφορά την εφαρμογή του Περιφερειακού Προγραμματισμού σε ένα χώρο αποτελούν τα θεσμικά διοικητικά και κοινωνικοπολιτικά δεδομένα.

Από το γενικότερο αυτό περιβάλλον ιδιαίτερη σημασία έχουν τα στοιχεία που συνθέτουν το ευρύτερο προγραμματικό πλαίσιο μέσα στο οποίο συντελείται ο προγραμματισμός στο επίπεδο της περιφέρειας. Αν και ο περιφερειακός προγραμματισμός έχει ένα πολύ συγκεκριμένο πλαίσιο αναφοράς, αυτό της περιφέρειας, είναι αδύνατη η κατανόησή του έξω από την γενικότερη προγραμματική διαδικασία της οποίας αποτελεί οργανικό τμήμα και τις σχέσεις του με άλλα επίπεδα προγραμματισμού. Η ύπαρξη, εφαρμογή και αλληλεξάρτηση των επιπέδων πιστοποιεί αντίστοιχα και την σύσταση του Δημοκρατικού Προγραμματισμού.

Με βάση λοιπόν το θεσμικό πλαίσιο που διαμορφώνουν αφ' ενός οι συνθήκες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και αφετέρου η εθνική νομοθεσία, προσδιορίζονται τέσσερα διακριτά επίπεδα προγραμματισμού. Τα επίπεδα αυτά, στα οποία ανατίθενται καθήκοντα μεσοχρόνιου και ετήσιου προγραμματισμού, είναι: α) το κοινοτικό, β) το εθνικό, γ) το περιφερειακό και δ) το νομαρχιακό.

Παρά την ορισμένη ανεξαρτησία του κοινοτικού και εθνικού επιπέδου η βασική σχέση που διαμορφώνουν τα επίπεδα αυτά του προγραμματισμού είναι

σχέση επαλληλίας, σχέση περισσότερο ή λιγότερο ιεραρχική. Έτσι το κοινοτικό επίπεδο εμφανίζεται ως το ευρύτερο πλαίσιο του εθνικού επιπέδου, που με τη σειρά του αποτελεί πλαίσιο για το περιφερειακό επίπεδο. Τα βασικά στοιχεία που αφορούν το κάθε επίπεδο προγραμματισμού χωριστά θα παρουσιαστούν στη συνέχεια.

5.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο προγραμματισμός στο κοινοτικό επίπεδο διαμορφώνεται μέσα από τα κοινοτικά όργανα στο πλαίσιο των βασικών συνθηκών για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Η υλοποίηση - χρηματοδότηση των κοινοτικών πολιτικών και των αντίστοιχων προγραμμάτων γίνονται κυρίως μέσω των τριών διαρθρωτικών ταμείων δηλαδή του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΑΠΤΑ), του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ ή FEOGA) και του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Ταμείου (ΕΚΤ). Σ' αυτά πρέπει να προστεθεί και το Ταμείο Συνοχής με σκοπό τη χρηματοδότηση έργων διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και προστασίας περιβάλλοντος στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της κοινότητας.

Ο προγραμματισμός στο κοινοτικό επίπεδο αποτυπώνεται σε παρεμβάσεις οι οποίες γενικά είναι δυο ειδών:

- A. τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης
- B. οι κοινοτικές πρωτοβουλίες

5.2.1 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Π.Σ.)

Τα Κοινοτικά πλαίσια στήριξης αποτελούν πλαίσια παρεμβάσεων με συγκεκριμένους στόχους, κατευθύνσεις, χρονοδιάγραμμα και με οικονομική ενίσχυση από τα κοινοτικά διαρθρωτικά μέσα. Θεσμοθετούνται με την μορφή

κανονισμών και αποφάσεων της επιτροπής μετά από διαβουλεύσεις με τα κράτη - μέλη.

Φορείς υλοποίησης του Κ.Π.Σ. είναι τόσο κεντρικοί όσο και περιφερειακοί - τοπικοί φορείς.

Η διαδικασία σύνταξης των Κ.Π.Σ. περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- α) Σε εθνικό επίπεδο καταρτίζονται με τη συμμετοχή της περιφέρειας τα Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.), το σύνολο των οποίων αποτελεί το περιφερειακό σκέλος της εθνικής πρότασης προς την Επιτροπή για το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.). Η εθνική πρόταση συμπεριλαμβάνει και το εθνικό σκέλος με ειδικότερες επιμέρους προτάσεις.
- β) Η επιτροπή σε διάστημα έξι (6) μηνών από την υποβολή του σχεδίου Κ.Π.Σ. και μετά από διαπραγματεύσεις με το κράτος - μέλος (μέθοδος διαβούλευσης) εκδίδει σχετική απόφαση.

Το Κ.Π.Σ. περιλαμβάνει:

- Τη στρατηγική, τους στόχους και τους άξονες ανάπτυξης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- Το χρηματοδοτικό σχήμα του προγράμματος.
- Τις μορφές παρέμβασης που είναι οι εξής:
 - I. επιχειρησιακά προγράμματα (μεσοχρόνια αναπτυξιακά προγράμματα).
 - II. μεγάλα έργα (μεμονωμένα έργα άνω των 15 MECU ή των 10 MECU που αφορούν παραγωγικές επενδύσεις).
 - III. συνολικές επιχορηγήσεις (χρηματοδότηση μέσω ενδιάμεσου φορέα, συνόλου μικρών έργων).

Συνοψίζοντας σχετικά με τα Κ.Π.Σ. επισημαίνουμε ότι:

- α) Τα Κ.Π.Σ. υλοποιώντας τις κοινοτικές πολιτικές διαγράφουν τις κατευθύνσεις του προγραμματισμού στον εθνικό χώρο. Η κυριαρχία αυτών των κατευθύνσεων υπογραμμίζεται από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των δημόσιων επενδύσεων στον εθνικό χώρο δεσμεύεται στους όρους του Κ.Π.Σ.

Πρέπει πάντως να τονιστεί ότι το Κ.Π.Σ. προτείνεται, ως συγκεκριμένο σχέδιο, που ενσωματώνει τις κοινοτικές κατευθύνσεις, από το κράτος - μέλος, ενσωματώνει δηλαδή και τις εθνικές προτεραιότητες.

Με την επέκταση των κοινοτικών πολιτικών, στην πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, η κυριαρχία αυτή θα ενταθεί και θα επεκταθεί και σε άλλους τομείς της κοινωνικής ζωής. Η κυριαρχία επομένως των κοινοτικών κατευθύνσεων αποτελεί στοιχείο - πλαίσιο για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων στον εθνικό χώρο αλλά και στοιχείο για τη διαμόρφωση μιας αντίστοιχης σ' αυτό διαδικασία προγραμματισμού.

Το βασικό σημείο αντιστοίχισης είναι ότι στα πλαίσια της κυριαρχίας των κοινοτικών κατευθύνσεων οι εθνικές προτεραιότητες είναι υποχρεωμένες, για να υπάρξουν, να καταγραφούν σ' αυτές τις ίδιες τις κοινοτικές. Αυτό με τη σειρά του παραπέμπει στην ανάγκη, ο προγραμματισμός στον εθνικό χώρο να μπορεί πρωτίστως να αναδείξει, τεκμηριώσει και υποστηρίξει αυτές τις προτεραιότητες τόσο στο ίδιο το στάδιο της διαμόρφωσης των κοινοτικών πολιτικών όσο και στο στάδιο διαπραγμάτευσης του Κ.Π.Σ. Εννοείται ότι οι προτεραιότητες που αφορούν τον εθνικό χώρο δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητες από την ίδια κοινή προοπτική του ευρωπαϊκού χώρου.

β) Οι κυρίαρχες κοινοτικές κατευθύνσεις έχουν συνήθως μεγάλα περιθώρια εξειδίκευσης και αντιστοίχισης στις επιμέρους εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες. Το πρόβλημα που τίθεται εδώ είναι η αξιοποίηση, μέσω της εξειδίκευσης, των διαμορφωμένων κατευθύνσεων. Η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει ότι υπάρχει σημαντικό πρόβλημα αξιοποίησης με την παραπάνω έννοια. Χαρακτηριστικό είναι ότι μέτρο της αξιολόγησης θεωρείται κυρίως η απορρόφηση των χρηματοδοτήσεων, κριτήριο καθαρά ποσοτικό, οι καθ' αυτές δηλαδή απορροφήσεις έχουν μεγάλη σημασία.

Η ποσοτική αξιοποίηση, που ενσωματώνει αυτόματα και ποιοτικά στοιχεία, στην Ελλάδα και βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Απόδειξη αποτελεί

το γεγονός ότι οι χρηματοδοτήσεις που προσπαιτούν προγραμματισμένες και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις παρουσιάζουν προβλήματα απορρόφησης, αντίστοιχο συμπέρασμα αυτού του σημείου είναι ότι η αξιοποίηση των διαμορφούμενων κοινοτικών κατευθύνσεων παραπέμπει στην ανάγκη προγραμματικών διαδικασιών ικανών να εξειδικεύσουν τις κατευθύνσεις αυτές στο πλαίσιο οριζόντιων ολοκληρωμένων προγραμμάτων. Εξάλλου η παραπάνω κατεύθυνση αποτελεί καθ'αυτή μια από τις κατευθύνσεις της κοινοτικής πολιτικής, χρηματοδοτούμενη τόσο μέσα από τα σχετικά προγράμματα και πρωτοβουλίες όσο και μέσα από υποπρογράμματα εφαρμογής άλλων προγραμμάτων.

γ) Τέλος, σημαντικότερο στοιχείο του κοινοτικού προγραμματισμού είναι ο περιφερειακός προσανατολισμός. Ο προσανατολισμός αυτός βρίσκει την έκφρασή του πέραν των διαρθρωτικών παρεμβάσεων της περιφερειακής πολιτικής και στο γεγονός ότι η κοινότητα έχει θεσπίσει τη συμμετοχή των περιφερειών στη διαδικασία σύνταξης και παρακολούθησης των Π.Ε.Π.

5.2.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες είναι ανάλογες με τα προγράμματα κοινοτικές παρεμβάσεις, οι οποίες όμως αναφέρονται σε πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι πρωτοβουλίες όμως προβλέπονται από το συντονιστικό κανονισμό για την αναδιάρθρωση των κοινοτικών ταμείων με βάση τον οποίο διατίθεται στην ευρωπαϊκή επιτροπή το 15% του προϋπολογισμού των ταμείων για την χρηματοδότηση των πρωτοβουλιών αυτών.

Από την άποψη του ύψους του προϋπολογισμού τους οι κοινοτικές πρωτοβουλίες είναι πολύ μικρότερης σημασίας από την άποψη του προγραμματισμού είναι μεγάλη για τους ακόλουθους λόγους:

- α) Αποτελούν εξ' ορισμού στοιχείο ενίσχυσης του κοινοτικού προγραμματισμού έναντι του εθνικού, παρότι τα επιχειρησιακά τους προγράμματα καταρτίζονται στο εθνικό πλαίσιο και εγκρίνονται από την επιτροπή μετά από διαβουλεύσεις με τα κράτη-μέλη.
- β) Αποτελούν στοιχείο μερικής παράκαμψης του εθνικού επιπέδου προγραμματισμού και αποκατάστασης άμεσων σχέσεων μεταξύ κοινότητας και τοπικών φορέων.
- γ) Δεν αναφέρονται απλώς στην πραγματοποίηση έργων αλλά διαμορφώνουν στρατηγικού χαρακτήρα λειτουργίες στο περιφερειακό -τοπικό επίπεδο μεταξύ των οποίων η σημαντικότερη είναι η μονιμότερη συγκρότηση και προγραμματική λειτουργία τοπικών φορέων, καθώς και η διασύνδεσή τους σε διατοπικό και διακρατικό επίπεδο.

5.3 ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

5.3.1 ΦΟΡΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι βασικοί φορείς προγραμματισμού στο εθνικό επίπεδο είναι:

1. Το Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής (Α.Σ.Ο.Π.). Το Α.Σ.Ο.Π. αποφασίζει στα πλαίσια των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και του Κυβερνητικού Συμβουλίου - Κυβερνητική Επιτροπή, για θέματα οικονομικής πολιτικής και παίρνει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του οικονομικού προγράμματος της κυβέρνησης.
2. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας το οποίο, στο πλαίσιο των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, του Α.Σ.Ο.Π. και άλλων συλλογικών οργάνων, χαράσσει τη γενικότερη οικονομική πολιτική και συντονίζει την εφαρμογή της, έχοντας ειδικότερα την ευθύνη: του οικονομικού προγραμματισμού, της κατάρτισης του πενταετούς προγράμματος οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και της κατάρτισης και εκτέλεσης του Π.Δ.Ε.

3. Το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (Κ.Ε.Π.Ε.) που ιδρύθηκε το 1959 και σήμερα βρίσκεται υπό την εποπτεία του ΥΠ.ΕΘ.Ο., διεύρυνε την αποστολή του από την οικονομική έρευνα στον προγραμματισμό, την πρόγνωση των εξελίξεων της οικονομίας και την εισήγηση σε θέματα οικονομικής και πολιτικής. Η συμβολή του στην κατάρτιση των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων είναι μεγάλη και έχει ρόλο συμβούλου στο ΥΠ.ΕΘ.Ο. και σε άλλα αρμόδια τομεακά υπουργεία.
4. Τα επιμέρους υπουργεία (Υπ. Γεωργίας, ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κ.λπ.) και οι εποπτευόμενοι από αυτά οργανισμοί (ΟΤΕ, ΔΕΗ κ.λπ.) που καταρτίζουν και υλοποιούν πολυετή και ετήσια προγράμματα, της αρμοδιότητάς τους στο πλαίσιο του εθνικού προγραμματισμού. Τα υπουργεία καταρτίζουν τα μεσοπρόθεσμα προγράμματά τους, στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων κατευθύνσεων του ΥΠ.ΕΘ. Ο. καθώς και των κοινοτικών κανονισμών και οδηγιών.

Η κατάρτιση των προγραμμάτων αυτών γίνεται μέσω των ειδικών υπηρεσιών προγραμματισμού που λειτουργούν σε κάθε υπουργείο με διάφορες επωνυμίες (π.χ. Δ/νση Προγραμματισμού και Διαρθρώσεων στο Υπ. Γεωργίας). Η πολυμορφία αυτή των υπηρεσιών προγραμματισμού στα διάφορα υπουργεία αφ' ενός σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες των αντίστοιχων τομέων αρμοδιότητας, αφ' ετέρου υποδηλώνει ότι η αντιμετώπιση των αναγκών προγραμματισμού στους διάφορους τομείς δεν έγινε με βάση μια ενιαία λογική.

Τα υπουργεία καταρτίζουν με βάση τα πολυετή προγράμματά τους, τα ετήσια προγράμματα δράσης. Η χρηματοδότηση των ετήσιων προγραμμάτων γίνεται μέσω του προϋπολογισμού (Π.Δ.Ε. και τακτικού) αλλά και από κοινοτικούς πόρους μέσω του Κ.Π.Σ. και των κοινοτικών πρωτοβουλιών.

Η ένταξη των τομεακών προγραμμάτων των υπουργείων στον ενιαίο ετήσιο προγραμματισμό γίνεται με την υποβολή στο ΥΠ.ΕΘ.Ο., των σχετικών προτάσεων, την αξιολόγηση και ένταξή τους στον καταρτιζόμενο από το

Υπουργείο Οικονομικών ετήσιο προϋπολογισμό και πλέον στην ψήφιση του προϋπολογισμού από τη Βουλή.

Ως προς τη δομή τους τα ετήσια τομεακά προγράμματα διακρίνονται σε εθνικά και περιφερειακά. Τα εθνικά υλοποιούνται κατ' ευθείαν από τα υπουργεία δηλαδή τις αντίστοιχες κεντρικές διευθύνσεις ή τις περιφερειακές τους υπηρεσίες (π.χ. ΔΕΚΕ του Τ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.). Πολλές όμως από τις δράσεις και παρεμβάσεις του εθνικού σκέλους εκτελούνται και παρακολουθούνται τοπικά από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις των Νομαρχιών που βρίσκονται σε άμεση επικοινωνία με τις αντίστοιχες Διευθύνσεις των Υπουργείων.

Το περιφερειακό σκέλος των τομεακών προγραμμάτων των Υπουργείων, δεν αφορά στην πραγματικότητα συγκροτημένο ετήσιο τομεακό πρόγραμμα. Η συγκεκριμένη μορφή προώθησης που αφορά τις προτάσεις των αντίστοιχων Διευθύνσεων της Νομαρχίας (προτάσεις που γίνονται στο πλαίσιο τόσο των μεσοπρόθεσμων κατευθύνσεων των Υπουργείων όσο και της τακτικής επικοινωνίας Υπουργείων - αντίστοιχων Διευθύνσεων Νομαρχίας) που αξιολογούνται και ενσωματώνονται στο πλαίσιο των καταρτιζόμενων Νομαρχιακών Προγραμμάτων.

Η σχέση Διευθύνσεων της Νομαρχίας με τα αντίστοιχα Υπουργεία έχει και αντίθετη κατεύθυνση. Τόσο τα μεσοχρόνια προγράμματα των Υπουργείων όσο και τα ετήσια, όπως αυτά ενσωματώνονται στο ενιαίο εθνικό προγραμματισμό του ΥΠ.ΕΘ.Ο., καταρτίζονται με βάση τις προτάσεις των επιμέρους Διευθύνσεων στην Υπηρεσία Προγραμματισμού του Υπουργείου, προτάσεις που αξιοποιούν τη διαρκή επικοινωνία με τις αντίστοιχες Διευθύνσεις Νομαρχιών.

5.3.2 ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕ ΤΑ ΑΛΛΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Οι βασικές σχέσεις που διαμορφώνει ο εθνικός προγραμματισμός με τα άλλα επίπεδα είναι:

- Με το κοινοτικό επίπεδο η συμμετοχή στη διαμόρφωση των κοινοτικών πολιτικών, αλλά κυρίως η εφαρμογή των κοινοτικών κανονισμών και οδηγιών, όπως κατά κύριο λόγο καταγράφονται στο προγραμματικό επίπεδο με την υπογραφή του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Το Κ.Π.Σ. στην ουσία αποτελεί το μεσοχρόνιο πρόγραμμα της χώρας.
- Με το περιφερειακό επίπεδο, η συνδιαμόρφωση των μεσοχρόνιων Π.Ε.Π. στο πλαίσιο του προτεινόμενου στην κοινότητα Κ.Π.Σ. καθώς και η βραχυχρόνια παρακολούθηση και αναθεώρησή τους.
- Με το νομαρχιακό επίπεδο η έγκριση του ετήσιου Νομαρχιακού Προγράμματος στο πλαίσιο του μεσοχρόνιου προγραμματισμού, καθώς και η παράλληλη κεντρική παρέμβαση στο επίπεδο του Νομού.

5.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η περιφέρεια θεσπίζεται για πρώτη φορά ως επίπεδο προγραμματισμού με το Ν. 1622/86 (άρθρο 61). Με το ΠΔ 5187 η χώρα διαρείται όπως είναι γνωστό σε δεκατρείς περιφέρειες με σκοπό "το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης".

Σε κάθε περιφέρεια έχει συσταθεί περιφερειακό συμβούλιο στο οποίο έχει δοθεί αποφασιστική αρμοδιότητα για την κατάρτιση των προγραμμάτων ανάπτυξης της περιφέρειας όπως έχουμε ήδη αναφέρει στα προηγούμενα κεφάλαια.

5.4.1 ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Οι σχέσεις με το κοινοτικό επίπεδο είναι έμμεσες (μέσω του εθνικού) αλλά και άμεσες. Η βασική άμεση σχέση αφορά τη συμμετοχή της περιφέρειας, ως τρίτου εταίρου στη διαπραγμάτευση και οριστικοποίηση των Π.Ε.Π.

Όσον αφορά το εθνικό επίπεδο, οι σχέσεις της περιφέρειας αφορούν τη συμμετοχή στη διαμόρφωση του μεσοχρόνιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος. Η περιφέρεια συμμετέχει με προτάσεις και γνωμοδοσίες για εθνικής κλίμακας παρεμβάσεις των κεντρικών φορέων που ενδιαφέρουν αυτή, Ουσιαστικά οι σχέσεις εθνικού - περιφερειακού επιπέδου περιορίζονται στην κοινή επεξεργασία (μέσω Σ.Π.Α.) του Κ.Π.Σ. που υποβάλλεται στην κοινότητα.

Ειδικότερα οι σε ότι αφορά τις σχέσεις του με το νομαρχιακό επίπεδο τα περιφερειακά συμβούλια κατ' αρχήν καταρτίζουν τα μεσοχρόνια περιφερειακά αναπτυξιακά προγράμματα λαμβάνοντας υπόψη, τις προτάσεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων. Τα περιφερειακά συμβούλια επίσης διαμορφώνουν το πλαίσιο για την κατάρτιση των μεσοχρόνιων νομαρχιακών προγραμμάτων, κατανέμουν τις πιστώσεις του Π.Δ.Ε. για έργα νομαρχιακής σημασίας και αποφασίζουν για τα ετήσια νομαρχιακά προγράμματα, σε περίπτωση που υπάρχουν αποκλίσεις από το πλαίσιο που αυτά έχουν καθορίζει.

Στην πραγματικότητα η σχέση νομαρχιακού και περιφερειακού προγραμματισμού τόσο στο μεσοχρόνιο όσο και στο ετήσιο επίπεδο, παραμένει τυπική όσον αφορά τα εκτός κοινοτικών κατευθύνσεων και χρηματοδοτήσεων μέτρα και έργα. Έτσι τα Σχέδια Περιφερειακών Προγραμμάτων (Σ.Π.Α.) καταρτίζονται από το Περιφερειακό Συμβούλιο με βάση τις προτάσεις τους νομαρχιακού επιπέδου. Αυτό βέβαια δεν εξασφαλίζει τη συνοχή και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του Σ.Π.Α. αφού οι προτάσεις του νομαρχιακού επιπέδου, δεν αφορούν συνήθως ένα συνεκτικό πρόγραμμα.

Στο ετήσιο επίπεδο οι σχέσεις νομαρχιακού - περιφερειακού προγραμματισμού είναι ανάλογες. Περιορίζονται δηλαδή σε καθαρά τυπικές σε ότι αφορά τη ΣΑΝΤ και γίνονται ουσιαστικές σε ότι αφορά το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) και τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.).

Με βάση τα θεσμικά και πραγματικά δεδομένα, το περιφερειακό επίπεδο προγραμματισμού αποτελεί κρίσιμο κόμβο τόσο για την ενοποίηση των εθνικών τομεακών προτεραιοτήτων σε ολοκληρωμένα προγράμματα, όσο και για την ολοκλήρωση αυτή σε συνάρτηση με τις ειδικότερες χωρικές περιφερειακές ανάγκες.

Χωρίς να αναφερθούμε σε ειδικότερα προβλήματα, ο προγραμματισμός σήμερα στην περιφέρεια ανταποκρίνεται μερικά μόνο στην κρισιμότητα αυτή. Η προσέγγιση στο σύστημα αυτό του Περιφερειακού και Νομαρχιακού Προγραμματισμού μπορεί να επιτευχθεί σε σχέση με το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) γιατί αυτό αποτελεί το οργανικό μέρος της προγραμματικής διαδικασίας.

Η ανάλυση της διαδικασίας του περιφερειακού και νομαρχιακού προγραμματισμού δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν γίνει σαφής ο ρόλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.).

Η όλη ποιότητα του περιφερειακού προγραμματισμού φαίνεται να εξαρτάται τόσο από τους όρους που αφορούν το Νομαρχιακό επίπεδο όσο και από τον προγραμματισμό στο Περιφερειακό επίπεδο στον οποίο ουσιαστικά στηρίζεται. Διαπιστώνεται εδώ επομένως η ανάγκη ενίσχυσης των όρων προγραμματισμού συνδυασμένοι σε νομαρχιακό και περιφερειακό επίπεδο.

5.5 ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Ε.Τ.Π.Α.) ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Π.Σ.) 1975-2000

Η κατεύθυνση που πήρε η περιφερειακή πολιτική της Κοινότητας ήταν το αποτέλεσμα μιας σειράς αλλαγών και σταδιακών βελτιώσεων που έγιναν κατά την πορεία εφαρμογής. Η πορεία αυτή χωρίζεται σε δυο βασικά στάδια: Το πρώτο καλύπτει την περίοδο από την ίδρυση του ΕΤΠΑ το 1975 ως το 1988 και το δεύτερο, που θα εξετάσουμε αργότερα, την περίοδο από 1989 έως το 2000. Η μεγάλη τομή που χαρακτηρίζει το πέρασμα από τη μια περίοδο στην άλλη είναι η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών Ταμείων του 1988.

Μέσω των δράσεων του ΕΤΠΑ και ως το 1988, η Κοινότητα θέτει στόχους και προτεραιότητες σε περιφερειακό επίπεδο στο σύνολο του κοινοτικού χώρου. Για την εφαρμογή τους στηρίζεται αποκλειστικά στις περιφερειακές πολιτικές των κρατών - μελών και υποστηρίζει τις εθνικές αυτές προσπάθειες, συγχρηματοδοτώντας μέσω του ΕΤΠΑ τις επενδύσεις που γίνονται στις μειονεκτικές περιοχές.

Μια ενδιάμεση τομή στην πρώτη αυτή περίοδο αποτελούν οι δυο Κανονισμοί που εκδόθηκαν το 1984 και το 1985 και αφορούν την ευρύτερη αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας του ΕΤΠΑ και τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα. Την περίοδο 1975-1985, το ΕΤΠΑ συγχρηματοδοτεί μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια, με μόνο περιορισμό αυτά να εντάσσονται στα πλαίσια των εθνικών περιφερειακών πολιτικών. Με τους Κανονισμούς του 1984-1985 εισάγεται η έννοια των προγραμμάτων και ξεκινά μια ευρύτερη αναπροσαρμογή της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής που οδηγεί στην καθιέρωσή της στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και στη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών Ταμείων.

Μετά το 1988, απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση των σχεδίων είναι η ένταξή τους σε συγκεκριμένα προγράμματα. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από την εφαρμογή των πρώτων προγραμμάτων 1989-1993, με

βάση του Κανονισμού του 1988, και την έκδοση των νέων Κανονισμών των διαρθρωτικών Ταμείων το 1993 που αφορούν τα προγράμματα της περιόδου 1994-2000.

5.5.1 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΤΠΑ)

Η πρώτη προσπάθεια διαμόρφωσης μιας περιφερειακής πολιτικής στα πλαίσια της κοινότητας, είναι η έκδοση του Κανονισμού 724/75 που ιδρύει* ένα τρίτο Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το οποίο έχει την ειδική αποστολή να συμβάλλει στην ανάπτυξη των μειονεκτικών περιοχών, με σκοπό τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα.

Στην πρώτη του αυτή μορφή το ΕΤΠΑ συνοδεύει και συμπληρώνει τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές, κατανέμοντας το σύνολο των πόρων του στα κράτη-μέλη με τη μορφή επιχορηγήσεων. Οι επιχορηγήσεις του ΕΤΠΑ απευθύνονται στις μειονεκτικές περιοχές που εντάσσονται στους στόχους του και οι οποίες είναι ταυτόχρονα επιλέξιμες για χρηματοδότηση από τις εθνικές δημόσιες δαπάνες στα πλαίσια των περιφερειακών πολιτικών των κρατών-μελών.

Οι επιχορηγήσεις του ΕΤΠΑ κατανέμονται στα κράτη - μέλη με βάση ένα σύστημα σταθερών "ποσοστώσεων". Κάθε κράτος-μέλος έχει το δικαίωμα να αντλήσει πόρους μέχρι το ποσοστό που του αναλογεί. Το ποσοστό αυτό έχει καθοριστεί εξ αρχής, με κριτήριο την ένταση των περιφερειακών προβλημάτων και το επίπεδο εισοδήματος σε κάθε χώρα (βλ. παρακάτω πίνακα, στήλη). Οι επιχορηγήσεις του ΕΤΠΑ δίνονται με τη μορφή της συγχρηματοδότησης σε συγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια (κόστους πάνω από 50.000 ECU) που πραγματοποιούνται στις μειονεκτικές περιοχές και αφορούν

* μετά το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)

τις εξής δυο βασικές κατηγορίες επενδύσεων:

- επενδύσεις σε έργα υποδομής για αναπτυξιακούς σκοπούς,
- επενδύσεις στους τομείς βιομηχανίας - βιοτεχνίας και υπηρεσιών

Κατανομή % των πόρων του ΕΤΠΑ στα κράτη-μέλη με βάση του Κανονισμού την περίοδο 1975-1988 ("ποσοστώσεως")

Κράτη-Μέλη	Κανονισμός		Κανονισμός 1787/84				
	724/75		214/79		1985		
			Ένταξη	1985	Ένταξη Ισπανίας		
	1975-1978	1979-1981	Ελλάδος	κατωτ. όριο	ανωτ. όριο	κατωτ. όριο	ανωτ. όριο
Ιταλία	40,0	39,4	35,49		42,59	21,59	28,79
Ισπανία						17,95	23,93
Ηνωμ. Βασίλειο	28,0	27,5	23,80	22,12	28,56	14,48	19,31
Πορτογαλία						10,65	14,20
Ελλάδα			13,00	12,55	15,74	8,35	10,64
Γαλλία	15,0	16,4	13,64	12,65	14,74	7,47	9,96
Ιρλανδία	6,0	6,4	5,94	5,54	6,83	3,81	4,61
Γερμανία	6,4	6,4	4,65	3,56	4,81	2,55	3,40
Κάτω Χώρες	1,7	1,5	1,24	3,00	1,34	0,68	0,91
Βέλγιο	1,5	1,5	1,11	0,90	1,20	0,61	0,82
Δανία	1,3	1,5	1,06	0,31	0,67	0,34	0,46
Λουξεμβούργο	0,1	0,9	0,07	0,06	0,08	0,04	0,06
Σύνολο των 12	100,0	100,0	100,0	85,53	116,56	88,52	117,09

Πηγή: Κούτρης (1985) σελ. 2-21, 39, 41

Η περίοδος που εξετάζουμε δεν είναι καθόλου ομοιογενής. Αφενός το ΕΤΠΑ λειτούργησε κάτω από διαφορετικά θεσμικά καθεστάτα, εφόσον άλλαξαν οι Κανονισμοί λειτουργίας του με την αναθεώρηση του 1979 και ιδίως

με τον Κανονισμό του 1984, ο οποίος εισήγαγε νέες μορφές παρέμβασης, με σημαντικότερα τα πολυετή προγράμματα. Αφετέρου, το περιφερειακό πρόβλημα μετασχηματιζόταν, λόγω της οικονομικής κρίσης και κυρίως λόγω του ότι η Κοινότητα μεγάλωνε σταδιακά με την ένταξη νέων κρατών - μελών και νέες περιοχές εντάσσονται στην ομάδα περιφερειών που ενισχύονταν από το ΕΤΠΑ. Με την εξαίρεση της πρώτης διεύρυνσης που έγινε πριν από την ίδρυση του ΕΤΠΑ (και ήταν ένας από τους λόγους που οδήγησαν στη δημιουργία του), η ένταξη της Ελλάδος και ιδίως της Ισπανίας και της Πορτογαλίας αύξησε σημαντικά την έκταση και τον πληθυσμό της Κοινότητας αλλά και τον αριθμός των μειονεκτικών περιοχών.

Με βάση τις διαδοχικές διευρύνσεις, η περίοδος 1975-1988 αναλύεται σε τρεις υπο-περιόδους, 1975-1980, 1981-1985 και 1986-1988, κατά τις οποίες η Κοινότητα είχε αντίστοιχα εννέα, δέκα και δώδεκα κράτη-μέλη. Σε συνδυασμό με τις αλλαγές στους Κανονισμούς, επιλέξαμε τελικά το διαχωρισμό σε δυο περιόδους:

- Η πρώτη καλύπτει έντεκα χρόνια από το 1975 έως και το 1985, και χαρακτηρίζεται από μια σχετική ομοιογένεια της λειτουργίας του ΕΤΠΑ, με βάση την τακτική της ενίσχυσης μεμονωμένων επενδυτικών σχεδίων. Το 1985 είναι βέβαια το πρώτο έτος εφαρμογής του Κανονισμού 1787/84 που εισάγει την έννοια των προγραμμάτων, ελάχιστα όμως προγράμματα είχαν προλάβει να εγκριθούν.
- Η δεύτερη περίοδος καλύπτει μόνο τρία χρόνια, από το 1986 έως το 1988 και χαρακτηρίζεται από τη διεύρυνση της Κοινότητας με την ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Παράλληλα, η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από το ξεκίνημα μιας σειράς προγραμμάτων, μεταξύ των οποίων τα πιο σημαντικά είναι τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα.

5.5.2 ΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (Μ.Ο.Π.)

Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) αποτελούν σημείο-σταθμό της περιφερειακής πολιτικής της Κοινότητας: Είναι τα πρώτα προγράμματα που κινούνται στο πνεύμα της αλλαγής που έφερε ο Κανονισμός του 1984, ενώ αποτελούν ταυτόχρονα το αποκορύφωμα της προηγούμενης πολιτικής και το ξεκίνημα, σαν μια πρώτη "γενική δοκιμή", της νέας πολιτικής που καθιερώνεται αμέσως μετά με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και τη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών Ταμείων.

Τα ΜΟΠ εγκρίνονται το 1985 με τον Κανονισμό 2088/85 και ξεκινούν το 1986 καλύπτοντας περίοδο επτά ετών, έως το τέλος του 1992. Αφορούν τις μεσογειακές περιοχές της Κοινότητας - τότε των δέκα κρατών-μελών - οι οποίες βρίσκονται σε τρεις χώρες: την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Γαλλία.

Στη βάση της απόφασης για τα ΜΟΠ βρίσκονται οι ανησυχίες για τις υπάρχουσες περιφερειακές ανισότητες και για τη θέση των περιφερειών του Ευρωπαϊκού Νότου, καθώς και η αντίληψη ότι η προϋπόθεση της Ευρωπαϊκής ενοποίησης είναι η ανάγκη σύγκλισης και ισόρροπης ανάπτυξης σ' ολόκληρο το χώρο της Κοινότητας. Η πρακτική αφορμή για την ανάληψη δράσης ήταν η επικείμενη ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας και οι αντιρρήσεις που πρόβαλλαν οι υπόλοιπες μεσογειακές χώρες και ιδιαίτερα η Ελλάδα, πιέζοντας για τη διαμόρφωση μιας Μεσογειακής πολιτικής της κοινότητας.

Η συζήτηση επικεντρώθηκε στα προβλήματα της γεωργίας και ειδικότερα στο γεγονός ότι τα γεωργικά προϊόντα της Ισπανίας και της Πορτογαλίας θα ανταγωνίζονταν τα προϊόντα των κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου. Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν το 1982 με το ελληνικό μνημόνιο (Μάρτιος 1982) και ολοκληρώθηκαν το 1985 με την έκδοση του Κανονισμού των ΜΟΠ.

Τα ΜΟΠ αποτελούνται από πολυετείς δράσεις που παρουσιάζουν

συνοχή τόσο μεταξύ τους όσο και με τις κοινές πολιτικές και συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων. Τα ΜΟΠ αφορούν ιδίως:

- παραγωγικές επενδύσεις
- έργα υποδομής, και
- την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Συγκεκριμένα, οι δράσεις των ΜΟΠ αφορούν τους εξής τομείς οικονομική δραστηριότητας:

- γεωργία, αλιεία και συναφείς δραστηριότητες (συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής),
- ενέργεια,
- βιοτεχνία και βιομηχανία (συμπεριλαμβανομένων των οικοδομών και των δημόσιων έργων),
- υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού).

Τα μέσα χρηματοδότησης των ΜΟΠ είναι τα ακόλουθα

- πρόσθετοι ειδικοί πόροι
- πόροι από τα τρία διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕΠ),
- δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων από τους ίδιους πόρους της και από τους πόρους του Νέου Κοινοτικού Μέσου (ΝΚΜ).

Η χρηματοδοτική συνδρομή της Κοινότητας εξασφαλίζεται:

- με τη συμμετοχή των Ταμείων που ανέρχεται σε 2,5 δις ECU,
- πρόσθετη επιβάρυνση του κοινοτικού προϋπολογισμού που ανέρχεται σε 1,6 δις ECU,
- με τη δυνατότητα χορήγησης δανείων που υπολογίζονται, για την περίοδο των επτά ετών, σε 2,5 δις ECU.

5.5.3 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 1989 - 2000

Η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών Ταμείων ήταν προϋπόθεση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Η Ενιαία Πράξη δέσμευε την Κοινότητα, όχι μόνο να ολοκληρώσει την εσωτερική αγορά αλλά, επιπλέον, να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή σε ολόκληρη την Κοινότητα, αναγνωρίζοντας ότι οι αυξανόμενες περιφερειακές ανισότητες μπορούν να εμποδίσουν την επίτευξη των στόχων της ενιαίας αγοράς. Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) αποτελεί μια από τις κύριες καινοτομίες που θεσπίστηκαν με τη μεταρρύθμιση. Το ΚΠΣ αντιστοιχεί σε στόχους που τίθενται με τον κανονισμό-πλαίσιο.

Το ΚΠΣ, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και της Επιτροπής, καθορίζει τις προτεραιότητες ανάπτυξης, οι οποίες έχουν συμφωνηθεί και στις οποίες πρέπει να συγκεντρωθεί η κοινοτική συνδρομή, και αποτελεί μια ενδεικτική χρηματοδοτική δέσμευση εκ μέρους της Κοινότητας. Έτσι, το ΚΠΣ, αποτελεί μια σταθερή βάση σχεδιασμού.

Η "εταιρική σχέση" είναι μια άλλη αρχή που θεσπίστηκε με τη μεταρρύθμιση. Αυτό σημαίνει ότι οι περιφερειακοί και οι τοπικοί φορείς δεσμεύονται να συνεργαστούν στενά με την Επιτροπή και τις εθνικές αρχές κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των αναπτυξιακών μέτρων στις περιοχές τους. Με βάση το ΚΠΣ, όλα τα μέρη που συμμετέχουν στην "εταιρική σχέση" θα δραστηριοποιηθούν έτσι ώστε οι προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΚΠΣ να μεταφραστούν σε συγκεκριμένες ενέργειες.

Έτσι, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης αποτελεί το κλειδί της χρηματοδοτικής στήριξης της Κοινότητας για τη διαρθρωτική προσαρμογή και την οικονομική ανάπτυξη σε κάθε περιφέρεια.

Στα πλαίσια των ΚΠΣ, εντάσσονται τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), τα οποία αντιπροσωπεύουν ολοκληρωμένες αναπτυξιακές δράσεις στο επίπεδο κάθε μιας από τις 13 περιφέρειες της χώρας.

Πρόκειται για πολυταμειακές και πολυτομεακές διαρθρωτικές παρεμβάσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις ελληνικές περιφέρειες, μέσα από δράσεις που αφορούν και τους τρεις κλάδους της οικονομίας και δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα σε μεσαίας κλίμακας έργα βασικής υποδομής, προστασίας του περιβάλλοντος, αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και βελτίωσης του οικονομικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων.

Η περιφέρεια σαν φορέας προγραμματισμού, αφού αξιολογήσει τις αναπτυξιακές ανάγκες κάθε περιοχής, λάβει υπόψη τις προτάσεις των τοπικών φορέων (Νομαρχίες, ΟΤΑ, κοινωνικοί φορείς κ.λπ.), τις εθνικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες καθώς και το κόστος των έργων σε συνάρτηση με το συνολικό ποσό που διατίθεται για την περιοχή, προτείνει την ένταξη των συγκεκριμένων έργων στο ΠΕΠ.

5.5.3.1 ΤΟ Α' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ) 1989-1993

Τα κύρια μέσα που διαθέτει η Κοινότητα για την εκπλήρωση της δέσμευσης του Α' ΚΠΣ είναι τα τρία διαρθρωτικά Ταμεία (το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Τμήμα Προσανατολισμού του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων) και μια σειρά δανειοδοτικών οργάνων (κατά κύριο λόγο η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα και το Νέο Κοινοτικό Μέσο).

Η δράση της Κοινότητας μέσω των διαρθρωτικών Ταμείων, της ΕΤΕ και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων, αποσκοπεί στην επίτευξη των γενικών στόχων που αναφέρονται στα άρθρα 130Α και 130Γ της Συνθήκης, συμβάλλοντας στην επίτευξη πέντε πρωταρχικών στόχων:

Στόχος 1.: Προώθηση της ανάπτυξης και διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.

Στόχος 2.: Μετατροπή των περιφερειών, παραμεθόριων περιοχών ή τμημάτων περιοχών (περιλαμβανομένων των περιοχών αγοράς εργασίας και των αστικών κοινοτήτων) που πλήττονται σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή.

Στόχος 3.: Καταπολέμηση της ανεργίας μακράς διαρκείας.

Στόχος 4.: Διευκόλυνση της επαγγελματικής ένταξης των νέων.

Στόχος 5.: Με την προοπτική της αναμόρφωσης της κοινής γεωργικής πολιτικής:

- α) επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων
- β) προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών.

Η Ελλάδα εντάχθηκε στο Στόχο Ι στο σύνολό της.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα αποτελείται από δυο τμήματα:

- Το Εθνικό Σκέλος που κάλυπτε τις παρεμβάσεις οι οποίες λόγω της εμβέλειάς τους, πρέπει να σχεδιαστούν κυρίως σε εθνικό επίπεδο και λόγω της φύσης τους πρέπει να εφαρμοστούν σε τομεακό επίπεδο.
- Το Περιφερειακό Σκέλος του ΚΠΣ που καλύπτει κυρίως τις Κοινοτικές Παρεμβάσεις που αφορούν την ανάπτυξη των ιδιαίτερων δυνατοτήτων σε περιφερειακό επίπεδο. Οι αποφάσεις λήφθηκαν τότε σε Εθνικό και ποτέ σε Περιφερειακό Επίπεδο αλλά η παρακολούθηση της εφαρμογής και η χρηματοδοτική διαχείριση έγινε σε περιφερειακό επίπεδο.

5.5.3.2 ΤΟ Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ) 1994-2000

Το Β' ΚΠΣ 1994-2000 είναι προϊόν συμφωνίας στην οποία κατέληξαν η Ελληνική κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη βάση του αναθεωρητικού Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης που υπέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση τον Δεκέμβριο 1993. Λόγω του ύψους των πόρων του αλλά και λόγω της συμφωνίας της χρονικής περιόδου κατά την οποία θα ολοκληρωθεί, το ΚΠΣ 1994-2000 θα αποτελέσει βασικό εργαλείο της προσπάθειας της χώρας για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξης, για την σύγκλιση της οικονομίας μας προς τους Κοινοτικούς μέσους όρους, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των περιφερειών μας και για την ενίσχυση της χώρας στην πορεία προς την Ο.Ν.Ε.

Το μεγαλύτερο μέρος της διαρθρωτικής δράσης της Κοινότητας του Β' ΚΠΣ χρηματοδοτείται από τα εξής διαρθρωτικά ταμεία: Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής και η ΕΤΕ.

Οι στόχοι του Β' ΚΠΣ 1994-2000 είναι οι εξής:

- Στόχος 1:**
- Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.
- Στόχος 2**
- Ανασυγκρότηση των περιφερειών ή τμημάτων περιοχών, που πλήττονται σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή.
- Στόχος 3**
- Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας (άνω των 12 μηνών)
 - Επαγγελματική αποκατάσταση των νέων (κάτω των 25 ετών)
 - Διευκόλυνση της επαγγελματικής αποκατάστασης των προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

- Στόχος 4** • Διευκόλυνση της προσαρμογής των εργαζομένων στις μεταβολές της βιομηχανίας και στην εξέλιξη των συστημάτων παραγωγής
- Στόχος 5α** • Επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων
- Ενίσχυση για τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση της αλιείας
- Στόχος 5β** • Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αγροτικών περιοχών.

Η Ελλάδα εντάχθηκε στο Στόχο 1 στο σύνολό της. Το σημαντικότερο πρόβλημα όμως που προέκυψε στη λειτουργία του Β' ΚΠΣ είναι εκείνο της εφαρμογής της εταιρικής σχέσης, μετά την καθιέρωση της αιρετής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Μέχρι τώρα, η κυριαρχία των κεντρικών υπηρεσιών στον προγραμματισμό και την εφαρμογή των παρεμβάσεων μπορούσε να επιβληθεί χωρίς σημαντικές αντιρρήσεις. Τα επιχειρήματα του κύρους, της ιεραρχίας και της τεχνογνωσίας μπορούσαν να καλύψουν τον υπερτροφικό ρόλο των υπηρεσιών αυτών. Όμως, οι εκλεγμένοι Νομάρχες, θα βρουν σύντομα ερείσματα στην αρχή της εταιρικής σχέσης και στην Κοινοτική πρακτική της ενίσχυσης των χωρικών μονάδων που συγκροτούν τα κράτη-μέλη. Επιβάλλεται, λοιπόν να ληφθούν οι αναγκαίες αποφάσεις για την προώθηση των αποκεντρωτικών διαδικασιών και την αναβάθμιση του ρόλου των περιφερειακών οργάνων, στη διαδικασία εφαρμογής του Β' ΚΠΣ. Μια τέτοια ρύθμιση στον δημόσιο τομέα μπορεί να προκαλέσει αναδιάταξη αρμοδιοτήτων στην οικονομική διοίκηση προς όφελος τελικά και των κεντρικών υπηρεσιών, που θα εδραιώσουν την αποστολή τους στη χάραξη της αναπτυξιακής πολιτικής και στη διαχείριση των μείζονος σημασίας έργων και των δράσεων εθνική εμβέλειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

6.1 Ο ΧΑΡΤΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΑΠ' ΤΗΝ Ε.Ε.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπογράφηκε στο Μάαστριχ της Ολλανδίας άνοιξε νέες προοπτικές για την αξιοποίηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Συμπεριέλαβε νέες ρυθμίσεις - κλειδιά που αφορούν την περιώνυμη "αρχή της επικουρικότητας" που συχνά συσχετίζεται με την αυτοδιοίκηση, την παραχώρηση δημοτικού εκλογικού δικαιώματος στους κοινοτικούς πολίτες και τέλος την ίδρυση της "Επιτροπής Περιφερειών" που αφορά άμεσα την εδώ εξεταζόμενη προβληματική.

Η θεσμοθέτηση στη Συνθήκη ενός οργάνου εκπροσώπησης των ευρωπαϊκών ΟΤΑ είχε βέβαια προδιαγραφεί με την προαναφερθείσα ίδρυση του "*Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης*" από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 1988. Πριν την υπογραφή της νέας Συνθήκης ήταν ωστόσο απαραίτητο να συγκεκριμενοποιηθεί η έννοια της "Περιφέρειας" στην Ευρώπη, αφού στα κράτη μέλη υπήρχε μια σειρά από ποικίλα οργανωτικά μορφώματα που θα μπορούσαν να υπαχθούν σε αυτή την έννοια, με αποτέλεσμα να προκαλείται σύγχυση.

Έτσι, το Νοέμβριο του 1988 το Ευρωκοινοβούλιο ενέκρινε το *Χάρτη της Κοινότητας για τις Περιφέρειες*. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του Χάρτη Περιφέρειας είναι όσες περιοχές σχηματίζουν μια γεωγραφική ενότητα ή "αποτελούν ένα οριοθετημένο σύμπλεγμα" και διαθέτουν πληθυσμό που χαρακτηρίζεται "από ορισμένα κοινά στοιχεία". Ως προς την εσωτερική οργανωτική δομή των "Περιφερειών" ο Χάρτης παραχωρεί ευρύτατη

ελευθερία στον εθνικό νομοθέτη (άρθρ. 1 παρ. 3 και άρθρ. 3). Επίσης προβλέπεται ρητά η ύπαρξη *αιρετού συλλογικού οργάνου με κανονιστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες* (άρθρ. 6 και 7 του Χάρτη) καθώς και ένα είδος "κυβέρνησης" της Περιφέρειας με εκτελεστικές και διοικητικές αρμοδιότητες (άρθρ. 6 και 8). Στο άρθρο 14 του Χάρτη καθορίζεται επίσης και ότι οι Περιφέρειες βρίσκονται ανάμεσα στο επίπεδο του κεντρικού κράτους και στο "δημοτικό επίπεδο".

Αυτός ο Χάρτης του Ευρωκοινοβουλίου αποτέλεσε και τη βάση για τις περαιτέρω διαβουλεύσεις. Ο ρόλος μάλιστα των Περιφερειών υπογραμμίστηκε και σε σχετική διακήρυξη της έκτακτης Διάσκεψης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Ρώμη, στις 27 και 28 Οκτωβρίου 1990. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο της γενικότερης προπαρασκευής για την σύναψη της Συνθήκης, ορισμένες επιτροπές του Ευρωκοινοβουλίου υπέβαλαν σχετικές γνωμοδοτήσεις και τόνιζαν την ανάγκη να υπάρχει αιρετό κεντρικό Όργανο στις ευρωπαϊκές Περιφέρειες. Ως προς τις "Περιφέρειες", λοιπόν, το σημαντικότερο "κοινό στοιχείο", δηλαδή ο "ελάχιστος κοινός παρανομαστής", θα έπρεπε να είναι σαφώς η δημοκρατική εκλογή των μελών του κεντρικού περιφερειακού οργάνου.

Οι αρχές αυτές υιοθετήθηκαν κατά βάση από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία προβλέπει (άρθρ. 198Α) τη σύσταση "Επιτροπής των Περιφερειών" αποτελούμενης από "εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης με συμβουλευτικό χαρακτήρα". Η Επιτροπή έχει τις γνωμοδοτικές αρμοδιότητες που μνημονεύονται ρητά ως προς τα θέματα Παιδείας και επαγγελματικής αποκατάστασης (άρθρ. 126 παρ. 3 της Συνθήκης), Πολιτισμού (άρθρ. 128 παρ. 5), Δημόσιας Υγείας (άρθρ. 129 παρ. 4), Διευρωπαϊκών Δικτύων (άρθρ. 129Δ), Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής (άρθρ. 130Β και 130Δ) και Περιφερειακής Ανάπτυξης (130Ε). Επιπλέον μπορεί να εκφέρει τη γνώμη της όποτε "κριθεί σκόπιμο" από την ίδια, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή (άρθρ. 198Γ παρ. 1 και 4), καθώς και όταν ζητείται η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (άρθρ. 198Γ παρ. 3).

ΚΡΑΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (σε εκατ.)	ΒΑΘΜΟΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΚΡΑΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (σε εκατ.)	ΒΑΘΜΟΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΑΥΣΤΡΙΑ	7,9	8 länder ομόσπονδα κρατίδια 2351 gemeinden α' βαθμός 1 (Biénnh) ενιαίος βαθμός	ΙΤΑΛΙΑ	57,8	20 regioni γ' βαθμός 102 province β' βαθμός 8102 comuni α' βαθμός
ΒΕΛΓΙΟ	10	3 régions/ communautés γ' βαθμός 10 provinces β' βαθμός 589 communes α' βαθμός	ΛΟΥΞΕΜ- ΒΟΥΡΓΟ	0,4	3 districts β' βαθμός 118 communes α' βαθμός
ΓΑΛΛΙΑ	57,2	26 régions γ' βαθμός 100 départements β' βαθμός 36765 communes α' βαθμός	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	15,1	12 provinces β' βαθμός 636 gemeenten α' βαθμός
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	80,2	16 länder ομόσπονδα κρατίδια 426 kreise β' βαθμός 117 kreisfreie städte ενιαίος βαθμός 16068 gemeinden α' βαθμός	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	9,8	2 regioes autonomas / 18 regioes administrativas γ' βαθμός 305 municipios (4209 freguesias) α' βαθμός
ΔΑΝΙΑ	5,1	14 amtskommuner β' βαθμός 2 πόλεις ενιαίος βαθμός 273 kommuner α' βαθμός	ΣΟΥΗΔΙΑ	8,7	23 landstig β' βαθμός 288 kommuner α' βαθμός
ΕΛΛΑΔΑ	10,3	13 περιφέρειες 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις & 3 διευρυμένες ΝΑ. β' βαθμός 441 δήμοι/ 5383 κοινότητες : ΟΤΑ 5814 α' βαθμός	ΦΙΛΑΝΔΙΑ	5,1	20 regions β' βαθμός 455 kommuner α' βαθμός
ΙΣΠΑΝΙΑ	39,1	17 comunidades γ' βαθμός 50 provincias β' βαθμός 8078 municipios α' βαθμός	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	57,6	Αγγλία : 39 counties 297 districts 69 unitary districts Ουαλία : 8 counties 37 districts Σκωτία : 9 regions 50 districts 3 unitary districts Βόρειος Ιρλανδία : 26 districts counties/regions : β' βαθμός districts : α' βαθμός unitary districts : ενιαίος βαθμός
ΙΡΑΝΔΙΑ	3,5	29 counties/5 county boroughs β' βαθμός 5 boroughs/49 urban districts/30 towns α' βαθμός			

6.2 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

6.2.1 Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η Συνθήκη αναγνωρίζει στην "Επιτροπή των Περιφερειών ευρύ πεδίο για δράση και άσκηση επιρροής, έτσι ώστε να προδιαγράφεται έντονη η παρουσία των ΟΤΑ στην Ένωση, παρ' όλο που το όργανο εκπροσώπησής τους έχει μόνο γνωμοδοτικές αρμοδιότητες. Πρόβλημα "νόθευσης της αντιπροσωπευτικότητας" προκύπτει πάντως επειδή τα μέλη της Επιτροπής Περιφερειών δεν εκλέγονται από τις εθνικές ενώσεις των ΟΤΑ αλλά διορίζονται για τέσσερα χρόνια από το Συμβούλιο, ομόφωνα, "μετά από προτάσεις των οικείων κρατών". Στις χώρες με ισχυρή αυτοδιοίκηση είναι ωστόσο βέβαιο ότι θα επικρατήσει η πρακτική να ορίζονται τα προτεινόμενα μέλη από τις οικείες ενώσεις των ΟΤΑ, ενώ στη συνέχεια η εθνική κυβέρνηση θα υποβάλλει απλώς την πρότασή "της" στο Συμβούλιο.

Ειδικά πάντως για τη χώρα μας προέκυψε ένα επιπλέον πρόβλημα που αφορά τη σύνθεση της "Επιτροπής των Περιφερειών". Έτσι, ενώ αρχικά στο ελληνικό κείμενο του Σχεδίου (ημερομηνία: 18.2.1991) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που εγκρίθηκε στη διακυβερνητική συνδιάσκεψη στο Μάαστριχ (9, 10, 11 Δεκεμβρίου 1991) γίνεται λόγος (στο άρθρο 198Α) για "*επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης*", το οριστικοποιημένο ελληνικό κείμενο (ημερομηνία 1.2.1992) αναφέρεται σε "*επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης*". Η εν λόγω διατύπωση δεν ανταποκρίνεται προφανώς ούτε στην αντίστοιχη γαλλική ("*der regionalen und lokalen Gebietskörperschaften*"). Πρόκειται προφανώς για ηθελημένο μεταφραστικό "λάθος" που αποσκοπούσε στην αποφυγή θεσμικών "επιπλοκών" στην Ελλάδα, όπου δεν υφίστανται οργανισμοί περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

Όπως είναι γνωστό, η εξαίρεση ενός κράτους από τις διατάξεις μιας διεθνούς συνθήκης όπως το Μάαστριχ, δεν επιτρέπεται να επιχειρείται δια της τεθλασμένης μέσω μεταφραστικών "λαθών" αλλά με ρητή διατύπωση επιφυλάξεων. Στην ανωτέρω περίπτωση για την ορθή ερμηνεία της Συνθήκης θα πρέπει να αναζητηθεί η "αληθής βούληση" των συμβουλευθέντων κρατών που εν προκειμένω δεν μπορεί να είναι άλλη από αυτήν που οδήγησε στην ομόφωνη έγκριση στο Μάαστριχ της διατύπωσης "Όργανισμοί Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοικήσεως". Συνεπώς, *μόνον η τελευταία αυτή διατύπωση δεσμεύει την Ελληνική Δημοκρατία.*

Συνέπεια αυτής της δέσμευσης είναι η έμμεση πλην σαφής υποχρέωση της Ελληνικής Πολιτείας να δημιουργήσει "Όργανισμούς Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης". Σε αντίθετη περίπτωση δεν θα είναι σε θέση ποτέ, να προτείνει έλληνες "αντιπροσώπους της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης" για την Επιτροπή των Περιφερειών. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί χαρακτηριστικά ότι ακόμη και σε μια περίπτωση, όπου επρόκειτο για εφαρμογή κανονισμού, το ΔΕΚ νομολόγησε ότι - εφόσον προϋποτίθεται η λήψη ορισμένων εκτελεστικών ή συμπληρωματικών μέτρων, όπως η ίδρυση οργανισμών του δημοσίου τομέα - η αποχή του κράτους μέλους αποτελεί παράβαση των υποχρεώσεων του που απορρέουν από τις συνθήκες.

Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση γνωμοδότησε ότι επιμένει στην εφαρμογή της "ταχυδακτυλουργικής" Ελληνικής διατύπωσης και έτσι ορίζει ελληνική αντιπροσωπεία, αποτελούμενη κατά το ένα μέρος από αντιπροσώπους της κρατικής περιφερειακής διοίκησης. Όπως ακόμη και να - στο πλαίσιο της νοοτροπίας "bon pour l'orient" - "παραβλεφθεί" από τους εταίρους μας η αντισυμβατικότητα των ενεργειών της ελληνικής κυβέρνησης, είναι σχεδόν βέβαιο ότι όταν η υπόθεση αυτή οδηγηθεί στο ΔΕΚ - μετά από σχετική καταγγελία στην Επιτροπή - ή και στο Συμβούλιο Επικρατείας - με αίτηση ακυρώσεως κατά της πράξεως διορισμού των ελλήνων αντιπροσώπων - η ελληνική πολιτεία θα εξαναγκασθεί - αργά ή γρήγορα - να προχωρήσει στην ενεργοποίηση κάποιας μορφής της τοπικής αυτοδιοίκησης ανώτερης βαθμίδας.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η Κεντρική Μακεδονία είναι η πρώτη σε έκταση και η δεύτερη σε πληθυσμό Περιφέρεια της χώρας και συμμετέχει αντίστοιχα με 14,5% και 16,8% στο σύνολο της χώρας. Αποτελείται από επτά νομούς (Σερρών, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας και Πιερίας), κατέχει το κεντρικό τμήμα της Βόρειας Ελλάδας και συνορεύει προς Βορρά με τις δημοκρατίες της πρώην Γιουγκοσλαβίας και την Βουλγαρία.

Κύριο έρεισμα της δεσπόζουσας θέσης της Περιφέρειας στην Βόρεια Ελλάδα είναι η πόλη της Θεσσαλονίκης με τον σημαντικό ιστορικό της ρόλο, την πολιτιστική της ακτινοβολία και τις διασυνδέσεις της με τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής. Η Θεσσαλονίκη είναι το δεύτερο σε μέγεθος αστικό κέντρο και πόλος ανάπτυξης της χώρας και αποτελεί βασικό εθνικό και διεθνή συγκοινωνιακό κόμβο στη διασταύρωση των αξόνων Βορρά - Νότου και Ανατολής - Δύσης. Διαθέτει το δεύτερο σε σημασία διεθνές αεροδρόμιο και λιμάνι της χώρας (που είναι συγχρόνως και μεγάλο διαμετακομιστικό κέντρο), συνδέεται άμεσα με το Βελιγράδι με οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, με την Σόφια μέσω της οδού Θεσσαλονίκης - Σερρών - Προμαχώνα και με την Κωνσταντινούπολη μέσω του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου Θεσσαλονίκης - Αλεξανδρούπολης - Τουρκικών συνόρων. Είναι επίσης δυνατή η οδική σύνδεσή της με την Αλβανία μέσω της Δυτικής Μακεδονίας (Εγνατία οδός) ή και της Ηπείρου καθώς και η σύνδεσή της με τη Δυτική Ευρώπη, είτε δια της χερσαίας οδού είτε μέσω του λιμένα της Ηγουμενίτσας

(ή και της Πρέβεζας).

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας αυξάνεται με ταχύτερο ρυθμό από το μέσο όρο της χώρας, κυρίως λόγω της καθαρής εισροής πληθυσμού κατά την τελευταία δεκαετία, στον μεγαλύτερο όμως σε έκταση Νομό της Περιφέρειας, τον Νομό Σερρών, συνεχίζεται η πληθυσμιακή μείωση. Οι νομοί Σερρών, Κιλκίς και Χαλκιδικής είναι οι πιο αραιοκατοικημένοι της Περιφέρειας, ενώ οι δυο πρώτοι παρουσιάζουν μεγάλη συγκέντρωση αγροτικού πληθυσμού.

Η Περιφέρεια είναι πλούσια σε φυσικούς πόρους, κατ' εξοχήν πεδινή, με σημαντικό υδατικό δυναμικό και διαθέτει το ψηλότερο ποσοστό γεωργικής γης, αρδευόμενων εκτάσεων και δασών στο σύνολο της χώρας. Ειδικότερα, οι νομοί Ημαθίας και Πέλλας έχουν τα ψηλότερα ποσοστά αρδευόμενων εκτάσεων στο σύνολο της γεωργικής τους γης σε όλη της χώρα, καθώς και το ψηλότερο ποσοστό αρδευόμενης έκτασης ανά κάτοικο. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό τμήμα της Περιφέρειας είναι η Χαλκιδική, ορεινή, με εκτεταμένα δάση, πλούσιο υπέδαφος, σχετικά ήπιο κλίμα και μεγάλο μήκος ακτών ιδιαίτερου φυσικού κάλους.

Η Περιφέρεια διαθέτει ψηλότερο ποσοστό εργατικού δυναμικού σε σχέση με το σύνολο της χώρας, ενώ τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας διαμορφώνονται περίπου στα ίδια επίπεδα. Ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας είναι ιδιαίτερα σημαντικοί στην διάρθρωση της οικονομίας της Περιφέρειας. Εμφανίζουν ψηλότερα ποσοστά απασχόλησης (πάνω από δυο ποσοστιαίες μονάδες), ψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στο Περιφερειακό προϊόν από τα αντίστοιχα του συνόλου της χώρας. Από τη άλλη πλευρά, η απασχόληση και το κατά κεφαλήν προϊόν στον τριτογενή τομέα, καθώς και το συνολικό κατά κεφαλήν προϊόν της Περιφέρειας βρίσκονται κάτω από τον μέσο όρο της χώρας. Μόνο οι νομοί Πέλλας και Ημαθίας ξεπερνούν τον εθνικό μέσο όρο.

Γενικά παρατηρείται ότι, σε σύγκριση με άλλες Περιφέρειες, η Κεντρική Μακεδονία παρουσιάζει εικόνα περισσότερο ισόρροπης ανάπτυξης

μεταξύ των διαφόρων τομέων γιατί συνυπάρχουν στην Περιφέρεια πλούσιες γεωργικές περιοχές, ή δεύτερη πόλη - πόλος ανάπτυξης της χώρας και πλειάδα μικρότερων αστικών κέντρων κατανομημένων σ' όλη την Περιφέρεια. Επίσης, υπάρχει έντονη παρουσία του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος παρουσιάζεται λιγότερο εξαρτημένος απ' ό,τι συνήθως από την εκάστοτε κρατική συνδρομή.

1.1.1 ΒΑΣΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Τα αναπτυξιακά προβλήματα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας έχουν να κάνουν κυρίως με τις ελλείψεις και την ανεπάρκεια της οικονομικής και κοινωνικής υποδομής και τα προβλήματα ρύπανσης τους περιβάλλοντος που παίρνουν οξύτερη μορφή στην Περιφέρεια λόγω του συγκριτικά ψηλού βαθμού ανάπτυξής της. Άλλα προβλήματα έχουν να κάνουν με την μεγάλη συγκέντρωση του πληθυσμού και των οικονομικών δραστηριοτήτων, την όχι αρκούντως ψηλή στάθμη εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού και το χαμηλό επίπεδο οργάνωσης του χώρου και της παραγωγής, τα οποία υποβιβάζουν την παραγωγικότητα και την ποιότητα της ζωής και δεν επιτρέπουν την πληρέστερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Περιφέρειας.

Αν και η ανεργία στην περιοχή κυμαίνεται κοντά στον μέσο όρο της χώρας, ο απόλυτος αριθμός των ανέργων είναι μεγάλος και υπάρχει προοπτική για περαιτέρω αύξηση της ανεργίας λόγω της καθαρής εισροής πληθυσμού και της εξόδου εργατικού δυναμικού από τον τομέα της Γεωργίας. Σ' αυτό συμβάλλει και το μερίδιο της Περιφέρειας στις δημόσιες επενδύσεις που επί σειρά ετών είναι χαμηλό σε σχέση με τα άλλα μεγέθη και τις αναπτυξιακές της δυνατότητες και προοπτικές.

Πρόβλημα στην Περιφέρεια αποτελούν και οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες στο κατά κεφαλήν εισόδημα, τον βαθμό ανάπτυξης της οικονομικής και κοινωνικής υποδομής και το επίπεδο των διαθέσιμων φυσικών

πόρων ανάμεσα στις διάφορες επιμέρους περιοχές και Νομούς. Για παράδειγμα, παρόλο που η Περιφέρεια συνολικά είναι από τις πλουσιότερες σε επιφανειακούς υδατικούς πόρους, σημαντικές ελλείψεις παρουσιάζονται στους Νομούς Χαλκιδικής και Κιλκίς. Υπάρχει επίσης ασάφεια ως προς τους μελλοντικούς διαθέσιμους υδατικούς πόρους στη λεκάνη του Αξιού και του Στρυμόνα, λόγω των εκκρεμοτήτων που υπάρχουν στη σύναψη των σχετικών διακρατικών συμφωνιών με τις γειτονικές χώρες.

Στον πρωτογενή τομέα, τα κυριότερα προβλήματα αφορούν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, την ανεπαρκή τεχνική και οργανωτική υποδομή εμπορίας, μεταποίησης, διακίνησης και διάθεσης της παραγωγής και την δυσχέρεια εξεύρεσης νέων αγορών. Αναλυτικότερα, στη γεωργία επικρατούν ορισμένες καλλιέργειες χαμηλής ανταγωνιστικότητας (π.χ. καπνά ανατολικού τύπου) και καλλιέργειες δένδρων μη ανθεκτικών σε ασθένειες, ενώ υπάρχει ανισοκατανομή των αρδευόμενων εδαφών μεταξύ περιοχών της Περιφέρειας. Στην κτηνοτροφία, παρατηρείται μείωση της παραγωγής από ασθένειες καθώς και μόλυνση του περιβάλλοντος από πλημμελή υποδομή και κακή λειτουργία πολλών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων. Στα δάση, υπάρχουν ελλείψεις έργων υποδομής για την ορθολογικότερη αξιοποίηση και εκμετάλλευσή τους, καθώς και για την προστασία τους από τις πυρκαγιές, ενώ στην αλιεία η ρύπανση και η μόλυνση των υδάτων σε ορισμένες λίμνες και θάλασσες της Περιφέρειας περιορίζουν την αλιευτική δραστηριότητα.

Στα μεταλλεία - ορυχεία, η εξορυκτική δραστηριότητα δημιουργεί περιβαλλοντικά προβλήματα με δυσμενείς επιπτώσεις σε άλλες δραστηριότητες (π.χ. Τουρισμός) σε ορισμένες περιοχές όπως η Χαλκιδική. Στην μεταποίηση, εκτός από την περιορισμένη καθετοποίηση ορισμένων κλάδων (π.χ. διατροφής, κλωστοϋφαντουργίας, χημικών προϊόντων κ.λπ.) παρατηρείται πλημμελής οργάνωση πολλών επιχειρήσεων, συγκέντρωση

παραγωγικού δυναμικού σε παραδοσιακούς κλάδους (π.χ. υφαντουργία) και γενικά χαμηλή παραγωγικότητα.

Στον **τουρισμό**, υπάρχουν για ορισμένες ξενοδοχειακές μονάδες προβλήματα βιωσιμότητας, χαμηλής πληρότητας και πλημμελούς προσφοράς υπηρεσιών ενώ παρατηρούνται ελλείψεις σε βασική υποδομή (κυρίως ύδρευση και βιολογικό καθαρισμό). Σοβαρό πρόβλημα δημιουργεί η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ενοικιαζόμενων δωματίων που λειτουργούν παράνομα και χωρίς έλεγχο, κυρίως στη Χαλκιδική, ενώ η μεγάλη οικιστική παραθεριστική ανάπτυξη στις παραλιακές περιοχές γίνεται ανοργάνωτα και σε πολλές περιπτώσεις με παράνομη οικοπεδοποίηση και αυθαίρετη δόμηση που προκαλεί σοβαρά πολεοδομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.

Στις **μεταφορές**, το κυριότερο πρόβλημα εντοπίζεται στην ανεπάρκεια του μεταφορικού άξονα που συνδέει τη Θεσσαλονίκη ανατολικά με τα Τουρκικά σύνορα και δυτικά με τα Ιωάννινα και την Ηγουμενίτσα και πέραν αυτής με την Ιταλία και την υπόλοιπη Ευρώπη. Ο εκσυγχρονισμός του άξονα αυτού προβάλλει σήμερα και ως εναλλακτική λύση για τις εξαγωγές των προϊόντων της Μακεδονίας - Θράκης προς τις χώρες της Κοινότητας, λόγω των γεγονότων που διαδραματίζονται στις γειτονικές βαλκανικές χώρες και την αβεβαιότητα που επικρατεί σχετικά με τις ενδεχόμενες εξελίξεις. Το πρόβλημα αυτό πρέπει να εξεταστεί στα πλαίσια μιας συνολικής θεώρησης των Ελληνικών μεταφορών προς και από τις Ευρωπαϊκές χώρες. Το ενδοπεριφερειακό οδικό δίκτυο παρουσιάζει επίσης ανεπάρκειες για την εξυπηρέτηση της τουριστικής κίνησης, ειδικότερα στη Χαλκιδική, ενώ έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα παρουσιάζουν τα περισσότερα αστικά κέντρα της Περιφέρειας. Ανεπάρκειες υπάρχουν επίσης στο αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης που είναι και το μοναδικό της Περιφέρειας, ενώ η ζήτηση για αεροπορικές μεταφορές αυξάνεται συνεχώς.

Στον τομέα της παιδείας, η Περιφέρεια διαθέτει σημαντική εκπαιδευτική οργάνωση και υποδομή σε όλα τα επίπεδα. Παρ' όλα αυτά, στην Θεσσαλονίκη παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις σε κτιριακό δυναμικό και αίθουσες διδασκαλίας σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού, κυρίως στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επίσης υπάρχουν ανεπάρκειες υλικοτεχνικής υποδομής, καθώς και θεσμικές και οργανωτικές αδυναμίες για την προώθηση ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων που να συνδέονται άμεσα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της Περιφέρειας.

Στον τομέα της υγείας, παρατηρούνται σοβαρές ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Παρά την ύπαρξη σημαντικής νοσοκομειακής υποδομής στη Θεσσαλονίκη, οι υπηρεσίες που προσφέρονται δεν επαρκούν, εφ' όσον η υποδομή αυτή δεν καλείται να εξυπηρετήσει μόνο τη συγκεκριμένη Περιφέρεια αλλά σε σημαντικό βαθμό και όλη τη Βόρεια Ελλάδα, τουλάχιστον για την κάλυψη αναγκών σε εξειδικευμένους τομείς της περίθαλψης. Υπάρχουν επίσης ελλείψεις σε εξοπλισμό στα Νομαρχιακά Νοσοκομεία και στα Κέντρα Υγείας.

Στον τομέα της πρόνοιας, παρατηρείται έλλειψη βρεφονηπιακών σταθμών στην Θεσσαλονίκη και τα άλλα κέντρα. Επίσης εκτιμάται ότι επειδή αρκετοί επαναπατριζόμενοι Έλληνες από τις Ανατολικές χώρες έχουν εγκατασταθεί στην Περιφέρεια, είναι εύλογο να υπάρχουν αυξημένες ανάγκες πρόνοιας για τον πληθυσμό αυτόν ο οποίος αντιμετωπίζει προβλήματα οικονομικά και κοινωνικής ένταξης σ' ένα νέο περιβάλλον.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα στην Περιφέρεια σχετίζονται με την αστικοποίηση και την ανάπτυξη ή υπερσυγκέντρωση παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ορισμένες περιοχές και εμφανίζονται εντονότερα στο

σύστημα διαχείρισης των αστικών λυμάτων και απορριμμάτων και των βιομηχανικών απόβλητων, πολλά από τα οποία είναι ιδιαίτερα τοξικά. Ο Θερμαϊκός κόλπος είναι από τους περισσότερο επιβαρημένους στη χώρα, ενώ τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι εντονότερα και στις παράκτιες ζώνες με τουριστικές δραστηριότητες καθώς και στις λίμνες.

Παρά τα προβλήματα που περιγράφονται ανωτέρω, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας παρουσιάζει πολύ μεγάλες αναπτυξιακές δυνατότητες, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Τα κυριότερα συγκριτικά της πλεονεκτήματα είναι η ύπαρξη πολυάριθμου και πολυσχιδούς εργατικού δυναμικού, οι πλούσιοι φυσικοί, εδαφικοί και υδάτινοι πόροι, το πλούσιο υπέδαφος, η ευνοϊκή γεωγραφική θέση και η πολιτιστική της ακτινοβολία, η παρουσία της Θεσσαλονίκης με την αντίστοιχη εμπορική, βιομηχανική, επιχειρηματική και Πανεπιστημιακή της παράδοση και το δίκτυο μικρότερων και συμμετρικά κατανεμημένων αστικών κέντρων που μπορούν να λειτουργήσουν σαν δυναμικοί τοπικοί πόλοι συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων σαν και βάση για περαιτέρω ανάπτυξη της ενδοχώρας. Σημαντικές δυνατότητες υπάρχουν για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό της γεωργικής, κτηνοτροφικής, δασικής και αλιευτικής παραγωγής και τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων με την επέκταση των αρδεύσεων και των εξειδικευμένων καλλιεργειών, την αύξηση της παραγωγής ζωοτροφών, τη δημιουργία συνθηκών για ανταγωνιστικότερες εκμεταλλεύσεις, την επέκταση των αγορών και την βελτίωση του συστήματος εμπορίας, μεταποίησης και διανομής των προϊόντων, την εξυγίανση των υδάτινων πόρων κ.λπ.

Σημαντικές δυνατότητες και προοπτικές υπάρχουν και για την βελτίωση του τεχνικού και οικονομικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων (εμπορικών, βιομηχανικών, παροχής τραπεζικών υπηρεσιών κ.λπ.) στην Περιφέρεια και ειδικότερα στη Θεσσαλονίκη, την ανάπτυξη ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε τομείς όπως η διοίκηση επιχειρήσεων, πληροφορική,

τηλεπικοινωνίες, μεταφορές κ.λπ., την εξειδίκευση στελεχών και εργατικού προσωπικού, την ανάπτυξη οδικών και σιδηροδρομικών διασυνοριακών μεταφορών, την προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, όπως συνεδριακός, ιαματικός και χειμερινός τουρισμός κ.λπ. Οι δυνατότητες αυτές μέχρι και πολύ πρόσφατα παρέμεναν σχετικά περιορισμένες στον βορειοελλαδικό χώρο γενικότερα, λόγω του περιοριστικού καθεστώτος των βορείων μας γειτόνων, πρέπει όμως να θεωρείται βέβαιο ότι με το χρόνο και μετά από ένα σχετικά αβέβαιο μεταβατικό στάδιο, οι προοπτικές αξιοποίησης της θέσης και των λοιπών ερεισμάτων της Περιφέρειας για οικονομική συνεργασία με τις Βαλκανικές χώρες θα είναι απεριόριστες.

1.1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Κύριος στόχος της αναπτυξιακής προσπάθειας στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας θα πρέπει να είναι η ανάδειξη και ενίσχυση του εθνικού και διεθνούς ρόλου της Περιφέρειας και ειδικότερα της περιοχής Θεσσαλονίκης σαν βασικού κόμβου στην διασταύρωση των αξόνων Βορρά - Νότου και Ανατολής - Δύσης, σαν κόμβου συνδυασμένων χερσαίων, θαλάσσιων και αεροπορικών μεταφορών, σαν ισχυρού οικονομικού επιχειρησιακού, εκπαιδευτικού και πολιτιστικού κέντρου και σαν κέντρου παροχής υπηρεσιών υψηλού επιπέδου στην Βόρεια Ελλάδα και την Βαλκανική. Η εκμετάλλευση της εγγύτητας των αποστάσεων της Θεσσαλονίκης από τις γειτονικές χώρες και τα αστικά τους κέντρα αποτελεί βασικό στόχο που αφορά μεν άμεσα την Περιφέρεια έχει όμως και εθνική σημασία και εμβέλεια.

Παράλληλα, επιβάλλεται η άμβλυνση των υφιστάμενων ανισοτήτων στο επίπεδο και τις δυνατότητες ανάπτυξης μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της Περιφέρειας και ειδικότερα, η στήριξη και η ενίσχυση της ανάπτυξης των

ορεινών και παραμεθόριων συνοριακών περιοχών, με την αξιοποίηση των υφιστάμενων πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού. Η άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων μπορεί να στηριχθεί και στην παρουσία ενός αστερισμού αστικών κέντρων και πρωτεύουσών Νομών ισόρροπα κατανομημένων γύρω από τη Θεσσαλονίκη (Κατερίνη, Βέροια, Νάουσα, Έδεσσα, Γιαννιτσά, Κιλκίς, Σέρρες, Πολύγυρος), που λειτουργούν σαν τοπικοί δυναμικοί πόλοι συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων και που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω ανάπτυξη των περιοχών επιρροής τους. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων είναι η δημιουργία μιας σύγχρονης υποδομής και η προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού, σε συνδυασμό με την ορθολογικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Αναλυτικότερα, οι κυριότεροι στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής στην Περιφέρεια κατά τομέα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας θα πρέπει να είναι οι εξής:

Στον πρωτογενή τομέα, θα πρέπει να επιδιωχθεί η βελτίωση της παραγωγικότητας των γεωργικών, κτηνοτροφικών και δασικών εκμεταλλεύσεων και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των σχετικών προϊόντων με τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των δομών (μέγεθος, διάρθρωση, είδος, οργάνωση και διαχείριση εκμεταλλεύσεων) και των υποδομών του πρωτογενή τομέα, καθώς και του συστήματος τυποποίησης, μεταποίησης, εμπορίας και διακίνησης των γεωργοκτηνοτροφικών κ.λπ. προϊόντων της Περιφέρειας. Ειδικότερα, στην γεωργία θα πρέπει να επιδιωχθεί η αναδιάρθρωση καλλιεργειών με ανταγωνιστικότερες και ανθεκτικότερες ποικιλίες, η εξεύρεση νέων αγορών για τη διάθεση της γεωργικής παραγωγής, η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων, η επέκταση των αρδεύσεων και της

αντιπλημμυρικής προστασίας κ.λπ. Συγχρόνως, θα πρέπει να επιδιωχθεί και η επέκταση της παραγωγής προϊόντων με ευνοϊκές προοπτικές ζήτησης, όπως π.χ. ορισμένα είδη οπωροκηπευτικών (φράουλες, ακτινίδια, μανιτάρια, κ.λπ.), εξειδικευμένες καλλιέργειες (ανθοκομία, αρωματικά φυτά), μελισσοκομικά προϊόντα κ.λπ. Στην κτηνοτροφία πρέπει να δοθεί έμφαση στη βελτίωση της υποδομής των κτηνοτροφικών μονάδων, με παράλληλη φροντίδα για την υγιεινή των ζώων και των ζωοκομικών προϊόντων και την προστασία της δημόσιας υγείας. Σημαντικό ρόλο θα παίξει και ο ποιοτικός έλεγχος της παραγωγής που θα βοηθήσει τους εξαγωγικούς προσανατολισμούς.

Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη και εξειδίκευση της πρωτογενούς παραγωγής στις μειονεκτικές ορεινές και παραμεθόριες περιοχές, για την παραγωγή προϊόντων ποιότητας και υψηλότερης προσόδου με μεθόδους που προστατεύουν το περιβάλλον, σε συνδυασμό με την προώθηση εξειδικευμένων μορφών τουρισμού και αναψυχής (ορεινός, χειμερινός, αγροτικός τουρισμός κ.λπ.) για τη στήριξη των εισοδημάτων, τη βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας των κατοίκων και την συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η άρση της απομόνωσης των ορεινών και παραμεθόριων περιοχών και η βελτίωση της προσπελασιμότητας με τη δημιουργία της απαιτούμενης υποδομής.

Στον κλάδο των ορυχείων - μεταλλείων, θα πρέπει να γίνει μια συστηματική και συντονισμένη προσπάθεια για την εκτίμηση των ορυκτών αποθεμάτων και των γεωθερμικών πεδίων της Περιφέρειας και να μελετηθούν οι δυνατότητες εκμετάλλευσης και μεταποίησης των ορυκτών με ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η μεταποίηση, έχει ζωτική σημασία για την Περιφέρεια. Η αναπτυξιακή προσπάθεια στον τομέα αυτόν θα πρέπει να επικεντρωθεί κυρίως στη

δημιουργία της κατάλληλης υποδομής. Ειδικότερα, θα πρέπει να επιδιωχθούν η βελτίωση και η ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού και η παραγωγή και προώθηση νέων προϊόντων σε νέες αγορές, η αξιοποίηση της γεωργικής παραγωγής και του ορυκτού πλούτου και η καθετοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας. Θα πρέπει επίσης να ενισχυθεί η συνεργασία παραγωγικών μονάδων και ενώσεων παραγωγών με τα ερευνητικά ιδρύματα, με σκοπό τη δημιουργία υποστηρικτικής υποδομής και την εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων στην οργάνωση της παραγωγής. Προσοχή θα πρέπει τέλος να δοθεί και στις προοπτικές συνεργασίας με τις Βαλκανικές χώρες, η οποία δεν θα πρέπει ν' αντιμετωπιστεί στατικά, σαν ευκαιρία ανοίγματος μιας αγοράς με μικρές απαιτήσεις, αλλά σαν βάση ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών ευρείας κλίμακας απαιτήσεων, με ψηλές προδιαγραφές.

Στον τομέα των υπηρεσιών, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας βρίσκεται σε εξαιρετικά πλεονεκτική θέση, σαν αποτέλεσμα της αξιόλογης παραγωγής, εμπορικής παράδοσης και στρατηγικής σημασίας θέσης της. Παρ' όλο που πολλά οφέλη μπορούν να προκύψουν από την ανάδειξη της Θεσσαλονίκης ως διαμετακομιστικού κέντρου της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων, η εξέλιξη αυτή δεν θα πρέπει να είναι η μοναδική επιδίωξη στον τομέα των υπηρεσιών, αφενός λόγω της συνεπαγόμενης επιβάρυνσης στο περιβάλλον της περιοχής και αφετέρου λόγω της δημιουργίας έντονης παθητικής εξάρτησης από άλλες χώρες. Αντίθετα, θα πρέπει παράλληλα να επιδιωχθεί η ανάδειξη της Θεσσαλονίκης ως κέντρου παροχής συνθέτων υπηρεσιών (τραπεζικών, ασφαλιστικών, συμβουλευτικών - οργανωτικών, συντονισμού επενδύσεων κ.λπ.), επιδίωξη που παρέχει ευκαιρίες για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και επιχειρησιακών σχημάτων που θα μπορούσαν επίσης να προσελκύσουν και επενδυτικούς φορείς του εξωτερικού.

Σχετικά με τον τουρισμό, οι κυριότερες δυνατότητες ανάπτυξης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχουν να κάνουν με την καλύτερη αξιοποίηση και προβολή των αξιόλογων τουριστικών πόρων της Περιφέρειας και ειδικότερα των εκτεταμένων παραλιακών περιοχών Χαλκιδικής και Πιερίας και της ορεινής ενδοχώρας τους, στα πλαίσια μια ισόρροπης ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων, παραθεριστικής (εξοχικής) κατοικίας και αναψυχής των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής. Προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών, με τον εκσυγχρονισμό των τουριστικών μονάδων, τη βελτίωση της οργάνωσης και διαχείρισης των τουριστικών επιχειρήσεων και την επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση των εργαζομένων. Παράλληλα, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την βελτίωση της πληρότητας των ξενοδοχειακών μονάδων, μέσω της ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού όπως π.χ. συνεδριακού, επιχειρηματικού, ιαματικού, χειμερινού, θαλάσσιου, αθλητικού, αγροτουρισμού, κ.λπ. Τέλος, προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην διάσωση, συντήρηση και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και του μνημειακού και πολιτιστικού πλούτου της Περιφέρειας και την προβολή της ιστορικής σημασίας τους, σε συνδυασμό με τη γενικότερη προστασία του περιβάλλοντος και των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλους.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, σημαντική πρόοδος θα πρέπει να πραγματοποιηθεί στον τομέα της βασικής οικονομικής και κοινωνικής υποδομής, η ανεπάρκεια του οποίου αποτελεί κύριο ανασταλτικό παράγοντα για την ανάπτυξη της Περιφέρειας. Στον τομέα των μεταφορών, θα πρέπει να επιδιωχθεί η βελτίωση του οδικού άξονα Ανατολής - Δύσης (Εγνατία οδός) που συνδέει την Κεντρική Μακεδονία με τις γειτονικές Περιφέρειες και κατ' επέκταση και με το εξωτερικό (Τουρκία - Αλβανία - Ιταλία). Προτεραιότητα θα πρέπει επίσης να δοθεί και στην βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του

σιδηροδρομικού δικτύου (νέα χάραξη σε ορισμένα σημεία, διπλή γραμμή, σήμανση, ηλεκτροκίνηση, τηλεδιοίκηση), τόσο στον άξονα βορρά - νότου και την σύνδεση με την Αθήνα όσο και με την Περιφέρεια, πράγμα που θα ενισχύσει σημαντικά τις αναπτυξιακές δυνατότητες των μικρότερων αστικών κέντρων.

Στις θαλάσσιες μεταφορές, το βάρος εντοπίζεται στη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων του λιμένα Θεσσαλονίκης, ο οποίος, σε συνδυασμό με τη βελτίωση του σιδηροδρομικού δικτύου, θα διευκολύνει τις εμπορευματικές μεταφορές προς τις Βαλκανικές χώρες και θα αναδείξει το λιμάνι σε πόλο ανάπτυξης. Όσον αφορά τον αερολιμένα Θεσσαλονίκης, θα πρέπει να ερευνηθεί η βελτίωση της λειτουργίας του σε περιόδους δυσμενών καιρικών συνθηκών και να αυξηθεί η δυνατότητά του να εξυπηρετήσει μεγαλύτερο αριθμό πτήσεων εσωτερικού και εξωτερικού. Τέλος, αναγκαία είναι και η προώθηση σημαντικών συγκοινωνιακών και κυκλοφοριακών έργων στις αστικές περιοχές, όπως π.χ. η κατασκευή του μετρό Θεσσαλονίκης, η δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, η παράκαμψη κυκλοφοριακά επιβαρυσμένων πόλεων κ.λπ.

Στον τομέα της κοινωνικής υποδομής, θα πρέπει να γίνει συστηματική προσπάθεια για να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι ελλείψεις σε κτιριακή και υλικοτεχνική που παρατηρούνται στον τομέα της εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη έμφαση επίσης θα πρέπει να δοθεί στη λήψη θεσμικών και οργανωτικών μέτρων για την προώθηση προγραμμάτων συνεργασίας εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και παραγωγικών φορέων. Για την γενικότερη αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών Υγείας, εκτός από τη βελτίωση, τον εκσυγχρονισμό και την συμπλήρωση της υποδομής και του εξοπλισμού των υφισταμένων νοσοκομειακών μονάδων σε όλη την Περιφέρεια, σημαντική προτεραιότητα αποτελεί η δημιουργία κοντά σε περιοχές βιομηχανικών συγκεντρώσεων και έχουν αυξημένες ανάγκες υπηρεσιών υγείας.

Ο βαθμός επάρκειας των πόσιμων υδάτων αποτελεί βασικό περιοριστικό παράγοντα της ανάπτυξης της Περιφέρειας. Συνεπώς, προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην προστασία των υδάτινων πόρων και τα αντίστοιχα έργα ύδρευσης, την ορθολογική διαχείριση των υδάτων της Περιφέρειας μεταξύ των διαφόρων χρήσεων, την προστασία της ποιότητας του νερού, αλλά και την καλύτερη διαχείριση των αστικών και βιομηχανικών υγρών αποβλήτων, με σκοπό τη μείωση της ρύπανσης των υδάτινων αποδεκτών της Περιφέρειας, την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και την προστασία της δημόσιας υγείας. Οι σημαντικότερες ενέργειες που απαιτούνται στον τομέα αυτόν αφορούν την ύδρευση αλλά και την αποχέτευση της μείζονος περιοχής Θεσσαλονίκης, τον βιολογικό καθαρισμό του Θερμαϊκού και τα δίκτυα ύδρευσης - αποχέτευσης των παραλιακών περιοχών Χαλκιδικής και Πιερίας που συγκεντρώνουν πληθυσμό πολλαπλάσιο του κανονικού κατά την θερινή περίοδο. Ειδικότερα, για την οριστική λύση του προβλήματος της ύδρευσης της Θεσσαλονίκης προτεραιότητα θα πρέπει να έχει το μεγάλο έργο ύδρευσης της πόλης από τον ποταμό Αλιάκμονα μέσω της ενωτικής διάφυγας Αλιάκμονα - Αξιού. Επίσης, υψηλή προτεραιότητα θα πρέπει να έχει η προώθηση της αποχέτευσης των δυτικών περιοχών της Θεσσαλονίκης (δίκτυα και βιολογικός καθαρισμός λυμάτων) και της διευθέτησης της κοίτης του Δενδροποτάμου, ώστε να μειωθεί σημαντικά η επιβάρυνση του Θερμαϊκού κόλπου από τη ρύπανση και τη μόλυνση. Τέλος, απαιτείται η δημιουργία κατάλληλων χώρων διάθεσης των αστικών απορριμμάτων και των στερεών βιομηχανικών αποβλήτων και η υγειονομική τους ταφή.

Η ανακοπή των δυσμενών επιπτώσεων που έχουν προκύψει από την πρακτική που έχει ακολουθηθεί σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος και η θετικότερη αντιμετώπισή τους στα πλαίσια μιας προσπάθειας προώθησης ενός ολοκληρωμένου και πιο μακροχρόνιου σχεδιασμού για την οργάνωση και ρύθμιση του χώρου, αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας. Ειδικότερα,

θα πρέπει να επιδιωχθεί η ανακοπή της ανοργάνωτης επέκτασης των οικιστικών και κατασκευαστικών δραστηριοτήτων, κυρίως στις περιοχές που τελούν κάτω από αναπτυξιακές πιέσεις (περιαστικές περιοχές, παράκτιες ζώνες κ.λπ.), ο ορθολογικότερος έλεγχος των χρήσεων γης μεταξύ των διαφόρων ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων και η εξυγίανση και αναβάθμιση του οικιστικού ιστού στις προβληματικές περιοχές του αστικού και περιαστικού χώρου. Προϋπόθεση γι' αυτό αποτελεί ο εκσυγχρονισμός και εμπλουτισμός των πολεοδομικών κανονισμών και ελέγχων και του θεσμικού πλαισίου της εκτός σχεδίου πόλεως Νομοθεσίας. Για όλα τα ανωτέρω, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η προώθηση του σχεδιασμού σε όλα τα επίπεδα (χωροταξικά σχέδια περιοχών, μελέτες ΕΠΑ, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Πολεοδομικές Μελέτες Επέκτασης και Αναθεώρησης, Πράξεις Εφαρμογής, Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, σημειακές παρεμβάσεις κ.λπ.), καθώς και η ενίσχυση του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, ώστε να μπορέσει να ασκήσει τις ουσιαστικές και συντονιστικές του αρμοδιότητες.

1.2 Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Από την 1η Σεπτεμβρίου 1997 αρχίζει και η λειτουργία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ως **Ενιαίας Αποκεντρωμένης Μονάδας Διοίκησης του Κράτους**, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2503/97 (ΦΕΚ 107/30-5-97 τ. Α').

Η Περιφέρεια της οποίας προϊστάται ο Γενικός Γραμματέας που είναι εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, συγκροτείται από Διευθύνσεις και αυτοτελή τμήματα και Γραφεία υπό μια Γενική Δ/ση, που ονομάζεται Γενική Δ/ση της Περιφέρειας.

Στην έδρα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας δημιουργήθηκαν οι Δ/σεις:

1. Διοίκησης,
2. Υγείας και Πρόνοιας,
3. Σχεδιασμού και Ανάπτυξης,
4. Δημοσίων Έργων,
5. Ελέγχου Κατασκευής Έργων,
6. Ελέγχου Συντήρησης Έργων,
7. Περιβάλλοντος και Χωροταξίας,
8. Δασών,
9. Γεωργικής Ανάπτυξης,
10. Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης καθώς και το
11. αυτοτελές Τμήμα Επικοινωνίας και εξυπηρέτησης Πολιτών και το
12. Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Σ' αυτήν ανήκει επίσης η
13. Επιθεώρηση Δασών

Οι ανωτέρω υπηρεσίες εδρεύουν στη Θεσσαλονίκη αλλά έχουν χωρική αρμοδιότητα ολόκληρη την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

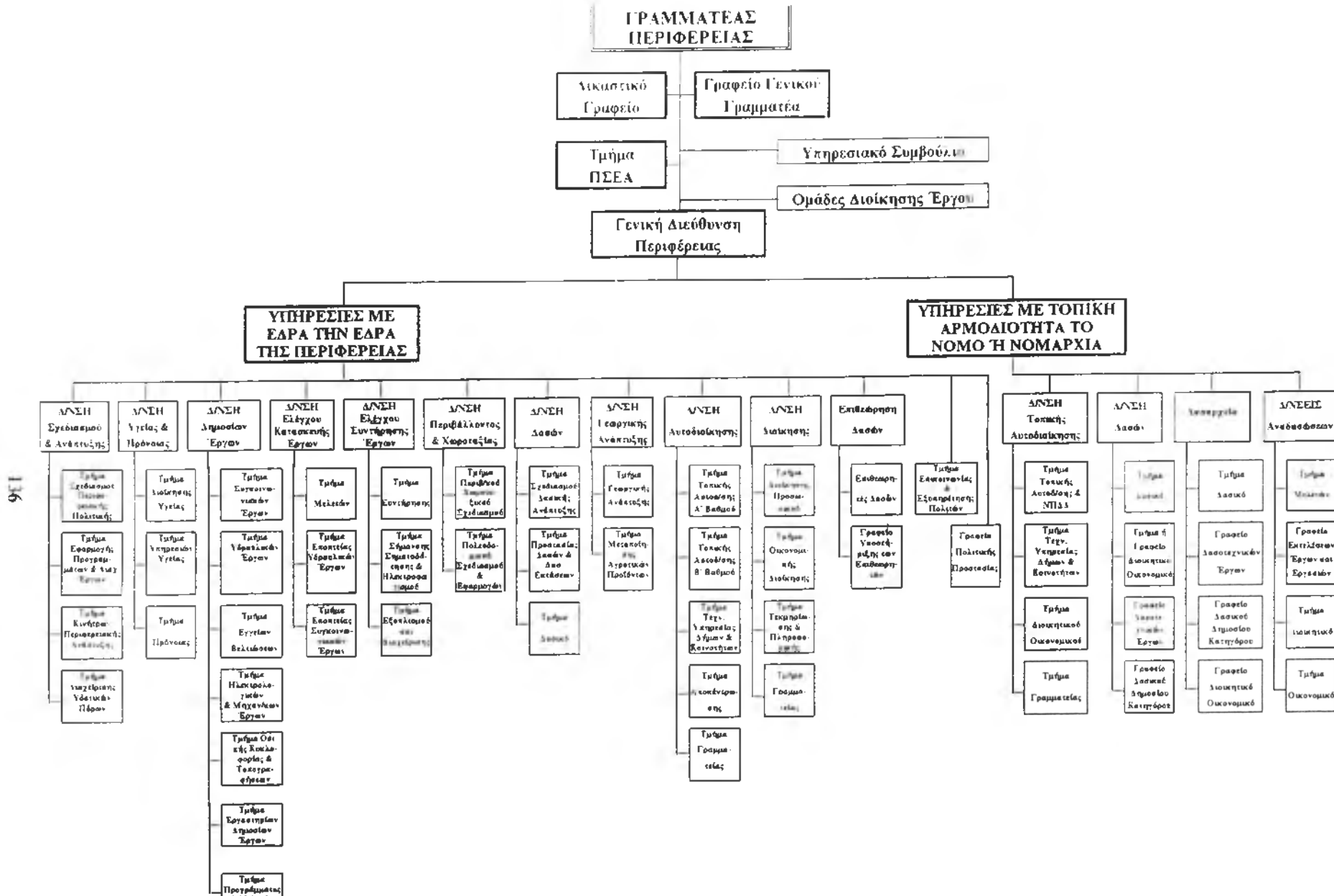
Στην έδρα κάθε Νομού καταργήθηκαν οι Περιφερειακές Διοικήσεις αλλά εξακολουθούν να υφίστανται, ως **Υπηρεσίες της Περιφέρειας**, πλέον οι Δ/νσεις Δασών και σε κάθε Νομό τα ίδια Δασαρχεία.

Στις έδρες των Νομών Πιερίας, Ημαθίας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών και Χαλκιδικής συστήθηκαν Διευθύνσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης, που είναι και αυτές Υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Στη Θεσσαλονίκη επίσης παραμένει η Δ/ση Αναδασώσεων ως Υπηρεσία της Περιφέρειας.

Για τη στελέχωση των Υπηρεσιών αυτών μεταφέρθηκαν με διαπιστωτικές αποφάσεις των αρμοδίων Υπουργών 2.507 οργανικές θέσεις διαφόρων κατηγοριών, κλάδων και ειδικοτήτων.

Με απόφαση του Υπ. Εσωτερικών διαπιστώθηκαν οι θέσεις αυτές, ως οργανικές θέσεις της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και εντάχθηκαν και κατατάχθηκαν σ' αυτές 2.034 υπάλληλοι που υπηρετούν στις υπηρεσίες της Περιφέρειας και οι οποίοι πλέον είναι υπάλληλοι της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και δεν ανήκουν σε κανένα Υπουργείο.

116

1.3 Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1.3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας λειτουργεί με βάση τους νόμους 1622/1986 και 2503/1997 που καθορίζουν ορισμένα τυπικά στοιχεία της οργάνωσής της μαζί με ορισμένα Π.Δ. που εκδόθηκαν σε εφαρμογή των Νόμων αυτών που προσαρμόζουν τις διανομαρχιακές υπηρεσίες των Υπουργείων στη νέα περιφερειακή διαίρεση της χώρας. Από τα Π.Δ. έχουν εκδοθεί αυτά που αφορούν τις υπηρεσίες του Υπ. Εθνικής Οικονομίας, του Υπ. Χωροταξίας Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων και εκκρεμούν αυτά που αφορούν τις υπηρεσίες του Υπ. Πολιτισμού. Αυτές οι υπηρεσίες (με ή χωρίς την προσαρμογή) υπάγονται διοικητικά στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας (Γ.Γ.Π.), αλλά η υπαγωγή αυτή είναι μόνο τυπική, με εξαίρεση την υπηρεσία του Υπ. Εθνικής Οικονομίας. Επίσης υπάγονται στον Γ.Γ. Περιφέρειας και μια σειρά από πολλές άλλες διανομαρχιακές Υπηρεσίες των Υπ. Οικονομικών, Γεωργίας κ.λπ., οι περισσότερες από τις οποίες έχουν όμως μεταβατικό χαρακτήρα.

1.3.1.1 ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

Πρέπει να αναφερθεί επίσης η λειτουργία του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης που καλύπτει τις τρεις Περιφέρειες της Βόρειας Ελλάδος με περιορισμένες αρμοδιότητες, τόσο προγραμματικές όσο και διοικητικές.

Το Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης, ως ένα περιφερειακό συντονιστικό Υπουργείο, έχει την ευθύνη της προώθησης του κυβερνητικού έργου. Για την ενίσχυση αυτού του έργου δημιουργήθηκαν:

- Το Ειδικό Συντονιστικό Συμβούλιο Μακεδονίας - Θράκης με το νόμο 2503/1997 του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το Συντονιστικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Υπουργό Μακεδονίας - Θράκης, ως πρόεδρο, και από τους Γενικούς Γραμματείς των περιφερειών Δυτικής, Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ως μέλη. Το Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα για το σχεδιασμό και την προώθηση της κυβερνητικής πολιτικής, για την κατάρτιση αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και για ειδικά θέματα.

- Οι Ειδικές Γραμματείες των Υπουργείων Μεταφορών - Επικοινωνιών και Αθλητισμού

Στόχος των Ειδικών Γραμματειών είναι να διασφαλισθεί ο συντονισμός των ενεργειών, η επιτάχυνση υλοποίησης αποφάσεων για το χώρο της Βόρειας Ελλάδας και ταυτόχρονα να εξασφαλιστεί η λειτουργία, με έδρα την Θεσσαλονίκη, ενός αποκεντρωμένου υποστηρικτικού μηχανισμού, απαραίτητου για την εφαρμογή μιας συνολικής πολιτικής για τα Βαλκάνια και τις Παρευξείνιες χώρες.

1.3.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Ειδικότερα, ως προς την Διεύθυνση Περιφερειακής Ανάπτυξης του ΥΠ.ΕΘ.Ο., που τώρα μετονομάστηκε σε Δ/ση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, η αρμοδιότητα του Γ.Γ. Περιφέρειας δεν είναι μόνο τυπική αλλά και ουσιαστική γιατί το αντικείμενο της Διεύθυνσης αφορά άμεσα τις προγραμματικές αρμοδιότητες του Γ.Γ. Περιφέρειας και του Περιφερειακού Συμβουλίου. Όμως παρά την άμεση αυτή σχέση του αντικειμένου της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Ανάπτυξης με τις αρμοδιότητες του Γ.Γ. Περιφέρειας, διαπιστώθηκε ότι στην πράξη δεν υπάρχει ουσιαστική λειτουργική σύνδεση. Αυτό συνιστά και το κεντρικό οργανωτικό πρόβλημα της Περιφέρειας.

Σήμερα, η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης ουσιαστικά δεν υποστηρίζει επιστημονικά και τεχνικά τον Γ.Γ. Περιφέρειας. Αντίθετα έχουν δημιουργηθεί από την ίδρυση της Περιφέρειας άτυπα όργανα του Γ.Γ. που έχουν συγκροτηθεί από επιστημονικό κυρίως προσωπικό, αποσπασμένο από διάφορες υπηρεσίες. Τα όργανα αυτά στηρίζουν τον Γ.Γ. Περιφέρειας στο προγραμματικό του έργο για την παρακολούθηση και τον σχεδιασμό των Π.Ε.Π. της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

1.3.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Εκτός από το προγραμματικό έργο που είναι και η κύρια αρμοδιότητα του Γ.Γ. Περιφέρειας, υπάρχουν και δυο διαχειριστικά αντικείμενα με λιγότερα ουσιαστικά προβλήματα. Το πρώτο αντικείμενο είναι η διοικητική εποπτεία στις διανομαρχιακές υπηρεσίες που είναι καθαρά τυπική και που στη σημερινή της μορφή επιβαρύνει τις σχετικές διαδικασίες με περισσότερη γραφειοκρατία και δημιουργεί μια μη ορθολογική διάσταση της ουσιαστικής αρμοδιότητας διοίκησης των υπηρεσιών αυτών από τα αντίστοιχα Υπουργεία στην Αθήνα, και τις τυπικές αρμοδιότητες του Γ.Γ. Περιφέρειας για τη διοίκησή τους. Το πρόβλημα αυτό και το αντιστοιχο γραφειοκρατικό βάρος, αναμένεται ότι θα περιορισθεί από τη σταδιακή κατάργηση αυτών των υπηρεσιών σε περιφερειακό επίπεδο. Όμως σε κάθε περίπτωση θα παραμένει για την Περιφέρεια η εποπτεία των υπηρεσιών του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Υπ. Πολιτισμού.

1.3.4 ΘΕΣΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πέραν των προβλημάτων που συνδέονται με την εσωτερική δομή και στελέχωση των υπηρεσιών της Περιφέρειας θα πρέπει να αναφερθούν και οι παρακάτω αδυναμίες που δεν επιτρέπουν στην Περιφέρεια να έχει

ουσιαστικότερο ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία:

- Η δομή, οι μεταξύ τους διασυνδέσεις και η μεθοδολογία παράλληλης λειτουργίας των Επιτροπών Παρακολούθησης των ΠΕΠ και στα διάφορα διοικητικά όργανα που έχουν δικαιοδοσία στις ίδιες περιοχές (Υπ. Μακεδονίας - Θράκης, Περιφέρεια Κ.Μ., Νομαρχίες) αποτελούν ένα σύνθετο σύστημα χωρίς απόλυτα ξεκαθαρισμένες επιμέρους αρμοδιότητες.
- Η σύνδεση της Περιφέρειας με τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ δεν είναι ουσιαστική. Η Περιφέρεια με τα διοικητικά της όργανα (Περιφερειακό Συμβούλιο, Γ. Γ. Περιφέρειας) δεν έχει τη δυνατότητα προγραμματικής διαχείρισης του αντίστοιχου προς την Περιφέρεια Π.Δ.Ε. και υλοποίησης προγραμματικών έργων με περιφερειακή διάσταση¹⁴.

Είναι φανερό ότι η διερεύνηση των κατάλληλων λύσεων για τα παραπάνω θέματα θα επιδράσει και στη διαμόρφωση, μετά από λεπτομερέστερη μελέτη, της οργανωτικής δομής των υπηρεσιών της Περιφέρειας.

Τέλος, τίθεται και το θέμα του τρόπου ορισμού του Γ.Γ. Περιφέρειας και της υπηρεσιακής του κατάστασης, στο βαθμό που ο τρόπος αυτός επηρεάζει την ανάδειξη του θεσμού της Περιφέρειας ως πραγματικά αποκεντρωμένου και αυτόνομου οργάνου προγραμματισμού και αναπτυξιακής παρέμβασης. Εκτός από τον σημερινό τρόπο ορισμού (μετακλητή θέση με επιλογή από την εκάστοτε Κυβέρνηση) υπάρχουν βέβαια και άλλες λύσεις όπως, π.χ. θέση με θητεία ορισμένου χρόνου με επιλογή μετά από διαδικασίες άκρωσης στη Βουλή ή με επιλογή από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

¹⁴ Ε.Ε.Τ.Α.Α., ΕΚΕΘΕΣΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, Οκτώβριος, Αθήνα 1989

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

2.1 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Οι συζητήσεις οι οποίες διεξάγονται εδώ και πολλά χρόνια, αναφορικά με τα Αναπτυξιακά Προγράμματα των ΚΠΣ, περιστρέφονται αρκετές φορές γύρω από το ζήτημα της σχετικής αποτυχίας τους. Οι συζητήσεις αυτές καταλήγουν στο να εντοπίζουν "υπεύθυνους" για την κατάσταση αυτή και πολλές φορές προτείνουν και λύσεις οι οποίες συνήθως παραπέμπονται στις ελληνικές καλένδες. Μεταξύ των "υπευθύνων" εξέχουσα θέση κατέχουν το κράτος και οι περιφερειακές αρχές του, οι ανάδοχοι των έργων, οι τοπικοί φορείς, η ίδια η υφή των έργων και διάφοροι άλλοι παράγοντες. Δυστυχώς όμως, σε ελάχιστες των περιπτώσεων έχει αναλυθεί η βασική συνιστώσα της επιτυχίας των προγραμμάτων, η οποία κατά τη γνώμη μας είναι το Σύστημα Διοίκησης.

Τα προγράμματα των ΚΠΣ δημιουργούν απαιτήσεις διοίκησης, πράγμα το οποίο αντιμετωπίστηκε από τα αρμόδια εθνικά και κοινοτικά όργανα με την εισαγωγή ενός Συστήματος Διοίκησης το οποίο αποτελείται από τους παρακάτω συντελεστές:

Επιτροπή Παρακολούθησης (ΕπΠΑ)

Αυτή, υπό την προεδρία του προέδρου της, είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη λήψη των απαιτούμενων αποφάσεων.

Γραμματεία της ΕπΠΑ (ΓΕΠ)

Η Γραμματεία αυτή είναι αρμόδια για τον συντονισμό της εφαρμογής και υλοποίησης του ΠΕΠ. Οι αρμοδιότητές της είναι καθ' εαυτού εκτελεστικές.

Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ

Είναι αρμόδιο όργανο για το συντονισμό, την παρακολούθηση και τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με την πορεία υλοποίησης του ΚΠΣ σε εθνικό επίπεδο.

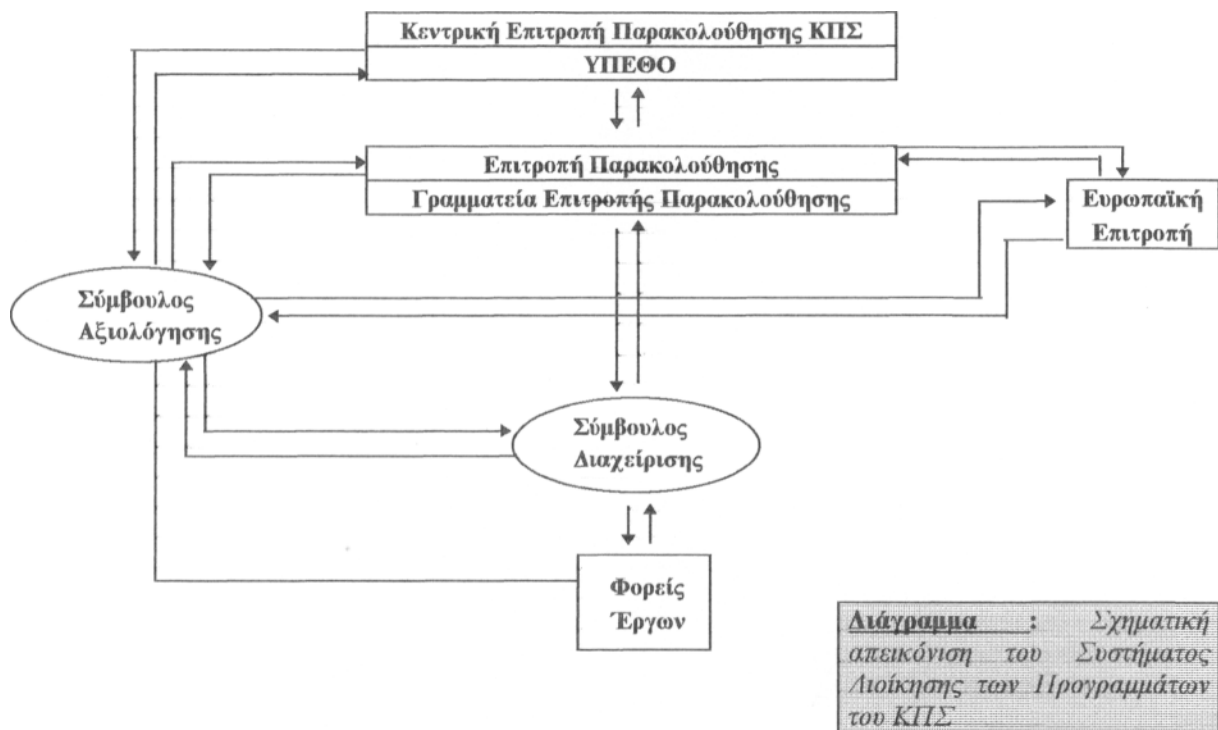
Σύμβουλος Διαχείρισης

Υποστηρίζει τη λειτουργία της ΓΕΠ, παρακολουθεί τη φυσική, οικονομική και χρηματοδοτική εξέλιξη των έργων και ενεργειών, τους φορείς υλοποίησης, αξιολογεί και εισηγείται προτάσεις για την άρση των ενδεχόμενων προβλημάτων και εκκρεμοτήτων.

Σύμβουλος Αξιολόγησης

Αναφέρεται στον Πρόεδρο της ΕπΠΑ και υποβοηθά στο έργο τους, εκτός από την ΓΕΠ και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην υλοποίηση των έργων του ΠΕΠ. Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης αξιολογεί και παρακολουθεί το πρόγραμμα.

Το παρακάτω σχεδιάγραμμα παρουσιάζει με σαφήνεια τους συντελεστές του Συστήματος Διοίκησης.

2.2 ΟΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο προγραμματικός σχεδιασμός

Ο βαθμός αυτοπροσδιορισμού της Περιφέρειας όσον αφορά την ανάπτυξη της είναι κρίσιμο θέμα και αποτελεί στοιχείο του ίδιου πλαισίου της περιφερειακής πολιτικής. Ουσιαστικά, πολιτική που δεν χαράσσεται κατά κύριο λόγο από την ίδια την Περιφέρεια δύσκολα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί "περιφερειακή". Γενικά, όμως, η προγραμματική λειτουργία

της Περιφέρειας έχει επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στον τομέα του περιφερειακού σχεδιασμού και της περιφερειακής ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός είναι ένας μηχανισμός ο οποίος εφαρμόζεται, τόσο πριν από την εφαρμογή-υλοποίηση των Προγραμμάτων, ώστε αυτά να εκπονηθούν με τις καλύτερες προδιαγραφές, όσο και κατά τη διάρκεια αυτής, ώστε να διορθωθούν ενδεχόμενες αδυναμίες, οι οποίες θα μπορούσαν να εκτρέψουν την πορεία τους.

Η χρηματοδότηση

Αναφέρεται στους φορείς εκείνους οι οποίοι έχουν αναλάβει τη χρηματοδότηση των έργων των προγραμμάτων και οι οποίοι θα πρέπει να είναι σε συνεχή επαγρύπνηση για να προλαμβάνονται προβλήματα που άπτονται της χρηματοδότησης των έργων και να συνεχίζεται απρόσκοπτα η χρηματοδότησή τους.

Η υλοποίηση

Είναι μια από τις βασικές πτυχές του συστήματος διοίκησης, αφού από την καλή και οργανωμένη λειτουργία των φορέων υλοποίησης εξαρτάται η ομαλή και επιτυχής έκβαση των έργων και του προγράμματος κατ' επέκταση.

Η διοίκηση

Πρόκειται όχι απλά για κάποιο προσωποποιημένο φορέα ο οποίος έχει αναλάβει να διοικεί το πρόγραμμα, αλλά αφορά ένα σύνολο φορέων, οργάνων και διαδικασιών, οι οποίοι και είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση και επιτυχία του προγράμματος στο σύνολό του.

Η παρακολούθηση - πληροφόρηση

Οι μηχανισμοί παρακολούθησης της υλοποίησης των Περιφερειακών Προγραμμάτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική ολοκλήρωσή τους. Η παρακολούθηση της υλοποίησης μετουσιώνεται μέσα από τη Γραμματεία της ΕΠ και τους εξωτερικούς συμβούλους. Πρόκειται ουσιαστικά για μια νέα θεώρηση της παρακολούθησης της υλοποίησης, η οποία όμως αναχαιτίζεται από διάφορα προβλήματα τα οποία έχουν εντοπισθεί στο παρελθόν και χαρακτηρίζουν τα ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Ενδεικτικά τέτοια προβλήματα παρατίθενται στη συνέχεια:

- Έλλειψη επάρκειας υλικών μέσων.
- Πενιχρή αποτελεσματικότητα του Πληροφοριακού Συστήματος.
- Ατελής αξιοποίηση της τεχνικής βοήθειας.
- Υποτίμηση της σημασίας του ανθρώπινου παράγοντα στην παρακολούθηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων, η οποία σχετίζεται αφενός με την απουσία θεσμοθετημένου πλαισίου συνεργασίας και συντονισμού διοικητικών παραγόντων και αφετέρου με την έλλειψη κινήτρων (υλικής και ηθικής ανταμοιβής) των παραγόντων που ασχολούνται με την παρακολούθησή τους.

Το πληροφοριακό σύστημα

Το πληροφοριακό σύστημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό στο σύστημα διοίκησης των Περιφερειακών Προγραμμάτων καθόσον η μεταβίβαση της πληροφορίας συνιστά το πεδίο μεταφοράς μεταξύ ανθρώπων και μηχανισμών. Το Πληροφοριακό Σύστημα στο παρελθόν ευθυνόταν για τη χαμηλή αποδοτικότητα του Συστήματος Διοίκησης των προγραμμάτων και συνακόλουθα επηρέαζε τα κριτήρια λήψης αποφάσεων.

Η λήψη αποφάσεων

Αφορά όλους εκείνους οι οποίοι με τις αποφάσεις τους θα επηρεάζουν σε υψηλό βαθμό την επιτυχία του προγράμματος, είτε βρίσκονται ψηλά είτε χαμηλά στην διοικητική ιεραρχία. Βασική προϋπόθεση για τη λήψη σωστών αποφάσεων είναι η παροχή των κατάλληλων πληροφοριών στους λήπτες αποφάσεων.

Ο έλεγχος

Αναφέρεται σ' όλους τους φορείς αλλά και στις διαδικασίες οι οποίοι είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο του προγράμματος τόσο κατά τη διάρκεια εφαρμογής του όσο και μετά το πέρας του.

Η τεχνική βοήθεια

Πρόκειται για μια σχετικά νέα πτυχή του συστήματος διοίκησης η οποία ενισχύει την αποτελεσματικότητά του και αφορά την παροχή κάθε μέσου, χρηματικού ή υλικοτεχνικού το οποίο θα συμβάλει στην επιτυχία του προγράμματος. Πρέπει να κρίνεται αφενός η αποτελεσματικότητά της και αφετέρου να αποτιμάται ο ρόλος και το έργο των διαφόρων εξωτερικών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

2.3 Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα Προγράμματα του ΚΠΣ ως ολοκληρωμένα με σαφείς χρονικούς, χρηματοοικονομικούς και φυσικούς στόχους απαιτούν σαφείς μεθόδους και τρόπους ορθολογικής διαχείρισης, προς τις οποίες δεν μπορούσε να αντεπεξέλθει η ελληνική δημόσια διοίκηση, η οποία ταλανιζόταν από χρόνια

προβλήματα γραφειοκρατίας και συνακόλουθης δυσκινησίας. Απαιτήθηκε προς τούτο υπέρβαση του συστήματος και αυτή επετεύχθη με τη σύσταση μιας παράπλευρης ιεραρχίας, απαλλαγμένης από τις αδυναμίες της κλασσικής ιεραρχίας της δημόσιας διοίκησης και γι' αυτό αποδοτικής και ευέλικτης.

Η κλασσική δομή της δημόσιας διοίκησης περιλαμβάνει μια διαδρομή από τις περιφερειακές διευθύνσεις υπουργείων προς την κεντρική διοίκηση ή από τις περιφερειακές υπηρεσίες των οργανισμών στις κεντρικές τους υπηρεσίες ή στα εποπτευόμενα υπουργεία. Η νέα δομή ξεκινά από τα όργανα σχεδιασμού και τους υπεύθυνους έργων και καταλήγει στην Επιτροπή Παρακολούθησης και τον πρόεδρο της. Στη καινοτόμα δομή περιλαμβάνονται επίσης και οι εξωτερικές συμβουλευτικές υπηρεσίες δηλ. εκείνες των Συμβούλων Διαχείρισης, Συμβούλων Αξιολόγησης και Τεχνικών Συμβούλων. Η υιοθέτηση αυτών των δυο παράλληλων σκελών δημιούργησε ουσιαστικά διαξονική αμφοτεροβαρή οργανωτική δομή. Τα δυο αυτά σκέλη του οργανωτικού σχήματος συνδέονται μεταξύ τους με το Πληροφοριακό Σύστημα. Ειδικότερα, μπορεί να ειπωθεί ότι ο κλασσικός δρόμος αφορά κυρίως το συμβατικό σύστημα υλοποίησης και αποτελεί μοχλό υλοποίησης των έργων, ενώ ο δεύτερος δρόμος αφορά το σχεδιασμό, τη λήψη των αποφάσεων και το συντονισμό κατά την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων και καταλήγει στην Επιτροπή Παρακολούθησης (ΕΠ). Η ΕΠ έχει υπερτοπικό χαρακτήρα καθόσον σε αυτή συμμετέχουν εκπρόσωποι της κεντρικής διοίκησης (ΥΠΕΘΟ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) και παράλληλα εκφράζει την τριμερή εταιρική σχέση (Περιφέρεια - Κεντρική Διοίκηση - ΕΕ). Κατά συνέπεια το καινοτομικό οργανωτικό σχήμα εκφράζει ταυτόχρονα την κοινοτική διάσταση των διαρθρωτικών προγραμμάτων - που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ και το ελληνικό κράτος - και την τριμερή εταιρική διαδικασία λήψης αποφάσεων¹⁵.

¹⁵ ΣΑΜΑΘΡΑΚΑΣ Β., "Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΑΜΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΠΣ", Περ. Διοικητική Ενημέρωση, Σεπτέμβριος, Αθήνα 1997

Η Γραμματεία της ΕΠ συντονίζει τις διαδικασίες υλοποίησης των Περιφερειακών Προγραμμάτων. Τη διαδικασία υλοποίησης συνεπικουρούν οι Σύμβουλοι Διαχείρισης και Αξιολόγησης και οι Τεχνικοί Σύμβουλοι. Καθίσταται λοιπόν προφανές ότι η αποτελεσματικότητα του διαξονικού αμφοτεροβαρούς συστήματος στηρίζεται σημαντικά στη λειτουργικότητα του δίπτυχου Γραμματεία ΕΠ/Διαχείριση, Αξιολόγηση και Τεχνικοί Σύμβουλοι.

Συμπερασματικά λοιπόν συνάγεται ότι ενώ η υλοποίηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων εναπόκειται κυρίως στο πρώτο σκέλος του συστήματος (κεντρικοί και περιφερειακοί φορείς της δημόσιας διοίκησης, οργανισμοί, τοπική αυτοδιοίκηση) προσετέθησαν νέοι θεσμοί στο επίπεδο εφαρμογής του, οι οποίοι συμβάλλουν στην υπέρβαση των αδυναμιών της δημόσιας διοίκησης και την επίταση των ρυθμών υλοποίησής του.

2.4 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΜΦΟΤΕΡΟΒΑΡΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ

Το αμφοτεροβαρές οργανωτικό σχήμα, το οποίο συνοπτικά αναπτύχθηκε προηγούμενα χαρακτηρίζεται από διάφορα πλεονεκτήματα (ευελιξία και προσαρμοστικότητα) αλλά συνοδεύεται και από διάφορα μειονεκτήματα και περιοριστικούς παράγοντες. Αυτοί εντοπίστηκαν στο παρελθόν, φαίνεται όμως ότι εξακολουθούν να υφίστανται. Κατωτέρω αναφέρονται ενδεικτικά τέτοιοι ανασχετικοί παράγοντες:

- i. Η θεσμική αδυναμία της Περιφέρειας. Το κλασικό (πρώτο) σκέλος του οργανωτικού σχήματος υπερισχύει έναντι του δεύτερου (καινοτόμου) αποδυναμώνοντας έτσι και την έννοια της λέξεως που περιγράφει συνολικά το οργανωτικό σχήμα. Το φαινόμενο αυτό αποδίδεται στη μηδενική θεσμική δυνατότητα της Περιφέρειας να προωθήσει την εφαρμογή των αποφάσεων της ΕΠ μολονότι ο Γ.Γ. της Περιφέρειας είναι ο πολιτικά υπεύθυνος για την επιτυχία του περιφερειακού σχεδιασμού. Για την άρση αυτού του

- φαινομένου καταλυτικό ρόλο έχει η διοικητική θεσμοθέτηση της Περιφέρειας.
- ii. Η μη πλήρης αποδοχή της έννοιας του συνεκτικού προγράμματος. Οι Φορείς Υλοποίησης δεν συλλαμβάνουν πλήρως την έννοια του "ευρύτερου συνεκτικού προγράμματος" και συνακόλουθα δεν προσαρμόζονται στις απαιτήσεις για συντονισμό, διαρκή και αξιόπιστη ροή πληροφοριών κατά μήκος του δεύτερου σκέλους κυρίως λόγω του ότι η εφαρμογή των Περιφερειακών Προγραμμάτων ξεφεύγει από το οροθετημένο τεχνικό αντικείμενο κάθε υπηρεσίας.
- iii. Ο συντονισμός της Γραμματείας της ΕΠ και των Συμβούλων. Για να αποδώσει ο θεσμός απαιτείται συντονισμένη και συγκροτημένη λειτουργία των συμβούλων και της ΓΕΠ. Αυτό μάλλον δεν πραγματοποιήθηκε γιατί αφενός η ΓΕΠ αρκέσθηκε στο ρόλο υποβολής προτάσεων προς την ΕΠ και της διεκπεραίωσης, ενώ ο θεσμός των συμβούλων αντιμετωπίστηκε επί μακρόν ως εξωγενής και μεταβατικός και άρα υποβιβάστηκε το κύρος και ο ρόλος του.

2.5 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Η Επιτροπή Παρακολούθησης των Προγραμμάτων είναι το αρμόδιο όργανο που αποφασίζει για την αναμόρφωση των Προγραμμάτων και ιδίως τις κατανομές των δεσμεύσεων. Κατά την υλοποίηση των Προγραμμάτων λαμβάνουν χώρα συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης. Σε αυτές τις συνεδριάσεις έχουν παραστεί σχεδόν όλα τα μέλη. Η ποιότητα του διαλόγου και της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της ΕπΠα υποδηλώνει ότι η τριμερής εταιρική σχέση είναι αρμονική και ισότιμη. Η ποιότητα και το βάθος του δημοκρατικού διαλόγου που λαμβάνει χώρα στα πλαίσια της ΕπΠα οριοθετείται αυτόματα από τη φύση και τον χαρακτήρα των έργων των Προγραμμάτων. Συγκεκριμένα, η δράση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

σε κάθε Περιφέρειας είναι το συμπλήρωμα των έργων των Περιφερειακών Προγραμμάτων και εκείνων των εθνικών ΕΠ. Συνάγεται δηλαδή ότι πολλά από τα έργα των Περιφερειακών Προγραμμάτων έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα προς αντιστοιχία του εθνικού σκέλους. Αυτή η συμπληρωματικότητα είναι προφανές ότι επιβάλλει ένα περιορισμό τις επιλογές των Περιφερειών και ευρύτερα στο σχεδιασμό των Περιφερειακών Προγραμμάτων καθόσον ήταν περίπου εξ αρχής γνωστό ποιά έργα κεντρικών φορέων επρόκειτο να ενταχθούν σ' αυτά. Η εσωτερική επικοινωνία με τους λοιπούς φορείς επικεντρώνεται κυρίως με τις νομαρχίες γεγονός που ερμηνεύεται από την αναγκαιότητα της προγραμματικής λειτουργίας των Νομαρχιακών Συμβουλίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Α' Κ.Π.Σ.

3.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ 1989-1993

Η αναπτυξιακή στρατηγική για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, κατά την περίοδο '89-'93 απέβλεπε στην ισόρροπη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και με τη βοήθεια της κοινοτικής συγχρηματοδότησης, είχε ως βασική επιδίωξη την επίτευξη των παραπάνω στόχων:

1. Ενίσχυση της παραγωγικότητας του πρωτογενή τομέα.
2. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας του δευτερογενή τομέα.
3. Βελτίωση βασικών τεχνικών και κοινωνικών υποδομών.
4. Συντονισμένη τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη. Προστασία του περιβάλλοντος.
5. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού (με μέτρα εκπαίδευσης-κατάρτισης) και προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας.
6. Βέλτιστη αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού.

1. Ενίσχυση της παραγωγικότητας του πρωτογενή τομέα

Η εξασφάλιση των χρηματοδοτικών πόρων στα πλαίσια υλοποίησης του πρώτου στόχου, επιτεύχθηκε, μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και από τις Δημόσιες Επενδύσεις.

Οι παρεμβάσεις που επιχειρήθηκαν στοχεύουν κυρίως:

- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα με μέτρα που αφορούσαν:

- τις αναδιαρθρώσεις των καλλιεργειών,
- τη δημιουργία υγιούς ζωικού δυναμικού,
- την ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων (με τον εξοπλισμό του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Ποιοτικού Ελέγχου των Φυτών Θεσσαλονίκης, την κατασκευή και τον εξοπλισμό του Ινστιτούτου Μελισσοκομίας Ν. Μουδανιών).
- Στον εκσυγχρονισμό των Γεωργικών δομών μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης εφαρμοσμένης Γεωργικής Έρευνας, ενίσχυσης επενδυτικών δραστηριοτήτων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και εγκατάστασης νέων γεωργών.
- Στη βελτίωση της παραγωγικής υποδομής,
 - με την κατασκευή έργων αξιοποίησης υδάτινου δυναμικού (π.χ. Αρδευτικό έργο Χαμηλής ζώνης Αραπίτσας - Ν. Ημαθίας, Ενωτική διώρυγα Αλιάκμονα - Αξιού, Στραγγιστικά αντλιοστάσια Γέφυρας - Χαλάστρας - Ν. Θεσσαλονίκης),
 - με την αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας, αξιοποίηση γεωθερμικών πεδίων, κατασκευή θερμοκηπίων.
- Στον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή των δομών μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

2. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας του δευτερογενή τομέα

Για την οργανωμένη ανάπτυξη της βιομηχανίας και βιοτεχνίας στην Περιφέρεια χωρίς αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, πραγματοποιήθηκε σειρά έργων σε Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙ.ΠΕ.) και Βιοτεχνικά Πάρκα (ΒΙ.ΠΑ.) μέσω των Κοινοτικών Προγραμμάτων.

Στην επίτευξη του παραπάνω στόχου, συνέβαλαν:

- Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων της HELEXPO -ΔΕΘ από το πρόγραμμα INTERREG.
- Η δημιουργία και ανάπτυξη περιφερειακών φορέων παροχής υπηρεσιών στις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες που προσφέρουν πολλαπλή στήριξη

σε όλο το φάσμα των λειτουργιών τους και προωθώντας τη διείσδυσή τους στις χώρες των Βαλκανίων, της Ανατολικής Ευρώπης και της Κοινοτικής Αγοράς.

- Η βελτίωση του εξοπλισμού, η επέκταση των εγκαταστάσεων και η δημιουργία νέων βιομηχανικών μονάδων και επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, που υποστηρίχθηκαν και μέσω του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου 1892/90.
- Η κατασκευή από το Εθνικό Πρόγραμμα Έρευνας και Τεχνολογίας Πάρκου Θεσσαλονίκης με συγχρηματοδότηση από το ΜΟΠ Μακεδονίας - Θράκης. Η δημιουργία του Κέντρου Καινοτομιών Θεσσαλονίκης. Η εκπόνηση Ερευνητικών Προγραμμάτων, που συνδέουν την έρευνα με την παραγωγή, από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και άλλα Ερευνητικά Ιδρύματα.

3. Βελτίωση βασικών τεχνικών και κοινωνικών υποδομών

Στο πλαίσιο του παραπάνω στόχου το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης χρηματοδότησε έργα μεγάλης κλίμακας για τη βελτίωση του δικτύου μεταφορών και τηλεπικοινωνιών, την αναζήτηση και χρήση νέων μορφών παραγωγής ενέργειας και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας.

Χαρακτηριστικά αναφέρονται: η κατασκευή αυτοκινητόδρομου "Εύζωνοι - Θεσσαλονίκη - Λάρισα - Αθήνα", η κατασκευή της Εγνατίας Οδού, εντός των ορίων της Περιφέρειας, τα έργα εκσυγχρονισμού και βελτίωσης του σιδηροδρομικού δικτύου (ηλεκτροκίνηση, σηματοδότηση, αμφιδρόμηση), τα έργα βελτίωσης και υποδομής του Λιμένα Θεσ/νίκης, η μετατροπή του σε Ευρωλιμένα, η αύξηση της λειτουργικής και μεταφορικής ικανότητας του Διεθνούς Αεροδρομίου "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" (επέκταση Αίθουσας Επιβατών, βελτίωση εγκαταστάσεων, συνεργείο συντήρησης Ο.Α., Εκπαιδευτικό Κέντρο, βελτίωση διαδρόμων).

Εξάλλου, επιδιώχθηκε η εξασφάλιση της περιφερειακής συνοχής με την κατασκευή περιφερειακών και τοπικών δικτύων και μεταφορών. Προς την κατεύθυνση αυτή στοχεύουν τα έργα: α) οδικής σύνδεσης περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος με τους κύριους Διεθνείς και Εθνικούς οδικούς άξονες και το Αεροδρόμιο "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" (π.χ. οδός Καλλικράτεια - Μουδανιά, Γαλάτιστα,

Πρόδρομος, Θεσ/νίκη - Μηχανιώνα, Αλυκές - Κατερινόσκαλα), β) εξυπηρέτησης των ενδοαστικών μετακινήσεων στην ευρύτερη περιοχή της Θεσ/νίκης και βελτίωσης των συνδέσεων με τους διεθνείς άξονες, το Λιμάνι, το Αεροδρόμιο και τη Βιομηχανική Περιοχή, γ) οδοποιίας και λιμενικά, για την αντιμετώπιση των τοπικών και επαρχιακών μεταφορικών αναγκών.

Στα πλαίσια του ίδιου στόχου, βελτιώθηκαν οι παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας με ενέργειες που αφορούν: ενίσχυση της κτιριακής υποδομής των Περιφερειακών και Νομαρχιακών Νοσοκομείων (επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις, νέα κτίρια, Νοσοκομεία ΑΧΕΠΑ, Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ Θεσ/νίκης, καθώς και Νοσοκομείο Κιλκίς), βελτίωση και εκσυγχρονισμό του Νοσοκομειακού εξοπλισμού, κατασκευή νέων υπερσύγχρονων Νοσοκομειακών Μονάδων (Νοσοκομείο Γιαννιτσών δυναμικότητας 180 κλινών το οποίο ήδη λειτουργεί, Νοσοκομείο Παπαγεωργίου), ίδρυση Κέντρων Υγείας, Αγροτικών Ιατρείων και Καταστημάτων του ΙΚΑ, κατασκευή νέων παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών καθώς και έργα βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των υπαρχόντων.

4. Συντονισμένη τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη. Προστασία του περιβάλλοντος.

Με βασικό στόχο τη διεύρυνση του τουριστικού χώρου και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με παράλληλη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, έχουν προωθηθεί έργα και ενέργειες που αποβλέπουν:

- Στη βελτίωση των βασικών υποδομών εξυπηρέτησης των τουριστικών αναγκών (δρόμοι, λιμάνια, αεροδρόμια, τηλεπικοινωνίες, βιολογικοί καθαρισμοί, διαχείριση απορριμμάτων).
- Στη δημιουργία ειδικών υποδομών, οι οποίες στηρίζουν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως είναι η αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων (Δίον, Βεργίνα, Αμφίπολη) ή διατηρητέων οικισμών και μνημείων (Άνω Πόλη Θεσ/νίκης, Βέροια, Αρναία, Βυζαντινό Μουσείο) κ.λπ.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη διαχείριση και ανάδειξη της πολιτιστικής

κληρονομιάς του Άγιου Όρους με έργα και ενέργειες που συγχρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να αναφερθεί η λειτουργία του Κέντρου Βιοτόπων/Υγροτόπων για τη μελέτη και συντονισμό των δράσεων για την προστασία και διατήρησή τους.

5. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού (με μέτρα εκπαίδευσης-κατάρτισης) και προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) χρηματοδότησε μεγάλο αριθμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπληρωματικά της εθνικής επαγγελματικής κατάρτισης του ΟΑΕΔ, που υλοποιήθηκαν από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και Εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Η συνολική χρηματοδότηση του ΕΚΤ για την περίοδο 1990-93 έφθασε τα 48 εκατ. ECU, ενώ στα προγράμματα συμμετείχαν περί τα 15.000 άτομα.

Στον τομέα της εκπαίδευσης ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην ενίσχυση των υποδομών, ώστε να καλυφθεί μέρος των επιτακτικών αναγκών σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, σε όλους τους Νομούς της Περιφέρειας (π.χ. έργα κτιριακής υποδομής των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Θεσ/νίκης και Σερρών, έργα κατασκευής και επέκτασης Κέντρων Τεχνικής Εκπαίδευσης και Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων σε διάφορες πόλεις της Περιφέρειας).

Ιδιαίτερη θέση, από πλευράς χρηματοδοτήσεων, κατέχει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης (έργα ενίσχυσης και επέκτασης της κτιριακής υποδομής του Πανεπιστημίου, όπως, επεκτάσεις κτιρίων Πολυτεχνικής, Φιλοσοφικής, Νομικής Σχολής, Κέντρο Αποκατάστασης Παραπληγικών, Ανέγερση Κτιρίου Δασολογικού Τμήματος κ.α.)

Εξάλλου, στα πλαίσια των προγραμμάτων ERASMUS και LINGUA την περίοδο 1989-1993 ενισχύθηκε η μετάβαση 2.120 ελλήνων φοιτητών σε πανεπιστήμια χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ 1.575 φοιτητές από τις χώρες αυτές έκαναν μέρος των σπουδών τους στη Θεσσαλονίκη.

6. Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού με ενίσχυση πρωτοβουλιών ανάπτυξης.

Με κύριο στόχο την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων σε τοπικό επίπεδο, ενεργοποιήθηκαν οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς κατευθύνσεις όπως η δημιουργία μικρών τοπικών επιχειρήσεων, η επιμόρφωση του τοπικού πληθυσμού, η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και η διατήρηση της τοπικής παράδοσης. Οι ενέργειες αυτές συγχρηματοδοτήθηκαν από τα προγράμματα ΕΑΠΤΑ και LEADER.

3.1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΠ 1989-1993 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) 1989-1993 της Κεντρικής Μακεδονίας είναι ένα Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανήκει στο Περιφερειακό τμήμα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) 1989-1993 για την Ελλάδα. Περιλαμβάνει τις παρεμβάσεις περιφερειακού επιπέδου, που έγιναν στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας την περίοδο 1989-1993 και για την υλοποίησή τους υπήρξε συνδρομή από τα Διαρθρωτικά Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΕΓΤΠΕ-Π της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε με την Απόφαση C (90)1497/2 της 30-7-90 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε εφαρμογή της Απόφασης C(90)563 της 30-3-90 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την οποία εγκρίθηκε το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1989-1993 για την Ελλάδα¹⁶.

¹⁶ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, "Η ΑΠΟΦΑΣΗ Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ", Βρυξέλλες 1989

3.1.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η απόφαση έγκρισης του Προγράμματος καθόρισε τα οικονομικά στοιχεία του Προγράμματος (σε τιμές 1989) ως εξής:

Συνολικός Προϋπολογισμός	:	365.926.000	ECU
Δημόσια Δαπάνη	:	361.415.000	ECU
Κοινοτική Συμμετοχή	:	212.934.000	ECU

η συμμετοχή κάθε Διαρθρωτικού Ταμείου καθορίστηκε ως εξής:

ΕΤΠΑ	:	152.401.000	ECU
ΕΚΤ	:	42.599.000	ECU
ΕΓΤΠΕ-Π	:	17.934.000	ECU

Μετά τις τροποποιήσεις του προγράμματος τα οικονομικά στοιχεία του Προγράμματος διαμορφώθηκαν σε (τιμές 1993) ως εξής:

Συνολικός Προϋπολογισμός	:	427.092.447	ECU
Δημόσια Δαπάνη	:	423.726.864	ECU
Κοινοτική Συμμετοχή	:	294.338.506	ECU

η συμμετοχή κάθε Διαρθρωτικού Ταμείου αντίστοιχα, διαμορφώθηκε ως εξής:

ΕΤΠΑ	:	225.760.734	ECU
ΕΚΤ	:	47.959.544	ECU
ΕΓΤΠΕ-Π	:	20.618.228	ECU

Οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν από όλες τις ενέργειες του Προγράμματος ανέρχονται σε 429.319.575 ECU.

Αναλυτικότερα οι δεσμεύσεις και τελικές πληρωμές του Προγράμματος διαμορφώνονται ως εξής:

	Δεσμεύσεις	Πληρωμές	Ποσοστό
Συνολικό Κόστος	427.092.447 ECU	429.319.575 ECU	100,54 %
Δημόσια Δαπάνη	423.726.864 ECU	425.898.775 ECU	100,52 %
Κοινοτική Συμμετοχή	294.338.506 ECU	298.361.277 ECU	101,37 %

Αντίστοιχα τα παραπάνω ποσά κατανέμονται ανά Διαρθρωτικό Ταμείο ως εξής:

ΕΤΠΑ

	Δεσμεύσεις	Πληρωμές	Ποσοστό
Συνολικό Κόστος	328.878.648 ECU	330.298.722 ECU	100,43 %
Δημόσια Δαπάνη	328.575.910 ECU	329.940.901 ECU	100,42 %
Κοινοτική Συμμετοχή	225.760.734 ECU	227.491.336 ECU	101,77 %

ΕΚΤ

	Δεσμεύσεις	Πληρωμές	Ποσοστό
Συνολικό Κόστος	67.600.705 ECU	68.405.964 ECU	101,19 %
Δημόσια Δαπάνη	67.600.705 ECU	68.405.964 ECU	101,19 %
Κοινοτική Συμμετοχή	47.959.544 ECU	50.250.367 ECU	104,78 %

ΕΓΤΠΕ - Π

	Δεσμεύσεις	Πληρωμές	Ποσοστό
Συνολικό Κόστος	30.613.094 ECU	30.614.889 ECU	100,01 %
Δημόσια Δαπάνη	27.550.249 ECU	27.551.910 ECU	100,01 %
Κοινοτική Συμμετοχή	20.618.228 ECU	20.619.573 ECU	101,01 %

Οι Δεσμεύσεις και οι Τελικές Πληρωμές ανά Μέτρο και ανά Υποπρόγραμμα παρουσιάζονται σε Πίνακες¹⁷.

¹⁷ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, "ΠΕΠ 1989-1993 - ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ", Ιούλιος Θεσσαλονίκη 1996

Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1989-1993

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΩΜΩΝ

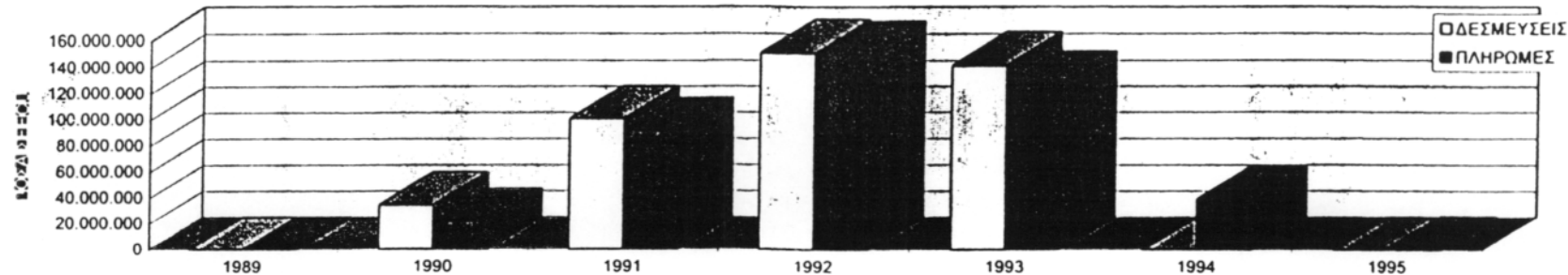
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ποσό σε ΕCU/S

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ-ΠΛΗΡΩΜΕΣ		1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	78.333	34.633.794	100.408.415	150.663.498	141.308.407	0	0	427.092.447
	ΣΤΟΧΟΣ *	78.333	34.712.127	113.290.061	172.713.768	164.878.529	37.811.119	874.700	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	21.830.481	91.239.791	149.143.646	127.071.217	39.066.250	968.190	429.319.575
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		62,89%	80,54%	86,35%	77,07%	103,32%	110,69%	100,52%
ΛΙΠΟΣΙΑ ΛΑΙΠΑΝΗ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	78.333	34.412.098	99.590.789	149.429.821	140.215.823	0	0	423.726.864
	ΣΤΟΧΟΣ*	78.333	34.490.431	112.472.437	171.262.141	163.451.495	37.352.497	851.494	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	21.608.783	90.640.117	148.026.469	126.101.277	38.577.279	944.850	425.898.775
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		62,65%	80,59%	86,43%	77,15%	103,28%	110,96%	100,51%
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	47.000	19.777.833	57.279.439	112.072.365	105.161.869	0	0	294.338.506
	ΣΤΟΧΟΣ*	47.000	19.824.833	65.420.520	126.052.783	120.194.800	25.620.556	640.968	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	11.683.752	51.440.102	111.019.852	94.575.957	28.932.875	708.739	298.361.277
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		58,93%	78,63%	88,07%	78,69%	112,93%	110,57%	101,37%

*ΣΤΟΧΟΣ : Το άθροισμα των δεσμεύσεων των Μέτρων του έτους αναφοράς και των αναπορρόφητων Μέτρων των προηγούμενων ετών

ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1989-1993

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΩΜΩΝ

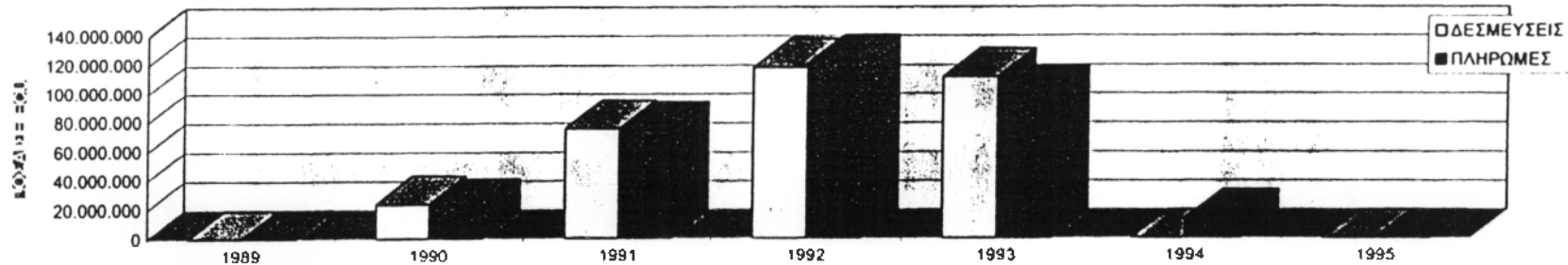
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΤΠΑ

Ποσό σε ECUS

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ-ΠΛΗΡΩΜΕΣ		1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	78.333	23.700.509	75.649.217	117.985.129	111.465.460	0	0	328.878.648
	ΣΤΟΧΟΣ *	78.333	23.778.842	77.893.175	121.319.844	112.145.488	12.587.454	128.561	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	21.534.884	74.558.460	120.639.816	99.561.841	13.783.465	220.256	330.298.722
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ	0,00%	90,56%	95,72%	99,44%	88,78%	109,50%	171,32%	100,43%
ΛΙΠΟΣΙΑ ΛΑΙΑΝΗ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	78.333	23.700.509	75.616.622	117.884.733	111.295.713	0	0	328.575.910
	ΣΤΟΧΟΣ *	78.333	23.778.842	77.860.580	121.230.065	111.972.717	12.561.548	128.561	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	21.534.884	74.515.248	120.553.061	99.413.448	13.704.004	220.256	329.940.901
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		90,56%	95,70%	99,44%	88,78%	109,09%	171,32%	100,42%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΤΠΑ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	47.000	12.807.910	41.020.487	88.413.550	83.471.787	0	0	225.760.734
	ΣΤΟΧΟΣ *	47.000	12.854.910	42.247.070	90.215.607	83.272.596	8.714.223	98.767	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	11.628.327	40.445.012	90.414.798	74.560.086	10.277.920	165.192	227.491.336
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		90,46%	95,73%	100,22%	89,54%	117,94%	167,25%	100,77%

*ΣΤΟΧΟΣ : Το άθροισμα των δεσμεύσεων των Μέτρων του έτους αναφοράς και των αναπορρόφητων Μέτρων των προηγούμενων ετών

ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1989-1993

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΩΜΩΝ

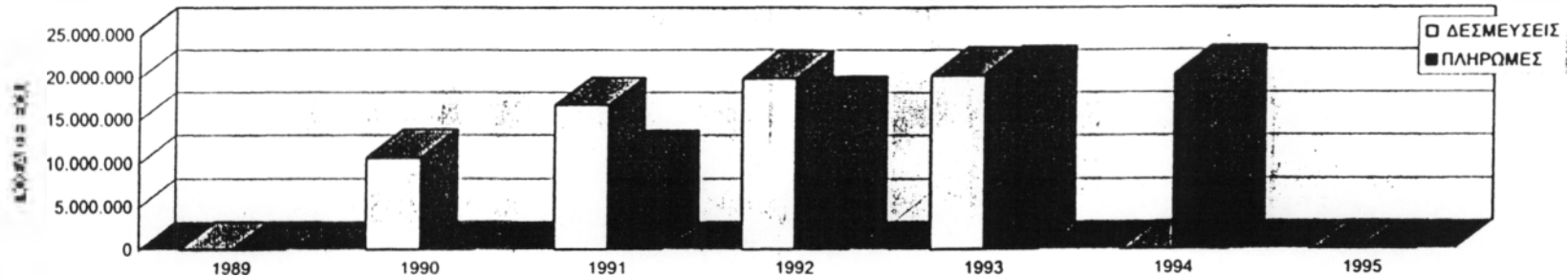
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΚΤ

Ποσό σε ECUS

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ-ΠΛΗΡΩΜΕΣ		1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	0	10.637.690	16.772.172	19.921.246	20.269.597	0	0	67.600.705
	ΣΤΟΧΟΣ*	0	10.637.690	27.409.862	36.790.052	40.121.402	19.642.906	0	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	0	10.541.056	16.938.247	20.478.496	20.448.165	0	68.405.964
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ	0,00%	0,00%	38,46%	46,04%	51,04%	104,10%		101,19%
ΛΗΜΟΣΙΑ ΛΑΪΑΝΗ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	0	10.637.690	16772172	19.921.246	20.269.597	0	0	67.600.705
	ΣΤΟΧΟΣ*	0	10.637.690	27.409.862	36.790.052	40.121.402	19.642.906	0	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	0	10.541.056	16.938.247	20.478.496	20.448.165	0	68.405.964
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		0,00%	38,46%	46,04%	51,04%	104,10%		101,19%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΚΤ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	0	6.914.499	10901912	14.940.935	15.202.198	0	0	47.959.544
	ΣΤΟΧΟΣ*	0	6.914.499	17.816.411	25.905.660	28.404.172	13.045.300	0	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	0	6.851.686	12.703.685	15.358.872	15.336.124	0	50.250.367
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		0,00%	38,46%	49,04%	54,07%	117,56%		104,78%

*ΣΤΟΧΟΣ: Το άθροισμα των δεσμεύσεων των Μέτρων του έτους αναφοράς και των αναπορρόφητων Μέτρων των προηγούμενων ετών

ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1989-1993

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΩΜΩΝ

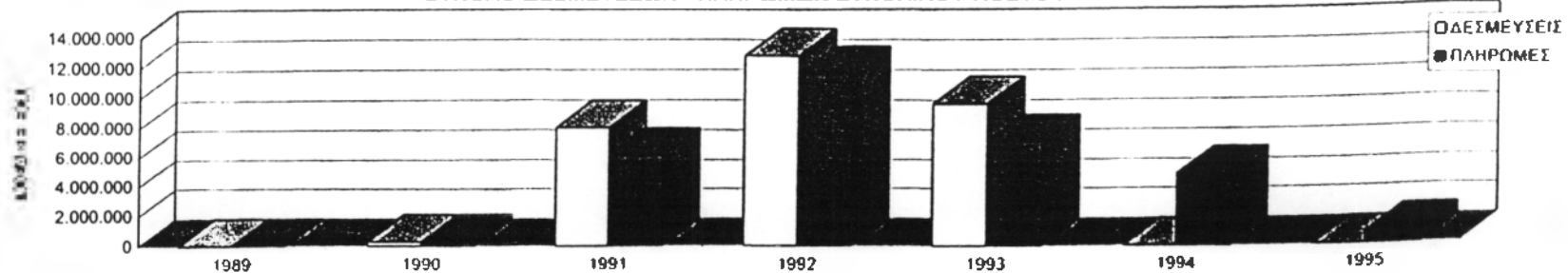
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΓΤΠΕ-Π

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ-ΠΛΗΡΩΜΕΣ		1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	0	295.595	7.987.026	12.757.123	9.573.350	0	0	30.613.094
	ΣΤΟΧΟΣ *	0	295.595	7.987.024	14.603.872	12.611.639	5.580.759	746.139	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	295.597	6.140.275	11.565.583	7.030.880	4.834.620	747.934	30.614.889
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ	0,00%	100,00%	76,88%	79,20%	55,75%	86,63%	100,24%	100,01%
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	0	73.899	720.195	11.623.842	8.650.513	0	0	27.550.249
	ΣΤΟΧΟΣ *	0	73.899	7.201.995	13.242.024	11.357.376	5.148.043	722.933	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	73.899	5.583.813	10.535.161	6.209.333	4.425.110	724.594	27.551.910
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		100,00%	77,53%	79,56%	54,67%	85,96%	100,23%	100,01%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΓΤΠΕ-Π	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	0	55.424	5357040	8.717.880	6.487.884	0	0	20.618.228
	ΣΤΟΧΟΣ *	0	55.424	5.357.040	9.931.516	8.518.031	3.861.033	542.202	
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	0	55.424	4.143.403	7.901.369	4.656.998	3.318.831	543.547	20.619.573
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΤΟΧΟΥ		100,00%	77,35%	79,56%	54,67%	85,96%	100,25%	100,01%

Ποσό σε ECUS

*ΣΤΟΧΟΣ : Το άθροισμα των δεσμεύσεων των Μέτρων του έτους αναφοράς και των αναπορρόφητων Μέτρων των προηγούμενων ετών

ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

3.1.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι αναπτυξιακοί στόχοι του Προγράμματος όπως αναφέρονται και στην απόφαση έγκρισης του είναι:

- Η Βελτίωση των Βασικών Υποδομών
- Η Ενίσχυση του Πρωτογενή Τομέα
- Η Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων
- Η Αξιοποίηση των Τουριστικών και Πολιτιστικών Πόρων
- Η Ενίσχυση των Πρωτοβουλιών Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού και
- Η Προστασία του Περιβάλλοντος

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων ήταν απαραίτητη η συμμετοχή των Προγραμμάτων του Εθνικού Σκέλους του ΚΠΣ 89-93, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, του ΜΟΠ Μακεδονίας - Θράκης και των ενεργειών για τις οποίες δεν υπήρξε Κοινοτική συνδρομή.

Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 1989-1993 περιλαμβάνει έργα υποδομής Περιφερειακού, Νομαρχιακού και Τοπικού επιπέδου, Προγράμματα Κατάρτισης, ενισχύσεις στον Πρωτογενή Τομέα, για την αντιμετώπιση προβλημάτων ειδικών προβλημάτων (Ασθένειες φυτών, μετεγκαταστάσεις κτηνοτροφικών μονάδων κ.λπ.), ενέργειες υποβοήθησης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και ενέργειες υποστήριξης του Προγράμματος.

Για την επιλογή των επιμέρους ενεργειών του Προγράμματος ελήφθησαν υπόψη,

- τα έργα και οι ενέργειες των Προγραμμάτων του Εθνικού Σκέλους και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών που προγραμματίστηκαν να γίνουν στο χώρο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας,
- η αναγκαιότητα ολοκλήρωσης έργων και ενεργειών που βρίσκονται ήδη σε φάση υλοποίησης και
- η δυνατότητα περαίωσης των ενεργειών εντός των χρονικών ορίων υλοποίησης του ΠΕΠ.

3.1.4 ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 1989-1993 έχει την ίδια δομή όπως και όλα τα άλλα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα της Ελλάδας της περιόδου 1989-1993.

Διαρθρώνεται σε πέντε (5) Υποπρογράμματα. Τρία (3) από αυτά αντιστοιχούν σε κάθε ένα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία από τα οποία προέρχεται η Κοινοτική συμμετοχή και έχουν αντίστοιχα το όνομα "ΕΤΠΑ", "ΕΚΤ" και "ΕΓΤΠΕ-Π", ένα Υποπρόγραμμα το "ΕΑΠΤΑ" αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση και ακόμη υπάρχει το Υποπρόγραμμα "ΕΦΑΡΜΟΓΗ" για τη στήριξη ολόκληρου του Προγράμματος.

Με τη διάρθρωση αυτή εξυπηρετείται καλύτερα η οικονομική παρακολούθηση του Προγράμματος ανά Διαρθρωτικό Ταμείο, δεν γίνεται όμως εμφανής η συμμετοχή των Υποπρογραμμάτων και των Μέτρων στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων του Προγράμματος.

Συγκεκριμένα τα Υποπρογράμματα είναι:

Υποπρόγραμμα Α "ΕΤΠΑ"

Το υποπρόγραμμα αυτό συγχρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το ΕΤΠΑ και υποδιαιρείται σε τρία Υπό-Υποπρογράμματα.

A.1 "ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ"

A.2 "ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ"

A.3 "ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ"

και περιλαμβάνει συνολικά 22 Μέτρα.

Υποπρόγραμμα Β "ΕΚΤ"

Το υποπρόγραμμα αυτό συγχρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το ΕΚΤ και περιλαμβάνει 5 Μέτρα.

Υποπρόγραμμα Γ "ΕΓΤΠΕ-Π"

Το υποπρόγραμμα αυτό συγχρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το ΕΓΤΠΕ-Π και περιλαμβάνει 9 Μέτρα. Το περιεχόμενο των Μέτρων διαφοροποιήθηκε με την

απόφαση έγκρισης τροποποίησης του Προγράμματος χωρίς όμως μεταβολή του συνολικού τους αριθμού.

Υποπρόγραμμα Δ "ΕΑΠΤΑ"

Το υποπρόγραμμα αυτό συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και από το ΕΚΤ και περιλαμβάνει 2 Μέτρα που αντιστοιχούν στο Διαρθρωτικό Ταμείο το οποίο συμμετέχει στην χρηματοδότηση των επιμέρους ενεργειών.

3.1.5 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Το σύνολο των έργων και των ενεργειών ή των συγκεκριμένων τμημάτων τους, όπως αυτά έχουν συμπεριληφθεί στο Πρόγραμμα έχουν ολοκληρωθεί.

Λόγω αδυναμίας ανταπόκρισης του ΠΕΠ 89-93 στο σύνολο των οικονομικών απαιτήσεων όλων των έργων και των ενεργειών που εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα ένα μέρος των απαιτούμενων πιστώσεων ύψους 31.414 χιλ. Ecu καλύφθηκε δεσμεύσεις του ΠΕΠ 1994-1999 στο οποίο δημιουργήθηκε Ειδικό Υποπρόγραμμα για την ολοκλήρωση ημιτελών έργων του 1ου Κ.Π.Σ.

Οι ενέργειες που συμπεριλήφθησαν στο Ειδικό Υποπρόγραμμα του ΠΕΠ 94-99, προέρχονται από Μέτρα των Υποπρογραμμάτων "ΕΤΠΑ", "ΕΑΠΤΑ" και "ΕΓΤΠΕ-Π". Προσδιορίστηκαν από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ 94-99 στην πρώτη της Συνεδρίαση τον Νοέμβριο του 1994 και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και οι προϋποθέσεις που τέθηκαν κατά τη διαδικασία έγκρισης του ΠΕΠ 94-99 και συμπεριλήφθησαν στο Δελτίο του Μέτρου.

Ως τελευταία προθεσμία για την ολοκλήρωση του φυσικού τους αντικείμενου ορίστηκε η 31-12-95 η ίδια δηλαδή ημερομηνία την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ΠΕΠ 89-93.

Στην Τελική έκθεση του ΠΕΠ 89-93 ως φυσικό αντικείμενο παρουσιάζεται το συνολικό φυσικό αντικείμενο των ενεργειών του Προγράμματος ανεξάρτητα εάν ένα μικρό μέρος του καλύφθηκε οικονομικά από το Ειδικό Υποπρόγραμμα του ΠΕΠ 94-99. Η παρουσίαση αυτή κρίθηκε απαραίτητη επειδή ο διαχωρισμός του φυσικού

αντικειμένου μιας ενέργειας σε δυο Προγράμματα είναι πρακτικά σχεδόν αδύνατη.

3.1.6 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στη σύνταξη, διαχείριση και παρακολούθηση του προγράμματος εφαρμόστηκε όπως ορίζεται από τον κανονισμό 2052/88 η Εταιρική Σχέση των τριών ενδιαφερομένων μερών, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, των Εθνικών Αρχών και Περιφέρειας. Η Περιφέρεια κυρίως επειδή βρισκόταν στα πρώτα βήματα οργάνωσης και λειτουργίας της αντιμετώπισε σημαντικά προβλήματα στην όλη διαδικασία εφαρμογής του Προγράμματος.

Το Σύστημα Διοίκησης του Προγράμματος καθορίστηκε από Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και εξειδικεύθηκε με ειδικές διατάξεις που ενσωματώθηκαν στο αντίστοιχο τμήμα του ΠΕΠ με την έγκρισή του.

Σύμφωνα με τα παραπάνω η διοίκηση του ΠΕΠ ασκήθηκε μέσω της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος η οποία ορίστηκε με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Στην Επιτροπή Παρακολούθησης, ο Πρόεδρος και Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας και μέλη της, οι Νομάρχες της Περιφέρειας, ο εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι εκπρόσωποι των Εθνικών Αρχών (Αρμόδια Υπουργεία, Εθνικής Οικονομίας, Γεωργίας, Εργασίας, Εσωτερικών και Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων), οι εκπρόσωποι των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που συμμετέχουν στην χρηματοδότηση των έργων και τα μέλη της Γραμματείας της Επιτροπής Παρακολούθησης οι οποίοι είχαν την ευθύνη συντονισμού του Προγράμματος και την παρακολούθηση υλοποίησης των Υποπρογραμμάτων.

Για την υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής Παρακολούθησης δημιουργήθηκε η Γραμματεία της Επιτροπής Παρακολούθησης η οποία αποτελείται από τον Συντονιστή του Προγράμματος, τους υπεύθυνους των Υποπρογραμμάτων και άλλα άτομα από τη Δημόσια Διοίκηση με αποκλειστική απασχόληση την τρέχουσα παρακολούθηση του Προγράμματος και την προετοιμασία των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης του

Προγράμματος και την ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ. για την πρόοδο και τις ανάγκες του ΠΕΠ.

Η λειτουργία της Γραμματείας της Επιτροπής Παρακολούθησης γινόταν κάτω από την καθοδήγηση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ως Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΕΠ.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδρίασε με πλήρη σύνθεση τρεις φορές κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος, υπήρξαν όμως πολλές αποφάσεις της με την λεγόμενη "Γραπτή Διαδικασία" και πραγματοποιήθηκαν πολλές "Τεχνικές Συσκέψεις" με τους εκπροσώπους των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Υπουργείων.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος, χρειάστηκε να αντιμετωπισθούν από την Επιτροπή Παρακολούθησης και κυρίως από τη Γραμματεία του ΠΕΠ πολλά προβλήματα σχετιζόμενα:

- με την εξασφάλιση χρηματοδότησης των ενεργειών του Προγράμματος,
- με τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων υλοποίησης με τους άλλους φορείς του Δημοσίου, ώστε να λαμβάνονται οι απαραίτητες επιμέρους αποφάσεις, απαραίτητες, σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία,
- με τον προσδιορισμό του φυσικού αντικειμένου κάθε έργου ή ενέργειας ώστε να δημιουργείται ολοκληρωμένο έργο ή ολοκληρωμένη λειτουργικά φάση του,
- με τον προσδιορισμό του οικονομικού αντικειμένου κάθε έργου που εξασφαλίζει την ολοκλήρωση και λειτουργικότητά του,
- την ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης και των αντίστοιχων εθνικών αρχών για την πορεία των δαπανών για την τροποποίηση των χρηματοδοτικών σχημάτων των Μέτρων και των Υποπρογραμμάτων,
- με την εφαρμογή των Κοινοτικών Κανονισμών και των αποφάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ.

Τα προβλήματα μεγεθύνθηκαν κυρίως λόγω:

- Της έλλειψης θεσμικού πλαισίου, που να εξασφαλίζει τις αποκεντρωμένες αρμοδιότητες στην Περιφέρειας, για την οικονομική διαχείριση των πιστώσεων

και για την λήψη αποφάσεων υλοποίησης των ενεργειών του προγράμματος.

- Του θεσμικού καθεστώτος παραγωγής έργων, το οποίο δεν είχε προσαρμοσθεί στη λογική της παραγωγής σαφώς προσδιορισμένων εκ των προτέρων σε φυσικό και οικονομικό αντικείμενο ολοκληρωμένων έργων αλλά επέτρεπε την κατασκευή μη λειτουργικών τμημάτων έργων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται η ανάγκη συχνών μεταβολών του απαιτούμενου κόστους για την παράδοση ολοκληρωμένων και λειτουργικών έργων.
- Της δυσχέρειας ενημέρωσης αλλά κυρίως της αποδοχής από τους φορείς υλοποίησης, του ολοκληρωμένου προγραμματισμού με συγκεκριμένο οικονομικό και χρονικό ορίζοντα και συγκεκριμένους όρους υλοποίησης και κατάργηση της πρακτικής, της υλοποίησης μεμονωμένων έργων ή τμημάτων χωρίς προγραμματισμό για την εξασφαλισμένη της χρηματοδότησης και του χρόνου ολοκλήρωσης.
- Της έλλειψης θεσμικά οργανωμένου πλαισίου λειτουργίας του μηχανισμού Παρακολούθησης του Προγράμματος (Γραμματεία του ΠΕΠ) με περιγραφή των θέσεων, του αντικείμενου κάθε θέση και των απαιτούμενων τυπικών και ουσιαστικών προσόντων του προσωπικού που καλείται να τις καλύψει, αλλά και η έλλειψη εθνικών οδηγιών προσδιορισμού των υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης απέναντι στην Επιτροπή Παρακολούθησης και τη Γραμματεία ως φορείς διαχείρισης του προγράμματος.

Για την υποβοήθηση στην υλοποίηση του Προγράμματος είχε προβλεφθεί κατά τη σύνταξη του προγράμματος το Υποπρόγραμμα "ΕΦΑΡΜΟΓΗ".

Η ανάγκη όμως δημιουργίας θεσμικού για την ύπαρξη και λειτουργία ενδιάμεσου φορέα καθυστέρησαν την ενεργοποίησή του μέχρι το 1992 με αποτέλεσμα να μην υπάρχει Τεχνική Βοήθεια στο κρίσιμο χρόνο έναρξης του Προγράμματος (1990-1991) κατά τον οποίο αναλήφθηκε και το σύνολο σχεδόν των

νομικών δεσμεύσεων για την υλοποίηση των επιμέρους έργων και ενεργειών του Προγράμματος.

Τον Μάρτιο του 1992 και ενώ για το σύνολο σχεδόν των έργων είχε ήδη αρχίσει η υλοποίηση, έγινε εγκατάσταση του Συμβουλίου Διαχείρισης του ΠΕΠ ο οποίος βοήθησε κυρίως στην συγκέντρωση πληροφοριών για τον προσδιορισμό του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των επιμέρους έργων και του συνόλου του Προγράμματος.

Η σύμβαση του Συμβούλου Διαχείρισης, μετά από μια ετήσια, μια εξαμήνη και μια τετράμηνη ανανέωση έληξε οριστικά στις 31-1-1995 σχεδόν ένα χρόνο πριν από την λήξη του Προγράμματος και πριν από την περαίωση του φυσικού αντικειμένου των επιμέρους έργων και την οριστικοποίηση των δαπανών τους.

3.1.7 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η οργάνωση του Προγράμματος σε Υποπρογράμματα έγινε με αντιστοίχιση ενός Υποπρογράμματος σε κάθε Διαρθρωτικό Ταμείο, με αποτέλεσμα να εξυπηρετείται καλύτερα κυρίως η οικονομική παρακολούθηση του Προγράμματος ανά Διαρθρωτικό Ταμείο, να μην γίνεται όμως εμφανής η συμμετοχή των Υποπρογραμμάτων και των Μέτρων στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων του προγράμματος.

Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω καθιστά σχεδόν αδύνατη την μεμονωμένη αξιολόγηση του Προγράμματος και η αξιολόγησή του γίνεται μόνο στα πλαίσια της αξιολόγησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 1989-1993 στο σύνολό του.

Η τρέχουσα αξιολόγηση του ΠΕΠ είχε ανατεθεί για το 1992 σε Γραφείο Συμβούλων Αξιολόγησης χωρίς να ακολουθήσει ανανέωσή της για τα επόμενα χρόνια.

3.1.8 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για την συνολική πορεία του Προγράμματος μπορεί να αναφερθεί ότι:

- ολοκληρώθηκαν και με τη χρηματοδότηση από το Ειδικό Υποπρόγραμμα του ΠΕΠ 1994-1999 στο σύνολό τους σχεδόν, τα έργα και οι ενέργειες που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα,
- απορροφήθηκε το σύνολο των πιστώσεων που είχαν εγκριθεί με την αρχική έγκριση του Προγράμματος αλλά και των αυξήσεων που εγκρίθηκαν με την τελική τροποποίηση του Προγράμματος,
- αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν κατά την διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος και αποτελούν πλέον εμπειρία για την αντιμετώπιση αντίστοιχων προβλημάτων των Προγραμμάτων του ΚΠΣ 1994-1995,
- τα αναπτυξιακά αποτελέσματα του προγράμματος μπορεί να αξιολογηθούν μόνο στα πλαίσια της συνολικής αξιολόγησης των προγραμμάτων του ΚΠΣ 1989-1993 επειδή οι ενέργειες του ΠΕΠ ήταν αλληλοσυμπληρούμενες με τις ενέργειες των άλλων Προγραμμάτων του ΚΠΣ που γινόταν παράλληλα στην ίδια περιοχή.

3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ 1994 - 1995

Η αναπτυξιακή στρατηγική μέσω των προγραμμάτων του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (1994-1999), επιδιώκει την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Περιφέρειας, προκειμένου να αξιοποιηθεί η στρατηγική της θέσης στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο. Με το 2ο ΚΠΣ συμπληρώνεται και ολοκληρώνεται η προσπάθεια που καταβλήθηκε στα πλαίσια του 1ου ΚΠΣ (1989-1993). Για το σκοπό της; αξιοποίησης της στρατηγικής θέσης προωθούνται μια σειρά αναπτυξιακών έργων, με Κοινοτική συγχρηματοδότηση, τα οποία θα συμβάλλουν στην επίτευξη των παρακάτω στόχων:

- 1. Ενδυνάμωση του νέου ρόλου της Περιφέρειας και ανάδειξη του μητροπολιτικού χαρακτήρα της Θεσσαλονίκης,*
- 2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων,*
- 3. Βελτίωση των βασικών υποδομών των αστικών κέντρων και της ποιότητας ζωής,*
- 4. Ανάπτυξη του αγροτικού τομέα,*
- 5. Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού.*

Ενδυνάμωση του νέου ρόλου της Περιφέρειας και ανάδειξη του μητροπολιτικού χαρακτήρα της Θεσσαλονίκης

Ο νέος ρόλος της Περιφέρειας και η ανάδειξη της Θεσσαλονίκης σε μητροπολιτικό κέντρο των Βαλκανίων συνδέονται με τη δυνατότητα να αποτελέσει η περιοχή τον κύριο πόλο μιας εκτεταμένης οικονομικής ενδοχώρας.

Στα πλαίσια του στόχου αυτού δίνεται ιδιαίτερο βάρος στην ολοκλήρωση της βελτίωσης του βασικού κατακόρυφου οδικού άξονα της χώρας Αθήνας - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων, ενώ παράλληλα προωθείται το έργο κατασκευής της Εγνατίας οδού, Ηγουμενίτσας - Θεσσαλονίκης - Κήπων Έβρου. Με την ολοκλήρωση των δυο αυτών σημαντικών οδικών έργων, καθώς και τον εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου Αθήνας - Θεσσαλονίκης - Ειδομένης η Θεσσαλονίκη αναδεικνύεται σε κόμβο βαλκανικών και διευρωπαϊκών μεταφορικών δικτύων. Ήδη έχουν επίσης προωθηθεί και ολοκληρώνονται τα έργα βελτίωσης της

υποδομής του λιμένα Θεσσαλονίκης και η μετατροπή του σε ευρωλιμένα καθώς και η αύξηση της λειτουργικής και μεταφορικής ικανότητας του Διεθνούς Αεροδρομίου "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" (επέκταση αίθουσας επιβατών, βελτίωση εγκαταστάσεων, συνεργείο συντήρησης Ο.Α., εκπαιδευτικό κέντρο, βελτίωση διαδρόμων). Παράλληλα χρηματοδοτείται η βελτίωση των οδικών συνδέσεων της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης με τους εθνικούς άξονες, το λιμάνι και το αεροδρόμιο, βελτίωση της μεταφορικής υποδομής που συνδέει τις βιομηχανικές περιοχές με το εθνικό δίκτυο, καθώς και η βελτίωση - εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού του λιμένος Θεσσαλονίκης. Ήδη υλοποιούνται ή έχουν ολοκληρωθεί οι οδικές συνδέσεις Καλλικράτεια - Μουδανιά, Γαλάτιστα - Πρόδρομος, Θεσσαλονίκη - Μηχανιώνα, Αλυκές - Κατερινόσκαλα καθώς έργα βελτίωσης των ενδοαστικών μετακινήσεων στη Θεσσαλονίκη.

Στα πλαίσια του ίδιου στόχου προωθείται επίσης η ανάδειξη της Θεσσαλονίκης ως το μεγαλύτερο εκπαιδευτικό κέντρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του ευρύτερου βαλκανικού χώρου προκειμένου να αποτελέσει επιστημονικό και ερευνητικό κέντρο διεθνούς ακτινοβολίας. Για το σκοπό αυτό αναβαθμίζεται ο εξοπλισμός Τ.Ε.Ι. και Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, χρηματοδοτείται η κατασκευή της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ., δημιουργείται η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή για τη λειτουργία Τμημάτων νέων Σχολών, ενώ παράλληλα χρηματοδοτείται από το Π.Ε.Π. της Περιφέρειας η κατασκευή έξι νέων Πανεπιστημιακών κτιρίων.

Ήδη υλοποιούνται έργα ενίσχυσης και επέκτασης της κτιριακής υποδομής του Πανεπιστημίου όπως επεκτάσεις κτιρίων Πολυτεχνικής, Φιλοσοφικής, Νομικής Σχολής, το Κέντρο Αποκατάστασης Παραπληγικών, το κτίριο του Δασολογικού Τμήματος κ.α.

Στη Θεσσαλονίκη επίσης εγκαταστάθηκε και ένας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το **Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής κατάρτισης (CEDEFOP)**, που μεταφέρθηκε εδώ από το Βερολίνο όπου είχε την έδρα του. Στα πλαίσια της πολιτιστικής αναβάθμισης και αξιοποίησης των σημαντικών πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας, χρηματοδοτούνται επεμβάσεις συντήρησης και προβολής μνημείων της κλασικής, βυζαντινής και νεώτερης

περιόδου. Ήδη υλοποιούνται φάσεις αποκατάστασης αρχαιολογικών χώρων (Δίον, Βεργίνα, Αμφίπολη) ή διατηρητέων οικισμών και μνημείων (Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης, Βέροια, Αρναία, ανέγερση Βυζαντινού μουσείου Θεσσαλονίκης) κ.α. Σημειώνεται ότι η Θεσσαλονίκη θα αποτελέσει την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης κατά το 1997. Ιδιαίτερο βάρος επίσης δίνεται στην ανάδειξη των μνημείων της πόλης της Θεσσαλονίκης και στη διάσωση - συντήρηση και ανάδειξη του ζωντανού μνημειακού πλούτου του Αγίου Όρους.

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Στα πλαίσια του στόχου αυτού επιδιώκεται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ με την παροχή ολοκληρωμένης τεχνικής υποστήριξης, καθώς και με τη συγκρότηση μηχανισμού για τη χρηματοδότηση ΜΜΕ με κεφάλαια υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου και κεφαλαίων εκκίνησης.

Παράλληλα, προωθείται ο εκσυγχρονισμός της επιχειρησιακής υποδομής με την συμπλήρωση των υποδομών στις Βιομηχανικές Περιοχές, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (ήδη έχει ολοκληρωθεί το Συνεδριακό Κέντρο) και η δημιουργία δυο Κλαδικών Ινστιτούτων. Επίσης, προβλέπεται η χρηματοδότηση δράσεων για την υποστήριξη καινοτομιών και τη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή. Ήδη έχουν χρηματοδοτηθεί από τα ΜΟΠ, το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης καθώς και το κέντρο Καινοτομιών Θεσσαλονίκης.

Η ανάπτυξη διαβαλκανικής συνεργασίας προωθείται επίσης στα πλαίσια του ίδιου στόχου. Προβλέπεται η ολοκλήρωση του Βαλκανικού Κέντρου Τύπου, η δημιουργία δικτύου πληροφόρησης, τεχνικής υποστήριξης και τεκμηρίωσης για την επέκταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στις Βαλκανικές χώρες, καθώς και η χρηματοδότηση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού για την παροχή εξυπηρετήσεων προς τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα Βαλκάνια και στις Παρευξείνιες χώρες.

Τον Ιούνιο του 1992 είχε οργανωθεί με μεγάλη επιτυχία η κοινοτική εκδήλωση EUROPARTENARIAT με στόχο την προσέγγιση επιχειρήσεων, όπου

συμμετείχαν 300 ελληνικές επιχειρήσεις και προσήλθαν 1.100 επισκέπτες, κυρίως από το βαλκανικό χώρο. Στον ενεργειακό τομέα ολοκληρώνεται η κατασκευή του αγωγού του φυσικού αερίου, που θα επιτρέψει την παροχή ρωσικού φυσικού αερίου για ενεργειακή, βιομηχανική και οικιακή χρήση.

Βελτίωση των βασικών υποδομών των αστικών κέντρων και της ποιότητας ζωής

Στα πλαίσια του στόχου αυτού επιδιώκεται η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, καθώς και η ισόρροπη ανάπτυξη των αστικών κέντρων της Περιφέρειας, προκειμένου να λειτουργήσουν ως τοπικοί πόλοι συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων.

Στην κατεύθυνση αυτή προβλέπονται μια σειρά επεμβάσεων οι οποίες αφορούν στην αναβάθμιση του τοπικού και επαρχιακού οδικού δικτύου, στην κατασκευή του Μετρό της Θεσσαλονίκης με τη δημιουργία γραμμών μήκους 9,5 χιλιομέτρων και στη βελτίωση και εκσυγχρονισμό της υπάρχουσας υποδομής Υγείας και Πρόνοιας με τη βελτίωση των Νομαρχιακών Νοσοκομείων, τη δημιουργία βρεφονηπιακών σταθμών και τη συμπλήρωση των εγκαταστάσεων κέντρων χρόνιας παθήσεων. Στον τομέα της Υγείας έχουν γίνει σημαντικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της κτιριακής υποδομής των περιφερειακών και νομαρχιακών νοσοκομείων (επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις, νέα κτίρια, Νοσοκομεία ΑΧΕΠΑ, Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ Θεσ/νίκης, καθώς και το Νοσοκομείο Κιλκίς). Κατασκευάστηκε και λειτουργεί το νέο σύγχρονο νοσοκομείο Γιαννιτσών δυναμικότητας 180 κλινών καθώς και Κέντρα Υγείας, Αγροτικά Ιατρεία και καταστήματα του ΙΚΑ.

Από το ΠΕΠ της Περιφέρειας προβλέπεται χρηματοδότηση για την ολοκλήρωση της ανέγερσης του περιφερειακού νοσοκομείου ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ δυναμικότητας 750 κλινών που αναμένεται να αναβαθμίσει ριζικά το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών νοσοκομειακής περίθαλψης των κατοίκων στην Περιφέρεια.

Προωθούνται έργα προστασίας του περιβάλλοντος στα οποία περιλαμβάνονται η κατασκευή δικτύων ύδρευσης (Θεσσαλονίκη, Αλεξάνδρεια,

Σέρρες, Βέροια), αποχέτευσης (Πολύκαστρο Κιλκίς, Αξιούπολη Κιλκίς, Αλεξάνδρεια, Βέροια), βιολογικού καθαρισμού (Θεσσαλονίκη, Κιλκίς, Βέροια, Σέρρες, Αλεξάνδρεια, Σοχός Θεσσαλονίκης) καθώς και χώροι συγκέντρωσης και υγειονομικής ταφής απορριμμάτων. Παράλληλα προωθούνται έργα ανάπλασης οικιστικών περιοχών καθώς και αποκατάστασης υποβαθμισμένων περιοχών.

Στα πλαίσια του ίδιου στόχου, επιδιώκεται η ανάδειξη τουριστικών περιοχών με επεμβάσεις για βελτίωση των εγκαταστάσεων ελλειμνισμού σκαφών αναψυχής, των χιονοδρομικών κέντρων, καθώς και την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών της Νέας Απολλωνίας Θεσσαλονίκης, όπου ολοκληρώνονται οι εγκαταστάσεις υδροθεραπευτηρίου και ξενοδοχειακού συγκροτήματος. Παράλληλα, προωθείται η τουριστική προβολή της Περιφέρειας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και ενθαρρύνεται η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Ανάπτυξη του αγροτικού τομέα

Η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα αποτελεί στρατηγική επιλογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Στα πλαίσια του στόχου αυτού προβλέπεται να χρηματοδοτηθεί η κατάρτιση 6.000 σχεδίων βελτίωσης της δομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, να εγκατασταθούν 3.000 νέοι γεωργοί και να υλοποιηθούν 150 σχέδια επενδύσεων μεταποίησης - εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

Από το ΠΕΠ της Περιφέρειας προωθείται η βελτίωση - κατασκευή αρδευτικών δικτύων με στόχο τον εκσυγχρονισμό της υποδομής αρδευόμενης έκτασης 112.500 στρεμμάτων και τον αναδασμό 70.000 στρεμμάτων. Ήδη υλοποιούνται έργα για τη βελτίωση της παραγωγικής υποδομής (π.χ. αρδευτικό Αραπίτσας - Ν. Ημαθίας, ενωτική διώρυγα Αλιάκμονα - Αξιού, στραγγιστικά αντλιοστάσια Γέφυρας - Χαλάστρας Ν. Θεσσαλονίκης). Στον τομέα της κτηνοτροφίας προωθούνται προγράμματα καταπολέμησης ασθενειών και γενετικής βελτίωσης του ζωικού κεφαλαίου, καθώς και προγράμματα μετεγκατάστασης πτηνοτροφικών μονάδων, με στόχο τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και την προστασία του περιβάλλοντος και τη δημόσιας υγείας.

Παράλληλα, η προώθηση του αγροτικού εξηλεκτρισμού με την ηλεκτροδότηση 2.500 γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας (γεωθερμία) θα συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό τους και στη μείωση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων.

Στον τομέα τω δασών προβλέπεται να πραγματοποιηθούν αναδασώσεις σε έκταση 8.000 στρεμμάτων, να εκτελεσθούν έργα βελτίωσης υποβαθμισμένων δασών και να κατασκευασθεί υποδομή πυροπροστασίας (αντιπυρικές ζώνες, υδατοδεξαμενές). Παράλληλα προβλέπεται η κατασκευή και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου συνολικού μήκους 315 χιλιομέτρων.

Με συγχρηματοδότηση του Γεωργικού Ταμείου (ΕΓΤΠΕ-Π) προωθείται επίσης η τοπική αγροτική ανάπτυξη, σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και τους τοπικούς φορείς. Στα πλαίσια αυτά προβλέπονται ενέργειες προώθησης γεωργικών προϊόντων, ανάπτυξης αγροτουρισμού, προστασίας του περιβάλλοντος, αποκατάστασης τοπίων καθώς και αναβάθμισης των αγροτικών οικισμών.

Παράλληλα, με συγχρηματοδότηση του ΕΤΠΑ δημιουργείται η αναγκαία υποδομή τοπικής αγροτικής ανάπτυξης, στην οποία περιλαμβάνεται η διασκευή μονάδων επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων και η ενθάρρυνση βιοτεχνικών επενδύσεων στην ύπαιθρο.

Προβλέπεται επίσης να δημιουργηθούν εργαστήρια - κέντρα ποιοτικού ελέγχου αγροτικών προϊόντων, (Περιφερειακό Κέντρο Ποιοτικού Ελέγχου των Φυτών Θεσσαλονίκης) προκειμένου να υποστηριχθεί η εναρμόνιση με την κοινοτική νομοθεσία στους τομείς προστασίας της υγείας των καταναλωτών καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας και τυποποίησης των γεωργικών προϊόντων. (Ινστιτούτο Μελισσοκομίας Ν. Μουδανιών).

Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) συγχρηματοδοτεί έργα και ενέργειες που αποσκοπούν στη βελτίωση του επιπέδου της εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και της συνεχιζόμενης κατάρτισης.

Προβλέπεται η βελτίωση του εξοπλισμού των μονάδων της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων όπως π.χ. της Θεσσαλονίκης και των Σερρών, ο εκσυγχρονισμός των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με την παραγωγή.

Παράλληλα υλοποιούνται προγράμματα κατάρτισης ανέργων και απολυόμενων ατόμων, με ιδιαίτερη έμφαση σε περιοχές υψηλής ανεργίας, όπως είναι οι νομοί Κιλκίς και Χαλκιδικής, προωθείται η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση σε επιχειρήσεις και δημιουργούνται Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης, Παρατηρητήρια Αγοράς Εργασίας και Κέντρα Κατάρτισης.

Το ΠΕΠ της περιφέρειας χρηματοδοτεί τη βελτίωση και επέκταση της υποδομής της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την κατασκευή και εξοπλισμό νέων σχολικών αιθουσών, την υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και ενέργειες αντιμετώπισης προβλημάτων κοινωνικού αποκλεισμού (άνεργοι, εξαρτημένα άτομα, άτομα με ειδικές ανάγκες) με τη δημιουργία δυο συμβουλευτικών σταθμών.

Κατά την περίοδο 1990-1993 στο πρόγραμμα του ΕΚΤ είχαν συμμετάσχει περίπου 15.000 άτομα.

3.2.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΠ 1994-1999 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η απόφαση της Επιτροπής της 29ης Ιουλίου 1994 σχετικά με τη χορήγηση συνδρομής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων και Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ) - Τμήμα Προσανατολισμού, για την υλοποίηση ενός Πολυταμειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, εντάσσεται στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης II για τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις περιφέρειες του στόχου αριθ. 1 στην Ελλάδα.

Το πρόγραμμα εγκρίθηκε με την απόφαση Ε (94) 1832/13 της 29-7-1994 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε εφαρμογή της απόφασης Ε (94) 1716 της 17-6-1994 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την οποία εγκρίθηκε το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1994-1999¹⁸.

¹⁸ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, "Η ΑΠΟΦΑΣΗ Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ", Βρυξέλλες 1994

3.2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ

3.2.2.1 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

Ενδυνάμωση του νέου ρόλου της περιφέρειας και του Μητροπολιτικού χαρακτήρα της Θεσσαλονίκης

Ο νέος ρόλος της Περιφέρειας και η ανάδειξη της Θεσσαλονίκης σε Μητροπολιτικό Κέντρο των Βαλκανίων συνδέονται με την δυνατότητα να αποτελέσει η περιοχή τον κύριο πόλο μιας εκτεταμένης οικονομικής ενδοχώρας.

Οι δράσεις του ΠΕΠ λειτουργούν συμπληρωματικά στις αντίστοιχες εθνικές και διαρθρώνονται στα ακόλουθα Μέτρα:

Μέτρο 1: Παρεμβάσεις στον τομέα μεταφορών.

Αναφέρεται στη βελτίωση των συνδέσεων της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης με τους εθνικούς άξονες, το λιμάνι και το αεροδρόμιο.

Μέτρο 2: Λιμάνι Θεσσαλονίκης

Αφορά την περαιτέρω αναβάθμιση του Λιμένα της Θεσσαλονίκης για την καλύτερη αντιμετώπιση των αυξανόμενων μεταφορικών αναγκών.

Μέτρο 3: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Οι νέες πραγματικότητες στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης γεννούν καθημερινά και νέες ανάγκες. Νέα τμήματα δημιουργούνται, νέοι τομείς επιστήμης αναδεικνύονται, που απαιτούν νέα κτιριακή υποδομή και αναβάθμιση της ήδη υπάρχουσας.

Μέτρο 4: Αναβάθμιση κεντρικών εξυπηρετήσεων της Υγείας

Οι ανάγκες για αναβάθμιση των εξυπηρετήσεων στο χώρο της υγείας και για επέκταση της εξειδικευμένης υποδομής που δεν επαρκεί, συνηγορούν στην ολοκλήρωση της ανέγερσης του νέου Περιφερειακού Νοσοκομείου στην πόλη και στη βελτίωση της υπάρχουσας υποδομής.

Μέτρο 5: Πολιτιστική Αναβάθμιση

Η ύπαρξη σημαντικών πολιτιστικών πόρων στην πόλη της Θεσσαλονίκης απαιτεί την υλοποίηση ιδιαιτέρων επεμβάσεων για την ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων της κλασικής, βυζαντινής και νεοτέρης περιόδου.

Στην ενότητα αυτή συμπεριλαμβάνεται και η περιοχή του Αγίου Όρους της οποίας τα μνημεία έχουν ανάγκη διάσωσης.

3.2.2.2 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Η στρατηγική ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, έχει ως βασικό άξονα την υιοθέτηση ενός κέντρου βάρους της όλης αναπτυξιακή προσπάθειας, στον δευτερογενή τομέα, ο οποίος κατά τεκμήριο είναι σε θέση:

- να εξασφαλίσει την παραγωγή αυξημένης (σε σχέση με άλλους τομείς) προστιθέμενης αξίας, αξιοποιώντας αποδοτικότερα του εργούντες φυσικούς πόρους,
- να προσελκύσει αργούντες ιδιωτικούς πόρους σε μακροπρόθεσμες παραγωγικές επενδύσεις, αποσπώντας τους από τις βραχυπρόθεσμες μη παραγωγικές τοποθετήσεις,
- να αποτελέσει κινητήρα της ανάπτυξης, απορροφώντας τις εκροές από άλλους τομείς και προσφέροντάς τους αναγκαίες εισροές,
- να συγκροτήσει ένα κατά το δυνατόν ολοκληρωμένο περιφερειακό παραγωγικό σύστημα, διαμορφώνοντας την Περιφέρεια σε διεθνώς ανταγωνιστικό παραγωγικό όπλο.

Με βάση τα ανωτέρω επιλέγονται οι βασικοί στόχοι του υποπρογράμματος και συγκροτούνται τα εξής μέτρα:

Μέτρο 1: Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και νέα χρηματοδοτικά μέσα.

Αφορά την ανίσχυση και παροχή υπηρεσιών προς τις ΜΜΕ της Περιφέρειας καθώς και νέες καινοτόμες μορφές χρηματοδότησης με παροχή κεφαλαίων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου και κεφαλαίων εκκίνησης.

Μέτρο 2: Εκσυγχρονισμός - ολοκλήρωση της επιχειρηματικής υποδομής.

Αφορά τη δημιουργία νέων υποδομών και συμπλήρωση των ήδη υπάρχουσών με στόχο να δοθούν νέες δυνατότητες ανάπτυξης των παραγωγικών διαδικασιών και στην προβολή των προϊόντων.

Μέτρο 3: Υποστήριξη καινοτομιών και σύνδεση έρευνας με παραγωγή

Αναφέρεται στην απευθεία επιχορήγηση δράσεων για τη μελέτη και εφαρμογή καινοτόμων παρεμβάσεων στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και η χρηματοδότηση εφαρμοσμένων μελετών.

Μέτρο 4: Ανάπτυξη διαβαλκανικής συνεργασίας.

Αποσκοπεί στην υλοποίηση προγραμμάτων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων με στόχο την καθιέρωση της Θεσσαλονίκης ως κέντρου οικονομικών δράσεων με εμβέδεια στο ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων.

Μέτρο 5: Κατάρτιση

Με στόχο τη μεγιστοποίηση του αναμενόμενου αποτελέσματος από την υλοποίηση του Υποπρογράμματος, θα επιχορηγηθούν ενέργειες κατάρτισης για επιχειρηματίες, στελέχη επιχειρήσεων και εργαζόμενους στις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στο χώρο της Κεντρικής Μακεδονίας.

3.2.2.3 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3

Βελτίωση βασικών υποδομών των αστικών κέντρων και ποιότητας ζωής.

Για την αντιστάθμιση της προσπάθειας που θα καταβληθεί:

- προς το βασικό κέντρο, τη Θεσσαλονίκη, για την ανάδειξή της σε Μητροπολιτικό κέντρο,
- προς τον κύριο τομέα, τη βιομηχανία, για την ενδυνάμωση του παραγωγικού δυναμισμού της Περιφέρειας που επικεντρώνεται σε ορισμένες περιοχές θα πρέπει να υπάρξει μια, κατά το δυνατόν, ισόρροπη ανάπτυξη στα υπόλοιπα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, τα οποία θα λειτουργήσουν έως τοπικοί πόλοι συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων και με τη σειρά τους θα στηρίξουν την περιοχή επιρροής τους.

Οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του Υποπρογράμματος και υπακούουν στις πιο πάνω κατευθύνσεις διαρθρώνονται σε έξι Μέτρα:

Μέτρο 1: Βελτίωση των Μεταφορικών Υποδομών

Αφορά παρεμβάσεις στα επαρχιακά και αστικά δίκτυα μεταφορών καθώς και βελτιώσεις στις συνδέσεις των αστικών κέντρων με το βασικό Εθνικό δίκτυο, τις τουριστικές περιοχές και τις εισόδους της χώρας ή τις όμορες περιφέρειες. Γίνονται επίσης παρεμβάσεις και σε λιμάνια.

Μέτρο 2: Αναβάθμιση των Υποδομών Υγείας - Πρόνοιας

Αφορά τον εκσυγχρονισμό της υπάρχουσας υποδομής και τη συμπλήρωση του δικτύου Νομαρχιακών Νοσοκομείων, με την αντικατάσταση υποδομών που δεν καλύπτουν τις σύγχρονες προδιαγραφές. Επίσης, την ίδρυση - λειτουργία βρεφονηπιακών σταθμών και τη συμπλήρωση εγκαταστάσεων κέντρων χρόνιων παθήσεων.

Μέτρο 3: Διαχείριση Περιβάλλοντος

Αφορά την επέκταση - εκσυγχρονισμό των δικτύων ύδρευσης - αποχέτευσης, σημειακές αναπλάσεις και την αντιμετώπιση αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε ευαίσθητες περιοχές.

Μέτρο 4: Πολιτιστική Ανάδειξη

Αναφέρεται σε επεμβάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία για

την ανάδειξη της ιστορικής φυσιογνωμίας - κληρονομιάς της περιοχής και την τουριστική τους αξιοποίηση.

Μέτρο 5: Ανάδειξη Τουριστικών Περιοχών

Γίνεται προσπάθεια για την αξιοποίηση των τουριστικών πόρων, ενθάρρυνση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και προβολή, καθώς και παρεμβάσεις σε τουριστικές περιοχές για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Μέτρο 6: Ιαματικές πηγές

Αναφέρεται στην αξιοποίηση της γεωθερμίας, με στόχο την εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών της Νέας Απολλωνίας του νομού Θεσσαλονίκης.

3.2.2.4 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4

Αγροτική Ανάπτυξη

Στον αγροτικό χώρο της Περιφέρειας, στον οποίο η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα είναι ισχυρή, απαιτείται αλλαγή κατεύθυνσης - προσανατολισμού στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων και υιοθέτηση και μη γεωργικών δραστηριοτήτων. Η Κεντρική Μακεδονία, ευνοούμενη από τις γεωκλιματικές συνθήκες, αποτελεί τη σημαντικότερη περιφέρεια από την άποψη του όγκου, της αξίας και τη ποικιλίας αγροτικών προϊόντων σε μια μεγάλη ομάδα κλάδων της αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα. Παρουσιάζει όμως σημαντικές διαφορές μεταξύ των περιοχών της, ως προς τους φυσικούς πόρους, τη διάρθρωση των κλάδων παραγωγής και το εισόδημα των γεωργών. Η διαφορά αυτή έχει γίνει πιο έντονη εξαιτίας των προβλημάτων που δημιουργούνται στη διάθεση των αγροτικών προϊόντων, λόγω Γιουγκοσλαβικής κρίσης και λόγω των επιπτώσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Τα Μέτρα του Υποπρογράμματος είναι:

Μέτρο 1: Εγγειοβελτιωτικά

Το Μέτρο αφορά τη βελτίωση των αρδευτικών δικτύων και την κατασκευή μικρών ταμειευτήρων - αρδευτικών συστημάτων, την

εκτέλεση αναδάσμου και παράλληλων έργων, καθώς και την αγροτική οδοποιία.

Με το Μέτρο αυτό θα επιτευχθεί η ορθολογικότερη χρήση του ύδατος, η συγκέντρωση της διάσπαρτης ιδιοκτησίας, κατά προτεραιότητα στις περιοχές που μειονεκτούν, η άνετη πρόσβαση στον αγροτικό χώρο, με αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων.

Μέτρο 2: Ζωικό κεφάλαιο

Το μέτρο περιλαμβάνει οικονομικές ενισχύσεις για προγράμματα γενετικής βελτίωσης ζώων, αναβάθμισης και διάσωσης - διατήρησης του αυτόχθονος γενετικού υλικού, πρόληψης και καταπολέμησης ασθενειών και παρασιτώσεων των ζώων.

Με τις ενέργειες του μέτρου αυτού επιτυγχάνεται:

- ορθολογικότερη οργάνωση της κτηνοτροφικής παραγωγής,
- βελτίωση της παραγωγικότητας των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων,
- ενίσχυση του εισοδήματος του παραγωγού,
- προστασία της δημόσιας υγείας,
- βελτίωση της σχέσης ζωικής/φυτικής παραγωγής.

Μέτρο 3: Μετεγκατάσταση πτηνο-κτηνοτροφικών μονάδων και χειρισμός αποβλήτων

Το μέτρο περιλαμβάνει τη μετεγκατάσταση των πτηνοκτηνοτροφικών μονάδων που υποχρεούνται να διακόψουν οριστικά τη λειτουργία τους και την κατασκευή εγκαταστάσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων, εκεί που υπάρχουν περιβαλλοντικά προβλήματα. Με το μέτρο αυτό διασφαλίζεται η δημόσια υγεία και αναβαθμίζεται το οικιστικό περιβάλλον της υπαίθρου.

Μέτρο 4: Βασικές Υποδομές (Αγροτικός εξηλεκτρισμός - Ύδρευση)

Το Μέτρο αφορά την ηλεκτροδότηση γεωτρήσεων, κτηνοτροφικών μονάδων και λοιπών γεωργικών εγκαταστάσεων και την ύδρευση μικρών οικισμών, κατά προτεραιότητα στις μειονεκτικές περιοχές.

Με το Μέτρο επιτυγχάνεται βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων των περιοχών που υστερούν έναντι των άλλων, συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και βελτίωση των συνθηκών και της ποιότητας ζωής.

Μέτρο 5: Δάση

Το Μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες προστασίας από πυρκαγιές και ασθένειες, αναδάσωσης, βελτίωσης υποβαθμισμένων δασών, διευθέτησης χειμάρρων, δασικής οδοποιίας και εμβολιασμών πευκοδασών στα δάση και στις δασικές περιοχές που αντιμετωπίζουν το πιο έντονα προβλήματα. Με αυτές τις δράσεις επιδιώκεται η προστασία και αναβάθμιση των δασών και η αξιοποίηση των υπαρχουσών δυνατοτήτων ανάπτυξης του δασικού πλούτου. Παράλληλα αυτές οι δράσεις θα επιφέρουν βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Μέτρο 6: Αγροτική Τοπική Ανάπτυξη (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Π.)

Περιλαμβάνει την ενίσχυση εναλλακτικών δράσεων (Αγροτουρισμός - Αγροτικές ΜΜΕ) για αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, την προώθηση οικολογικών προϊόντων, την προώθηση γεωργικών προϊόντων που δεν προορίζονται για διατροφή, καθώς και τη οργάνωση παροχής γνώσεων και Υπηρεσιών στον αγροτικό χώρο.

Το Μέτρο στοχεύει στην αξιοποίηση των φυσικών πόρων, στο ξεπέρασμα της κρίσεως ορισμένων περιοχών λόγω αναμόρφωσης της Κ.Α.Π. στην ενδυνάμωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης μέσω των πολλαπλών εναλλακτικών δραστηριοτήτων των γεωργών, των περιοχών που απειλούνται με μείωση του πληθυσμού τους.

Μέτρο 7: Αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας

Το Μέτρο αφορά την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (κυρίως γεωθερμία) για προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας (Ανθοκομία - λαχανικά).

Με το Μέτρο επιτυγχάνεται η αξιοποίηση των φυσικών πόρων, η ενίσχυση του εισοδήματος των παραγωγών, η καταπολέμηση της ανεργίας, η παραγωγή προϊόντων ποιότητας, καθώς και η προστασία του

περιβάλλοντος.

Μέτρο 8: Γεωργικά ιδρύματα

Το Μέτρο αποβλέπει στην ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής της γεωργικής έρευνας και ιδιαίτερα της εφαρμοσμένης.

Το Μέτρο στοχεύει στην εναρμόνιση με την Κοινοτική νομοθεσία, στην προστασία της υγείας των καταναλωτών, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας και τυποποίησης των γεωργικών προϊόντων.

Μέτρο 9: Υποδομές αγροτικής τοπικής ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.)

Το μέτρο αφορά τη δημιουργία υποδομής για προϊόντα που δεν προορίζονται για διατροφή, την ανάπτυξη χειροτεχνίας - βιοτεχνίας μη γεωργικών προϊόντων, την εφαρμοσμένη έρευνα σχετικά με τη γενετική βελτίωση των ζώων, καθώς και την προστασία της αλιευτικής παραγωγής.

Στόχος του μέτρου είναι η ενίσχυση της οικονομικής θέσης των παραγωγών μέσω των πολλαπλών εναλλακτικών δραστηριοτήτων, η αξιοποίηση των φυσικών πόρων, η προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.

Μέτρο 10: Κατάρτιση

Προβλέπονται ενέργειες κατάρτισης των απασχολούμενων σε θέματα άρδευσης, κτηνοτροφίας, οικολογικής γεωργίας, αγροτουρισμού, μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, κ.λπ.

3.2.2.5 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5

Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού

Οι κύριοι στόχοι του Υποπρογράμματος, ενταγμένοι στους γενικούς στρατηγικούς άξονες ανάπτυξης της Περιφέρειας και στους ειδικότερους στόχους που έχουν τεθεί, όπως αυτοί εξειδικεύονται και από τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, είναι:

- Ανάπτυξη και βελτίωση των δομών εκπαίδευσης και επαγγελματικής

κατάρτισης.

- Υποστήριξη τομέων της οικονομίας για την αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού, με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας.
- Αντιμετώπιση του προβλήματος του κοινωνικού αποκλεισμού σε μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού (παλλινοστούντες, άτομα με ειδικές ανάγκες, κ.λπ.).

Το Υποπρόγραμμα Ανθρώπινοι πόροι περιλαμβάνει 4 Μέτρα:

Μέτρο 1: Υποδομές και εξοπλισμός εκπαίδευσης

Το μέτρο αφορά τη δημιουργία νέας και την επέκταση υπάρχουσας υποδομής της β' βάθμιας εκπαίδευσης. Στοχεύει στην αύξηση των σχολικών αιθουσών για τον περιορισμό της διπλής βάρδιας λειτουργίας των σχολικών μονάδων, στη βελτίωση της σχέσης αριθμού μαθητών ανά αίθουσα και στην εξασφάλιση επαρκούς και σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού, που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Μέτρο 2: Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση για την καταπολέμηση της ανεργίας

Οι κύριοι άξονες του μέτρου αυτού είναι:

- Η εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας, σύμφωνα με τις ειδικές απαιτήσεις της αγοράς εργασίας στο χώρο της Περιφέρειας, που αντιμετωπίζει το φάσμα της ανεργίας.
- Η επανειδίκευση ανέργων σε τομείς του προδιαγράφονται από το περιεχόμενο των παρεμβάσεων για την επίτευξη των στόχων οικονομικής ανάπτυξης του Π.Ε.Π. 1994-1999.

Οι ενέργειες του μέτρου αυτού θα επικεντρώνονται σε επιλεγμένους τομείς της οικονομίας, που χρήσουν ανάγκης ενεργειών κατάρτισης, όπως προκύπτει από μελέτες της περιφερειακής αγοράς εργασίας. Αυτό, σε συνδυασμό με μια ορθολογικότερη διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων (περιορισμένος αριθμός φορέων κατάρτισης, πρότυπες θεματικές κ.λπ.), θα εξασφαλίσει τη μέγιστη δυνατή απόδοση των ενεργειών του μέτρου αυτού.

Μέτρο 3: Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού

Το μέτρο αυτό στοχεύει κυρίως:

- στην αντιμετώπιση του προβλήματος του κοινωνικού αποκλεισμού για μειονεκτούσες ομάδες πληθυσμού (παλιννοστούντες, άτομα με ειδικές ανάγκες, κ.λπ.). Το πρόβλημα αυτό πρόκειται να αντιμετωπιστεί με ένα συνολικό πλέγμα ενεργειών, εκτός της επαγγελματικής κατάρτισης, οι οποίες θα περιλαμβάνουν:
 - μελέτες διερεύνησης αναγκών και προσδιορισμού του πληθυσμού - στόχου,
 - ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα κοινωνικού αποκλεισμού,
 - δημιουργία συμβουλευτικών σταθμών και κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού.

Οι ενέργειες του μέτρου αυτού στοχεύουν, κατά κύριο λόγο, στην ικανοποίηση οξυμένων προβλημάτων, που προέκυψαν με την εγκατάσταση μεγάλου αριθμού παλιννοστούντων στην Περιφέρειά Κεντρικής Μακεδονίας.

Μέτρο 4: Ανάπτυξη δομών επαγγελματικής κατάρτισης

Το μέτρο αυτό στοχεύει:

- στη δημιουργία σταθερών δομών κατάρτισης και συνεχούς επιμόρφωσης μεγάλων επαγγελματικών ομάδων εργαζομένων,
- στη δημιουργία δομών παρακολούθησης της περιφερειακής αγοράς εργασίας και δομών τεκμηρίωσης που θα παρέχουν την κατάλληλη υποστήριξη προς τα κέντρα λήψης αποφάσεων και τους κοινωνικούς εταίρους,
- στη δημιουργία κέντρων πληροφόρησης των νέων και λοιπών ομάδων του πληθυσμού για το σύνολο των προσφερόμενων υπηρεσιών κατάρτισης και κέντρων ενεργού προσανατολισμού.

Οι ενέργειες του μέτρου έχουν πιλοτικό χαρακτήρα και επικεντρώνονται στις σημαντικότερες ανάγκες και στη γεφύρωση υφιστάμενων κενών στην παροχή υπηρεσιών κατάρτισης, επαγγελματικού προσανατολισμού, πληροφόρησης και τεκμηρίωσης.

3.2.2.6 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6

Ενίσχυση Δομών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Α.Π.Τ.Α.)

Οι παρεμβάσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Περιφέρειά μας, η οποία αντιμετωπίζει έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες μεταξύ των αγροτικών και αστικών περιοχών της, είναι ιδιαίτερα αναγκαίες. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες πρέπει να αποτελέσουν τους μοχλούς ανάπτυξης για την περιοχή τους. Με την αποκέντρωση και τη μεταβίβαση νέων αρμοδιοτήτων και πόρων, οι οποίες γίνονται προς τη Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενισχύεται η δυνατότητα σε τοπικό επίπεδο να υπάρχει μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τοπική ανάπτυξη.

Η υλοποίηση αυτού του Υποπρογράμματος, το οποίο συνδέεται με τον τρίτο στόχο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας, διέρχεται μέσα από τις παρακάτω δράσεις:

- αναβάθμιση των δικτύων τεχνικής υποδομής και των παρεχόμενων υπηρεσιών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής,
- προστασία του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος με τη χωροταξική οργάνωση και τον πολεοδομικό σχεδιασμό των Δήμων και Κοινοτήτων,
- ενίσχυση και ανάπτυξη των φορέων της τοπικής οικονομίας.

Τα Μέτρα του υποπρογράμματος αυτού είναι:

Μέτρο 1: Βασικές υποδομές

Αναφέρεται σε έργα νέου ή βελτίωση ήδη υπάρχοντος διαδημοτικού, διακοινοτικού, δημοτικού και κοινοτικού οδικού δικτύου.

Μέτρο 2: Βελτίωση της ποιότητας ζωής

Οι παρεμβάσεις του μέτρου αυτού αναφέρονται:

- στη βελτίωση της υποδομής στον τομέα υδρεύσεων - αποχετεύσεων και διαχείρισης απορριμμάτων,
- στη δημιουργία νέας ή βελτίωση ήδη υπάρχουσας κοινωνικής και πολιτιστικής υποδομής,
- στην προώθηση πολεοδομικής και χωροταξικής ανασυγκρότησης των Ο.Τ.Α.

Μέτρο 3: Υποστήριξη της τοπικής οικονομίας και παραγωγικών επενδύσεων

Αναφέρεται σε δράσεις ενίσχυσης και ανάπτυξης φορέων της τοπικής οικονομίας μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης τοπικών αγορών εργασίας, στις οποίες, ταυτόχρονα, συμβάλλει και η αξιοποίηση τοπικών τουριστικών πόρων. Η εκπόνηση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων θα εντοπίσει τις αναπτυξιακές δυνατότητες γεωγραφικών ενοτήτων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

3.2.2.7 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7*Συμπλήρωση λειτουργικών χαρακτηριστικών των έργων του Π.Ε.Π. 1989-93*

Συνοπτική Περιγραφή:

- Αντικείμενο του υποπρογράμματος αυτού είναι η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων του Ιου ΚΠΣ (ΜΟΠ και ΠΕΠ).

Ως ημιτελή θεωρούνται τα έργα εκείνα που δεν κατέστη δυνατόν να φθάσουν έναν βαθμό ολοκλήρωσης επαρκή ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν. Το παρόν υποπρόγραμμα θα καλύψει μόνον τις ελάχιστες εκείνες δαπάνες που είναι αναγκαίες για να αποκτήσουν τα έργα αυτά μια ελάχιστη λειτουργική αυτοτέλεια. Οι περαιτέρω εργασίες, οι οποίες ενδεχομένως απαιτούνται για την πληρέστερη ολοκλήρωση ενός τέτοιου έργου, θα μπορούσαν, εάν η Περιφέρεια το επιθυμεί, να προταθούν για ένταξη σε κάποιο από τα υπόλοιπα υποπρογράμματα του ΠΕΠ, οπότε και θα αντιμετωπιστεί ως νέο έργο (εφαρμογή των σχετικών κριτηρίων επιλογής).

- Δεδομένου ότι το παρόν υποπρόγραμμα αφορά την αποπεράτωση έργων αποσαφηνίζεται ότι το προς ένταξη φυσικό αντικείμενο, με το οποίο επιτυγχάνεται η ελάχιστη λειτουργική αυτοτέλεια, δεν θα πρέπει να έχει σημαντικό εκτιμώμενο κόστος και εν πάση περιπτώσει όχι μεγαλύτερο από το 50% του ήδη πραγματοποιηθέντος μέρους του έργου. Εξάιρεση από αυτόν τον κανόνα μπορεί να υπάρξει μόνο σε ειδικές περιπτώσεις και μετά από αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας Επιτροπής Παρακολούθησης.

- Ως απώτερος χρόνος αποπερατώσεως των εργασιών και καταβολής των δαπανών ορίζεται η 31η Ιουλίου 1995.
- Τα συγκεκριμένα έργα των οποίων οι υπολειπόμενες, προκειμένου να φθάσουν στην ελάχιστη λειτουργική αυτοτέλεια εργασίες θα χρηματοδοτηθούν στα πλαίσια του παρόντος υποπρογράμματος, θα αποφασιστούν από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ, ενδεχομένως με γραπτή διαδικασία, στην οποία οι Περιφερειακές αρχές θα υποβάλλουν εγκαίρως τις αναγκαίες πληροφορίες (τίτλος έργου, αρχικός προϋπολογισμός ενταγμένος στο 1ο ΚΠΣ, σημερινός προϋπολογισμός ενταγμένος στο 1ο ΚΠΣ, αρχικός προϋπολογισμός έργου, σημερινός προϋπολογισμός έργου, αιτία μη ολοκλήρωσης, περιγραφή του προτεινόμενου για ένταξη φυσικού αντικείμενου, απαιτούμενη δαπάνη, προβλεπόμενος χρόνος περάτωσης).

Τα έργα αυτά εντάσσονται σε δυο μέτρα:

Μέτρο 1: Έργα Ε.Τ.Π.Α.

Μέτρο 2: Έργα Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Π.

3.2.2.8 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8

Εφαρμογή

Το Υποπρόγραμμα "Εφαρμογή" αποτελεί θεμελιακό στοιχείο του όλου Προγράμματος, καθώς διασφαλίζει την Επιτροπή Παρακολούθησης να ενεργοποιήσει τους μηχανισμούς υποστήριξης και υλοποίησης του προγράμματος, ώστε να αντεπεξέλθει στα καθήκοντά της για την επιτυχία του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το Υποπρόγραμμα αποτελείται από τρία αλληλοσυμπληρούμενα Μέτρα, τα οποία χρηματοδοτούνται από τα αντίστοιχα ταμεία.

Μέτρο 1: Υποστήριξη ενεργειών ΕΤΠΑ

Προβολή και Πληροφόρηση για την αναπτυξιακή κατεύθυνση του ΠΕΠ.

Ενημέρωση τελικών δικαιούχων του προγράμματος. Τεκμηρίωση -

αξιολόγηση.

Μελέτες εφαρμογής ΠΕΠ. Δαπάνες εξοπλισμού, λειτουργίας Επιτροπής Παρακολούθησης.

Μέτρο 2: Υποστήριξη ενεργειών Ε.Γ.Τ.Π.Ε. - Π.

Ενημέρωση και πληροφόρηση τελικών δικαιούχων. Μελέτες έρευνας προσανατολισμού Γεωργίας και εφαρμογής των μέτρων του Υποπρογράμματος. Δαπάνες εξοπλισμού, μηχανοργάνωσης και λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Μέτρο 3: Υποστήριξη ενεργειών Ε.Κ.Τ.

Ενημέρωση και πληροφόρηση τελικών δικαιούχων. Μελέτες εξειδίκευσης αγορών εργασίας καθώς και μελέτες εφαρμογής για αντίστοιχα μέτρα υποπρογραμμάτων. Δαπάνες μηχανοργάνωσης, εξοπλισμού και λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1994 - 1999
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ (ποσά σε χιλιάδες ECU)

Α/Α	ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΣΥΝΟΛ. ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ												ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤ.	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ				ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ				ΣΥΝΟΛΟ			
					ΠΟΣΟ	%	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΓΠΕ -Π	ΧΜΠΑ	ΠΟΣΟ	%			ΚΡΑΤΙΚΗ	
			6=8...11	7									8	9		10

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1 ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1	ΠΑΡΗΛΑΒΗ ΤΙΣΗ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	42553	42553	100	3198	75	3198	0	0	0	0	10638	25	10638	0	0	0	0
2	ΑΝΑΜΗ ΒΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	8580	8580	100	4290	50	4290	0	0	0	0	4290	50	4290	0	0	0	0
3	ΠΡΟΣΒΑΣΜΑ ΕΣΠΑΔΕΥΣΗ	25137	25137	100	18853	75	18853	0	0	0	0	6284	25	6284	0	0	0	0
4	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΟΜΙΛΕΣΩΝ (ΣΥΜΠΡΕΣΙΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤ)	31914	31914	100	23936	75	23936	0	0	0	0	7978	25	7978	0	0	0	0
5	ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ	15603	15603	100	11702	75	11702	0	0	0	0	3901	25	3901	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	123.787	123.787	100	90.696	73	90.696	0	0	0	0	33.091	27	33.091	0	0	0	0

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΟΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1	ΔΥΣΗ ΑΝΤΑΓΟΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΕΛΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΜΑΤΑ	20330	14231	70	10673	52	10673	0	0	0	0	3558	18	3558	0	0	6099	30
2	ΙΣΤΙΟΠΡΟΝΙΜΟΙ ΟΔΕΣΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΒΕΠΤΗΛΑΧΗΣ ΤΥΠΟΛΟΜΩ	25531	25531	100	19149	75	19149	0	0	0	0	6382	25	6382	0	0	0	0
3	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΑΝΦΙΟΜΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ (ΕΥΡΩΠΑ) ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	16717	12766	76	9574	57	9574	0	0	0	0	3192	19	3192	0	0	1951	24
4	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑ	8510	8510	100	6382	75	6382	0	0	0	0	2128	25	2128	0	0	0	0
5	ΕΣΠΑ ΕΒΕΤ	1773	1773	100	1330	75	1330	0	0	0	0	443	25	443	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	72.861	62.811	86	47.108	65	45.778	1330	0	0	0	15.703	22	15.703	0	0	10.080	14

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1	ΚΑΛΟΠΗΛΑΓΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	159943	159943	100	119958	75	119958	0	0	0	0	39985	25	39985	0	0	0	0
2	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΡΩΤΟΕΛΕΓΧΟΥ	52415	52415	100	39311	75	39311	0	0	0	0	13104	25	13104	0	0	0	0
3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΒΕΠΤΗΛΑΧΩΝ	19785	19785	100	14839	75	14839	0	0	0	0	4946	25	4946	0	0	0	0
4	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	14007	14007	100	10505	75	10505	0	0	0	0	3502	25	3502	0	0	0	0
5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΙΟΠΡΟΝΙΜΩΝ	17730	17730	100	13298	75	13298	0	0	0	0	4432	25	4432	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	269.864	269.864	100	202.166	75	202.166	0	0	0	0	67.388	25	67.388	0	0	0	0

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	24925	24925	100	18694	75	18694	0	0	18694	0	6231	25	6231	0	0	0	0
2	ΛΟΓΟΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	16548	16548	100	12411	75	12411	0	0	12411	0	4137	25	4137	0	0	0	0

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΤΑ ΠΛΑΝΙΑ ΤΟΥ Ν. 192

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ (ποσά σε χιλιάδες ΕCΥ)

Α/Α	ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΣΥΝΟΛ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ											ΙΔΙΟΤΙΚΗ			
			ΣΥΝΟΛΟ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ					ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ				ΣΥΜΜΕΤ			
			ΠΟΣΟ	%	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ	ΧΜΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΡΑΤΙΚΗ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟ	%			
4=6+12	5	6=8...11	7	8	9	10	11	12=14.16	13	14	15	16	17	18			
3	ΜΕΤΡΑ ΣΑΤΑΓΙΑΣ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠ	13.799	8.280	60	6.290	45	0	0	6.290	0	2090	25	2090	0	0	5.599	40
4	ΒΑΪΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ (ΑΓΡΟΚΟΣΜΟΣ) ΣΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΤΕΡΕΤΙΑ	7.693	7.693	100	5.770	75	0	0	5.770	0	1.923	25	1.923	0	0	0	0
5	ΒΑΪΚΗ	11.341	11.341	100	8.506	75	0	0	8.506	0	2.835	25	2.835	0	0	0	0
6	ΑΓΡΟΤΟΙ ΣΤΟΙΧ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΓΤΠΕ - Π)	18.078	12.657	70	9.750	57	0	0	9.750	0	2.907	16	2.907	0	0	5.471	30
7	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΝ ΜΟΝΩΣΗ (ΜΠΤΒΑ)	11.664	5.832	50	4.374	38	0	0	4.374	0	1.458	13	1.458	0	0	5.832	50
8	ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΩΡΥΜΑΤΑ	5.118	5.118	100	3.839	75	0	0	3.839	0	1.279	25	1.279	0	0	0	0
9	ΥΠΟΒΟΛΕΣ ΑΓΡΟΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΠΠΑ)	17.716	14.799	84	11.099	63	11.099	0	0	0	3.700	21	3.700	0	0	2.917	16
10	ΣΑΤΑΓΡΗΣ	2.480	2.480	100	1.860	75	0	0	1.860	0	620	25	620	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	129.362	109.673	85	82.913	64	11.099	1.860	69.554	0	27.160	21	27.160	0	0	19.689	15

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

1	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΕΠΠΑ/ΕΤΠ)	54.255	54.255	100	40.692	75	40.692	0	0	0	11.563	25	11.563	0	0	0	0
2	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΑΤΑΓΡΗΣ (ΕΠΠΑ/ΕΤΠ)	24.200	24.200	100	18.150	75	0	18.150	0	0	6.050	25	6.050	0	0	0	0
3	ΣΑΤΑΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	10.747	10.747	100	8.060	75	0	8.060	0	0	2.687	25	2.687	0	0	0	0
4	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΟΜΩΝ (ΠΑΡΕΛΑΜΑΤΩΣ) ΣΑΤΑΓΡΗΣ	8.865	8.865	100	6.649	75	6.649	0	0	0	2.216	25	2.216	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	98.067	98.067	100	73.551	75	47.341	26.210	0	0	24.516	25	24.516	0	0	0	0

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΕΑΠΤΑ

1	ΒΑΪΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ	40.774	40.774	100	30.581	75	30.581	0	0	0	10.193	25	10.193	0	0	0	0
2	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΣΤΟΙΧ	25.781	25.781	100	19.336	75	19.336	0	0	0	6.445	25	6.445	0	0	0	0
3	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΣΤΟΙΧ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΕΠΠΑ/ΕΤΠ)	17.411	17.411	100	11.058	75	11.058	0	0	0	4.353	25	4.353	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	83.966	83.966	100	62.975	75	62.976	0	0	0	20.991	25	20.991	0	0	0	0

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε.Π. 1989 - 1993

1	ΠΡΑΞΕΙΣ	30.953	30.953	100	23.215	75	23.215	0	0	0	7.738	25	7.738	0	0	0	0
2	ΠΡΑΞΕΙΣ - Π	461	461	100	346	75	0	0	346	0	115	25	115	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	31.414	31.414	100	23.561	75	23.215	0	346	0	7.853	25	7.853	0	0	0	0

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8 ΕΦΑΡΜΟΓΗ

1	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ (ΕΠΠΑ)	6307	6307	100	4730	75	4730	0	0	0	1577	25	1577	0	0	0	0
2	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ (ΕΤΠ - Π)	800	800	100	600	75	0	0	600	0	200	25	200	0	0	0	0
3	ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ	800	800	100	600	75	0	0	600	0	200	25	200	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	7.907	7.907	100	6.930	75	4.730	0	600	0	1.977	25	1.977	0	0	0	0

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ		816.918	787.179	96	688.600	72	488.000	30.000	70.600	0	198.679	24	198.679	0	0	29.339	4
---------------------------	--	---------	---------	----	---------	----	---------	--------	--------	---	---------	----	---------	---	---	--------	---

Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1994-1999

Χρηματοδοτικός πίνακας επιχειρησιακού προγράμματος ανά έτος

No FEDER 940809013

(Ποσά σε εκατομμύρια ECU's)

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ											ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤ.	
		Σύνολο δημοσ.δαπ	Κοινοτική συμμετοχή				Εθνική δημόσια δαπάνη				ΣΥΜΜΕΤ.			
			Σύνολο		ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ-Π	ΧΜΠΑ	Σύνολο					
			3=sum(4:7)	%					4	5		6		7
1=2*12	2=3+8	3=sum(4:7)	%	4	5	6	7	8=sum(9:11)	%	9	10	11	12	
1994	122,538	118,077	88,275	75	83,737	1,088	3,450		29,802	25	29,802			4,481
1995	120,087	115,715	86,510	75	69,002	5,072	12,436		29,206	25	29,206			4,372
1996	129,889	125,161	93,572	75	70,839	6,064	16,669		31,590	25	31,590			4,728
1997	138,059	133,033	99,457	75	74,146	7,611	17,700		33,577	25	33,577			5,026
1998	147,045	141,692	105,930	75	87,207	5,878	12,845		35,762	25	35,762			5,353
1999	159,299	153,500	114,758	75	103,071	4,287	7,400		38,742	25	38,742			5,799
ΣΥΝΟΛΟ	816,918	787,179	588,500	75	488,000	30,000	70,500		198,679	25	198,679			29,739

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΠ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ**

Μ Ε Τ Α Φ Ο Ρ Ε Σ	1.	Σύνδεση Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙΠΕ) Θεσσαλονίκης με αυτοκινητόδρομο Θεσσαλονίκης - Κατερίνης
	2.	Κατασκευή Εθνικής οδού Θεσσαλονίκης - Πολυγύρου (τμήμα Γαλάτιστα - Αγ. Πρόδρομος)
	3.	Κατασκευή Εθνικής οδού Θεσσαλονίκης - Έδεσσας (τμήμα Μελίτσι - Μαυροβούνι)
	4.	Διευθέτηση χειμάρρου Δενδροποτάμου
	5.	Κατασκευή Εθνικής οδού Θεσσαλονίκης - Κιλκίς - Δοϊράνης (τμήμα Μαυρονέρι - Σταυροχώρι)
	6.	Δυτική είσοδος Θεσσαλονίκης
	7.	Σύνδεση Σερρών και Εγνατία οδό
	8.	Κατασκευή Εθνικής οδού Πολυγύρου - Γερανικής
	9.	Κόμβοι Περιφερειακής Θεσσαλονίκης
	10.	Εξοπλισμός λιμένα Θεσσαλονίκης
Υ Γ Ε Ι Α	1.	Ανάγερση Νοσοκομείου Δυτικών Συνοικιών
	2.	Ανάγερση Νομαρχιακού Νοσοκομείου Σερρών
	3.	Ανάγερση Νομαρχιακού Νοσοκομείου Κατερίνης
Π Α Ι Δ Ε Ι Α	1.	Ανάγερση κτιρίου Παιδαγωγικού Τμήματος ΑΠΘ
	2.	Ανάγερση κτιρίου - Προμήθεια εξοπλισμού Τμήματος Καλών Τεχνών ΑΠΘ
	3.	Επέκταση Φιλοσοφικής Σχολής ΑΠΘ
	4.	Ανάγερση εθνικής Σχολής Δικαστών Θεσσαλονίκης
	5.	Ανάγερση κτιριακών εγκαταστάσεων νέων Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ

Π Ο Λ Ι Τ Ι Σ Μ Ο Σ	1.	Αποκατάσταση Αρχαίας Αγοράς Θεσσαλονίκης	
	2.	Αναστήλωση - ανάδειξη περιβάλλοντος χώρου Επταπυργίου	
	3.	Ανάδειξη - συντήρηση Αρχαιολογικού πάρκου Δίου	
	4.	Ανάδειξη - αξιοποίηση και διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου Ροτόντας	
	5.	Ανάδειξη - αξιοποίηση και διαμόρφωση χώρου ανακτόρων Γαλέριου	
	6.	Αποκατάσταση κεντρικού αντλιοστασίου ΟΥΘ και μετατροπή του Μουσείου Νερού	
	7.	Ανάδειξη 17 αρχαιολογικών χώρων της περιφέρειας	
	8.	Συντήρηση και αποκατάσταση οκτώ Ι.Μ. του Αγίου Όρους	
Β Ι Ο Μ Η Χ Α Ν Ι Α	Π Α Ρ Ο Χ Η Υ Π Η Ρ Ε Σ Ι Ω Ν	1.	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
		2.	Εκσυγχρονισμός εκθεσιακής υποδομής HELEXPO - ΔΕΘ
		3.	Επέκταση Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙ.ΠΕ.) Θεσσαλονίκης
		4.	Δημιουργία Χρηματιστηριακού Κέντρου Θεσσαλονίκης
		5.	Αποπεράτωση υδροθεραπευτηρίου Ν. Απολλωνίας
		6.	Αποπεράτωση και εξοπλισμός κτιρίου Βαλκανικού Κέντρου Τύπου
		7.	Ανέγερση Κέντρου Κλωστοϋφαντουργίας
		8.	Ίδρυση Ινστιτούτου Τροφίμων - Ποτών
Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α	1.	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης	
	2.	Κέντρο Γενετικών Βελτιώσεων Ζώων στη Θεσσαλονίκη	
	3.	Κτηνιατρικό Εργαστήριο Κιλκίς	

3.2.3 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΠ 1994-1999 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1997

Η πορεία υλοποίησης του Προγράμματος κατά το 1997 (και συνολικά έως τώρα), παρουσιάζεται στους παρακάτω Πίνακες της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος (αφενός για το συνολικό κόστος και αφετέρου για τη δημόσια δαπάνη).

Επισημαίνεται ότι για τη σύνταξη των Πινάκων και την εξαγωγή των δεικτών απορρόφησης και υλοποίησης, χρησιμοποιούνται οι τελευταίοι εγκεκριμένοι από την Επιτροπή Παρακολούθησης του 1997 Πίνακες.

Από τους Πίνακες προκύπτει ότι:

1. Ο συνολικός βαθμός Υλοποίησης του Προγράμματος, επί του συνολικού κόστους, φθάνει στο τέλος του 1997 σε 47,17%.
2. Ο συνολικός Βαθμός Υλοποίησης του Προγράμματος επί της δημόσιας δαπάνης, είναι κατά τι βελτιωμένος (48,05%), εφόσον υπάρχουν ιδιωτικές δεσμεύσεις, κυρίως σε Μέτρα του Υποπρογράμματος 2, τα οποία δεν έχουν ακόμη έναρξη υλοποίησης.
3. Η απορρόφηση των δεσμεύσεων 1997, είναι 71,02% στο συνολικό κόστος και 71,75% στη δημόσια δαπάνη.

Τα παραπάνω ποσοστά απεικονίζουν ελαφρά κάμψη κατά το 1997 στους ρυθμούς απορρόφησης του ΠΕΠ Κ. Μακεδονίας. Πράγματι, ενώ έως τέλος 1996 το Πρόγραμμα είχε απορρόφηση 81,63% των δεσμεύσεων δημόσιας δαπάνης 1994-1996, στο τέλος του 1997 η αντίστοιχη απορρόφηση 1994-97 είναι 78,94%.

Πρέπει βεβαίως να επισημανθεί ότι έχουν πραγματοποιηθεί απορροφήσεις κατά το 1997 για τις οποίες δεν έχει γίνει ακόμα δήλωση δαπανών - για διάφορους λόγους - ώστε να καταχωρηθούν στο μηχανογραφικό σύστημα. Πρόκειται για δαπάνες προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ύψους 1 δισ. δρχ. περίπου, επίσης για δαπάνες προγραμμάτων Έργου/Μέτρου της Ν. Απολλωνίας και κυρίως για δαπάνες ΕΑΠΤΑ, οι οποίες συνολικά θα ανεβάσουν τον Βαθμό Υλοποίησης του ΠΕΠ για το 1997 σε ποσοστό πάνω από 50%.

Και έτσι αν είναι, ο ρυθμός υλοποίησης του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας δεν σημείωσε κατά το 1997 άνοδο και παρέμεινε στα επίπεδα του 1996.

Η κατάσταση αυτή ήταν αναμενόμενη και ο Σύμβουλος Διαχείρισης της είχε προβλέψει από τις αρχές του έτους τόσο στις Εκθέσεις του όσο και με ειδική μνεία του, προς τον Πρόεδρο και την Γραμματεία της Ε.Π. Οι λόγοι του είναι ότι:

- Έως σήμερα έχουν ως επί το πλείστον προχωρήσει και ολοκληρωθεί τα έργα (και οι εργολαβίες) με ανειλημμένες από το 1994 συμβάσεις, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις αδειοδότησής τους.
- Παρότι έχει καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια για την ωρίμανση, τη δημοπράτηση και τη σύναψη νέων συμβάσεων, τα έργα αυτά συναντούν δυσκολίες, κυρίως όσον αφορά την τακτοποίηση της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. Επίσης, δεν καταβάλλεται συνήθως η ανάλογη προσπάθεια από πλευράς Φορέων Υλοποίησης για την προώθηση της εκτέλεσης των έργων αυτών, με αποτέλεσμα να μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι την "ομαλοποίηση" της υλοποίησης και την πρώτη πιστοποίηση δαπανών.

Ανάκαμψη της απορρόφησης κατά το 1998, αναμένεται από:

- τη δήλωση και εισαγωγή στο μηχανογραφικό σύστημα του συνόλου των δαπανών ΕΑΠΤΑ,
- την ένταξη των απορροφήσεων των προγραμμάτων κατάρτισης ΕΚΤ για τα δυο επόμενα έτη,
- τη ομαλοποίηση της προόδου των όλων έργων μετά την εφαρμογή της εγκυκλίου 2/96 καθώς και την ομαλοποίηση της πορείας των μεγάλου προϋπολογισμού έργων (περιφερειακά οδικά και νοσοκομεία), τα οποία δεν απέδωσαν κατά το 1997 είτε λόγω μελετοκατασκευής είτε λόγω ειδικών προβλημάτων,
- την υλοποίηση νέων δράσεων, που η ενεργοποίησή τους επιτεύχθηκε ήδη κατά το 1997 όπως η ενίσχυση των ΜΜΕ του Υποπρογράμματος 2, δράσης του Μέτρου 6 του Υποπρογράμματος 4 (αγροτουρισμός, ανάπτυξη αγροτικών οικισμών), και κυρίως,
- την απόφαση αναπρογραμματισμού του ΠΕΠ του Μαρτίου 1998, με την οποία αυξάνεται η εξειδίκευση των μέτρων (μετά τις νέες εντάξεις),

ΠΕΠ Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΩΣ 31/12/1997
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

ποσά σε ECU

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ			ΤΡΕΧΟΝ ΕΤΟΣ 1997					ΒΑΘΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
		ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΠΡΑΓΜ/ΣΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	ΔΙΑΦΟΡΑ (2) - (3)	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΣΤΟΧΟΣ (4) + (5)	ΠΡΑΓΜ/ΣΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	ΑΠΟΡΡΟ-ΦΩΣΗ ΔΕΣΜ/ΩΝ	ΑΠΟΡΡΟ-ΦΩΣΗ ΣΤΟΧΟΥ	
		1	2	3	4	5	6	7	8=7/5	
ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	123.787.000	60.845.000	56.315.472	4.529.528	18.259.000	22.788.528	15.309.299	83,85%	67,18%	57,86%
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	106.517.000	37.153.000	28.300.643	8.852.357	21.252.000	30.104.357	15.201.196	71,53%	50,50%	40,84%
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	269.554.000	110.532.000	75.175.083	35.356.917	38.121.000	73.477.917	39.446.939	103,48%	53,69%	42,52%
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	129.362.000	56.221.000	35.177.638	21.043.362	31.663.000	52.706.362	17.970.177	56,75%	34,09%	41,08%
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	97.167.000	33.721.000	22.931.398	10.789.602	17.122.000	27.911.602	10.325.312	60,30%	36,99%	34,23%
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ-ΕΛΠΤΑ	83.966.000	39.546.000	48.884.939	-9.338.939	16.419.000	7.080.061	3.747.417	22,82%	52,93%	62,68%
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΗΜΙΤΕΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΙΟΥ.Κ.Π.Σ.	31.414.000	31.414.000	30.726.161	687.839	0	687.839	0	0,00%	0,00%	97,81%
ΕΦΑΡΜΟΓΗ	7.907.000	2.638.000	648.560	1.989.440	1.625.000	3.614.440	588.833	36,24%	16,29%	15,65%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	648.674.000	372.070.000	298.159.863	73.910.108	174.461.000	218.371.106	102.888.173	71,62%	46,98%	47,17%

ΠΕΠ Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΩΣ 31/12/1997
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

ποσά σε ECU

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ			ΤΡΕΧΟΝ ΕΤΟΣ 1997					ΒΑΘΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗ- ΣΗΣ
		ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΠΡΑΓΜ/ΣΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	ΔΙΑΦΟΡΑ (2) - (3)	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ (4) + (5)	ΠΡΑΓΜ/ΣΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	ΑΠΟΡΡΟ- ΦΗΝΗ ΔΕΣΜ/ΩΝ	ΑΠΟΡΡΟ- ΦΗΝΗ ΣΤΟΧΟΥ	
		1	2	3	4	5	6	7	8=7/5	
ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	123.787.000	60.845.000	56.315.472	4.529.528	18.259.000	22.788.528	15.309.299	83,85%	67,18%	57,86%
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	64.145.000	21.297.000	18.189.522	3.107.478	12.387.000	15.494.478	9.691.767	78,24%	62,55%	43,47%
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	269.554.000	110.532.000	75.175.083	35.356.917	38.121.000	73.477.917	39.446.939	103,48%	53,69%	42,52%
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	109.673.000	48.998.000	32.006.037	16.991.963	26.469.000	43.460.963	14.457.601	54,62%	33,27%	42,37%
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	97.167.000	33.721.000	22.931.398	10.789.602	17.122.000	27.911.602	10.325.312	60,30%	36,99%	34,23%
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ-ΕΑΡΤΑ	83.966.000	39.546.000	48.884.939	-9.338.939	16.419.000	7.080.061	3.747.417	22,82%	52,93%	62,68%
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΗΜΙΤΕΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ 1ΟΥ Κ.Π.Σ	31.414.000	31.414.000	30.726.161	687.839	0	687.839	0	0,00%	0,00%	97,81%
ΕΦΑΡΜΟΓΗ	7.907.000	2.638.000	648.560	1.989.440	1.625.000	3.614.440	588.833	36,24%	16,29%	15,65%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	787.818.000	348.991.000	284.877.172	64.113.828	130.402.000	184.519.828	93.567.168	71,78%	48,10%	48,08%

αναπροσαρμόζονται οι χρηματοδοτικές δεσμεύσεις και αναπρογραμματίζονται ρεαλιστικότερα όλα τα έργα και δράσεις του ΠΕΠ.

3.2.4 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η πορεία των μεγάλων έργων υποδομής που εκτελούνται στην Περιφέρεια κ. Μακεδονίας:

- **Για την Εγνατία**

Το εγκεκριμένο πρόγραμμα αφορά στην κατασκευή 430 χλμ. με χρηματοδότηση ύψους 460 δισ. δρχ. Μέχρι σήμερα είναι υπό κατασκευή 300 χλμ. και έχουν δημοπρατηθεί άλλα 100 χλμ., ενώ εντός του 1998 θα δημοπρατηθούν τα υπόλοιπα (συνολικά υπό κατασκευή ή δημοπράτηση θα είναι έργα μήκους 427 χλμ.). Έχει ζητηθεί επίσης η ένταξη στο πρόγραμμα πρόσθετων έργων μήκους 78 χλμ. και η σχετική απόφαση θα ληφθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ.

- **Για το Εθνικό Οδικό Δίκτυο**

Τονίστηκε η αναγκαιότητα κατασκευής των οδικών κόμβων του Λαγκαδά και του Νοσοκομείου Παπαγεωργίου, της σύνδεσης του αεροδρομίου "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" με το Εθνικό Δίκτυο καθώς και στο τμήμα Δερβένι - Ρεντίνα. Για το Περιφερειακό δίκτυο προτεραιότητα έχει ο άξονας Θεσσαλονίκη - Έδεσσα, το κύκλωμα Χαλκιδικής και Κιλκίς, η γέφυρα Ειδομένης - Ευζώνων, η περιφερειακή Κατερίνης και η ολοκλήρωση της σύνδεσης με το ΒΙ. ΠΕ. Θεσσαλονίκης.

- **Για το Λιμάνι της Θεσσαλονίκης**

Ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων περιλαμβάνει έργα ύψους 30 δισ. δρχ., με σημαντικότερο την επέκταση της βης προβλήτας, προϋπολογισμού 23 δισ. δρχ. που θα διπλασιάσει τη δυναμικότητα του λιμανιού. Ήδη, έχει εγκριθεί η οικονομοτεχνική και περιβαλλοντική μελέτη, ενώ στο στάδιο της ολοκλήρωσης είναι η τεχνική μελέτη και τα Τεύχη Δημοπράτησης.

- **Για τον Κρατικό Αερολιμένα "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ"**

Έχει προκηρυχθεί διεθνής διαγωνισμός για τη μελέτη του νέου αεροσταθμού, έργο προϋπολογισμού 69,7 δισ. δρχ., ενώ εντός του 1998 ολοκληρώνονται έργα

της τάξης των 9,3 δισ. δρχ. και δημοπρατούνται άλλα ύψους 13 δισ. που θα αφορούν, μεταξύ άλλων, στην αναβάθμιση των αεροδιαδρόμων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων από την ομίχλη.

- **Σιδηροδρομικό Δίκτυο**

Θα ολοκληρωθούν φέτος παρεμβάσεις ύψους 920.000.000 δρχ. που είναι ενταγμένα σε Κοινοτικά Προγράμματα, καθώς και άλλα κόστους 2,65 δισ. δρχ.

- **Τηλεπικοινωνίες**

Υπολογίζεται ότι μέχρι το τέλος του έτους θα έχει ψηφιακοποιηθεί στο 100% η πόλη της Θεσσαλονίκης και περίπου σε ποσοστό 90% συνολικά η περιφέρεια.

- **Έργα Αποχέτευσης**

Κατά την επόμενη διετία θα κατασκευασθούν έργα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. ύψους 15 δισ. δρχ., ενώ με ικανοποιητικού ρυθμούς προχωρούν οι υπόλοιπες παρεμβάσεις συνολικού ύψους 2,1 δισ. δρχ.

- **Υδρευση της Θεσσαλονίκης**

Από τον Αλιάκμονα, ύψους 30 δισ. δρχ. Παρά τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί η "υποδοχή" των πρώτων ποσοτήτων νερού θα πραγματοποιηθεί περίπου το έτος 2000.

ΟΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΟΥΝ, ΜΕΣΑ ΣΤΟ 1998
ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΠΕΠ

α/α	Κύριος φορέας χρηματοδότησης	Φορέας Υλοποίησης	Πιστώσεις 1998 (εκατ. δρχ.)
1.	ΥΠΕΧΩΔΕ	ΔΔΕ & ΔΕΚΕ Κ.Μ. ΔΤΥ Ν.Α. Κιλκίς ΔΤΥ Ν.Α. Πιερίας	18.130 1.000 600
2.	ΥΠΕΠΘ	ΑΠΘ ΤΕΙ Θ Παν. Μακεδονίας	3.100 520 110
3.	Υπ. Υγείας - Πρόνοιας	ΔΕΠΑΝΟΜ	5.000
4.	ΥΠΠΟ	Εφορίες Αρχαιοτήτων	2.170
5.	ΥΠΕΣΔΔΑ	ΟΤΑ (ΕΑΠΤΑ) ΔΕΥΑ Σερρών ΔΕΥΑ Βέροιας ΔΕΥΑ Κατερίνης Δ.Ν. Ζίχνης ΔΤΥ Κιλκίς	6.100 660 330 480 80 368
6.	Υπουργείο Γεωργίας	Υπηρε. Υπουργείου Υπηρε. Περιφέρειας Δασαρχεία Δ/νσεις Γεωργίας Τεχνικές Υπηρε. Νομών	670 314 465 2.270 300
7.	Υπουργείο Εργασίας	Περιφέρεια	5.750
8.	ΟΛΘ	ΟΛΘ	630
9.	ΥΠΕΘΘ	Δ/νση Σχεδιασμού Φορέας ΜΜΕ ΗΕΛΕΧΡΟ - ΔΕΘ ΕΤΒΑ	1.500 2.000 1.545 860
10.	Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις	Υπηρεσίες Ν.Α.	
	ΗΜΑΘΙΑΣ	>>	2.542
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	>>	2.802
	ΚΙΛΚΙΣ	>>	1.345
	ΠΕΛΛΑΣ	>>	1.504
	ΠΙΕΡΙΑΣ	>>	1.500
	ΣΕΡΡΩΝ	>>	1.905
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	>>	1.533

3.3 Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Δύο χρόνια πριν από την ολοκλήρωση του 2ου Πακέτου Ντελόρ οι πρώτες σκέψεις για τη διαμόρφωση του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, γνωστού ως πακέτο Σαντέρ, αρχίζουν να σχηματοποιούνται στις περιφέρειες της χώρας. Ειδικότερα, για την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει ήδη εκπονηθεί εκ μέρους της Eurotec, Συμβούλου αξιολόγησης του προηγούμενου ΠΕΠ, μελέτη για τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στην περιοχή τα τελευταία χρόνια. Αυτή χαρτογράφηση θα αποτελέσει τη βάση πάνω στην οποία θα σχεδιαστούν τα νέα έργα και οι καινούργιες πρωτοβουλίες.

Ο εναρμονισμός της περιφερειακής πολιτικής με το πλαίσιο των τάσεων και ρυθμίσεων που αναλαμβάνονται και προωθούνται στην ευρύτερη περιοχή οφείλει να είναι ο στόχος του Γ' ΚΠΣ για την Κεντρική Μακεδονία.

Εκτιμάται ότι στην Κεντρική Μακεδονία υπάρχουν αυξημένες προϋποθέσεις βελτίωσης στην κατανομή των παραγωγικών δραστηριοτήτων σε σχέση με τη διαχείριση των πόρων και των δυνατοτήτων έναντι άλλων περιοχών της χώρας.

Το προφίλ της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Στους επτά νομούς της Κεντρικής Μακεδονίας παρατηρείται διαχρονική αύξηση του πληθυσμού, με μειωτικό όμως ρυθμό αύξησης, μείωση του αγροτικού πληθυσμού και αύξηση του αστικού, καθώς και μια σημαντική αύξηση στον ημιαστικό πληθυσμό, που οφείλεται στις ελαφρές τάσεις αποκέντρωσης στα μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά και στη μείωση του αγροτικού πληθυσμού.
2. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι το 39,5% του συνόλου της περιοχής και το 17,4% του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας. Το ποσοστό των ανέργων ξεπερνά το 10%.

Το 56% από αυτούς είναι ηλικίας μέχρι 29 ετών, το 59% είναι γυναίκες και το 44% είναι μακροχρόνια άνεργοι.

Σημαντική είναι η απώλεια θέσεων εργασίας στον πρωτογενή τομέα και σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους, ενώ παράλληλα έχουμε αύξηση στον τριτογενή τομέα. Τον υψηλότερο δείκτη απασχόλησης έχουν οι κάτοχοι

μεταπτυχιακών. Ακολουθούν οι πτυχιούχοι τεχνικών - επαγγελματικών σχολών και οι απόφοιτοι ΑΕΙ. Η ομάδα που πλήττεται περισσότερο από την ανεργία είναι οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3. Το 21% των εργαζομένων απασχολείται στον πρωτογενή τομέα και η Κεντρική Μακεδονία παράγει το 19,9% του ΑΕΠ στον τομέα αυτό.

Η περιοχή είναι από τις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες στον τομέα, γεγονός που οφείλεται στην αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και τη σχετικά αρτιότερη ανάπτυξη υποδομής εμπορίας και μεταποίησης.

Αποτελεί κέντρο παραγωγής βασικών προϊόντων της Ελληνικής γεωργίας (ροδάκινων, βαμβακιού, καπνού, σπαραγγιού, ντομάτας).

Οι νομοί Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Πέλλας, Σερρών και Πιερίας είναι οι πιο ανεπτυγμένοι γεωργικά νομοί της Περιφέρειας αλλά και από τους πλέον ανεπτυγμένους της χώρας. Ακολουθούν η Χαλκιδική και ο νομός Κιλκίς.

4. Η κατανομή της καλλιεργούμενης έκτασης ανά κατηγορία καλλιεργειών δίνει έμφαση στις αροτραίες (77%) και στα δενδρώδη (13,3%). Από τις αγροτικές καλλιέργειες τη μεγαλύτερη έκταση καταλαμβάνουν τα χειμερινά και τα θερινά σιτηρά, το ρύζι (32% της χώρας) και ο καπνός (39% της χώρας). Οι κυριότεροι δενδροκομικοί νομοί είναι οι Ημαθίας (41,4%), Πέλλας (34,7%) και Πιερίας (11%). Στη ζωική παραγωγή η Κεντρική Μακεδονία είναι το κύριο κέντρο βοοτροφίας της χώρας (40%).

5. Σύμφωνα με τη μελέτη, για την αξιοποίηση των ευνοϊκών συνθηκών απαιτείται διαφοροποίηση της παραγωγής και ποιοτική της βελτίωση.

Επιπλέον, ιδιαίτερης σημασίας είναι η ανάπτυξη σχέσεων με τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες, προκειμένου να αναδειχθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κάθε χώρας.

6. Το 27,5% των εργαζομένων απασχολείται στο δευτερογενή τομέα και το 46,5% στον τριτογενή και στην περιοχή παράγεται αντιστοίχως το 17% και το 14% του ΑΕΠ στους δυο τομείς. Επιπλέον, συγκεντρώνει το 20% της βιομηχανικής απασχόλησης στη χώρα λόγω του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης.

7. Ο δευτερογενής τομέας συμβάλλει στην οικονομική δραστηριότητα της περιφέρειας με ποσοστά συμμετοχής στη σύνθεση της συνολικής απασχόλησης

και του ΑΕΠ μεγαλύτερα από αυτά του συνόλου της χώρας (29,1% και 31,1% αντίστοιχα).

Στη μεταποίηση το μεγαλύτερο βάρος στην απασχόληση έχουν οι κλάδοι ενδύματος (26,3%) και τροφίμων (16,3%).

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το 98% του συνόλου και συμμετέχουν με 72% στη συνολική βιομηχανική απασχόληση. Το 50% των κεφαλαίων διοχετεύεται στους κλάδους τροφίμων - ποτών και κλωστοϋφαντουργίας.

Αντίστοιχη είναι και η εικόνα για τα πάγια. Καθοριστική για τον τομέα είναι η πόλη της Θεσσαλονίκης, που συγκεντρώνει το 68,7% της απασχόλησης και παράγει το 70,95 του ΑΕΠ της μεταποίησης στην περιφέρεια.

8. Στον τουριστικό τομέα οι παράκτιες περιοχές είναι οι βασικοί χώροι υποδοχής αλλοδαπών τουριστών όπου πραγματοποιείται το 76% των συνολικών διανυκτερεύσεων αλλοδαπών (το υπόλοιπο 24% κατανέμεται στο ποσοστό του 12% στην πόλη της Θεσσαλονίκης και του 12% στους υπόλοιπους 4 νομούς). Στην Κεντρική Μακεδονία πραγματοποιείται συνολικά περίπου το 9,2% των διανυκτερεύσεων της χώρας.
9. Η Χαλκιδική συγκεντρώνει το 405 και η Πιερία το 17% των κλινών σε ξενοδοχειακά καταλύματα που λειτουργούν με άδεια του ΕΟΤ. Στην Πιερία λειτουργούν ή είναι εγκατεστημένα το 36% των κάμπινγκ, ενώ στη Χαλκιδική το 35% και το υπόλοιπο 29% κυρίως στο νομό Θεσσαλονίκης.

Η αναλογία Ελλήνων και ξένων τουριστών στη Χαλκιδική είναι ένας προς πέντε και στην Πιερία ένας προς δυο. Το 90% των διανυκτερεύσεων πραγματοποιείται το τετράμηνο Ιουνίου - Σεπτεμβρίου, ενώ, παρά τις δυνατότητες ελάχιστος είναι χειμερινός και ορεινός τουρισμός, όπως και ο αγροτουρισμός.

3.3.1 ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει αποστείλει στην κυβέρνηση το "Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006".

Οι βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής στρατηγικής της περιφέρειας είναι οι εξής: ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας, εκσυγχρονισμός της τεχνικής υποδομής και ανάπτυξη των φυσικών πόρων (Πίνακας).

Οι προβλεπόμενοι άξονες για την περίοδο 2000-2006 ακολουθούν το σχεδιασμό του Β' ΚΠΣ. Ωστόσο, ιδιαίτερο βάρος δίνεται στο περιβάλλον, τα δίκτυα πληροφόρησης και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Το συνολικό ύψος των πιστώσεων για τις δράσεις σχεδίου δεν έχει ακόμα οριστικοποιηθεί. Σίγουρα όμως, θα είναι τουλάχιστον ίσο με εκείνο του 2ου ΚΠΣ.

Οι διαδικασίες για την επιλογή των έργων που θα ενταχθούν στο Γ' ΚΠΣ θα είναι πολύ αυστηρότερες από εκείνες που ισχύουν σήμερα.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

α/α	ΣΤΟΧΟΣ	ΕΡΓΑ - ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1.	Η περιφέρεια ανταγωνιστικός, Παραγωγικός, αναπτυξιακός πόλος	Συγκρότηση μηχανισμού τεχνικής, διοικητικής, χρηματοδοτικής υποστήριξης.	—
		Δίκτυο εμπορευματικών κέντρων και σταθμών	10 δις.
		Δίκτυο προβολής προϊόντων Ηλεκτρονικό Εμπόριο	—
		Αυλές Υποδομές	—
2.	Εκσυγχρονισμός Τεχνικής Υποδομής	Περιφερειακό οδικό δίκτυο	120 δις.
		Ενδυνάμωση Μητροπολιτικού χαρακτήρα της Θεσσαλονίκης	—
		Εκσυγχρονισμός επέκτασης λιμένος Θεσσαλονίκης	100 δις.
		Βιομηχανική Υποδομή (ΒΙ.ΠΕ., ΒΙ.ΠΑ.)	10 δις.
		Παροχή Φυσικού Αερίου στις Βιομηχανικές ζώνες	—
		Δίκτυα Τηλεματικής	—
		Έργα προστασίας περιβάλλοντος	150 δις.
3.	Έρευνα Ανάπτυξη Φυσικών Πόρων	Ανάπτυξη δασών	40 δις.
		Αξιοποίηση ορυκτών πόρων	—
		Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	—
4.	Αναδιάρθρωση Τοπικής Γεωργίας	Τοπικά Επιχειρησιακά Σχέδια αγροτικής αναδιάρθρωσης	—
		Πρόγραμμα ανάπτυξης κτηνοτροφίας	—
		Εκσυγχρονισμός αρδευτικών δικτύων	—
5.	Ανταγωνιστικότητα Επιχειρήσεων	Καινοτόμες δράσεις ΜΜΕ	10 δις.
		Σχεδιασμός ειδικών βιομηχανικών προγραμμάτων	—
		Δημιουργία πόλων ενεργειακής - χημικής βιομηχανίας	—
6.	Αξιοποίηση Τουριστικών Πόρων	Προγράμματα εναλλακτικών μορφών τουρισμού	20 δις.
		Προγράμματα αναδιοργάνωση υποβαθμισμένων τουριστικών περιοχών	—
7.	"Βαλκανική Πρόσκληση"	Κίνητρα για επενδύσεις στις Βαλκανικές χώρες	—
		Νέες δομές για την υποστήριξη καινοτομιών και επιχειρησιακών εφαρμογών	—
		Δίκτυα συγκέντρωσης και διανομής	-
8.	Αγοράς Εργασίας	Ανάπτυξη περιφερειακής αγοράς εργασίας	-

Γ' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.1 Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Σειρά αρμοδιοτήτων προτείνεται να μεταβιβασθούν από την κεντρική διοίκηση στις περιφέρειες με πόρισμα που εξέδωσε η αρμόδια επιτροπή που είχε συγκροτηθεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το πόρισμα κατατέθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας και μετά τον απαιτούμενο έλεγχο θα προωθηθεί η θεσμοθέτησή του με ψήφιση σχετικού νόμου από τη Βουλή.

Κυριότερες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στις περιφέρειες είναι οι μετρήσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η κάρτα ελέγχου καυσαερίων, καθώς και η έρευνα των δικαιολογητικών για τη χορήγηση ιθαγένειας στους αλλοδαπούς.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο πόρισμα που καταρτίστηκε από εκπροσώπους όλων των Υπουργείων, επισημαίνεται πως τα υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αν και θα μπορούσαν να εκχωρήσουν αρμοδιότητες, έκριναν ότι αυτές που ασκούν είναι στο σύνολό τους επιτελικές και δεν μπορούν να μεταβιβασθούν. Αντίστοιχα επισημάνθηκε ότι αν και μεταβιβάστηκαν αρμοδιότητες από το ΥΠΕΧΩΔΕ αυτές δεν ήταν ουσιαστικές.

Οι κυριότερες αρμοδιότητες που προτείνεται να μεταβιβαστούν στην περιφερειακή διοίκηση κατά υπουργείο είναι οι ακόλουθες.

1.1.1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

Προτείνονται να μεταφερθούν οι παρακάτω αρμοδιότητες:

- Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ανανεώσιμων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την έρευνα ή εκμετάλλευση λατομείων.

Τομέας Εμπορίου

Στις περιφέρειες μεταβιβάζεται η αρμοδιότητα έγκρισης συγχώνευσης ανωνύμων εταιρειών σε περιπτώσεις που αυτές εδρεύουν σε διαφορετικούς νομούς της ίδιας περιφέρειας.

1.1.2 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Οι κατωτέρω αρμοδιότητες που ασκούνται από τον Υπουργό Γεωργίας, προτείνεται να μεταβιβασθούν στις περιφέρειες κατά τομέα, ως ακολούθως:

Τομέας αλιείας

- Έκδοση αδειών αλιείας σε περισσότερους του ενός νομού.
- Η κατάρτιση ετησίων και πολυετών Περιφερειακών Προγραμμάτων Αλιείας.
- Η ίδρυση ιχθυοσκαλών και καθορισμός έδρας αυτών.
- Η χορήγηση άδειας σε αλιευτικά σκάφη για ερευνητικούς σκοπούς.
- Η παραχώρηση χρήσης δημοσίων ιχθυοτροφείων σε ΟΤΑ.
- Η εξέταση δυνατότητας αξιοποίησης ιχθυοτροφικών εκτάσεων για υδατοκαλλιέργειες.
- Ο καθορισμός και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειών.
- Η αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων από περιβαλλοντική άποψη.

- Η συγκρότηση επιτροπής εκδίκασης αλιευτικών προσφυγών.
- Ο χαρακτηρισμός βιοτεχνιών και βιομηχανιών ως γεωργικών.

Τομέας Φυτικής Παραγωγής

- Η γνωμάτευση παραγωγής, εμπορίας, εξαγωγής και εισαγωγής λιπασμάτων.
- η γνωμάτευση προς τα Τελωνεία, βάσει της οποίας εντάσσονται προϊόντα στη κατηγορία των λιπασμάτων πρώτων υλών παραγωγής τους και υλικών συσκευασίας τους.
- Η παραχώρηση των ζωνών κατάληψης των εγγειοβελτιωτικών έργων αρμοδιότητας ΥΠΕΧΩΔΕ για διαχείριση και εκμετάλλευση.
- Ο καθορισμός ζωνών κατάληψης για εγγειοβελτιωτικά έργα πέραν των ορίων ενός νομού.

Τομέας Ζωϊκής Παραγωγής

- Η κατανομή κατά Ν.Α. και μελισσοκομικό Συνεταιρισμό του ποσού των ΠΕΠ κάθε Περιφέρειας που προβλέπεται για τον εμβολιασμό των πευκοδασών με τον "εργάτη"(2ο ΚΠΣ).
- Η ενίσχυση εφοδιασμού με Ζωοτροφές των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους.

Τομέας Δασών

- Η ανάθεση έργων στη δασική Υπηρεσία αρμοδιότητας άλλων υπηρεσιών Υπουργείου Γεωργίας και άλλων Υπουργείων.
- Η εκμίσθωση δημοσίων εκτάσεων σε τρίτους για αναδάσωση.
- Η έκδοση αδειών άσκησης επαγγέλματος και ειδικού πτυχίου εργολύπτου δασικών έργων.
- Η απαλλοτρίωση ή αγορά εκτάσεων για ίδρυση εκτροφείων θηραμάτων και λοιπά.
- Η έγκριση λειτουργίας κυνηγετικών οργανώσεων (καταστατικά κυνηγετικών συλλόγων κ.λ.π.).

- Ο καθορισμός προθεσμίας συμμόρφωσης βιομηχανιών που ρυπαίνουν υγροτόπους.
- Η κήρυξη δέντρων ή συστάδων δέντρων, υγροβιότοπων καθώς και σπανίων ειδών ως διατηρητέων μνημείων της φύσης.
- Η ανάθεση έργων και εργασιών αρμοδιότητας άλλων υπηρεσιών του Υπ. Γεωργίας αναφορικά με την προστασία και ανάπτυξη των Δασών στο Τομέα των Δασοτεχνικών έργων (δασική αναψυχή).
- Η ρύθμιση της λειτουργίας χώρων διημέρευσης για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
- Η παραχώρηση ποσοστού μεγαλύτερου του 50% από εκμετάλλευση εκτάσεων των ΟΤΑ και ΝΠΔΔ που αναδασώθηκαν από το Δημόσιο.
- Η ανάθεση έργου και εργασιών αρμοδιότητας άλλων Υπουργείων αναφορικά με την προστασία και ανάπτυξη των δασών στις αρμόδιες υπηρεσίες δασοτεχνικών έργων (δασική αναψυχή).

Τομέας Εγγειοβελτιωτικών Έργων

(Αξιοποίηση εγγειοβελτιωτικών έργων και Μηχανικού εξοπλισμού)

- Η διάθεση πιστώσεων από τακτικό προϋπολογισμό για την αποκατάσταση ή πρόληψη ζημιών σε Ε.Ε. και συμμετοχή του δημοσίου στις δαπάνες διοίκησης λειτουργίας και συντήρησης κατά την περίοδο ανάπτυξης των Ε.Ε.
- Η έκδοση αποφάσεων συνθέσεων των Διοικητικών Συμβουλίων των Γενικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων.

1.1.4 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Από τις αρμοδιότητες που ασκούνται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προτείνεται να μεταβιβαστεί στις περιφέρειες η έκδοση αποφάσεων με τις οποίες καθορίζονται η λειτουργία των καταστημάτων τουριστικών περιοχών στις περιπτώσεις που αφορούν δύο ή περισσότερους νομούς.

1.1.5 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Προτείνεται να μεταβιβαστούν στις περιφέρειες:

- Οι εγκρίσεις σκοπιμότητας για τα Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. και των εποπτευομένων μονάδων του:
 - α) Επισκευών και συντηρήσεων των εγκαταστάσεων των υφιστάμενων κτιρίων.
 - β) Προμήθειας πάσης φύσεως εξοπλισμού και συντήρηση αυτών.
 - γ) Συνεργείων Καθαριότητας.
- Οι νέες προμήθειες εξοπλισμού υλικού ή λογισμικού.

1.2 ΤΟ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ

1.2.1 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ

Η διαίρεση του χώρου σε περιφέρειες και το πρόβλημα της περιφερειακής οριοθέτησης δεν έχουν βρει μια οριστική λύση στη βιβλιογραφία. Γενικά η περιφέρεια είναι μια μονάδα του χώρου, η οποία χαρακτηρίζεται από ορισμένες αλληλεξαρτώμενες (γεω-)φυσικές, οικονομικές, πολιτιστικές και κοινωνικές δομές. Για να πετύχει μια περιφέρεια τους κοινωνικοοικονομικούς στόχους που σχεδιάζει - προγραμματίζει, πρέπει να έχει ένα συγκεκριμένο ελάχιστο μέγεθος προκειμένου να καθίστανται δυνατά ο προγραμματισμός και η οικονομική εξέλιξη των αναγκαίων μεγάλων - και κατά κανόνα μη διαιρετών - έργων υποδομής. Έτσι η περιφέρεια πρέπει να είναι σχετικά ομοιογενής (μια ζώνη με ομοειδή δομή - διάρθρωση ως προς ορισμένα χαρακτηριστικά, π.χ. κυρίως φυσικά δεδομένα, δημογραφικά χαρακτηριστικά, διάρθρωση της γεωργίας, της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, αρτηρίες συγκοινωνιών και μεταφορών, δείκτες βιοτικού επιπέδου) και λειτουργική (μια ζώνη με χωρικά συμπληρούμενες αλληλοσχέσεις και αλληλεξαρτήσεις, κυρίως βιομηχανικές και εμπορικές, στην οποία περιλαμβάνεται η περιφερειακή μητρόπολη, που θα είναι "σχετικά γρήγορα" προσπελάσιμη, όχι μόνο από τις πόλεις 2ας τάξεως της περιφέρειας αλλά και από την πλέον απομακρυσμένη περιοχή της (χωροχρονικές αποστάσεις → ισόχρονα), και

επιπλέον θα συμβάλει στην ελάφρυνση της πρωτεύουσας και της συμπρωτεύουσας της χώρας από "δευτερογενείς" λειτουργίες και αποφάσεις).

Αν ο σκοπός της περιφερειοποίησης της χώρας, στα πλαίσια ενός μεγάλου ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, είναι η σχεδιασμένη - προγραμματισμένη ισόμερη πολυτομιακή ανάπτυξη βάσει σχετικά αυτόνομων - αυτοτροφοδοτούμενων χωρικών μονάδων, οι οποίες θα συντονίζονται σε εθνικό επίπεδο (όπως αργότερα οι εθνικές μονάδες θα συντονίζονται σε ευρωπαϊκό κοινοτικό επίπεδο), τότε είναι φανερό ότι οι σημερινές 13 γεωγραφικές περιφέρειες δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της κοινωνικοοικονομικής περιφέρειας σχεδιασμού - προγραμματισμού. Και τούτο, διότι οι υπάρχουσες γεωγραφικές περιφέρειες δεν ικανοποιούν ορισμένους βασικούς για μια δυναμική, κατά το δυνατόν αυτοτροφοδοτούμενη, ανάπτυξη όρους.

Οι βασικοί αυτοί όροι, τους οποίους πρέπει να πληροί η διαίρεση της χώρας σε περιφέρειες σχεδιασμού - προγραμματισμού, είναι:

(α) Ένα ικανοποιητικό, από πλευράς χωρικής έκτασης και πληθυσμού, ελάχιστο μέγεθος της περιφέρειας ώστε στα πλαίσια της ευρωπαϊκής (τουλάχιστον) διάστασης να είναι δυνατή η δημιουργία ενός μεγέθους αγοράς που να υπόσχεται μια γρήγορη ανάπτυξη σε μια σχετικά αυτόνομη περιφέρεια, η οποία θα μπορεί να εγγυάται και τη χρησιμοποίηση - αξιοποίηση των έργων και εγκαταστάσεων κοινωνικής υποδομής.

(β) Μια επαρκής ομοιογένεια της περιφέρειας (όπως αυτή η ομοιογένεια περιγράφηκε παραπάνω).

(γ) Μια ικανοποιητική - περίπου αυτόνομη - λειτουργικότητα της περιφέρειας (όπως αυτή η λειτουργικότητα περιγράφηκε παραπάνω).

Όταν μια περιφέρεια πληροί τους παραπάνω όρους, τότε αυτή μπορεί να λειτουργεί: πολιτικά (δυνατότητα λήψεως αποφάσεων), διοικητικά (αυτοδύναμη άσκηση διοίκησης), οικονομικά (αυτοδυναμία ως προς την ύπαρξη και διαχείριση οικονομικών πόρων) και τεχνικά (αυτοδύναμη τεχνική υποστήριξη).

1.2.2. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ ΤΟΥ J. RIEDEL ΚΑΙ Ι. ΤΣΕΚΟΥΡΑ

Τα παραπάνω πρέπει να έχουν καταδείξει τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η οικονομική αλλά και διοικητική αποκέντρωση της Ελλάδας. Μια αποκέντρωση βεβαίως, που θα περιορίζει τη γραφειοκρατία και τις δαπάνες, θα υποβοηθεί την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και θα (εξ-)υπηρετεί τον πολίτη, δεν μπορεί να είναι η σημερινή, όπου π.χ. για να ληφθεί μια απόφαση θα πρέπει να διέλθει τέσσερα στάδια: του δήμου, της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης (σε τρεις περιπτώσεις και του υπερνομάρχη), της περιφέρειας και της κεντρικής διοίκησης με συνέπεια την ταλαιπωρία του πολίτη, τις αυξημένες δαπάνες, το - εν πολλοίς - ανεύθυνον της γραφειοκρατίας, την καθυστέρηση της όποιας προόδου κ.ά.π.

Οι σύγχρονες ανάγκες, οικονομικές, κοινωνικές και (δίκαιο-) πολιτικές, συνηγορούν υπέρ της μείωσης των τεσσάρων επιπέδων διάρθρωσης της Διοίκησης της χώρας και της δημιουργίας μονάδων αστικών (=δήμων) και περιφερειακών, οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις, που εκτέθηκαν παραπάνω. Έτσι είναι λογικό η βασική μονάδα της Διοίκησης να είναι αυτή του δήμου, η οποία θα πρέπει να οργανωθεί, στελεχωθεί και εφοδιασθεί με πόρους (ανθρώπινους και οικονομικούς) επαρκείς προκειμένου να εξυπηρετεί τον πολίτη ολόπλευρα, γρήγορα και με το δυνατόν λιγότερο κόστος.

Η δεύτερη μονάδα στην οργανωτική πυραμίδα της πολιτείας είναι η (μεγάλη) περιφέρεια: μεγάλη για τους λόγους που αναφέραμε, αλλά και για έναν ακόμη: να μπορεί να συναγωνίζεται αντίστοιχες (π.χ. τα 16 κρατίδια της Γερμανίας των 80 εκατ. κατοίκων) περιφέρειες στα πλαίσια της ΕΕ, μια και οι περιφέρειες συναλλάσσονται πλέον απευθείας με τις Βρυξέλλες και όχι μέσω της κεντρικής εξουσίας.

Οι περιφέρειες που ενδείκνυται να δημιουργηθούν (στην Ελλάδα των 10 εκατ. κατοίκων) είναι τρεις. Οι εξής (βλ. χάρτη με τις τρεις προτεινόμενες περιφέρειες):

I. Βόρεια Ελλάδα (Θράκη - Μακεδονία - Θεσσαλία):

Περιφερειακό κέντρο: Θεσσαλονίκη

Η περιφέρεια θα πρέπει να διοικείται από μια επταμελή διοίκηση, η οποία θα

περιλαμβάνει: (1) τον κυβερνήτη της περιφέρειας ή τον περιφερειάρχη, (2) τον προϊστάμενο Οικονομικών και αναπληρωτή του κυβερνήτη, (3) τον προϊστάμενο Παιδείας (με αρμοδιότητα και για Πολιτισμό, Αθλητισμό και Πληροφόρηση), (4) τον προϊστάμενο Υγείας-Πρόνοιας και Εργασίας (με αρμοδιότητα και για Κοινωνικές Ασφαλίσεις), (5) τον προϊστάμενο Περιβάλλοντος και Περιφερειακών Έργων (με αρμοδιότητα και για Χωροταξία, Οικισμό, Συγκοινωνίες, Τουρισμό), (6) τον προϊστάμενο Εσωτερικών (με αρμοδιότητα και για Δημόσια Τάξη), και (7) τον προϊστάμενο Δικαιοσύνης. Η Περιφερειακή Διοίκηση μπορεί, αν θεωρηθεί ως η προέκταση του κεντρικού κράτους και ώσπου να ωριμάσει το νέο αποκεντρωμένο σύστημα, να ορίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση (ή ακόμη καλύτερα τη Βουλή) και αργότερα, καθ' ότι η περιφέρεια αποτελεί τη δεύτερη βαθμίδα αυτοδιοίκησης, θα εκλέγεται από το λαό της περιφέρειας μαζί βεβαίως με τα σχετικά ολιγομελές περιφερειακό (άμισθο) κοινοβούλιο.

Ο δήμος θα διοικείται από μια επταμελή διοίκηση, όσο μεγάλος και αν είναι. Τα πολυμελή διοικητικά συμβούλια δεν είναι αποτελεσματικά. Για να αντιμετωπίσουν τις αυξημένες υποχρεώσεις ενδείκνυται να προσλάβουν ειδικούς-γνώστες του κάθε αντικειμένου.

Πόλεις 2ας τάξεως: Κομοτηνή, Καβάλα, Κοζάνη, Λάρισα - Βόλος.

Πόλεις ανασχέσεως: Κατερίνη, Κιλκίς, Σέρρες, Νέα Μουδανιά - Πολύγυρος.

II. Δυτική Ελλάδα (Ηπειρος - Ιόνια Νησιά - Δυτική Στερεά Ελλάδα - Δυτική Πελοπόννησος):

Περιφερειακό κέντρο: Πάτρα

Πόλεις 2ας τάξεως: Καλαμάτα, Τρίπολη, Αργίνο, Ιωάννινα.

III. Κεντρική Ελλάδα και Νησιά (Κεντρική και Ανατολική Στερεά Ελλάδα - Νησιά Αιγαίου - Κρήτη - Ανατολική Πελοπόννησος):

Περιφερειακό και εθνικό κέντρο: Αθήνα

Πόλεις 2ας τάξεως (ή "μητροπόλεις ισορροπίας", κατά τη γαλλική ορολογία): Λαμία, Ηράκλειο.

Πόλεις ανασχέσεως: Κόρινθος, Λιβαδειά, Χαλκίδα, Μυτιλήνη, Ρόδος.

Θα μπορούσε (για καθαρά ειδικούς λόγους) να δημιουργηθεί και μια τετάρτη περιφέρεια, αυτή των νήσων του Αιγαίου μαζί με την Κρήτη.

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΥΡΑΜΙΔΑ

Η Κεντρική Διοίκηση αναδιαρθρώνεται έτσι ώστε να ασκεί επιτελικό έργο και να είναι σχετικά ολιγομελής και για λόγους αποτελεσματικότητας και για λόγους εξοικονόμησης περιττών δαπανών. Η τελική διαμόρφωση της διοικητικής πυραμίδας της χώρας θα μπορούσε να είναι η εξής:

- Ο αριθμός των δήμων καλό θα ήταν να είναι τόσος, όσος συνάδει προς τη βιωσιμότητά τους (600 περίπου, κατά μελέτη Α. Τρίτση).
- Ο αριθμός των περιφερειών τρεις (ή το πολύ τέσσερις), κατά μελέτες J. Riedel και I. Τσεκούρα.

1.2.3. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΙΙ. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΔ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Για την περιφερειοποίηση της Ελλάδας σε διοικητικές περιφέρειες το Υπουργείο Εσωτερικών είχε αναθέσει στο Εργαστήριο Γεωγραφίας και Ανάλυσης Χώρου του ΕΜΠ σχετική μελέτη γύρω από την οποία πολλά και παράξενα συνέβησαν.

Έτσι, με βάση τα κριτήρια περιφερειοποίησης στα οποία είχε καταλήξει η ομάδα εργασίας υπό τον Α. Τρίτση, στην οποία συμμετείχε και το εργαστήριο, η μελέτη έδειξε ότι ο βέλτιστος αριθμός περιφερειών ήταν 11 και ο αμέσως επόμενος βέλτιστος αριθμός ήταν 10 περιφέρειες. Ενώ, η τέταρτη σε σειρά εναλλακτική ήταν οι 13 περιφέρειες, σχήμα και το οποίο τελικά επελέγη.

Η επιλογή των 13 περιφερειών, και μάλιστα, όχι των περιφερειών που

υπέδειξε το ΕΜΠ (η περιφέρεια των Ιονίων Νήσων πολύ δύσκολα μπορεί να αιτιολογηθεί με οποιαδήποτε κριτήρια), έγινε για λόγους που δεν γνωρίζουμε, αλλά πιθανόν, ο καθένας μας να υποθέτει.

Σε νέα βαθιά τομή στο διοικητικό σύστημα της χώρας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την κωδική ονομασία "Καποδίστριας 2", θα προχωρήσει το υπουργείο Εσωτερικών, με τη μείωση των περιφερειών από 13 σε 7 και των νομών από 51 σε 35.

Ο στόχος της νέας μεγάλης θεσμικής μεταρρύθμισης του Αλ. Παπαδόπουλου είναι διπλός.

Ανασυγκρότηση του κράτους σε επίπεδο Νομού και περιφέρειας, με παράλληλα εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος.

Λειτουργία Μητροπολιτικής Αυτοδιοίκησης, με ισχυρές αρμοδιότητες και ουσιαστικές εξουσίες στη βάση της αρχής της επικουρικότητας και του ενιαίου στρατηγικού σχεδιασμού.

Ο "Καποδίστριας 2" θα περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο σύστημα πολιτικών μέτρων, που θα αποσκοπούν στη δημιουργία μιας κεντρικής διοίκησης που θα διακρίνεται για την ευελιξία και την αποτελεσματικότητά της και θα μπορεί να ανταποκριθεί επάξια στον επιτελικό της ρόλο.

Η δημιουργία της Μητροπολιτικής Αυτοδιοίκησης σε Αττική και Θεσσαλονίκη έχει καταστεί αναγκαιότητα εξαιτίας των δυσδιάκριτων διοικητικών ορίων, των αλληλοεπικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων και της έλλειψης ενιαίου σχεδιασμού στις υποδομές και την ανάπτυξη του πολεοδομικού συγκροτήματος.

Στην πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών υπάρχει από καιρό η σκέψη ότι οι συνθήκες ωρίμασαν και η ευρωπαϊκή εμπειρία επιτάσσει τη μείωση του αριθμού των διοικητικών περιφερειών της χώρας από 13 σε 7 και των νομών από 51 σε 35.

Ήδη, με βάση παλαιότερες εισηγήσεις επιτροπών που είχαν ασχοληθεί με το θέμα, κύκλοι του υπουργείου Εσωτερικών θεωρούν ως πιθανή:

- Την κατάργηση της περιφέρειας Ιονίων Νήσων και τη συνένωση των νησιών με τις διοικητικές περιφέρειες των απέναντι ηπειρωτικών ακτών.
- Τη συνένωση των περιφερειών Νοτίου, Βορείου Αιγαίου και Κρήτης, σε μια

περιφέρεια.

- Την κατάργηση της περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας.

Οι νομοί Ηλείας και Αχαΐας θα ενσωματωθούν στο φυσικό διοικητικό τους χώρο, την περιφέρεια Πελοποννήσου, και ο νομός Αιτωλοακαρνανίας θα υπαχθεί στην περιφέρεια Ηπείρου (λύση που προτιμούν οι περισσότεροι πολιτικοί εκπρόσωποι του νομού σε μια τέτοια περίπτωση) ή θα συνενωθεί με την περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος.

- Τη συνένωση των περιφερειών Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας σε μια περιφέρεια.

- Τη συνένωση των περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας σε μια περιφέρεια.

Η διοικητική ανασυγκρότηση των περιφερειών της χώρας επιβάλλεται και για έναν ακόμη λόγο:

Την ενίσχυση του ρόλου τους στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης και την διαρκώς αυξανόμενη ανάγκη διαχείρισης σημαντικών κονδυλίων για τη δημιουργία υποδομής στην ελληνική περιφέρεια.

Η νέα ελληνική περιφέρεια έχει τέσσερις βασικούς όρους:

- Σε επίπεδο πολιτικής, να έχει τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων σε κρίσιμα ζητήματα, χωρίς τη χειραγώγηση της κεντρικής διοίκησης.

- Σε επίπεδο διοίκησης, να είναι σε θέση οι αποκεντρωμένες περιφερειακές υπηρεσίες των υπουργείων να δρουν αυτόνομα και αποτελεσματικά, χωρίς να αναγκάζεται ο πολίτης να προσφεύγει στην κεντρική υπηρεσία για οποιασδήποτε φύσεως αίτημά του.

- Σε επίπεδο οικονομικών πόρων, το Περιφερειακό Ταμείο να είναι σε θέση να εκτελεί έργα διανομαρχιακής ή εθνικής σημασίας με εθνική ή κοινοτική χρηματοδότηση.

- Σε επίπεδο τεχνικής υποστήριξης, οι υπηρεσίες της περιφέρειας πρέπει να είναι επαρκώς στελεχωμένες ώστε να υποστηρίξουν αποτελεσματικά το έργο της.

- Ο ρόλος του γεν. γραμματέα της περιφέρειας αναβαθμίζεται και ουσιαστικά ασκεί αρμοδιότητες υφυπουργού.

Η ίδρυση μάλιστα ενός εύρωστου Περιφερειακού Ταμείου που θα

χρηματοδοτεί μικρά και μεγάλα έργα, αυξάνει το ειδικό βάρος της θέσης του γεν. γραμματέα της περιφέρειας στον πολιτικό περιφερειακό χάρτη.

1.3 ΑΠΟ ΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1.3.1 ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΣΜΟ ΣΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ

Οι σύγχρονες απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών της εποχής μας και οι θεσμικές μεταβολές σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο σε συνδυασμό με τις επιρροές που δέχεται η Ελληνική Διοίκηση από τα περισσότερο αποτελεσματικά και ευέλικτα Διοικητικά Συστήματα άλλων χωρών αλλά και η επί σειρά ετών πολιτική βούληση των τελευταίων Κυβερνήσεων συνέβαλλα στην ανάληψη πρωτοβουλιών για τον εκσυγχρονισμό των δομών της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας. Στα πλαίσια αυτά η θεωρία και πρακτική της Περιφερειακής Ανάπτυξης απέχει κατά πολύ απ' αυτήν της δεκαετίας του 1980 και 1990. Από τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των μητροπολιτικών κέντρων περάσαμε στην αντίληψη για ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη και σήμερα στην αειφορία που γίνεται τόσος λόγος. Παράλληλα στην Ευρώπη κυρίαρχη αντίληψη γίνεται η εταιρική σχέση και η ανάπτυξη από τα κάτω (bottom up approach) με την ουσιαστική συμμετοχή των Περιφερειών και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον στρατηγικό σχεδιασμό των δράσεών τους.

Με βάση αυτές λοιπόν τις εξελίξεις το Κράτος με τη δική του συγκατάθεση έχασε μεγάλο μέρος του συγκεντρωτισμού του και οι απώλειες της εξουσίας του κατανεμήθηκαν ισόποσα σε Περιφερειακό, Νομαρχιακό ή Τοπικό επίπεδο. Ωστόσο πρέπει στο σημείο αυτό να τονίσουμε ότι όσες νέες αρμοδιότητες κι αν δόθηκαν στους αποκεντρωμένους και αυτοδιοικούμενους οργανισμούς στο όνομα της περιφερειακής ανάπτυξης, ένα μεγάλο μέρος απομένει προς ρύθμιση, "ουσιαστική λειτουργία και" αποτελεσματική εφαρμογή. Το μέρος αυτό είναι ο αναπτυξιακός προσανατολισμός και αποστολή των φορέων της Αποκέντρωσης και

Αυτοδιοίκησης, καθώς και η συντονισμένη δημιουργική δράση και προοπτική ανάπτυξης που χρειάζεται κάθε τοπική κοινωνία για να βγει από τα αδιέξοδα και να απαντήσει δυναμικά στις νέες προκλήσεις.

Συνεπώς το όραμα, η προοπτική αλλά και το πρακτικό περιεχόμενο της περιφερειακής ανάπτυξης δεν έχασε ποτέ μέρος της εφικτότητάς του ακόμη και σε καιρούς συγκεντρωτικής εξουσίας. Πράγματι, αν μελετήσει κανείς τα εκάστοτε ισχύσαντα σε παρελθούσες δεκαετίες αναπτυξιακά νομοσχέδια θα διακρίνει αναφορές στον όρο της Περιφερειακής Ανάπτυξης και δρομολόγηση κάποιων έστω και παραδοσιακών μέτρων και μέσων περιφερειακής πολιτικής ως εργαλείων παρέμβασης. Ωστόσο, το στοιχείο που καθιστά σήμερα σε μεγαλύτερη προσέγγιση τους αναπτυξιακούς στόχους δεν είναι τόσο ο βαθμός και έκταση θεωρητικής κάλυψης της έννοιας της περιφερειακής ανάπτυξης, όσο η μεθοδολογία και ο στρατηγικός σχεδιασμός της καθώς και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που αυτός καλύπτει.

Παρακολουθώντας τις επιρροές της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής στα δρώμενα των οργανισμών Περιφερειακής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα διαπιστώνουμε ότι γενεσιουργός αιτία που ώθησε την Ελληνική Διοίκηση στο να επιχειρήσει να δώσει διοικητική μορφή στις Περιφέρειες ήταν η διαχείριση μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ). Στη συνέχεια, το αίτημα για αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση γίνεται σήμερα επίκαιρο κυρίως λόγω του γεγονότος ότι τα περισσότερα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, ενός νέου θεσμικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αιρετοί προερχόμενοι από την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και όχι διορισμένα πρόσωπα απ' την Κεντρική Διοίκηση.

Τόσο η Χάρτα των Περιφερειών όσο και το ευρύ πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Πολιτικών για την Περιφερειακή Ανάπτυξη προωθούν την ιδέα της περιφερειακής συγκρότησης της Ευρώπης, την Ευρώπη δηλαδή των Περιφερειών, που αποτελεί τη βάση της Ενωμένης Ευρώπης. Πράγματι το οικοδόμημα της Ενωμένης Ευρώπης δεν μπορεί να αποκτήσει σταθερή βάση αν δεν στηριχθεί στην Ευρώπη των Περιφερειών. Παράλληλα με τους στόχους της Οικονομικής και Νομισματικής

Ένωσης θα πρέπει η Ε.Ε. να εργαστεί η διαμόρφωση συγκεκριμένων Περιφερειών με Ευρωπαϊκή συνείδηση, κουλτούρα και αποστολή επί τη βάση των ιδιαιτεροτήτων τους και προοπτικών. Παράλληλα όμως οι Περιφέρειες της Ευρώπης δεν πρέπει να λειτουργούν αποσπασματικά αλλά θα πρέπει να αποκτήσουν Ευρωπαϊκό πολιτικό λόγο και προσανατολισμό καθώς και Ευρωπαϊκό προγραμματικό πλαίσιο στις δράσεις τους.

Με βάση τις ανωτέρω αναφορές το μέλλον των Ευρωπαϊκών Περιφερειακών Πολιτικών τίθεται στην προώθηση των διευρωπαϊκών δικτύων, στην υποστήριξη των mega-projects, στην ενθάρρυνση των διαπεριφερειακών συνεργασιών παραγωγής και διανομής. Επιπλέον οι Ευρωπαϊκές πολιτικές για την περιφερειακή ανάπτυξη αλληλοσυμπληρώνονται σε μια διαδικασία ολοκλήρωσης, μέσω της ενίσχυσης της περιφερειακής και τοπικής απασχόλησης (Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης), της συγκρότησης ολοκληρωμένων στρατηγικών σχεδίων δράσεων που εξυπηρετούν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά σενάρια, της ανάδειξης της περιφερειακής ταυτότητας με οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό περιεχόμενο κ.ά.

Ωστόσο τόσο οι Περιφέρειες όσο και οι Δευτεροβάθμιοι και Πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να παίξουν ένα τέτοιο διευρυμένο αναπτυξιακό ρόλο αν δεν αποκτήσουν πρώτα απ' όλα τις κατάλληλες οργανωτικές δομές προκειμένου να λειτουργήσουν αυτόνομα στη προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας μια που όλοι αυτοί οι φορείς διαχειρίζονται σήμερα τεράστια ποσά από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Συνεπώς αναφορικά με τον εφαρμόσιμο περιεχόμενο των Ευρωπαϊκών Περιφερειακών Πολιτικών αναφέρουμε ότι τόσο η Χάρτα των Περιφερειών, οι πόροι του Β ΚΠΣ, η Χωροταξία 2000, αλλά και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών και η αρχή της εταιρικής σχέσης και επικουρικότητας αποτελούν δείγματα του πλαισίου εφαρμογής αυτών των πολιτικών απ' τις οποίες η χώρα μας έχει ωφεληθεί και εξαρτά σε μεγάλο μέρος και των δικών της πολιτικών.

Η επιδίωξη για μια άλλη ποιότητα στο σχεδιασμό και αποτελεσματικότητα στη λειτουργία των Οργανισμών Περιφερειακής Νομαρχιακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνίσταται σε μια λογική εκσυγχρονισμού των δομών τους, άμεσης

δημοκρατίας στις δράσεις τους και επαναξιολόγησης των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και άλλων δεδομένων τους. Αναμφισβήτητα υπάρχουν οριζόντια μέτρα και μέσα περιφερειακής πολιτικής και άλλα ειδικά προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένες χωρικές ενότητες τα οποία πρέπει να δρομολογηθούν προκειμένου να δώσουν κατ' αρχήν λύση στα προβλήματα, και δεύτερον και εξίσου σημαντικό, να προωθήσουν τα συγκριτικά αναπτυξιακά πλεονεκτήματα των περιοχών. Στη διαδικασία αυτή θα πρέπει ασφαλώς, να τεθούν προτεραιότητες, στρατηγικός προγραμματισμός δράσεων, αξιολόγηση επιπτώσεων και ποιοτική διαχείριση των παρεμβάσεων. Η περιφερειακή ανάπτυξη συνεπώς πρέπει σαν έννοια και πράξη να προχωρήσει στο μετασχηματισμό της υιοθετώντας στρατηγικά μοντέλα παρεμβάσεων προκειμένου να αποκτήσει ένα σαφές και αποτελεσματικό πλαίσιο εφαρμογής.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι σήμερα στον όρο περιφερειακή ανάπτυξη δεν εμπεριέχονται μόνο συνιστώσες οικονομικές και κοινωνικές όπως συνέβαινε μέχρι πρότινος αλλά και πολιτιστικές, αξιολογικές που παίζουν σημαντικό ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Επιπλέον οι Ευρωπαϊκές πολιτικές για την περιφερειακή ανάπτυξη σηματοδοτούν τις σύγχρονες κατευθύνσεις των παρεμβάσεων και το περιεχόμενό τους. Τα παραδοσιακά μέσα περιφερειακής πολιτικής όπως η υποδομή, τα χρηματοδοτικά κίνητρα κ.λπ. αντικαθίστανται από πολυσύνθετα συστήματα μέσω των οποίων οι ΜΜΕ, τα επιχειρηματικά και τεχνολογικά πάρκα, οι υπηρεσίες που εκσυγχρονίζουν την παραγωγική διαδικασία κ.λπ.

Αναμφισβήτητα η Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσα σ' αυτό το στρατηγικό πλαίσιο των επιλογών όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα χρειάζεται τόλμη, φαντασία και ορθό προγραμματισμό των δράσεων μαζί με ποιοτική και αποτελεσματική διαχείριση των πόρων της προκειμένου να αντεπεξέλθει στα αιτήματα των καιρών. Επιπλέον απαιτείται μαχητικότητα για τη διεκδίκηση των τοπικών υποθέσεων θέση η οποία παραμένει αναλλοίωτη στον χρόνο. Στα πλαίσια αυτά η δρομολογούμενη συνένωση των ΟΤΑ θα συμβάλλει αναντίρρητα στην τόνωση της αναπτυξιακής αποστολής τους και στη δρομολόγηση σύγχρονων διαδικασιών και μοντέλων ανάπτυξης σε τοπική κλίμακα περισσότερο ευέλικτων οργανωτικά και αποδοτικότερων

οικονομικά.

Εν κατακλείδι, επιβάλλεται σήμερα όσο ποτέ άλλοτε η συσπείρωση όλων των στελεχών της Περιφερειακής Ανάπτυξης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης προκειμένου να επιτευχθεί όσο περισσότερο ταχύρυθμα γίνεται ο εκσυγχρονισμός των θεσμών και η υιοθέτηση μιας σύγχρονης αποτελεσματικής Περιφερειακής Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας. Και τούτο γιατί η Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση έχουν τεράστια δυναμική και απεριόριστη προοπτική να οδηγήσουν τις τοπικές κοινωνίες και κατ' επέκταση τη χώρα σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης.

1.3.2 Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η ανάγκη εκδημοκρατισμού του κράτους με αποκέντρωση και αυτοδιοίκηση, σε μια διαδικασία συμμετοχής και κοινωνικοποίησης της εξουσίας, δεν αποτελεί μόνο κοινωνικοπολιτική ανάγκη, αλλά και στοιχειώδη προϋπόθεση και για τον εκσυγχρονισμό του πολιτικού συστήματος, του κράτους και των θεσμών και για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Και φυσικά αυτή η μεταρρύθμιση και ο εκδημοκρατισμός, δεν μπορεί να περιορισθεί μόνο στον εκσυγχρονισμό του "Κράτους - μηχανισμός" και μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά πρέπει να συναρθρωθεί με τους αγώνες των λαών, των κινημάτων και των πολιτών της Ευρώπης, των Λαών και των εργαζομένων και της "κοινωνίας των πολιτών" της σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό - ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στην κοινή διάσκεψη του Ευρωκοινοβουλίου και των τοπικών και περιφερειακών αρχών της Ευρώπης, με τη συνεργασία της "Επιτροπής Περιφερειών", του "Συμβουλίου Δήμων και περιφερειών της Ευρώπης" (C.C.RE) και της "Ένωσης των Περιφερειών της Ευρώπης" (ARE) "Για μια Ευρώπη πιο δημοκρατική και πιο αλληλέγγυα" αξιώθηκε, μεταξύ άλλων, ομόφωνα (και με τη συμμετοχή και ομόφωνη συναίνεση της ελληνικής αντιπροσωπείας, πολυκομματικής στη συγκρότησή της):

1. Η υιοθέτηση της αρχής της επικουρικότητας (οι αποφάσεις να λαμβάνονται στο πιο κοντινό προς τους πολίτες επίπεδο και από τους πολίτες που τους αφορούν) κατά τη μεταρρύθμιση της συνθήκης του Μάαστριχτ, ως δεσμευτικής

συνταγματικής αρχής. Όχι μόνο για τα κράτη - μέλη, αλλά και για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές (για όλα τα επίπεδα αυτοδιοίκησης).

2. Η υιοθέτηση συνταγματικά από τη Διακυβερνητική, του "Ευρωπαϊκού Χάρτη τοπικών αυτονομιών" και από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η κύρωσή του, στο σύνολό του και χωρίς επιφυλάξεις, από τα κράτη - μέλη της Ένωσης, ως εσωτερικό δίκαιο - με συνταγματικό κύρος - και της Ευρώπης και των κρατών μελών.

3. Ζητήθηκε να αναγνωρισθεί η αρχή της Αυτονομίας των Περιφερειών κατ' αναλογία με την εφαρμογή και στην "Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση" του ΕΧΤΑ (δηλαδή αξιώνουν θεσμοθέτηση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης). Και τέλος ζήτησα,

4. Την αιρετότητα και την ισοτιμία όλων των μελών της "Επιτροπής Περιφερειών".

Και αυτά σε συνδυασμό:

α) με τη διεύρυνση της αρχής της "επάρκειας των μέσων" της Συνθήκης και β) την παγίωση και αποκέντρωση των διαρθρωτικών ταμείων και των υφιστάμενων πόρων, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και την πιο άμεση εταιρική σχέση με τους περιφερειακούς, τοπικούς και κοινωνικούς συνομιλητές, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του προγραμματισμού και την ενίσχυση της ευθύνης των ίδιων των δικαιούχων.

1.3.3. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Οι θέσεις των κομμάτων με βάση τις προτάσεις, που είχαν καταθέσει για την αναθεώρηση των άρθρων 101 και 102 του Συντάγματος για την οργάνωση της Διοίκησης και τους βαθμούς της Αυτοδιοίκησης.

ΠΑΣΟΚ

"Να διαπιστωθεί η ανάγκη της αναθεώρησης... για την συνταγματική κατοχύρωση της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού, της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας της τοπικής αυτοδιοίκησης και για την πληρέστερη

συνταγματική ρύθμιση των σχέσεων ανάμεσα στην αποκεντρωμένη περιφερειακή διάρθρωση της κρατικής διοίκησης και τους επιμέρους βαθμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης".

Δεν αναφέρεται στην θεσμοθέτηση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τα περιφερειακά όργανα του κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για όλες τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο των περιφερειακών οργάνων, καθώς και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους, όπως ο νόμος ορίζει".

Δεν αναφέρεται στη θεσμοθέτηση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

ΚΚΕ

Το ΚΚΕ προτείνει τα ακόλουθα:

"Συνταγματική κατοχύρωση της Αυτοδιοίκησης β' βαθμού (σε επίπεδο περιφέρειας) και εκλογή όλων των οργάνων των Ο.Τ.Α. με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία με το σύστημα της απλής αναλογικής.

Καθιέρωση της αρχής της επικουρικότητας υπέρ των Ο.Τ.Α. και σε βάρος του Κράτους, τόσο των κεντρικών όσο και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών του, με μεταφορά αποφασιστικών αρμοδιοτήτων και λειτουργιών στα αιρετά όργανα και στις αντίστοιχες βαθμίδες των Ο.Τ.Α.

Εξασφάλιση της πλήρους διοικητικής αυτοτέλειας των οργάνων των Ο.Τ.Α. όλων των βαθμίδων. Ο έλεγχος σκοπιμότητας από το Κράτος αποκλείεται και ο έλεγχος νομιμότητας περιορίζεται στις περιπτώσεις που ρητά ορίζει ο νόμος. Δεν επιβάλλονται πειθαρχικές ποινές κατά των αιρετών εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης".

Δεν αναφέρεται στη θεσμοθέτηση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ

"Θεσμοθέτηση του Γ' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης - με απαραίτητες όμως αρμοδιότητες και πόρους - για την ολοκλήρωση του συνταγματικά κατοχυρωμένου αποκεντρωτικού συστήματος οργάνωσης του κράτους και για τη δυνατότητα σχεδιασμού ολοκληρωμένων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Ως προς την Αθήνα και Θεσσαλονίκη, καθιέρωση Μητροπολιτικής Αυτοδιοίκησης".

ΔΗΚΚΙ

Το ΔΗΚΚΙ πρεσβεύει τη θεσμοθέτηση της τριτοβάθμιας αυτοδιοίκησης με αιρετό Περιφερειάρχη και Περιφερειακό Συμβούλιο με άμεση καθολική εκλογή και με το σύστημα της απλής αναλογικής. Για το ΔΗΚΚΙ η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός είναι έννοιες άρρηκτα δεμένες με τη δημοκρατία και τη συμμετοχή του λαού. Συμμετοχή που εξασφαλίζεται με την αιρετή τριτοβάθμια αυτοδιοίκηση.

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

Ο Συνασπισμός προβάλλει πρωταρχικά την κατάστροφη γενικών αρχών για το τοπικό πολιτικό και διοικητικό σύστημα, οι οποίες πρέπει να συμπεριληφθούν στο κεφάλαιο για την οργάνωση της Πολιτείας και ενδεχομένως στη διάκριση των λειτουργιών. Ως πρότυπο υπονοείται το Ιταλικό Σύνταγμα του 1948 και σύμφωνα με αυτό "Η Πολιτεία, μία και αδιαίρετη, αναγνωρίζει και προωθεί τις τοπικές αυτονομίες, πραγματώνει τις υπηρεσίες που εξαρτώνται από το Κράτος την πλέον ευρεία αποκέντρωση, προσανατολίζει τις αρχές και τις μεθόδους της νομοθεσίας της στις επιταγές της αυτονομίας και της αποκέντρωσης". Ως προς τα άλλα ο Συνασπισμός επιμένει στην κατοχύρωση της πολυβάθμιας αυτοδιοίκησης με τη Συνταγματική κατοχύρωση και της Νομαρχιακής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης.

Η συνταγματική πολιτική του Συνασπισμού για την τοπική αυτοδιοίκηση επικεντρώνεται στη σύνδεσή της με τη συνολική μεταρρύθμιση του πολιτικού συστήματος και υπό αυτή την έννοια είναι νεωτεριστική.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

"Σταθερό στοιχείο της πολιτικής μας υπήρξε, από την πρώτη στιγμή που αναλάβαμε την εξουσία, η αποκέντρωση. Το συγκεντρωτικό και αυταρχικό κράτος που καταδυνάστευε το λαό μας, ήταν καιρός να δώσει τη θέση του στην αποκεντρωμένη διοίκηση και την ισχυρή αυτοδιοίκηση. Τα βήματα που κάναμε είναι σε όλους μας γνωστά. Θα ήθελα να τα θυμίσω.

Ενισχύσαμε το θεσμό του μετακλητού Νομάρχη, δημιουργήσαμε τα Νομαρχιακά Συμβούλια, ενδυναμώσαμε την αυτοδιοίκηση, βάλαμε τα θεμέλια για την περιφερειακή οργάνωση του κράτους, δώσαμε επιτέλους σάρκα και οστά στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η πολιτική μας ολοκληρώνεται τώρα με δύο μεγάλες μεταρρυθμιστικές τομές: τη συγκρότηση της **Περιφέρειας** σε αυτοδύναμη διοικητική ενότητα και το πρόγραμμα "Ιωάννης Καποδίστριας" για τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων.

Με την πρώτη καινοτομία, η κεντρική διοίκηση θα περιοριστεί στο φυσικό της ρόλο, δηλαδή του στρατηγείου για την ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κέντρο στην Περιφέρεια ο νέος θεσμός της **Περιφέρειας** θα φέρει τη διοίκηση πιο κοντά στον πολίτη.

Αποκέντρωση σημαίνει για μας, μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από το κέντρο στην **Περιφέρεια**. Αρμοδιοτήτων βέβαια που, λόγω της φύσης και του περιεχομένου τους, μπορεί να ασκούνται καλύτερα σ' αυτήν. Προχωρούμε λοιπόν στη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κέντρο στην **Περιφέρεια** και μεριμνούμε για τη δημιουργία όλων των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν την αποδοτική λειτουργία της **Περιφέρειας**. Διαφορετικά, η πολιτική μας θα παρέμενε ατελής. Γιατί για την αποκέντρωση δεν αρκεί η υιοθέτηση απλώς ενός πρόσφορου θεσμικού πλαισίου. Εξίσου, αν όχι μεγαλύτερη σημασία, έχει η εξασφάλιση των όρων για την πραγμάτωσή της.

Η αποκέντρωση δε σταματά βέβαια στην **Περιφέρεια**. Προχωρεί και στις άλλες μονάδες κρατικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Βασικός στόχος της είναι να λειτουργεί η

διοίκηση όσο γίνεται πιο κοντά στον πολίτη. Η επιδίωξη αυτή μας παραπέμπει σε μία άλλη πολυσυζητημένη αρχή που φαίνεται να κερδίζει διαρκώς έδαφος. Πρόκειται για την αρχή της επικουρικότητας.

Αποκέντρωση και επικουρικότητα, ενώ ξεκινούν από άλλες αφετηρίες, φαίνεται να προσβλέπουν στον ίδιο εντέλει στόχο. Συγκεκριμένα, στην αποκέντρωση ζητούμενο είναι η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κεντρική εξουσία σε αποκεντρωμένες διοικητικές μονάδες. Αντίθετα, η επικουρικότητα προσβλέπει στην άσκηση της εξουσίας στην κατώτερη διοικητική μονάδα. Και οι δύο αρχές συγκλίνουν έτσι προς ένα αίτημα των καιρών μας: να ασκείται η εξουσία όσο γίνεται πιο κοντά στον πολίτη, θέση που αποτελεί σταθερό γνώμονα της πολιτικής μας.

Έχω συζητήσει με ηγέτες άλλων χωρών, με αρμόδιους άλλων χωρών για το αν εκλέγονται σε απευθείας εκλογή ο Περιφερειάρχης και το Περιφερειακό Συμβούλιο. Έχω κάνει τέτοιες συζητήσεις και μπορώ να σας αναφέρω την αντίδραση του Ιταλού συναδέλφου μου, ο οποίος μου είπε ότι η εμπειρία δεν είναι καλή, ότι η απευθείας εκλογή των Περιφερειάρχων έχει οδηγήσει σε φαινόμενα πολυδιάσπασης της εξουσίας, σε δυσκολίες ελέγχου, σε μια ομοσπονδιοποίηση, πολύ πέρα από αυτό που ίσως θα ήταν σκόπιμο. Και κάποιες τέτοιες σκέψεις άκουσα και από άλλους, τους Γάλλους για παράδειγμα, σε σχέση με τις περιφέρειες.

Πιστεύω ότι το σχήμα το οποίο έχουμε διαμορφώσει από το 1981 και μετά, όπως το διαμορφώνουμε τώρα, είναι το σχήμα αυτό το οποίο ανταποκρίνεται σ' αυτό και περιμένουν από το δικό μας κράτος. Το σχήμα το οποίο ανταποκρίνεται στην οργάνωση, στην κουλτούρα, στο επίπεδο συμμετοχικών και δημοκρατικών διαδικασιών της ελληνικής κοινωνίας".

Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας, κ. Κωνσταντίνος Σημίτης
από την ομιλία του στη Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ
με θέμα "Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση", Ναύπλιο 1997.

"Σε καμία χώρα ευρωπαϊκή ή σε καμία πολιτιστικά, διοικητικά και οικονομικά προηγμένη χώρα δε βλέπει κανείς να περιφέρονται εις τα γραφεία και εις τους διαδρόμους των Υπουργείων των πρωτευουσών πολίτες, οι οποίοι να αιτούνται εξυπηρέτηση ή ικανοποίηση δικαιώματος ή και συμφέροντος.

Αυτό είναι μια οδυνηρή διαπίστωση, η οποία έχει σχέση και με την αποτελεσματικότητα, έχει σχέση και με τη δημόσια διοίκηση τη λιτή που θέλουμε, έχει σχέση με μια δημόσια διοίκηση αποτελεσματική, σύγχρονη και ηθική.

Γι' αυτό ο νόμος που ψηφίσαμε, ο νόμος για την περιφερειακή συγκρότηση της χώρας δεν αφορά μόνο την περιφερειακή συγκρότηση της χώρας, αφορά ότι δημιουργείται για πρώτη φορά στη χώρα μας ένα άλλο πεδίο και μάλιστα παρθένο και γόνιμο για να ασκηθεί μια άλλου τύπου δημόσια διοίκηση στη χώρα μας, που θα είναι στις έδρες των 13 Περιφερειών και επειδή ίσως τεθεί το ζήτημα είναι δεύτερο θέμα αν θα έπρεπε να ήταν 13 ή 10 ή 9.

Γι' αυτό κορυφαίο πολιτικό θέμα είναι η πολιτική απόφαση την οποία πρέπει να πάρει η κυβέρνηση και η οποία νομίζω πρέπει να κατοχυρωθεί ότι μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 1998 θα πρέπει να ολοκληρωθούν όλες εκείνες οι τυπικές διαδικασίες και πρέπει εφ' εξής οι αρμοδιότητες εκτελεστικού χαρακτήρα να ασκούνται από τα περιφερειακά όργανα της αποκεντρωμένης διοίκησης στις έδρες των Περιφερειών.

Γιατί η Περιφέρεια θα έχει δικούς της υπαλλήλους. Δε θα ανήκουν όπως στις παλιές Νομαρχίες οι υπάλληλοι στα διάφορα Υπουργεία και δε θα έχουν μία κάθετη εξάρτηση από τα Υπουργεία, αλλά θα είναι υπάλληλοι της Περιφέρειας και όχι των Υπουργείων, που σημαίνει άλλον οργανισμό, άλλο τρόπο λειτουργίας, άλλη διαδικασία και όχι αυτές οι αυτό-οριοθετήσεις των βιλαετιών και με όλες τις συνέπειες τις οποίες βίωσε το νεοελληνικό μας κράτος σε όλα αυτά τα χρόνια.

Και βεβαίως και με δυνατότητα επιλογής σε κάθε Περιφέρεια των υπαλλήλων εκείνων που χρειάζονται και με τις ειδικότητες εκείνες που χρειάζονται, γιατί η Περιφέρεια ως διοικητική μονάδα δε θα παρέχει μόνο υπηρεσίες στον πολίτη, αλλά ταυτίζεται η δράση της με την άσκηση περιφερειακών πολιτικών που θα εξυπηρετούν συνολικά την ανάπτυξη και αυτό είναι το κρίσιμο θέμα".

Υπουργός Εσωτερικών, κ. Αλέκος Παπαδόπουλος
από την ομιλία του στη Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ
με θέμα "Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση", Ναύπλιο 1997.

"Συμφωνήσαμε όλοι, ότι χωρίς αποκέντρωση του Κράτους στην περιφέρεια, χωρίς δηλαδή περιφερειακή κρατική δομή, διαπιστώσαμε ότι εδώ και δεκαετίες, δεν περπατάει το πράγμα. Δεν μπορεί από την Αθήνα να είσαι υπεύθυνος σε όλα τα Υπουργεία για δεκάδες θέματα των περιφερειών της χώρας. Δε γίνεται. Περιμένουμε, περιμένουμε, θα γεράσουμε, θα φύγουμε κι ακόμη θα περιμένουμε για πολλά πράγματα, διότι δεν πρόκειται να γίνουν ποτέ από το κέντρο. Κάποτε πρέπει αυτό να το κατανοήσουμε και να το κάνουμε πράξη, με προώθηση συγκεκριμένων τομών, οι οποίες μεταφέρουν πράγματι την ευθύνη, την πολιτική εξουσία, τους οικονομικούς πόρους και τις αρμοδιότητες από το κέντρο στην περιφέρεια.

Τότε θα βοηθήσουμε και την περιφέρεια, διότι η περιφέρεια όταν της πούμε, ότι έχει αυτές τις αρμοδιότητες, τότε, είμαστε υποχρεωμένοι, να της δώσουμε την αντίστοιχη δομή για να ασκήσει αυτές, τις συγκεκριμένες, όμως, αρμοδιότητες. Και τότε, μπορούμε να ζητήσουμε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, που άκουσα με πολύ ενδιαφέρον ορισμένες παρατηρήσεις συντρόφων σήμερα το πρωί. Βέβαια, είναι δύο χρόνια ουσιαστικά σε λειτουργία ο θεσμός και παλεύει να σταθεί στα πόδια του. Προς Θεού, μην εμπλακούμε σε επιμέρους κριτικές. Προχώρησε με αδυναμίες, προχωρεί όμως και θα προχωρήσει ακόμη περισσότερο. Δεν υπάρχει για το ΠΑΣΟΚ άλλη πολιτική, παρά στήριξη από όλους μας, πέραν από τα όποια προβλήματα στη λειτουργία αυτών των θεσμών.

Και εδώ, όμως, είναι πάρα πολύ σαφές. Πρέπει να προσδιορίσουμε τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες τους. Και μην επηρεαζόμαστε παρακαλώ, γιατί ακούγονται κάποιες κουβέντες ότι συνταγματικά στέκεται, συνταγματικά δε στέκεται.

Ότι μπορούμε να έχουμε περιφερειακό Κράτος, κανείς δεν μπορεί να μας το αμφισβητήσει. Είναι νομιμότητα, συνταγματικά κατοχυρωμένο.

Όμως δεν είναι σωστό, νομίζω, ούτε είναι τώρα η ώρα να εμβαθύνουμε περισσότερο σε αναλύσεις και εναλλακτικές προοπτικές της στρατηγικής μας για την Αποκέντρωση, για τους νέους θεσμούς, για την Αυτοδιοίκηση, διότι θα είχαμε πάρα πολλά θέματα να δούμε. Π.χ. από ορισμένους συντρόφους, μπήκαν και άλλα θέματα. Μα μας ικανοποιεί η διοικητική διαίρεση της χώρας; Μας ικανοποιεί ο αριθμός των Περιφερειών; Βεβαίως, υπάρχουν ανοιχτά θέματα πάρα πολλά. Είναι βέβαιον ότι, μετά τις επόμενες εκλογές, θα μπει κυρίαρχα το θέμα της οικονομικής αυτοτέλειας στην

Περιφέρεια και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, όπως επίσης ο αριθμός των Περιφερειών.

Γιατί μια ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη για την Ελλάδα με 13 Περιφέρειες, - το ξέρουμε όλοι μας -, είναι ξεπερασμένη. Είναι το θέμα μετά τις επόμενες εκλογές, που θα μπει εκ των πραγμάτων. Θα δυναμώσουμε τις Περιφέρειες, κάνοντας τις πιο μεγάλες, θα μειώσουμε τον αριθμό των Νομαρχιών, θα διευρύνουμε τον αριθμό των Δήμων. Αυτό είναι το μοντέλο, τελικά, στο οποίο από τις αρχές της δεκαετίας του '80 και με το Γιώργο Γεννηματά και με άλλους συζητούσαμε. Και βλέπαμε ότι, είναι το αποκεντρωμένο περιφερειακό κρατικό μοντέλο, πάνω στο οποίο θα στηριχτούμε. Αντώνης Τρίτσης και μια σειρά άλλοι".

Υπουργός Εθνικής Άμυνας, κ. Άκης Τσοχατζόπουλος
από την ομιλία του στη Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ
με θέμα "Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση", Ναύπλιο 1997.

"Η Περιφέρεια. Θα πρέπει να έχει απολύτως δεδομένες αρμοδιότητες. Ήδη πήγαμε το νομοσχέδιο στη Βουλή και δεν το λμήσαμε. Υπήρξαν περιφερειακές υπηρεσίες που κρατήθηκαν στα υπουργεία. Γιατί; Το Περιφερειακό Συμβούλιο, θα μπορούσαμε πιο γρήγορα να το βάλουμε να λειτουργήσει με νέα δεδομένα. Δε φταίει το Υπουργείο Εσωτερικών σ' αυτά".

Υπεύθυνος Τομέα Διοίκησης - Αυτοδιοίκησης του ΠΑΣΟΚ, κ. Αθανάσιος Τσούρας
από την ομιλία του στη Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ
με θέμα "Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση", Ναύπλιο 1997.

"Ο θεσμός της Περιφέρειας στην Ελλάδα ως ενιαία διοικητική μονάδα του κράτους κατάφερε να συσπειρώσει ικανά στελέχη για να διεκδικήσει τον αναπτυξιακό της ρόλο. Το κράτος αρνούμενο να αποδεσμεύσει την Περιφέρεια, κατάφερε να αποτελέσει αυτήν υποχείριο των γραφειοκρατικών και παραπολιτικών της υποσχέσεων, μειώνοντας αισθητά την δράση και την αποδοτικότητά της.

Πιστεύουμε, ότι η ύπαρξη μιας Αυτοδιοικητικής Περιφέρειας, πρέπει να παραμείνει μόνιμος διεκδικητικός στόχος της Αυτοδιοίκησης και με χρονική οριοθέτηση. Μέχρι τη λειτουργία όμως αυτού του κυρίαρχου δημοκρατικού επιτεύγματος, η λειτουργία της Ελληνικής Περιφέρειας πρέπει σήμερα να καλύψει πραγματικές ανάγκες, να προσπαθήσει άμεσες και εφαρμόσιμες λύσεις στα τοπικά προβλήματα και να ενεργοποιήσει την Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική προς όφελος των πολιτών των τοπικών κοινωνιών"

Κισσέογλου Χρήστος

Σοφιανός Σπύρος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. BONUS (Εφημ.), «ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», Θεσσαλονίκη 12-10-1997
2. BONUS (Εφημ.), «ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ», Θεσσαλονίκη 6-2-1998
3. MILLAN BRUCE, «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ», Εισαγωγή, Βρυξέλες 1990
4. RAFFARIN JEAN - PIERRE, «ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ» Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Ιανουάριος, Αθήνα 1996
5. Α.Δ.Ε.ΔΥ., «ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Μαΐος - Ιούνιος, Αθήνα 1996
6. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ. Κ., «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ Τ. Α.», Τόμοι Α', Β', Αθήνα 1995
7. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Ε., «ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ», Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1984
8. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Ε., «ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ», Διδακτικές Σημειώσεις Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1988
9. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Ε., «ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ», Εκδ. Θεμέλιο, Θεσσαλονίκη 1994
10. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, «ΝΕΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ», Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης, Θεσσαλονίκη 1996
11. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, «ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ», Περιοδ. Πόλη και Περιφέρεια, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1985
12. ΑΝΔΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣ. Κ. / ΜΙΝ. Α. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ, «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ / ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», Κεφ. Ιστορική Εξέλιξη, Αθήνα 1998
13. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΝ., «ΣΧΕΣΕΙΣ ΝΟΜΑΡΧΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ Δ/ΝΤΗ», Περιοδ. Δημόσιος Τομέας, Αθήνα 1994
14. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ ΑΝΑΣΤ., «Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ», Περιοδ. Διοικητική Μεταρρύθμιση, Αθήνα 1996
15. ΒΕΛΩΝΑΣ ΕΥΘ., «Τ.Α./ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ», Περιοδ. Διοικητική Μεταρρύθμιση, Αθήνα 1996
16. ΒΟΡΕΙΑ (Εφημ.), «ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ», Θεσσαλονίκη 25-10-1997
17. ΓΕΤΙΜΗΣ Π. / ΚΑΥΚΑΛΑΣ Γ., «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», Περιοδ. Τόπος τ. 1, Θεσ/νίκη 1990
18. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΓΕΩΡΓ., «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»

- Περιοδ. Σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση, Μάρτιος-Απρίλιος, Αθήνα 1997
19. ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Γ., «ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Απρίλιος - Ιούνιος, Αθήνα 1995
20. ΕΘΝΟΣ (Εφημ.), «ΑΡΧΙΣΕ Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ», Αθήνα 9-12-1997
21. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ (Εφημ.), «ΜΕΙΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ», Αθήνα 9-12-1998
22. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ (Εφημ.), «ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», Αθήνα 28-11-1997
23. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, «ΚΠΣ 1989-1993, ΕΓΓΡΑΦΟ», Βρυξέλες 1989
24. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, «ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ 1994-1999», Αναθεωρημένα Κείμενα και Σχόλια, Βρυξέλες 1993
25. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, «Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ Ε.Π. ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ», Βρυξέλες 1994
26. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, «Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΤΟ 1993 - 5^Η ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ», Βρυξέλες 1993
27. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, «ΟΔΗΓΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ 1994», Βρυξέλες 1994
28. Ε.Ε.Τ.Α.Α., «ΕΚΘΕΣΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ», Οκτώβριος, Αθήνα 1989
29. Ε.Ε.Τ.Α.Α., «ΜΟΠ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ», Περιοδ. Ανάπτυξη - Αυτοδιοίκηση, Απρίλιος - Ιούλιος, Αθήνα 1989
30. Ε.Ε.Τ.Α.Α., «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ», Περιοδ. Τοπική Ανάπτυξη - Αυτοδιοίκηση, Ιούνιος, Αθήνα 1992
31. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Θ., «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», ΗΕΛΑΔΑ, Αθήνα 1996
32. ΖΑΧΑΡΩΦ Γ. Ι., «ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ», Εφημ. Αγγελιοφόρος, Θεσσαλονίκη 27-2-1998
33. ΗΛΙΟΥ ΗΛΙΑΣ, «Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ», Περιοδ. Τοπική αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Απρίλιος-Ιούνιος, Αθήνα 1994
34. ΗΜΕΡΗΣΙΑ (Εφημ.), «ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ - ΕΡΓΑ», Θεσσαλονίκη 10-9-1993
35. ΗΜΕΡΗΣΙΑ (Εφημ.), «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ-ΕΡΓΑ», Νοέμβριος, Θεσσαλονίκη 1997
36. ΘΕΛΕΡΙΤΗ ΜΑΡΙΑ, «Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», Κόρινθος 1996
37. ΚΑΖΑΚΟΣ Π., «ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ», Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1984
38. ΚΑΠΕΤΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Π., «ΕΛΛΑΔΑ», Εφημ. Έθνος, Αθήνα 8-12-1997
39. ΚΑΤΟΧΙΑΝΟΥ Δ., «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΩΡΟΥ», ΚΕΠΕ, Αθήνα 1988

- 40.ΚΑΤΟΧΙΑΝΟΥ Δ., «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ», Ινστιτούτο Διαρκούς Επιμόρφωσης, Σεμινάριο για το Πρόγραμμα, Αθήνα 1988-92
- 41.ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ ΔΗΜ. Ι., «Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ Δ/ΝΤΗ», Περιοδ. Οικονομικός Ταχυδρόμος, Αύγουστος, Αθήνα 1996
- 42.ΚΕΡΔΟΣ (Εφημ.), «ΒΗΜΑΤΑ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ», Θεσσαλονίκη 6-2-1998
- 43.Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ», Περιοδ. Τετράδια Αυτοδιοίκησης τ. 1, Αθήνα 1998
- 44.ΚΟΝΣΟΛΑΣ ΝΙΚ. Ι., «ΤΟ Β΄ ΚΠΣ 94-99», Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Περιοδ. Επιλογή-Η Ελληνική Οικονομία, Αθήνα 1995
- 45.ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ ΕΥΑΓΓ., «ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ», Περιοδ. Σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση, Μάρτιος-Απρίλιος, Αθήνα 1997
- 46.ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ., «ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ», Εφημ. Απογευματινή, Αθήνα 22-3-98
- 47.ΛΙΑΜΗΣ ΛΕΩΝ., «ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΤΗΝ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ», Εφημ. Οικονομία, Θεσσαλονίκη 12-3-1998
- 48.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (Εφημ.), «Γ΄ ΚΠΣ», Θεσσαλονίκη 19-5-1998
- 49.ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΚΗΣ Γ., «ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ», Περιοδ. Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα 1995
- 50.ΜΑΡΑΒΕΓΙΑΣ Ν., «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», Περιοδ. Τόπος τ. 1, Θεσσαλονίκη 1990
- 51.ΜΑΡΗΣ ΔΗΜ., «ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ», Εφημ. Επενδυτής, Αθήνα 11-10-1997
- 52.ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ Ν., «ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1992
- 53.ΜΗΤΡΑΚΗΣ Γ., «ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΣΑΝΤΕΡ», Εφημ. Οικονομία, Θεσσαλονίκη 15-11-1997
- 54.ΜΠΑΤΖΙΑ ΝΤΙΝΑ, «ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1996
- 55.ΜΠΡΟΥΣΑΛΗΣ ΝΙΚ., «ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 2218/94», Περιοδ. Διοικητική Ενημέρωση, Σεπτέμβριος 1996
- 56.ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ (Εφημ.), «ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ», Αθήνα 6-2-1998
- 57.ΠΑ.ΣΟ.Κ., «ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», Πρακτικά της Ειδικής Συνόδου της Κεντρικής Επιτροπής, Ναύπλιο 1997
- 58.ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΟΠ», Αθήνα 1991
- 59.ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΛΕΞ., «Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Αθήνα 1994
- 60.ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ Π., «ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση -Αποκέντρωση, Ιούνιος, Αθήνα 1995

- 61.ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ Π., «ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Απρίλιος-Ιούνιος, Αθήνα 1994
- 62.ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΕΝΗ, «ΘΕΜΑ», Εφημ. Απογευματινή, Αθήνα 22-3-1998
- 63.ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ., «ΕΠΤΑ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Μάρτιος - Απρίλιος, Αθήνα 1997
- 64.ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜ., «Η ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ», Περιοδ. Διοικητική Ενημέρωση, Ιανουάριος, Αθήνα 1998
- 65.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΚΟΣ, «ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση, Ιούλιος-Σεπτέμβριος, Αθήνα 1996
- 66.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΚΟΣ, «ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ», Περιοδ. Σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση, Νοέμβριος - Δεκέμβριος, Αθήνα 1996
- 67.ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, «4^η ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΠ», Ιούνιος, Θεσσαλονίκη 1992
- 68.ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, «ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 1997, ΠΕΠ», Θεσσαλονίκη 1998
- 69.ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, «ΠΕΠ 1989-93 - ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ», Θεσσαλονίκη 1996
- 70.ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, «ΠΕΠ 94-99», Δεκέμβριος, Θεσσαλονίκη 1995
- 71.ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1990-93», Θεσσαλονίκη 1993
- 72.ΠΙΚΙΑ ΓΑΛΑΤΗ, «ΝΕΑ ΔΟΜΗ ΚΡΑΤΟΥΣ», Περιοδ. Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1997
- 73.ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ Η., «ΠΡΟΚΛΗΣΗ Η ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ», Εφημ. Το Βήμα, Αθήνα 24-7-1994
- 74.ΠΡΩΪΝΗ (Εφημ.), ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ», Έδεσσα 20-6-1998
- 75.ΡΩΜΑΙΟΣ Γ., «ΤΟ Β' ΚΠΣ», Εφημ. Τα Νέα, Αθήνα 10-1-1995
- 76.ΣΑΒΒΑΪΔΟΥ - ΠΟΛΥΖΟΥ ΜΑΡΙΑ, «ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ», Εκδ. Ε.Ε., Λουξεμβούργο 1995
- 77.ΣΑΜΑΘΡΑΚΗΣ Β., «Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΠΣ», Περ. Διοικητική Ενημέρωση, Σεπτέμβριος, Αθήνα 1997
- 78.ΣΠΥΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, «ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ», Περιοδ. Close up, Θεσσαλονίκη 1997
- 79.ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ Π., «ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΕΣΗ», Περιοδ. Δημόσιος Τομέας, Αθήνα 1994
- 80.ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ (Περιοδ.), «ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ», Νοέμβριος -

Δεκέμβριος, Αθήνα 1996

- 81.ΣΩΚΟΥ Π., «ΠΟΛΙΤΙΚΗ», Εφημ. Ελευθεροτυπία, Αθήνα 23-1-1998
- 82.ΣΩΚΟΥ ΠΑΝ., «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ», Εφημ. Ελευθεροτυπία, Αθήνα 13-10-1997
- 83.ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ Ι., «ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ», Εφημ. Το Βήμα, Αθήνα 7-12-1997
- 84.ΤΣΙΑΚΙΡΗΣ ΣΤΑΜ., «ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ», Θεσσαλονίκη 1994
- 85.ΤΣΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝ., «ΕΟΚ, ΔΙΚΑΙΟ, ΘΕΣΜΟΙ - ΟΡΓΑΝΑ», Καλαμάτα 1996
- 86.ΤΣΟΥΡΑΣ ΑΘΑΝ., «ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ», Περιοδ. Σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σεπτέμβριος - Οκτώβριος, Αθήνα 1997
- 87.ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Α., «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ», Αθήνα 1996
- 88.ΥΠ.ΕΘ.Ο., «ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΠΣ 94-97», Εγκύκλιος, Αθήνα 20-11-1992
- 89.ΥΠ.ΕΘ.Ο., «ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ», Αθήνα 1997
- 90.ΥΠ.ΕΘ.Ο., «ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Κ.Π.Σ. 1994-1999», Ιούλιος, Αθήνα 1994
- 91.ΥΠ.ΕΘ.Ο., «ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 1994-1999», Δεκέμβριος, Αθήνα 1993
- 92.ΦΕΚ Α 107/1997, «Ν.2503/1997»
- 93.ΦΕΚ Α 113/1995, «Ν.2307/1995»
- 94.ΦΕΚ Α 153/1994, «Ν.2240/1994»
- 95.ΦΕΚ Α 212/1995, «Ν.2344/1995»
- 96.ΦΕΚ Α 233/1994, «Ν.2273/1994»
- 97.ΦΕΚ Α 236/1974, «Ν.17/1974»
- 98.ΦΕΚ Α 26/1987, «Π.Δ.51/24.2/6.3.1987»
- 99.ΦΕΚ Α 50/1995, «Ν.2297/1995»
- 100.ΦΕΚ Α 54/1989, «Ν.1832/1989»
- 101.ΦΕΚ Α 62/1993, «Ν.2130/1993»
- 102.ΦΕΚ Α 90/1994, «Ν.2218/1994»
- 103.ΦΕΚ Α 92/1986, «Ν.1622/1986»
- 104.ΦΛΟΓΑΪΤΗΣ Σ., «ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ», Εκδ. Σάκουλα, Κομοτηνή 1994
- 105.ΧΛΕΠΑΣ Κ. Ν., «Η ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», Εκδ. Σάκουλα, Κομοτηνή 1994
- 106.ΨΥΧΑΡΗΣ Γ. Κ., «ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1990